राष्ट्रहिताय संस्कृतम्

कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालयः
रामटेकम्

राष्ट्रीय मूल्यांकन व प्रत्यायन परिषद् (नॅक), बेंगलुरु द्वारा B++ श्रेणी प्राप्त

वार्षिक अहवाल २०१७-२०१८

हार्दिकम् अभिनन्दनम्!

''तेजसा सह जातानां वयः कुत्रोपयुज्यते ।''

कर्नाटक संस्कृत विद्यापीठ, बेंगलुरूचे प्रभारी कुलगुरू, न्यायशास्त्राचे विद्वान, प्रोफेसर श्रीनिवास वरखेडी यांची कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या कुलगुरूपदी मा. राज्यपाल श्री. सी. विद्यासागर राव यांनी नियुक्ती केली. प्रो. वरखेडी यांनी दि. १४ डिसेंबर २०१७ रोजी कुलगुरूपदाचा पदभार स्वीकारला. कुलगुरूपदाचे नियुक्ती पत्र मा. राज्यपाल महोदयांकडून स्वीकारताना प्रो. वरखेडी.

वेदाचार्य घैसास गुरूजी वेदपाठशाळा, पुणे यांच्यातर्फे कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाला प्राचीन ज्ञानशाखांच्या, वेदवाङ्मयादींच्या अध्ययन-अध्यापन-संशोधनकार्यासाठी ''कै. विनायकभट्ट घैसास गुरूजी सरस्वती उपासना पुरस्कार'' प्रदान करण्यात आला. हा पुरस्कार विद्यापीठातर्फे प्रभारी कुलगुरू मा. डॉ. प्रमोद येवले यांनी कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या पूर्व कुलगुरू मा. डॉ. उमा वैद्य यांच्या शुभहस्ते स्वीकारला. याप्रसंगी रा. तु. म. नागपूर विद्यापीठाचे मा. कुलगुरू डॉ. सिद्धार्थविनायक काणे, पुण्याच्या महापौर मा. सौ. मुक्ता टिळक, मा. श्री. मोरेश्वर घैसास, मा. श्री मुकुंद चितळे प्रामुख्याने उपस्थित होते. दि. १/११/२०१७

Hon'ble Shri C. Vidyasagar Rao

Governor of Maharashtra
and
Chancellor of Universities in Maharashtra

संदेश

समानो मन्त्रः समितिः समानी। (ऋग्वेद – १०.१९१.३)

रामटेक हे महाकवी कालिदासाच्या 'मेघदूतम्' या खंडकाव्यामुळे जगत्पटलावर सुप्रसिद्ध आहे. कालिदासाच्या यक्षाने रामगिरीवरून मेघाद्वारे संदेश पाठविला होता. कालिदासाची ह्या रसपरिप्लुत काव्यरचनेने केवळ कालिदासालाच नव्हे तर रामटेकनगरीलाही चिरायु कीर्ती प्राप्त करून दिली आहे. अशा निसर्गरमणीय आणि भगवान रामचन्द्राच्या पदस्पर्शाने पवित्र स्थळी कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचे मुख्यालय आणि शैक्षणिक परिसर आहे.

प्राचीन शास्त्रपरंपरेचे संरक्षण व संवर्धन (Sanskrit for Future) यासाठी विश्वविद्यालय कटिबद्ध आहे. त्या दृष्टिनेच रामटेक येथे गुरुकुल परंपरेने पारंपरिक अभ्यासक्रम शिकविले जात आहेत. विश्वविद्यालयाच्या विस्तार सेवा मंडळाद्वारे संपूर्ण महाराष्ट्रात संस्कृत भाषेचा प्रचार-प्रसार करण्याचे तसेच अधिकाधिक लोकांपर्यंत संस्कृत पोहचावे (Sanskrit for All) या ध्येयाने प्रेरित होऊन विविध संस्कृत कार्यशाळांचे आणि प्रशिक्षण वर्गांचे आयोजन करण्यात येत आहे. वारंगा येथे विश्वविद्यालयाला आंतरराष्ट्रीय ज्ञान केंद्राची मान्यता प्राप्त झाली आहे. त्याद्वारे संस्कृतभाषेतील प्राचीन ज्ञानाचा आधुनिक युगातील शास्त्रांशी/ज्ञानाशी मेळ घालून आंतरविद्याशाखीय संशोधनाचे कार्य (Tradition for Innovation) करण्यात येणार आहे. अशा प्रकारे विश्वविद्यालयाचा हा 'ज्ञानप्रदीप' रामटेक, नागपूर आणि वारंगा या तीनही ठिकाणी प्रदीप्त होऊन संस्कृतज्ञानप्रसाराचे कार्य करीत आहे. या पार्श्वभूमीवर सत्र २०१७-१८ चा विश्वविद्यालयाचा वार्षिक अहवाल आपल्या समोर सादर करताना मला आनंद होत आहे. विश्वविद्यालयाची शैक्षणिक, संशोधन, पायाभूत सुविधा आणि अन्य प्रशासकीय स्तरांवर झालेली प्रगती आणि विकासाकडे होत असलेली दमदार वाटचाल याचा आढावा या अहवालाद्वारे घेण्यात आला आहे. या अहवालातील काही मुद्दे अधोरेखांकित करून नोंदवणे मला महत्त्वाचे वाटते.

- महाराष्ट्र शासनाद्वारे नागपूर जवळ वारंगा येथे विश्वविद्यालयाला ५० एकर जागा प्राप्त झाली असून त्याचे भूमिपूजन संपन्न झाले.
- रामटेक येथील शैक्षणिक भवन आणि वसतिगृहाचे कार्य पूर्ण होवून ते विश्वविद्यालयाने ताब्यात घेतले आहे. तसेच दीक्षांत सभागृहाचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.
- रामटेक आणि आसपासच्या परिसरातील युवा विद्यार्थ्यांना स्पर्धात्मक परीक्षांसाठी मार्गदर्शन मिळावे आणि त्यांना मुख्य प्रवाहात सामील होण्याची संधी मिळावी यासाठी स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राची स्थापना करण्यात आली. तसेच नेट/सेट मार्गदर्शन केंद्रही सुरू करण्यात आले.
- विश्वविद्यालयाच्या परीक्षा विभागाचे नागपूरहून रामटेक येथील मुख्यालयात स्थानांतरण करण्यात आले. परीक्षासंबंधित सर्व महत्त्वाचे आणि गोपनीय सर्व कार्य रामटेक येथून सुरू झाले आहे.
- वेदपाठशाळांना विश्वविद्यालयाचे संलग्नीकरण देऊन तेथे शिकणा-या विद्यार्थ्यांना विश्वविद्यालयाद्वारे पदविका/पदवी प्रमाणपत्रे देण्याचा महत्त्वपूर्ण निर्णय घेऊन, विश्वविद्यालयाने प्राचीन ज्ञानपरंपरेचे संरक्षण व संवर्धन करण्याचे व्रत जोपासले आहे.
- प्राचीन ज्ञानशाखांचा अर्वाचीन विज्ञान व तंत्रज्ञान आणि विषयांशी समन्वय करून त्याद्वारे विश्वविद्यालयीन छात्रांना नवनवीन अध्ययन व संशोधन संधी उपलब्ध व्हाव्यात म्हणून विश्वविद्यालयाद्वारे रिसर्च फॉर रिसर्जन्स फाऊंडेशन नागपूर, कर्नाटक संस्कृत विद्यापीठ बेंगलुरू आणि एमआयटी स्कूल ऑफ वैदिक स्टडीज्, पुणे यांच्याशी सामंजस्य करार करून, त्याद्वारे विविध संशोधन विषयक कार्यक्रम राबविले जात आहेत.
- विश्वविद्यालयातर्फे संशोधक छात्रांना संशोधनवृत्ती देण्यात येणार आहे.
- विश्वविद्यालयाच्या दोन संशोधन प्रकल्पांना राष्ट्रीय संस्कृत संस्थानद्वारे मान्यता प्राप्त झाली आहे.
- महाराष्ट्रातील तळागाळापर्यंत संस्कृत शिक्षण आणि विश्वविद्यालयाचे कार्य प्रसृत व्हावे यासाठी विस्तार सेवा मंडळाचे पुनर्गठन करून सरलमानक संस्कृत कार्यशाळांचे आयोजन करून महाराष्ट्रातील संस्कृतप्रेमींचे आणि संस्कृत कार्यकर्त्यांना सम्मीलित करण्याचे कार्य सुरू झाले आहे.
- विश्वविद्यालयाचे विद्यार्थी आणि प्राध्यापक यांचे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील सुयश हे विश्वविद्यालयासाठी भूषणावह आहे. युवा विद्यार्थ्यांच्या आणि अध्ययनशील प्राध्यापकांच्या संस्कृत अध्ययन-संशोधनकार्याद्वारेच या विश्वविद्यालयाचा कीर्तिपरिमल सर्वदूर पसरेल हा मला विश्वास आहे.

अशाप्रकारे विश्वविद्यालयाची शैक्षणिक, सांस्कृतिक, संशोधन, प्रशासन अशा विविध टप्प्यांवरील विकासाचा आलेख या अहवालात विशद करण्यात आला आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोग, महाराष्ट्र शासन, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग तसेच विश्वविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, संवैधानिक अधिकारी, प्रशासकीय सहकारी यांच्या एकत्रित प्रयत्नातून विश्वविद्यालय निरंतर प्रगतीपथावर जाईल हा विश्वास मला वाटतो.

जयतु संस्कृतम्। जयतु भारतम्।

प्रो. श्रीनिवास वरखेडी
कुलगुरू

राष्ट्रहिताय संस्कृतम्

Vision

Sanskrit for future

Mission

Sanskrit for all

Research focus

Tradition for Innovation

प्रतिज्ञा

भारतः मम देशः। सर्वे भारतीयाः मम बान्धवाः। भारत देशे अहं स्निह्यामि। अस्य देशस्य याः समृद्धाः विविधाश्च परंपराः ताः प्रति मम शिरः अभिमानेन उन्नतं भवति। तासां परम्पराणाम् अनुगमनं कर्तुम् ताः आसादयितुं च अहं सदा प्रयतिष्ये।

अहं पितरौ गुरून् वयोज्येष्ठान् प्रति च आदरेण वर्तेय। सर्वान् प्रति सौजन्येन व्यवहरेयम्। अहं मम राष्ट्रेण देशबान्धवैश्च सह एकान्तनिष्ठम् आचरणं करोमि इति प्रतिजाने। तेषां कल्याणे समुत्कर्षे च मम आत्यन्तिकं सौख्यं विनिहितम् अस्ति।

जयतु संस्कृतम्। जयतु भारतम्।

सत्र २०१७-१८ या अहवाल कालावधीत सन्माननीय कुलगुरू पदाचा पदभार सांभाळलेले माननीय कुलगुरू

मा. डॉ. उमा वैद्य

कुलगुरू
कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय
कार्यकाल दि. ११/१/२०१३ ते १८/९/२०१७

मा. डॉ. प्रमोद येवले

प्रभारी कुलगुरू
कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय
कार्यकाल दि. १९/९/२०१७ ते १३/१२/२०१७

नवनियुक्त कुलगुरू

हार्दिकम् अभिनन्दनम्!

मा. प्रो. श्रीनिवास वरखेडी

कुलगुरू, कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय
कार्यकाल प्रारंभ – दि. १४ डिसेंबर २०१७ पासून...

हार्दिक अभिनंदन!

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या सन्माननीय पूर्वकुलगुरू डॉ. उमा वैद्य यांना २०१७ या वर्षासाठी केंद्रीय मनुष्यबळ विकास मंत्रालयातर्फे संस्कृत क्षेत्रातील अतुलनीय कामगिरी बद्दल ''राष्ट्रपती पुरस्कार'' जाहीर झाला. तसेच प्रो. वैद्य यांची विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या सदस्यपदी आणि इंडियन इन्स्टीट्यूट ऑफ ॲडव्हान्स स्टडीज्, सिमला या ख्यातनाम संशोधन संस्थेच्या विद्वतसमितीवर सदस्य म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. प्रो. वैद्य यांच्या संस्कृत क्षेत्रातील विद्वत्तेचा हा गौरव आहे, आणि विश्वविद्यालयासाठी हे निश्चीतच अभिमानास्पद आहे. विश्वविद्यालयातर्फे प्रो. उमा वैद्य यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन!

हार्दिक अभिनंदन!

प्रो. मधुसूदन पेन्ना, अधिष्ठाता, भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकाय यांची व्हँकुवर (कॅनडा) येथे संपन्न झालेल्या १७ व्या जागतिक संस्कृत परिषदेत सहभागी होण्यासाठी जाण्याऱ्या विशेष शिष्टमंडळात निवड झाली.
हे शिष्टमंडळ मा. श्री. प्रकाश जावडेकर, केंद्रीय मंत्री, मनुष्यबळ विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या नेतृत्वाखाली सहभागी झाले होते.

राष्ट्रहिताय संस्कृतम्

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय

रामटेक

राष्ट्रीय मूल्यांकन व प्रत्यायन परिषद् (नॅक), बेंगलुरु द्वारा

B + + श्रेणी प्राप्त

वार्षिक अहवाल

2017 —18

(अहवाल कालावधी – दि. 1 मे 2017 ते 30 एप्रिल 2018)

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University

Ramtek Office : Administrative Building, Mauda Rd., Ramtek 441 106 Dist. - Nagpur (M.S.)
Nagpur Office : N.I.T. Sankul, 5th & 6th Floor, Near Morbhavan, Sitabuldi, Nagpur-440012 (M.S.)
Ramtek : (O) Ph.No.: (07114) 256476 Fax : (07114) 255549
Nagpur : (O) Ph.No.: (0712) 2560992 Fax : (0712) 2560992
Website : www.kksanskrituni.digitaluniversity.ac
Email : kksuregistrar1997@gmail.com

कविकुलगुरु–कालिदास–संस्कृत–विश्वविद्यालयः, रामटेकम्

वार्षिक अहवाल

ANNUAL REPORT

(2017-2018)

Committee

Prof. Madhusudan Penna	-	Chairperson
Prof. Anagha Ambekar	-	Member
Mrs. Kalyani Deshkar	-	Member
Dr. Renuka Bokare	-	Member & Secretary

Published by
Registrar
Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Coverpage - Paper 300 gsm.

Paper - Maplitho 80 gsm. / Art Paper 130 gsm.

Size - A4

Printed at :
Shree Hrishikesh Enterprises
Nagpur - 440012

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University
Ramtek Office : Administrative Building, Mauda Rd., Ramtek 441 106 Dist. - Nagpur (M.S.)
Nagpur Office : N.I.T. Sankul, 5th & 6th Floor, Near Morbhavan, Sitabuldi, Nagpur-440012 (M.S.)
Ramtek : (O) Ph.No.: (07114) 256476 Fax : (07114) 255549
Nagpur : (O) Ph.No.: (0712) 2560992 Fax : (0712) 2560992
Website : www.kksanskrituni.digitaluniversity.ac
Email : kksuregistrar1997@gmail.com

अनुक्रमणिका

	पृष्ठ क्रमांक	
	मराठी	इंग्रजी
• **मा. कुलगुरूंचे मनोगत**		
• **संस्कृतविषयी...**	5	
• **विश्वविद्यालयाविषयी.....**	6	6
• **व्यवस्थापन परिषद् सदस्य**		8
• **विद्वत्परिषद् सदस्य**		9
• **विद्यापीठ नियोजन विकास मंडळ सदस्य**		10
• **परीक्षा मंडळ सदस्य**		11
• **विश्वविद्यालयातील विविध कक्ष/समिती**	12	
प्रकरण पहिले — विभागनिहाय अहवाल		
वेद तथा व्याकरण विभाग	13	85
संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभाग	17	89
भारतीय दर्शन विभाग	23	95
वेदांग ज्योतिष विभाग	29	101
शिक्षणशास्त्र विभाग	33	105
प्रकरण दुसरे — विस्तार सेवा अहवाल		
राष्ट्रीय सेवा योजना	35	107
हस्तलिखित केंद्र	40	110
छात्र कल्याण	41	111
क्रीडा विभाग	42	112
मराठी भाषा गौरव दिन	45	

प्रकरण तिसरे — प्रशासकीय अहवाल

आस्थापना विभाग	48	113
विद्या विभाग	53	121
विद्यापीठ नियोजन विकास मंडळ	55	124
महाविद्यालयीन कक्ष	65	135
वित्त विभाग	66	136
अभियांत्रिकी विभाग	67	137
परीक्षा विभाग	72	141
ग्रंथालय व प्रकाशन विभाग	73	142

- **विश्वविद्यालयातील विशेष उपक्रम आणि उपलब्धी** 154

संस्कृतविषयी.....

संस्कृत ही भारताच्या अनमोल ठेवा असणाऱ्या प्राचीन ज्ञानभांडाराच्या ज्ञानप्राप्तीची एकमेव व म्हणूनच अतिशय महत्त्वपूर्ण भाषा आहे. संस्कृत म्हणजे ज्ञानवारसा संक्रमित, संरक्षित व संवर्धित करणारी भाषा! . प्राचीन काळीही नालंदा, तक्षशिला, विक्रमशिला अशी नावाजलेली विद्यापीठे भारतात होती. या विद्यापीठांद्वारेच पाणिनी, पतंजली, कौटिल्य यांच्यासारखे स्वतःच्या बुद्धिमत्तेच्या, ग्रंथकर्तृत्वाच्या जोरावर चिरायु कीर्ती मिळवणारे विद्वान निर्माण झाले. हा अभिमानास्पद व तेजोमय ज्ञानवारसा जतन व वृद्धिंगत करण्यासाठी संस्कृत भाषेचे अध्ययन करणे अनिवार्य आहे. म्हणूनच संपूर्ण भारतात संस्कृतचा प्रचार, प्रसार व्हावा याकरिता एकूण 17 संस्कृत विश्वविद्यालये कार्यरत आहेत.

भारतातील संस्कृत विश्वविद्यालये

- संपूर्णानंद संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी (उत्तरप्रदेश)
- श्री जगन्नाथ संस्कृत विश्वविद्यालय, पुरी (ओरिसा)
- राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय, तिरुपती (आंध्र प्रदेश)
- **कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक(महाराष्ट्र)**
- श्री शंकराचार्य संस्कृत विश्वविद्यालय, कालडी(केरळ)
- लालबहादूर शास्त्री संस्कृत विश्वविद्यालय, नवी दिल्ली
- कामेश्वर संस्कृत विश्वविद्यालय, दरभंगा(बिहार)
- राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नवी दिल्ली
- जगद्गुरू रामानंद आचार्य संस्कृत विश्वविद्यालय, जयपूर (राजस्थान)
- सोमनाथ संस्कृत विश्वविद्यालय, गुजरात
- महर्षी पाणिनी संस्कृत विश्वविद्यालय, उज्जैन(मध्यप्रदेश)
- उत्तराखंड संस्कृत विश्वविद्यालय, हरिद्वार(उत्तराखंड)
- कर्नाटक संस्कृत विद्यापीठ, बंगलोर (कर्नाटक)
- कुमार भास्कर वर्मा संस्कृत व प्राचीन शिक्षा विद्यापीठ, नालबारी (आसाम)
- वेंकटश्वर वैदिक विद्यापीठ, तिरुपती (आंध्रप्रदेश)
- महर्षी वाल्मिकी संस्कृत विश्वविद्यालयए हरयाणा.
- कलकत्ता संस्कृत महाविद्यालय, कोलकाता.

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

भारताचे माजी पंतप्रधान स्वर्गीय श्री. पी. व्ही. नरसिंहराव यांनी महाराष्ट्रात संस्कृत विद्यापीठ स्थापन करण्याचे स्वप्न पाहिले. त्यांच्या सततच्या आग्रहाने व प्रेरणेने महाराष्ट्राचे तत्कालीन मुख्यमंत्री स्वर्गीय श्री. सुधाकरराव नाईक यांनी ज्ञानयोगी स्वर्गीय डॉ. श्रीकांत जिचकार यांची एक सदस्यीय समिती गठित करून संस्कृत विश्वविद्यालयाचे स्वप्न प्रत्यक्षात आणण्यासाठी प्रयत्न केले. डॉ. जिचकार यांनी भारतातील सर्व विश्वविद्यालयांचे अध्ययन करून शासनाला एक विस्तृत अहवाल सादर केला.

सदर अहवालाच्या अनुषंगाने व इतर शिक्षणशास्त्रतज्ज्ञांच्या अभ्यासाधारे महाराष्ट्र शासनाने दि. 18 सप्टेंबर 1997 रोजी नागपूर जिल्हयातील रामटेक येथे महाकवी कालिदासाच्या चिरस्मरणार्थ कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाची स्थापना केली. महाकवी कालिदासाच्या अभिधानाने स्थापन झालेले हे महाराष्ट्रातील एकमेव संस्कृत विश्वविद्यालय असून या विश्वविद्यालयाला संपूर्ण भारतात व भारताबाहेर शैक्षणिक संस्थांना संलग्नीकरण देण्याचा अधिकार आहे.

The former Prime Minister of India, Hon’ble Shri P.V. Narasimha Rao is a great scholor of Sanskrit, always insisted that Maharashtra has a great tradition of Sanskrit learning hence it should have an independent University. With his encouragement late Chief Minister of Maharashtra Hon’ble Shri Sudhakarraoji Naik took up the issue and appointed Dr. Shrikant Jichkar as one man committee to give a study report for establishing the Sanskrit University in Maharashtra. Dr. Jichkar prepared the study report and non-Formal University Act for the establishment of Sanskrit University in Maharashtra.

The Government of Maharashtra took up the issue and appointed a committee comprising of Sanskrit scholors and other educationists. On the basis of the report of the committee the State Government established the Sanskrit University at Ramtek and named it as Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University. The University was established on 18th September 1997. The place Ramtek, which is a township in Nagpur district, was selected because it is connected to the name of great poet of the world Kavikulaguru Kalidas. This is the only Sanskrit University in Maharashtra. This university has right to give affiliation to other Educational Institutes within India & ouside the India.

संकाय

Sankayas (Faculties)

वेद–विद्या संकाय

Faculty of Vedavidya

संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय

Faculty of Sanskrit & other languages

भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकाय

Faculty of Indian Religion, Philosophy & Culture

प्राचीन भारतीय विज्ञान तथा मानव्यशास्त्रे संकाय

Faculty of Ancient Indian Science & Humanities

शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा संकाय

Faculty of Education & Miscellaneous Faculties

शैक्षणिक विभाग

Teaching Departments

वेद तथा व्याकरण	Dept. of Veda & Vyakarana
संस्कृत भाषा तथा साहित्य	Dept. of Sanskrit Language & Literature
दर्शनशास्त्र	Dept. of Darshanshastra
योगशास्त्र	Dept. of Yogashastra
वेदांग ज्योतिष	Dept. of Vedanga Jyotisha
ललितकला	Dept. of Fine Arts
मानव्यशास्त्रे	Dept. of Humanities
शिक्षणशास्त्र	Dept. of Education
ग्रंथालय वार्ताशास्त्र	Dept. of Library & Information Science
संकीर्ण विद्या	Dept. of Miscellaneous Subjects

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Management Council

Sr. No.	Name	Position
1	**Prof. Shrinivasa Varakhedi,** Hon'ble Vice-Chancellor, KKSU, Ramtek	Chairman
2	**Vacant**	Member
3	**Dr. Nanda J. Puri,** Dean, faculty of Sanskrit and other Languages KKSU, Nagpur	Member
4	**Dr. Kamal Singh,** Hon'ble Vice-Chancellor, SGBAU, Amravati	Member
5	**Shri Ashish Deshmukh,** MLA	Member
6	**Shri. Niranjan V. Dawkhare**, MLC	Member
7	**Principal Secretary,** Higher Education	Member
8	**Joint Director,** Higher Education	Member
9	**Dr. Harekrishna Agasti,** HoD, Department of Veda Vyakarana, KKSU, Nagpur.	Member
10	**Dr. Bhau Dandade,** Principal, CISFA, Nagpur	Member
11	**Dr. Kavita S. Holey,** HoD, Sanskrit Bhasha & Sahitya Department, KKSU, Nagpur.	Member
12	**Vacant**	Member
13	**Dr. Krishnakumar Pandey,** Dean, Ancient Indian Sciences and Humanaties, KKSU, Nagpur.	Member
14	**Dr. Indumati Bharambe,** HoD, Education Department, KKSU, Nagpur.	Member
15	**Dr. Vijaykumar C.G.,** Director, Board of Planning and Development, KKSU, Ramtek.	Member
16	**Dr. Aravind D. Joshi,** Registrar, KKSU, Ramtek.	Member Secretary
17	**Dr. R. J. Joshi,** Finance & Accounts Officer, KKSU, Ramtek.	Member
18	**Dr. Umesh D. Shivhare,** Controller of Examination, KKSU, Ramtek.	Member

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Academic Council

SN.	Name	Position		SN.	Name	Position
1	**Prof. Shrinivasa Varakhedi,** Hon'ble Vice-Chancellor, KKSU, Ramtek	Chair person		10	**Dr. Lalita Chandratre**, Dean, faculty of Education and Miscellaneous, KKSU, Nagpur	Member
2	**Dr. Devendra Chaugule,** 202, Krushana Plaza, In front of R.C.F. colony, Vaishvi Nivas, Alibag, Dist Raigarh – 402 209	Member		11	**Dr. Dilip Dabir,** Vaidadarbhiya Harikirtan Sanstheche Kirtan Mahavidyalaya, Rajat Mahostsav, Dharmpeth Mulanchi Shala, Dharmpetha, Nagpur	Member
3	**Dr. Anjali Rahatgaonkar,** Joint Director, (Higher Education), Nagpur	Member		12	**Dr. Bhau Dandale,** 64, Sambhaji Nagar, Near Trimurti Nagar, Ring Road, Nagpur (Mob. 9423072562)	Member
4	**Dr. Kusum Patoria,** Azad Chowk, Sadar, Nagpur – 440001	Member		13	**Dr. Dipak Kapade,** Librarian (Acting), Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
5	**Dr. Leena Rastogi,** 86 Madhav Nagar, Nagpur -10	Member		14	**Shri. Satish Naidu,** C/o – Dr. Mukund Shastri, Plot No. 115, Bajiprabhu Nagar, Nagpur.	Member
6	**Dr. C.G.Vijaykumar,** Dean, Faculty of Vedvidya, KKSU, Nagpur	Member		15	**Dr. B. R. Sharma,** G.S.College of Yoga and Cultural Synthesis, Kaivalyadham B. R. Sharma, G.S.College of Yoga and Cultural Synthesis, Kaivalyadham yoga institute, Swami Kuwalayanand marg] Lonavala, Distt. Pune	Member
7	**Dr. Nanda J. Puri,** Dean, faculty of Sanskrit and other Languages KKSU, Nagpur	Member		16	**Dr. Indumati Bharmbe,** Co-ordinator, Internal Quality Assurance Cell, KKSU, Nagpur	Member
8	**Dr. Madhusudan Penna,** Dean, faculty of Indian Religion, Philosophy and culture, KKSU, Nagpur	Member		17	**Dr. Kavita Holey,** Director, Vistar Seva Mandal, KKSU, Ramtek	Member
9	**Dr. Krishnakumar Pandey,** Dean, faculty of Ancient Indian Science and Humanities, KKSU, Nagpur	Member		18	**Dr. Aravind Joshi,** Registrar, KKSU, Ramtek	Secretary

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Board of Planning and Development (BPD)

Sr. No.	Name	Position
1.	**Prof. Shrinivasa Varakhedi,** Hon'ble Vice-Chancellor Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Chairperson
2.	**Dr. Nanda Puri,** Associate Professor & Dean Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
3.	**Dr. Madhusudan Penna,** Associate Professor & Dean Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
4.	**Dr. Kalapani Agasti,** Assistant Professor Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
5.	**Prof. Anagha Ambekar,** Assistant Professor Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
6.	**Dr. Balchandra Khandekar,** 152, Metta Laghu Vetan colony, Kamptee road, Nagpur	Member
7.	**Dr. Sharada Gadge,** HoD Sanskrit Dept., LAD college Shankar nagar, Nagpur.	Member
8.	**Dr. Dnyaneshwar Kulkarni,** 215, Siddhi Vinayak, North Bazar road, Gokulpeth Nagpur.	Member
9.	**Dr. Vibha Kshirsagar,** Plot no. 12, Ganesh colony, Rana pratap nagar, Shriram Urban Bank, ring road, Nagpur.	Member
10.	**Dr.Vijaykumar C.G.** Director (I/c), Board of planning and Development Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Secretary

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Board of Examination

Sr. No	Name	Position
01	**Prof. Shrinivasa Varakhedi,** Hon'ble Vice-Chancellor Kavikulaguru Kaldas sanskrit University Ramtek	Chairman
02	**Prof. Nanda Puri** Dean, Faculty of Sanskrit & Other Languages Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
03	**Prof. Madhusudan Penna** Dean, Faculty of Indian Religion, Philosophy & Culture Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
04	**Prof. C.G. Vijaykumar** Dean, Faculty of Ved Vidya Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
05	**Prof. Krishnakumar Pandey** Dean, Faculty of Ancient Indian Science and Humanities Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
06	**Prof. Lalita Chandratre** Dean, Faculty of Education and Sankirna Vidya shakha Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
07	**Dr. Hrushikesh Dalai**, Assistant Professor Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
08	**Dr. Shivram Bhatt**, Assistant Professor Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
09	**Hon'ble Joint Director** (Higher Education) Nagpur Division, Nagpur	Member
10	**Dr. Umesh Shivhare** Controller of Examination Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member-Secretary

विश्वविद्यालयातील
विविध कक्ष/समिती

अ.क्र.	समिती/कक्ष	अध्यक्ष/विभागप्रमुख/समन्वयक
1.	व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन कक्ष	प्रा. डॉ. इंदुमती भारंबे
2.	अंतर्गत गुणवत्ता आश्वासन कक्ष	प्रा. डॉ. इंदुमती भारंबे
3.	सेवायोजना व मार्गदर्शन कक्ष	प्रा. डॉ. इंदुमती भारंबे
4.	रॅगिंग प्रतिबंधक कक्ष	डॉ. नंदा पुरी
5.	लैंगिक छळ प्रतिबंधक कक्ष	डॉ. नंदा पुरी
6.	छात्रप्रवेश समिती	डॉ. नंदा पुरी
7.	विस्तार सेवा मंडळ	डॉ. कविता होले / प्रो. कृष्णकुमार पांडेय
8.	महिला कक्ष	डॉ. कीर्ती सदार
9.	पूर्व छात्र संघटन	डॉ. कलापिनी अगस्ती
10.	विद्यार्थी तक्रार निवारण कक्ष (ऑनलाईन)	डॉ. कलापिनी अगस्ती
11.	राष्ट्रीय सेवा योजना कक्ष	डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती
12.	हस्तलिखित स्रोत केन्द्र	डॉ. प्रसाद गोखले
13.	शारीरिक शिक्षण विभाग	डॉ. हृषिकेश दलाई
14.	छात्र कल्याण कक्ष	डॉ. राजश्री मेश्राम
15.	महिला तक्रार निवारण समिती	प्रा. अनघा आंबेकर
16.	आचार्य पदवी कक्ष	डॉ. दीपक मेश्राम
17.	शिष्यवृत्ती सेवा कक्ष	सौ. माधुरी येवले

वार्षिक अहवाल

मराठी

प्रकरण पहिले

विभागनिहाय अहवाल

वेद तथा व्याकरण विभाग

स्थापना – वर्ष 2000

संकाय – वेदविद्या संकाय

अभ्यासक्रम – एम्. ए., एम्. फिल्., पीएच्.डी. शास्त्री, आचार्य तथा विद्यावारिधी इ. (वैदिक साहित्य, व्याकरणशास्त्र)

अधिष्ठाता – प्रो. डॉ. विजयकुमार सी. जी.

विभाग प्रमुख – डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती, सहयोगी प्राध्यापक

सहायक प्राध्यापक – डॉ. शिवराम भट्ट, डॉ. जयवंत चौधरी

पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या – 13

उद्देश –

- प्राचीन वैदिक साहित्याचे अध्ययन–अध्यापन व संशोधन करणे.
- आधुनिक विज्ञान वा अन्य शाखांशी वैदिक साहित्याचे आंतरविद्याशाखीय अध्ययन व संशोधन करणे.
- वेदांगांचे अध्ययन व संशोधन करणे.
- व्याकरणशास्त्राचे पारंपरिक गुरूकुल पद्धतीने अध्यापन व संशोधन करणे.
- शास्त्रांचे संरक्षण, संवर्धन व नवीन पिढीत संक्रमण करणे.
- संस्कृत संभाषण शिबीरांच्या माध्यमातून संस्कृत भाषेचा प्रचार, प्रसार करणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये –

- नव्य आणि प्राचीन व्याकरणावर आधारित संशोधनास प्रोत्साहन देणे.
- संस्कृत व्याकरणाच्या दुर्मीळ हस्तलिखितांचे विद्यावारिधी पदवीसाठी संशोधन करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे.
- विभागातील प्राध्यापकांचे महद् संशोधन प्रकल्पासाठी योगदान.
- गुणवत्तापूर्ण संशोधनासाठी तज्ज्ञ विद्वज्जनांची व्याख्याने पीएच्.डी संशोधनासाठी आयोजित करणे.
- व्याकरणाचे शास्त्रीय ग्रंथ इ–पुस्तक स्वरूपात उपलब्ध करवून देणे.
- आंतरविद्याशाखीय संशोधनास प्रोत्साहन देणे.
- वर्तमानयुगातील गरजा लक्षात घेवून संशोधनक्षेत्रातील अद्ययावत ज्ञान प्राप्त व्हावे या उद्देशाने संशोधक छात्रांसाठी राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय परिषदांचे आयोजन करणे.

विभागनिहाय अहवाल

वेद तथा व्याकरण विभाग

1) संस्कृत संभाषण वर्ग :–

दिनांक 10.07.2017 ते 19.07.2017 पर्यंत

विद्यार्थी व जनसामान्यांमध्ये संस्कृतभाषेविषयी रुची निर्माण आणि संभाषण कौशल्य संपादन करावे या हेतूने कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या वेद तथा व्याकरण विभागाद्वारे दिनांक 10 ते 19 जुलै 2017 या कालावधीत निःशुल्क संस्कृत संभाषण वर्गाचे आयोजन करण्यात आले होते. या संभाषण वर्गाचे उद्घाटन भारतीय संस्कृतीचे गाढे अभ्यासक, संस्कृतप्रेमी तसेच राष्ट्रिय स्वयंसेवक संघाचे कार्यकर्ता मा. मंगेश जोशी यांच्या हस्ते करण्यात आले. दिनांक 10.07.2017 रोजी विश्वविद्यालयाच्या नागपूर येथील शैक्षणिक परिसरात संभाषण वर्गाचे आयोजन करण्यात आले होते. उद्घाटन सत्रात अध्यक्षस्थानी वेदविद्या संकायाचे अधिष्ठाता तसेच विद्यापीठाचे बी.पी.डी. संचालक? **डॉ. विजयकुमार सी.जी.** हे उपस्थित होते. संभाषण वर्गाचे समन्वयक तसेच वेद तथा व्याकरण विभागाचे प्राध्यापक **डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती** उपस्थित होते. उद्घाटनसत्राच्या आरंभी डॉ. अगस्ती यांनी संभाषण वर्गाच्या आयोजनाची उद्दिष्टे प्रास्ताविका द्वारे स्पष्ट केली. संभाषण वर्गाचे उद्घाटक **श्री. मंगेश जोशी** यांनी संस्कृत अध्ययनाने संस्कृती आणि संस्कारांचे जतन होते असे प्रतिपादन केले. संस्कृत भाषेत उपलब्ध वैज्ञानिकतत्त्व जगातील ज्येष्ठ वैज्ञानिकांना आकृष्ट करीत असल्याचे सांगितले. संस्कृत शिवाय भारतीयता अशक्य आहे असे मत त्यांनी मांडले. संस्कृत भाषेतील तत्त्वे आत्मसात केल्यास सर्व समस्यांचे समाधन अनायास मिळू शकते असे मत डॉ. विजयकुमार सी.जी. यांनी अध्यक्षीय भाषणात प्रतिपादित केले. जीवनात यशस्वी होण्याची गुरुकिल्ली संस्कृत भाषेत आहे. म्हणून या भाषेचे अध्ययन आणि अध्यापन होणे काळाची गरज आहे. युवा विद्यार्थी संस्कृत भाषेच्या अध्ययनाने स्वतःचे उत्तम व्यक्तिमत्व निर्माण करू शकतात असे मत मा. अध्यक्षांनी मांडले. उद्घाटन सत्राचे संचालन व आभार वेद तथा व्याकरण विभागाचे सहायक प्राध्यापक **डॉ. शिवराम भट्ट** यांनी मानले.

संस्कृत संभाषण वर्गात नागपूरातील विविध महाविद्यालयांमधून एकूण 97 विद्यार्थी तसेच काही संस्कृतप्रेमी नागरिक सहभागी झाले होते. दहा दिवस हा वर्ग रोज दु. 12.00 ते 02.00 या वेळेत आयोजित करण्यात आला होता. वर्ग शिक्षक म्हणून वेद तथा व्याकरण विभागातील श्री.रूपेश रुद्रकार व श्रीवरदा माळगे या दोन विद्यार्थ्यांनी सहभागींना मार्गदर्शन केले. संभाषण कौशल्य अधिगत होण्यासाठी संस्कृत भाषेचा विविध प्रयोग, विभक्तींचे योग्य नियोजन, दैनंदिन व्यवहारात येणारे शब्द, संवादकौशल्य, वाक्यरचना, संस्कृत गीते वर्णोच्चारण पद्धती, सुभाषित पठण, भगवद्गीता पठण इत्यादी विविध विषयांवर, विद्यार्थ्यांचे संभाषणविषयी कौशल्य तसेच आत्मविश्वास वाढविण्यासाठी या वर्गशिक्षकांनी परिश्रम घेतले. विश्वविद्यालयाच्या तज्ज्ञ प्राध्यापकांद्वारे विविध शास्त्रीय विषयांवर विद्यार्थ्यांचे प्रबोधन करण्यात आले.

संस्कृत संभाषण वर्गाचे समापन दिनांक 19.07.2017 रोजी आयोजित करण्यात आले होते. समापन कार्यक्रमात प्रमुखातिथी म्हणून नागपुरातील प्रसिद्ध संस्कृतानुरागी तसेच संस्कृत भारतीचे नागपूर प्रान्तीय सहमंत्री **श्री. श्रीनिवास वर्णेकर** हे उपस्थित होते. संस्कृत भाषेच्या प्रचार व प्रसारासाठी समाजातील प्रत्येक घटकांनी स्वतःचा वेळ द्यायला हवा,

असे आवाहन करुन संस्कृत संभाषण वर्गाचे निःशुल्क आयोजन तसेच संभाषणाची स्वतःपासून केलेली सुरुवात ही या भाषेच्या प्रचार व प्रसारासाठी मोठी सेवा होईल असे मत त्यांनी मांडले. विद्यार्थीदशेत भाषाविषयक ज्ञान तसेच संभाषण कौशल्य संपादित केल्यास आजचा विद्यार्थीवर्ग भविष्यात या भाषेचा उत्तरोत्तर उन्नतीसाठी सक्षम होवू शकेल असा आशावाद त्यांनी व्यक्त केला. आयुष्यात कोणत्याही क्षेत्रात काम करत असलो तरी संस्कृतभाषेतून मिळालेला संस्कार नेहमी उत्कर्षाकडे घेऊन जातो असे मत अध्यक्षीय भाषणात भारतीय धर्म,तत्त्वज्ञान व संस्कृती संकायाचे अधिष्ठाता **डॉ. मधुसूदन पेन्ना** यांनी मांडला. संस्कृत भाषा आपल्याला मिळालेली वारसा आणि या वारसाचे जतन करणे आपला धर्म आहे म्हणून या भाषेबद्दल आपल्या मनात प्रेम असावा असे प्रतिपादन डॉ. पेन्ना यांनी केले. दशदिनात्मक संभाषणवर्गाचा अहवाल तसेच प्रास्ताविक संभाषण वर्गाचे समन्वयक **डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती** यांनी सादर केले. संभाषण वर्गात सहभागी विद्यार्थ्यांनी मनोगत प्रकट केले. सहभागी विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र देण्यात आले.

विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त सहभाग व चोख नियोजनामुळे दहा दिवसांचा संस्कृत संभाषण वर्ग यशस्वीपणे पार पडला.

2) ग्रन्थप्रदर्शनी :–

दिनांक 15.09.2017 रोजी कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या वेद तथा व्याकरण विभागाद्वारे ग्रंथालय विभागाच्या मदतीने ग्रंथप्रदर्शनी आयोजित करण्यात आली होती. वेद व व्याकरणसंबधी सर्व ग्रंथ प्रदर्शनीमध्ये ठेवण्यात आले होते. या ग्रन्थप्रदर्शनीचे उद्घाटन क.का. संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या वेदविद्या संकायाचे अधिष्ठाता व वेद तथा व्याकरण विभागाचे विभाग प्रमुख डॉ. सी.जी.विजयकुमार यांच्या हस्ते झाले. सर्व संकायांचे अधिष्ठाता, विभाग प्रमुख, प्राध्यापक व वेद तथा व्याकरण विभागाचे सर्व विद्यार्थी यावेळी उपस्थित होते. एम.ए. संस्कृत वेद व व्याकरण शिकणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांनी या प्रदर्शनीचा लाभ घेतला.

एम.ए. संस्कृत वेद तथा व्याकरण विषयाच्या प्रथम वर्षाच्या एक एक विद्यार्थ्याचा गट तयार करून त्यांना प्रदर्शनीमध्ये ठेवण्यात आलेल्या पुस्तकांच्या तपशिलाचे संकलन करण्याची सूचना देण्यात आली. तसेच एम.ए. संस्कृत वेद तथा व्याकरण विषयाच्या द्वितीय वर्षाच्या एक एक विद्यार्थ्यांचा गट तयार केला होता. त्यांना प्रदर्शनीमध्ये ठेवलेल्या पुस्तकांच्या आधारे एका ग्रंथाचे किती टीका व टीकाकार आहेत याची माहिती संकलित करण्यास सांगण्यात आले. सूचनेप्रमाणे सर्व विद्यार्थ्यांनी हे कार्य सुचारुरित्या संपन्न केले.

3) विद्यार्थी सहभाग :

वेद तथा व्याकरण विभागातील एम.ए. विद्यार्थ्यांनी इन्द्रधनुष्य, आविष्कार, तिरुपति छात्र प्रातिभ समारोह, महाराष्ट्र प्रान्तीय राज्यस्तरीय शास्त्रीयस्पर्धा, नाटकस्पर्धा, संक्रमणोत्सव, संस्कृत सप्ताह इ. शैक्षणिक व सांस्कृतिक स्पर्धांमध्ये सहभाग घेतला व पुरस्कार आणले. ते खालील प्रमाणे आहे.

महाराष्ट्रप्रान्तीय राज्यस्तरीय शास्त्रीय स्पर्धा राष्ट्रीय संस्कृत संस्थानाच्या क.जे. सोमय्या संस्कृत विद्यापीठ, मुम्बईतील दिनांक 17.11.2017 रोजी आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

क.का.संस्कृत विश्वविद्यालयाकडून विविध शास्त्रीय स्पर्धांमध्ये एकूण 09 (05 विद्यार्थी व 04 विद्यार्थिनी) विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता. विद्यार्थ्यांसोबत 02 मार्गदर्शक (डॉ. शिवराम भट्ट व डॉ. कलापिनी अगस्ती) पाठविण्यात आले होते. विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त पणे सहभाग घेऊन खालील प्रमाणे यश प्राप्त केले.

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	स्पर्धा	पुरस्कार	विभाग	वर्ग
01	**श्रीवरदा माळगे**	व्याकरणशलाका	**प्रथम**	व्याकरण	एम्.ए.संस्कृत द्वि.वर्ष
02	**परीक्षित झोडेकर**	वेदान्तशलाका	**प्रथम**	दर्शन	एम्.ए.संस्कृत द्वि.वर्ष
03	**अनुज शर्मा**	ज्यौतिषशलाका	**प्रथम**	वे.ज्योतिष	बी.ए.वे.ज्योतिष तृ.वर्ष
04	**वेदश्री आर्वीकर**	साहित्यशलाका	**द्वितीय**	साहित्य	एम्.ए.संस्कृत प्र. वर्ष
		शास्त्रीयस्फूर्तिस्पर्धा	**द्वितीय**		
05	**अद्वैत आर्वीकर**	भगवद्गीताकण्ठपाठ	**प्रथम**	साहित्य	आगम पदविका
06	**देवेश्वर आर्वीकर**	अष्टाध्यायीकण्ठपाठ	**प्रथम**	साहित्य	बी.ए.विशारद प्र. वर्ष
07	**गौरी सोनटक्के**	साहित्यभाषण	**द्वितीय**	साहित्य	एम्.ए.संस्कृत द्वि.वर्ष
08	**वैष्णवी दाभेकर**	धर्मशास्त्रभाषण	**प्रथम**	साहित्य	एम्.ए.संस्कृत द्वि.वर्ष
09	**रूपेश रुद्रकार**	वेदभाष्यभाषण	**प्रथम**	व्याकरण	एम्.ए.संस्कृत प्र. वर्ष

अशाप्रकारे सात विद्यार्थ्यांनी प्रथम क्रमांक व दोन विद्यार्थ्यांनी द्वितीय क्रमांकाचे पारितोषिक प्राप्त केले.

तिरुपती येथील राष्ट्रीय संस्कृत विद्यापीठाद्वारे ''अखिल भारतीय संस्कृत छात्रप्रातिभ समारोहा''चे आयोजन दि. 31 जानेवरी 2018 ते 03 फेब्रुवरी 2018 या दरम्यान करण्यात आले होते. या राष्ट्रस्तरीय स्पर्धामध्ये 10 शास्त्रार्थ स्पर्धा, 05 सांस्कृतिक स्पर्धा व अन्त्याक्षरी, समस्यापूर्ती, रसप्रश्न स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते.या विविध स्पर्धांपैकी वेदभाषण मध्ये **रूपेश रुद्रकार**, यांनी प्रोत्साहनपर पुरस्कार, प्राविधिक स्पर्धेमध्ये **श्रीवरदा माळगे** यांनी द्वितीय पुरस्कार, एकपात्राभिनय स्पर्धेमध्ये **गौरी सोनटक्के** यांनी द्वितीय पुरस्कार व लोकनृत्य स्पर्धेमध्ये **श्रीवरदा माळगे, वृषाली दाणी, प्रज्ञा करकरे, दिव्याणी अनमोलवार, नयना भारसाकळे, परीक्षित झोडेकर, अनुज शर्मा, देवेश्वर आर्वीकर** यांनी द्वितीय पुरस्कार प्राप्त केला.

संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभाग

स्थापना – वर्ष 2000

संकाय – संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय

अभ्यासक्रम – 1 आगम संस्कृत, 2 आगम प्राकृत, 3 बी.ए. संस्कृत विशारद, 4 शास्त्री, 5 आचार्य, 6 एम्. ए., 7 एम्. फिल्., 8 विद्यावारिधी, 9 पीएच्. डी., 10 डी. लिट्. इ. (संस्कृत साहित्यशास्त्र तथा काव्यशास्त्र)

अधिष्ठाता – प्रो. डॉ. नंदा पुरी

विभाग प्रमुख – प्रो. डॉ. कविता होले

सहायक प्राध्यापक – डॉ. पराग जोशी, डॉ. राजेंद्र जैन

पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या – 21

उद्देश –

- प्राचीन संस्कृत साहित्य, भाषा यांचे अध्यापन, संशोधन
- आंतरविद्या शाखीय व तौलनिक अध्यापन, संशोधनास प्रोत्साहन
- संस्कृत भाषा जनसामान्यांपर्यंत, संस्कृतानुरागींना सहज आत्मसात करता यावी यासाठी विशेष आगम, विशारद इ. अभ्यासक्रमांचे अध्यापन
- संस्कृतसह अन्य प्राचीन भाषा प्राकृत, पाली इ. भाषांचे अभ्यासक्रम जिज्ञासूंना उपलब्ध करवून देणे.
- संस्कृतसह जर्मन, फ्रेंच इ. विदेशी भाषांचे पदविका अभ्यासक्रम चालविणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये –

- समकालीन संस्कृत साहित्य आणि साहित्यशास्त्र
- आंतरविद्याशाखीय संशोधन
- मार्गदर्शकांसह संशोधकांचे संशोधन लेख प्रकाशित करणे
- संशोधक विद्यार्थ्यांकरिता एकदिवसीय रिसर्च मीट दर दोन महिन्यांनी आयोजित करणे

संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभाग

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयातील पदव्युत्तर संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभागाद्वारे घेण्यात आलेल्या विविध कार्यक्रमांचा तसेच विभागाद्वारे राबविलेल्या उपक्रमांचा संक्षिप्त अहवाल –

1) कालिदास दिवस समारोह –

'आषाढस्य प्रथम दिवसें' अर्थात् आषाढाचा पहिला दिवस हा महाकवी कालिदास दिन म्हणून सुपरिचित आहे. संस्कृत प्रेमींसाठी विशेष स्मरणीय आहे. शनिवार दि. 24 जून 2017 रोजी कालिदास दिनानिमित्त विश्वविद्यालयाच्या रामटेक येथील मुख्यालयातील प्रांगणात असलेल्या महाकवी कालिदासांच्या स्मारकाला कुलगुरु डॉ. उमा वैद्य यांनी पुष्पांजली अर्पण करून आदरांजली वाहिली. विश्वविद्यालयाचे रामटेक येथील सर्व कर्मचारी या कार्यक्रमाला उपस्थित होते. या वर्षी आषाढ हा संध्याकाळी सुरू होत असल्याने कालिदासाला अभिवादन करण्यासाठी त्याला भेटण्यासाठी जणू सूर्यप्रकाश अचानक लुप्त होऊन, आकाशात काळ्या मेघांनी दाटी केली. मा. कुलगुरु डॉ. वैद्य यांनी या सुंदर क्षणांच्या साक्षीने महाकवी कालिदासाच्या पुतळयाला अभिवादन केले.

2) संस्कृत सप्ताह व संस्कृत दिन उत्सव –

संस्कृत वाङ्मयाच्या प्रचार व प्रसाराकरिता विश्वविद्यालयात संस्कृत सप्ताह उत्सव दरवर्षी साजरा केला जातो. या वर्षी हा संस्कृत सप्ताह दि. 05.08.2017 ते दि. 12.08.2017 या कालावधीत आयोजित करण्यात आला. या अनुषंगाने क.का.संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभागाद्वारे संस्कृत सप्ताहांतर्गत विविध स्पर्धांचे व उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. दि. 05.08.2017 रोजी संस्कृत सप्ताहाच्या निमित्ताने रामटेक येथील कालिदास स्मारकास भेट देण्यात आली. मा. अधिष्ठाता डॉ. नंदा पुरी यांनी सर्व विद्यार्थ्यांना कालिदास स्मारक व कालिदास साहित्याची माहिती करवून दिली. दि.07.08.2017 रोजी आंतर महाविद्यालयीन निबंध लेखन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेत नागपुरातील अनेक महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. प्राप्त निबंधांचे मूल्यांकन साहित्य विभागाच्या सहयोगी प्राध्यापक डॉ.कविता होले यांनी केले. त्याचप्रमाणे दि.08.08.2017 रोजी आंतर महाविद्यालयीन संस्कृत ललित गीत गायन स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त सहभाग व मधुर गायन या स्पर्धेचे वैशिष्ट्य होते. या स्पर्धेस डॉ. नंदा पुरी व वेदांग ज्योतिष विभागाचे डॉ. दिनकर मराठे निर्णायक म्हणून उपस्थित होते. दि. 09.08.2017 रोजी संस्कृत वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन केले होते. या स्पर्धेस व्याकरण विभागाचे डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती निर्णायक रूपाने उपस्थित होते. या संस्कृत सप्ताहाचा समारोप कार्यक्रम दि. 11.08.17 रोजी मा. कुलगुरु डॉ.उमा वैद्य यांच्या अध्यक्षतेत पार पडला. या प्रसंगी डॉ. चंद्रगुप्त वर्णेकर, सचिव, संस्कृत भाषा प्रचारिणी सभा, यांचे 'संगणकीय संस्कृतम्' या विषयावर विशेष व्याख्यानही आयोजित केले होते. या प्रसंगी मा. अधिष्ठाता डॉ. नंदा पुरी व समन्वयिका डॉ. कविता होले उपस्थित होत्या. सर्व पुरस्कार प्राप्त विद्यार्थ्यांना पुरस्कारांचे व प्रमाणपत्रांचे वितरण या प्रसंगी करण्यात आले.

3) प्रज्ञाभारती डॉ. श्री. भा. वर्णेकर व्याख्यानमाला

डॉ. श्रीधर भास्कर वर्णेकर यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ सुरु केलेल्या व्याख्यानमालेतील पहिल्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. या व्याख्यानमालेचा शुभारंभ डॉ. वर्णेकर यांच्या जन्मशताब्दी वर्षाचे औचित्य साधून करण्यात आला. विदर्भाच्या मातीत जन्मलेल्या आणि विदर्भच नव्हे तर संपूर्ण भारतात आपल्या प्रासादिक संस्कृत रचनेने आणि सरळ सोप्या परंतु अभिजात संस्कृत वाणीने अधिराज्य गाजविणाऱ्या डॉ. वर्णेकरांविषयी आदर व कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी या व्याख्यानमालेचे आयोजन करण्यात आले होते. संस्कृत, संगीत आणि संघ या तीन सकारांचा ध्यास घेणाऱ्या आणि या तीन क्षेत्रांसह योगक्षेत्रालाही वाहून घेणाऱ्या डॉ. वर्णेकरांना संस्कृत महाकाव्ये, नाटके आणि अनेक स्फुटरचना आणि खंडकाव्यांची रचना केली आहे. नागपूर विद्यापीठाच्या स्नातकोत्तर संस्कृत विभागाचे अध्यक्षपद भूषविण्यासह अनेक नामांकित संस्थांचे पदाधिकारी, मार्गदर्शक म्हणून ते कार्यरत होते. अशा नागपूर नगरीचे भूषण असलेल्या डॉ. वर्णेकर व्याख्यानमालेतील पहिले पुष्प नागपूरच्या प्रख्यात संस्कृत विदुषी डॉ. लीना रस्तोगी यांनी मंगळवार दि. 12 सप्टेंबर 2017 रोजी गुंफले. प्रज्ञाभारतींचे विविधांगी व्यक्तित्व या विषयावर डॉ. रस्तोगी यांचे व्याख्यान झाले. डॉ. रस्तोगी यांनी वर्णेकर यांच्या विविधांगी व्यक्तिमत्त्वाचे पदर उलगडून दाखविले. त्यांच्या प्रासादिक व सरल वैदर्भी शैलीतील भाषेतील प्रभुत्वाने प्रभावित होवून शंकराचार्य जयेंद्र सरस्वती यांनी त्यांना 'प्रज्ञाभारती' अशी उपाधी दिली, असे त्यांनी सांगितले.

मा. कुलगुरु उमा वैद्य म्हणाल्या, ''लेखकांच्या व्यक्तिमत्वावर झालेले संस्कार हे साहित्य कृतीमधून प्रकट होत असतात व त्याचा प्रत्यय डॉ. वर्णेकरांच्या वाङ्मयातून येतो''. विद्यापीठाच्या मा. कुलगुरू उमा वैद्य यांनी या कार्यक्रमाचे अध्यक्षपद भूषविले. कुलसचिव मा. डॉ. अरविंद जोशी तसेच, संस्कृत तथा संस्कृतेतरभाषा संकायाच्या अधिष्ठाता डॉ. नंदा पुरी यांची विशेष उपस्थिती होती. या व्याख्यानाला संस्कृतानुरागी, संस्कृत अभ्यासक, डॉ. वर्णेकर प्रेमी उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. पराग जोशी यांनी केले तर आभार प्रदर्शन समन्वयिका डॉ. कविता होले यांनी केले.

4) युनिकोड प्रशिक्षण कार्यशाळा –

मराठी भाषा गौरव पंधरवाड्यान्तर्गत दि. 26.02.2018 रोजी संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभागाद्वारे युनिकोड प्रशिक्षण कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेच्या उद्घाटनासाठी प्रमुख अतिथी म्हणून डॉ. मधुसूदन पेन्ना, अधिष्ठाता, भारतीय तत्त्वज्ञान तथा संस्कृति संकाय हे उपस्थित होते. अध्यक्षस्थान डॉ. नन्दा पुरी, अधिष्ठाता संस्कृत भाषा तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय यांनी भूषविले.

सर्वांना संगणकावर अतिशय सोप्या पध्दतीने मराठीतून टंककलेखन करता यावे यासाठी या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेच्या समन्वयक डॉ. कविता होले, सहयोगी प्राध्यापक, संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभाग या होत्या, तर सहसमन्वयक विश्वविद्यालयाचे तांत्रिक सहायक श्री. राजीवरंजन मिश्रा हे होते. या कार्यशाळेत 65 प्रशिक्षणार्थ्यांनी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेतला. डॉ. कविता होले व श्री. राजीवरंजन मिश्रा यांनी प्रशिक्षणार्थ्यांना प्रशिक्षण दिले.

5) प्राकृत आगम पदविका अभ्यासक्रम निमित्ताने प्राकृतातील चंपूकाव्यावर विशेष व्याख्यान –

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्यापीठात 'प्राकृत भाषेतील चंपूकाव्यवाङ्मय' या विषयावरील विशेष व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकायाअंतर्गत संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभागाद्वारे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. प्राकृत भाषा व साहित्याच्या अध्ययन–अध्यापन व संशोधनाला चालना मिळावी तसेच प्राकृत भाषेतील साहित्याचा परिचय व्हावा हा या आयोजनमागील हेतू. मिरज महाविद्यालय, मिरज येथील डॉ.रायगोंडा पाटील यांनी या विषयावर मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकायाच्या अधिष्ठाता व विभाग प्रमुख डॉ. नंदा पुरी होत्या. डॉ. कविता होले यांची विशेष उपस्थिती होती. प्रास्ताविकात डॉ. होले यांनी व्याख्यानामागची भूमिका विशद केली. डॉ. पाटील यांनी आपल्या व्याख्यानाद्वारे प्राकृत भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करुन प्राकृत भाषेतील चंपूकाव्यवाङ्मयाचा गोषवारा घेतला. अध्यक्षा डॉ. नंदा पुरी यांनी प्रमुख अतिथींच्या भाषणाचा आढावा घेतला.

तसेच चंपूकाव्याचा इतिहास व वैशिष्ट्ये स्पष्ट केली. कार्यक्रमाचे संचालन व संयोजन डॉ. राजेंद्र जैन यांनी केले. डॉ. पराग जोशी यांनी आभार मानले. कार्यक्रमाला विद्यापीठातील विविध संकायाचे अधिष्ठाता, विभाग प्रमुख, प्राध्यापक व विद्यार्थी मोठया संख्येने उपस्थित होते.

6) प्राकृतभाषा व साहित्यविषयक विशेषव्याख्यान–

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या संस्कृतभाषा तथा साहित्यविभागाद्वारे भारतीय साहित्याच्या प्रचार–प्रसाराच्या दिशेने भारतीय प्राचीन भाषांमध्ये संस्कृतप्रमाणेच प्राकृत पाली इत्यादी भाषासाहित्याचा अभ्यास होण्याच्या हेतूने दरवर्षी नवनवीन विषयांवर व्याख्याने आयोजित केली जातात. विभागात सुरू असणाऱ्या आगम पदविका प्राकृत या अभ्यासक्रमाच्या वतीने शैक्षणिक वर्ष 2017–18 च्या अंती दि.13.03.18 रोजी ''**नाट्यवाङ्मयातील प्राकृतभाषिकपात्रे, अभिनय व नाट्यसौन्दर्य**'' या विषयावर विशेषव्याख्यानाचे आयोजन व विद्यार्थ्यांचे सौप्रस्थानिक आयोजिले होते.

विशेषव्याख्यानाचे अध्यक्षपद मा. कुलगुरू डॉ. श्रीनिवास वरखेडी यांनी भूषविले होते. कार्यक्रमास विशेषव्याख्याता म्हणून डॉ. नंदा पुरी तर प्रमुखातिथी म्हणून डॉ.लीना रस्तोगी उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाची सुरुवात प्राकृतातील सरस्वतीवंदनेने झाली. डॉ. राजेंद्र जैन यांनी द्वारे वार्षिक इतिवृत्त कथन व प्रास्ताविक केले. अभ्यासक्रमातील ठराविक विद्यार्थ्यांचे मनोगत व्यक्त करण्यात आले तसेच अभ्यासक्रमात अध्यापन करण्याऱ्या प्राध्यापक डॉ. शिवराम भट्ट व डॉ. राजेंद्र जैन यांचा सत्कार मा. कुलगुरू यांनी केला. प्रमुखातिथी डॉ. लीना रस्तोगी प्राकृत भाषेच्या अध्ययनाची गरज स्पष्ट केली. डॉ. नंदा पुरी यांनी नाट्यशास्त्रातील उद्धरणांसह नाटकातील प्राकृतभाषिक पात्रांचे महत्व विशद करत नाटयसौन्दर्य स्पष्ट केले. मा. कुलगुरुंनी अध्यक्षीय भाषणाद्वारे प्राकृत अध्ययनाकरिता चालना देण्याची गरज व्यक्त केली. कार्यक्रमाचे समन्वयन डॉ. राजेंद्र जैन यांनी केले होते. कार्यक्रमात विद्यापीठाचे सर्व प्राध्यापकगण तसेच विद्यार्थीगण उपस्थित होते. एकात्मता मन्त्राने कार्यक्रमाची सांगता झाली.

7) मराठी भाषा दिवस व पंधरवडा –

कवी कुसुमाग्रजांच्या जन्मदिनाचे औचित्य साधून महाराष्ट्र शासनाद्वारे दरवर्षी 27 फेब्रुवारी 2018 रोजी मराठी भाषागौरव दिन साजरा केला जातो. याच अनुषंगाने कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाद्वारे दरवर्षी मराठी भाषा गौरव दिनाचे आयोजन विविध उपक्रम राबवून उत्साहात केले जाते. या वर्षी मराठी भाषा गौरव दिनाच्या निमित्ताने क.का.सं. वि. द्वारे दिनांक. 21.02.2018 रोजी मराठी भाषेतील स्वरचित कवितांचे कवी संमेलन हिंदी मोरभवनच्या 'अर्पण' सभागृहात आयोजित केले होते. मा. कुलगुरू आचार्य श्रीनिवास वरखेडी यांच्या उपस्थितीत या कार्यक्रमाचे आयोजन झाले. सदर कविसंमेलनात विदर्भातील विख्यात पंचभाषा कवयित्री मा. आशाताई पाण्डे, संस्कृत विदुषी डॉ.लीनाताई रस्तोगी व रामटेकचे ज्येष्ठ साहित्यिक व कवी श्री. श्रीराम अष्टनकर यांनी विशेषत्वाने आपल्या कविता प्रस्तुत करून सहभाग घेतला. तसेच रामटेक येथील श्री. जगदीश गुजरकर, श्री. पवन कामडी, नागपुरचे श्री. चारुदत्त अघोर, सौ. तृप्ती नवारे, डॉ. प्रगती वाघमारे, डॉ. पराग जोशी या युवा कवींनी आपल्या कविता प्रस्तुत केल्या. याचबरोबर नवोदित कवी क. का.सं.वि. चे मा. वित्त व लेखाधिकारी डॉ. रामचंद्र जोशी यांनीही आपल्या कवितेने सर्वांना मोहित केले. या कविसंमेलनात महाकवी डॉ. मधुसूदन पेन्ना यांनी आपल्या संस्कृत कवितेद्वारे सर्वांना मार्गदर्शन दिले. कविसंमेलनाचे अध्यक्षस्थान विश्वविद्यालयाच्या मा. अधिष्ठाता व ज्येष्ठ प्राध्यापिका डॉ. नंदा पुरी यांनी भूषविले. श्रृंगार, विनोद, व्यथा, चिंतन, अभंग व तत्त्वज्ञानावर आधारित कविता प्रस्तुत करून सर्व कवींनी कविसंमेलनास बहुरंगी आयाम प्राप्त करून दिला. विश्वविद्यालयाचे सर्व प्राध्यापक, विभाग प्रमुख, अधिकारी व विद्यार्थी यांनी कविसंमेलनाचा आस्वाद घेतला. सूत्रसंचालन डॉ. पराग जोशी यांनी केले.

8) विश्वविद्यालय स्थापना दिवस व विभागीय ग्रंथ प्रकाशन –

विश्वविद्यालयाचा स्थापना दिवस दि. 18 सप्टेंबर रोजी तत्कालीन मा. कुलगुरु डॉ. उमा वैद्य यांच्या अध्यक्षतेत पार पडला. याच कार्यक्रमाचे औचित्य साधत विश्वविद्यालयाच्या साहित्य विभागाच्या वतीने बी.ए. विशारद (पंचम व षष्ठ सत्र) अभ्यासक्रमाकरिता वाग्विलास(तृतीय मुद्रा) पाठयपुस्तकाचे निर्माण करण्यात आले होते. याचे या प्रसंगी मा. कुलगुरूंच्या तसेच संकाय प्रमुख डॉ. नंदा पुरी याच्या हस्ते प्रकाशन करण्यात आले. या प्रसंगी मा. कुलगुरूंनी पाठयपुस्तक निर्माण कर्ते व संपादक मंडळ, विभागीय सर्व प्राध्यापकांचे अभिनंदन व कौतुक केले.

9)ग्रंथालय भेट –

नव्याने प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकरिता ग्रंथालय व ग्रंथालयातील पुस्तकांविषयक अपेक्षित माहिती मिळण्याकरिता दि.25 जुलै 2017 रोजी ग्रंथालय भेटीचे आयोजन करण्यात आले. ग्रंथालय भेटीने विद्यार्थ्यांमध्ये ग्रंथालयातील पुस्तकांविषयक जागृती निदर्शनास आली. पुस्तकांचे आदान – प्रदान करण्याबाबत ज्ञान मिळाले.

10) शैक्षणिक सहल –

विश्वविद्यालयाच्या तसेच विभागातील विद्यार्थ्यांकरीता शैक्षणिक सहलीचे आयोजन दि. 2 जानेवारी 2018 रोजी विश्वविद्यालयीन सर्व प्राध्यापकांसमवेत करण्यात आले. नागपूर जिल्ह्यातील वेदांतव्हॅली या स्थळीशैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले होते. सर्वांनी पर्वतारोहण, जलतरण इ. निरनिराळ्या क्रीडांचा आनंद घेतला. विशेषतः मा. कुलगुरू

डॉ. श्रीनीवास वरखेडी यांनी देखील सहलीस्थळी उपस्थित राहून सर्व विद्यार्थ्यांना व अध्यापकांना प्रोत्साहन व मार्गदर्शन केले. विभागातील बी. ए. विशारद, एम.ए. साहित्य तसेच शोधछात्रांनी बहुसंख्येने सहभाग घेतला.

11). विद्यार्थ्यांचे यश, पुरस्कार व बक्षिसे –

खालीलप्रमाणे विद्यार्थ्यांनी पुरस्कार व बक्षिसे प्राप्त करुन यश संपादित केले.

1. तिरुपती छात्र प्रातिभ समारोह –

तिरुपती येथील राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठात प्रतिवर्षीप्रमाणे गेल्यावर्षी दि. 30.01.2017 ते 02.02.2017 पर्यंत आयोजित झालेल्या 11व्या अखिलभारतीयसंस्कृतछात्रप्रातिभ समारोहात कु. गौरी सोनटक्के (एम्.ए.प्रथम वर्ष) हिने एकपात्राभिनय स्पर्धेत भाग घेऊन तृतीय क्रमांक व प्रमाणपत्र पुरस्कार प्राप्त केला. याच स्पर्धामधील संस्कृतगीतगानस्पर्धामध्ये प्राची भट हिला सांत्वना पुरस्कार व प्रमाणपत्र देण्यात आले. या अखिलभारतवर्षीय स्पर्धामध्ये विभागाच्या कु. माधुरी वैद्य, कु. वृषाली दाणी, कु. दिव्यानी अनमोलवार व कु. वैष्णवी दाभेकर, श्री देवेश्वर आर्वीकर या विद्यार्थ्यांनी नृत्यस्पर्धेत पारितोषिक प्राप्त केले. कु. वेदश्री आर्वीकर हिने साहित्यशास्त्र भाषण स्पर्धेत सहभाग घेतला.

2. प्रज्ञाभारती डॉ. श्री. भा. वर्णेकर स्मृती वक्तृत्व स्पर्धा –

नागपूर येथील सी.पी. एन्ड बेरार महाविद्यालयाद्वारे दि. 23.08.2017 रोजी आयोजित आन्तरमहाविद्यालयीन वक्तृत्वस्पर्धामध्ये विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेऊन यश प्राप्त केले. संस्कृत वक्तृत्व स्पर्धेमध्ये विभागाच्या कु. गौरी सोनटक्के (एम.ए. द्वितीय वर्ष) व कु. प्रज्ञा करकरे (एम.ए. प्रथम वर्ष) ह्यांनी यशस्वी सहभाग घेतला.

3. मराठी भाषा गौरव दिन, रामटेक –

'मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त' **"वक्तृत्व स्पर्धा"** रामटेक येथील विद्यासागर कला महाविद्यालय येथे आयोजित करण्यात आली होती. स्पर्धेचे समन्वयक डॉ. जयवन्त चौधरी व सहसमन्वयक विद्यासागर महाविद्यालयातील ज्येष्ठ प्राध्यापक व मराठी भाषेचे प्रगाढ अभ्यासक व प्राध्यापक डॉ. गिरीश सपाटे होते. वक्तृत्व स्पर्धेत पदव्युत्तर संस्कृत विभाग, क.का.संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक व रामटेक येथील ताई गोळवलकर विज्ञान महाविद्यालय, श्री. नरेन्द्र तिडके महाविद्यालय, रविकान्त रागीट प्रशासकीय महाविद्यालय, दमयन्तीताई अध्यापक महाविद्यालय इ. महाविद्यालयातील तसेच विभागातील विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला.

स्पर्धेला विद्यापीठातील शिक्षण विभागाचे प्राध्यापक डॉ. अमोल मांडेकर व विद्यासागर महाविद्यालयातील प्राध्यापक डॉ. सावन धर्मापुरीवार यांनी परीक्षक म्हणून मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयाचे डॉ. गो. सोमकुळे यांनी अध्यक्षीय भाषण केले. स्पर्धेचे सूत्रसंचालन डॉ. आशिष ठाणेकर व आभार प्रदर्शन आयुष वाटाणे यांनी कले. चहा व नाश्तांनी स्पर्धेचा समारोप झाला.

4) भारतीय संस्कृती परीक्षा स्पर्धा –

विवेकानंद केंद्र कन्याकुमारी संस्थेच्या नागपुरशाखेच्या वतीने नागपुरातील शैक्षणिक संस्थांमध्ये भारतीयसंस्कृती परीक्षांचे आयोजन केले जाते. या वर्षी विश्वविद्यालयातील तसेच विभागातील एकूण 34 विद्यार्थी सहभागी झाले. कु. गौरी सोनटक्के, सौ. सुषमा गोखले, कु. प्रज्ञा करकरे, सौ. नंदिनी जठार, कु. ज्योती हसबनीस, कु.सोनाली महाजन, कु. वैष्णवी दाभेकर, कु.सायली पेशवे, कु.नयना भारसाकळे, या विभागीय विद्यार्थ्यांनी उस्फूर्त सहभाग घेतला.

भारतीय दर्शन विभाग

स्थापना – वर्ष 2000

संकाय – भारतीय धर्म, तत्वज्ञान तथा संस्कृती संकाय

अभ्यासक्रम – एम्. ए., एम्. फिल्., पीएच्.डी. दर्शनशास्त्र आणि योगशास्त्र

अधिष्ठाता – प्रो. डॉ. मधुसूदन पेन्ना

विभाग प्रमुख – डॉ. कलापिनी अगस्ती, सहयोगी प्राध्यापिका

पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या – 13

उद्दिष्टे –

- प्राचीन भारतीय धर्मविषयक तथ्यांचा अभ्यास करणे
- भारतीय दर्शन परंपरेचे अध्ययन व संशोधन करणे
- भारतीय आणि अन्य संस्कृती यांचा तौलनिक अभ्यास करणे
- भारतीय व पाश्चात्त्य दर्शन तसेच तत्त्वज्ञानविषयक विचार व ग्रंथ यांचा तुलनात्मक अभ्यास करणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये –

- संशोधनातील गुणवत्ता राखण्यासाठी आणि वाढविण्यासाठी संशोधनाधारित कार्यक्रमांचे आयोजन करणे.
- रूसा अंतर्गत काही संशोधन प्रकल्पांचा प्रस्ताव सादर.
- भारतीय दर्शन या अंतर्गत तसेच वेदान्त, योग–सांख्य दर्शन इ. मध्ये एम्. फिल्., आचार्य पदवीसाठी संशोधन

भारतीय दर्शन विभाग

1. **आंतरराष्ट्रीय योग दिन**
2. **योग प्रात्यक्षिक वर्ग**
3. **शास्त्रभारती अन्तर्गत विशेष व्याख्यान**
4. **आचार्य भारती –आद्यशंकराचार्य आणि भगवद्रामानुजाचार्य यांची जयंती**
5. **विद्यार्थ्यांचा विविध उपक्रमात सहभाग**

01. आंतरराष्ट्रीय योग दिवस –दिनांक 21 जून 2017

तृतीय आंतरराष्ट्रीय योगदिनाचा कार्यक्रम भारतीय दर्शन विभागाद्वारे दिनांक 21 जून 2017 रोजी आयोजित करण्यात आला.

शासनाच्या निर्देशानुसार दिनांक 21 जून 2017 रोजी सकाळी 07.00 वा पदव्युत्तर शैक्षणिक विभागात क.का. संस्कृत विश्वविद्यालयातील सर्व शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांकरिता योगाभ्यासवर्गाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाला विश्वविद्यालयाचे मा. कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी, भारतीय धर्म तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकायाचे अधिष्ठाता डॉ. मधुसूदन पेन्ना, मा.वित्त व लेखाधिकारी डॉ. रामचंद्र जोशी, मा. परीक्षा नियंत्रक डॉ. उमेश शिवहरे, मा. संचालक वि.नि.मं. डॉ. विजयकुमार सी.जी.यांच्यासह प्राध्यापकवर्ग, अधिकारीवर्ग, व शिक्षकेतर कर्मचारी मोठया संख्येने उपस्थित होते. योगशास्त्र विभागातील प्रा. सुजाता द्रव्यकार यांनी विविध योगासनांची प्रात्याक्षिकांसह माहिती दिली. व उपस्थितांकडून योगाभ्यास करून घेतला.

यानंतर सकाळी 10.00 वा मधुरम सभागृह, हिंदी साहित्य सम्मेलन, मोरभवन, नागपूर येथे कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाद्वारे,आयडीबीआय बँक ऑफ इंडिया, नागपूर यांच्या सहप्रायोजकत्वाने जनसामान्यांमध्ये योगविषयक जागृती करण्याच्या उद्देशाने आंतरराष्ट्रीय योग दिनाच्या पार्श्वभूमीवर एका विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी विश्वविद्यालयाच्या मा. कुलगुरु डॉ. उमा वैद्य तर प्रमुख अतिथी म्हणून मा. केशव क्षीरसागर, विशेष अतिथी म्हणून आयडीबीआय बँक ऑफ इंडियाचे उपमहाप्रबंधक मा. संतोष पोतदार, विश्वविद्यालयाचे मा. कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी, भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकायाचे अधिष्ठाता विभाग प्रमुख तसेच या कार्यक्रमाचे संयोजक डॉ. मधुसूदन पेन्ना व्यासपीठावर उपस्थित होते.तसेच या कार्यक्रमास विश्वविद्यालयातील सर्व संकायाचे अधिष्ठाता, विभाग प्रमुख, प्राध्यापक वर्ग, अधिकारी वर्ग आणि शिक्षकेतर कर्मचारी वृंद, विश्वविद्यालयातील विद्यार्थी, तसेच जून 2017 मधे घेण्यात आलेल्या योगशिबिरांचे प्रशिक्षक व प्रशिक्षणार्थी व अन्य श्रोतृ वर्ग मोठया संख्येने उपस्थित होता.

या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकायाचे अधिष्ठाता तसेच या कार्यक्रमाचे संयोजक डॉ. मधुसूदन पेन्ना यांनी केले. या प्रसंगी त्यांनी विश्वविद्यालयाच्या योगविभागाद्वारे आयोजित विविध उपक्रमांचा आणि अभ्यासक्रमांचा आढावा घेतला तसेच प्राचीन योगपरंपरेचे जतन करण्यासाठी विश्वविद्यालय पूर्वीपासूनच कटिबध्द असल्याचे प्रतिपादित केले. प्रास्ताविकातच त्यांनी विविध ठिकाणी घेण्यात आलेल्या दहा योगशिबिरांचा अहवाल पॉवर पॉईंट प्रेझेंटेशनच्या माध्यमातून सादर केला.

त्यानंतर विश्वविद्यालयाच्या योगविभागातील विद्यार्थ्यांनी योगविषयक जनजागृती व्हावी यास्तव "योगगीत" सादर केले. त्यानंतर या विद्यार्थ्यांनी योगासनांचे प्रात्यक्षिक सादर केले. विशेषतः एम.ए. योगशास्त्र या अभ्यासक्रमाची विद्यार्थिनी सुनिता वधावन हिने अत्यंत कठीण अशा आसनांचे प्रात्यक्षिक सहजतेने सादर केले. त्यांच्या आसन प्रदर्शनाने व शरीर संतुलनाने उपस्थित श्रोते भारावून गेले.

योगप्रशिक्षणादरम्यान विवेक मंदिर हायस्कूल, गोंदिया येथे आयोजित प्रशिक्षण वर्गातील शालेय मुलांनी या कार्यक्रमात योगासन प्रात्यक्षिक सादर केले.

प्रात्यक्षिक प्रदर्शनानंतर कार्यक्रमाचे विशेष अतिथी आयडीबीआय बँक ऑफ इंडियाचे उपमहाप्रबंधक मा.संतोष पोतदार यांनी आपल्या भाषणात "योग ही जीवनशैली असून प्रत्येकाने तिला आपल्या दिनचर्येचा भाग बनविला पाहिजे. योगाभ्यासाने व्यक्ती अनुशासनयुक्त होवून जीवन तणावमुक्त होते". असे प्रतिपादित केले.

या कार्यक्रमाचे प्रमुख अतिथी व प्रमुख वक्ते, मा. केशव क्षीरसागर यांनी प्राचीन भारतीय परंपरा आणि संस्कृती यांचा आढावा घेत आजच्या विज्ञानयुगातही प्राचीन भारतीयशास्त्र आपले स्थान अबाधीत टिकवून आहे व विज्ञाननिष्ठ मानवाच्या जीवनाला अधिक सुखदायक व समाधानी करण्यासाठी ही शास्त्रे सक्षम आणि उपयुक्त आहेत या विषयावर आपल्या अध्ययनपूर्ण वक्तव्याने प्रकाश टाकला व संजीवन प्राणायाम पद्धतीचे मार्गदर्शन केले.

क.का.संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या मा. कुलगुरु यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणात "संपूर्ण जगात भारतीय धर्म, संस्कृती आणि योगशास्त्राला विशेष महत्व आहे. अनेक राजकीय परंपरा आल्या आणि गेल्या परंतु भारताची अध्यात्मविद्या तीच्या अंगभूत वैशिष्ट्यांमुळे आजतागायत प्रवाहीत व टिकून आहे. प्रत्येकामध्ये असलेल्या चैतन्याचा अनुभव करण्यासाठी प्रत्येक व्यक्तीने अंतर्मुख होवून योगाभ्यास करावा असे आवाहन या प्रसंगी केले. योगाचा उल्लेख त्यांनी "रोगारि व भोगारि" अर्थात रोगांचा व भोगांचा शत्रु तो योग होय या शब्दात केला.

कार्यक्रमाच्या शेवटी योगप्रशिक्षकांना आणि प्रशिक्षणार्थींना प्रमाणपत्र देवून गौरविण्यात आले.

या कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. पराग जोशी यांनी केले तर आभारप्रदर्शन दर्शन व येागशास्त्र विभागाच्या सहायक प्राध्यापिका डॉ. कलापिनी अगस्ती यांनी केले. पसायदानाने कार्यक्रमाची सांगता झाली.

2. योग प्रात्यक्षिक वर्ग –

केंद्र शासनाद्वारे दिनांक 21 जून हा आंतरराष्ट्रीय योग दिवस म्हणून जाहीर करण्यात आला आहे. तदनुषंगाने कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या भारतीय दर्शन विभागाद्वारे सामाजिक स्तरावर योगविषयक जनजागृती करण्यासाठी एप्रिल – मे 2017 या महिन्यांमध्ये एकवीस विविध ठिकाणी समाजातील विविध घटकांसाठी 15 दिवसांचे योगशिबिर कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या भारतीय दर्शन तथा योगविभागाद्वारे आयोजित करण्यात आले होते. हे प्रशिक्षण शिबिर योगविभागातील खालील विद्यार्थ्यांद्वारे चालविण्यात आले.

अ.क्र	प्रशिक्षकाचे नाव	संस्था/विद्यालयाचे नाव	कालावधी	सह भागींची संख्या
01	श्री. राजेंद्र चौधरी	गोदरेज आनंदम सिटी, नागपूर	24.05.2017 ते 30.05.2017	34
02	सौ. वर्षा जांबुवंत मासुरकर	1. अबानगर, सिद्धेश्वर नगर जवळ खरबी, दिघोरी रिंग रोड, नागपूर	05.05.2017 ते 15.05.2017	10
		2 हनुमान मंदीर, मार्ग क्र.12, के.डी.के. रोड नंदनवन, नागपूर	20.05.2017 ते 25.05.2017	10
		3. आनंदम कर्नल रोड सहभाग	26.05.2017 ते 30.05.2017	
03	सौ. वैशाली चिडे	बॅ. शेषराव वानखडे विद्यानिकेतन, म.न.पा. नागपूर	01.05.2017 ते 15.05.2017	12
		मराठा सेवा संघ लॉन, भाउसाहेब सुर्वेनगर नागपूर.22	15.05.2017 ते 30.05.2017	20
04	श्री. चंद्रकांत देशमुख श्री. प्रमोद मालवे	पुंडलिक महाराज आश्रम नंदनवन आयुर्वेद ले आउट मिरची बाजार सक्करदरा नागपूर	16.06.2017 ते 20.06.2017	12
05	श्री. भरत गुप्ता सौ.सरोज गुप्ता श्री. प्रदीप गुप्ता	राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज क्रिडा प्रशिक्षण स्थळ, संत्रा मार्केट नागपूर	06.05.2017 ते 10.05.2017	20
06	कु. माधुरी वानकर	आदीलोक महिला बी.एड. महाविद्यालय, गोरेगाव	01.04.2017 ते 30.04.2017	15
		गोंदीया जिल्हा योग असोसिएशन गोंदीया	21.05.2017 ते 27.05.2017	15
		नगर परिषद गोंदिया	06.06.2017 ते 10.06.2017	15
		स्फुर्ती बहुद्देशीय संस्था वरोरा	29.05.2017 ते 04.06.2017	25
		विवेकमंदिर ज्यु. कॉलेज आणि हायस्कुल गोदीया	01.05.2017 ते 11.05.2017	15
		विवेकमंदिर सी.बी.एस.ई. शाळा, गोंदीया	12.05.2017 ते 18.05.2017	16
		मंगलम मूकबधिर शाळा गोंदीया	11.06.2017 ते 17.06.2017	15
07	सौ. ज्योती रंगारी	पद्माताई बर्धन हॉल प्रकाशनगर, खापरखेडा	01.06.2017 ते10.06.2017	15
08	सौ. शुभांगी नायब श्री. राजेंद्र चौधरी	विदर्भ को.ऑपरेटिव्ह मार्केटिंग फेडरेशन हॉल	18.11.2016 ते 21.11.2016	60

	श्री. प्रदीप गुप्ता कु. गुंजन दांडेकर सौ. संगीता आगरकर श्रीमती. रुपा व्यास सौ. निशिगंधा खंडाळकर श्री. चंद्रकांत देशमुख कु. सुनिता वधावन सौ. वर्षा मासुरकर	श्री. कौशल गुरु यांच्या आश्रमस्थळी, नागपूर अभ्यंकर नगर, नागपूर गांधीसागर गार्डन, महाल नागपूर		40 45 35
09	कु.वंदिता मेलग डॉ. निशिगंधा खंडाळकर	गृहिणी समाज, रामदासपेठ, नागपूर	18.04.2017 ते 24.04.2017	10
एकूण	**21 प्रशिक्षक**	**21 ठिकाणी**		**496**

3. शास्त्रभारती अन्तर्गत विशेष व्याख्यान

विशेषव्याख्यान – डॉ. लीना रस्तोगी दिनांक 12 डिसेंबर 2017

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या भारतीय दर्शन विभागाद्वारे विविध विषयांवर "शास्त्रभारती' या व्याख्यानमालेचे आयोजन करण्यात येते. या व्याख्यानमाले अन्तर्गत दिनांक 12 डिसेंबर 2017 रोजी मा. डॉ. लीना रस्तोगी यांचे "भारतीय दर्शनाची प्रासंगिकता" या विषयावर विशेष व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले.

कार्यक्रमाचा आरंभ दीपप्रज्वलाने व सरस्वती स्तवनाने करण्यात आला. कार्यक्रमाचे प्रास्तविक डॉ. कलापिनी अगस्ती यांनी केले. त्यानंतर मुख्य वक्त्यांचा शाल व श्रीफळ देऊन सत्कार करण्यात आला.

भारतीय दर्शनांची प्रासंगिकता अत्यंत शास्त्रशुद्धपद्धतीने विविध दृष्टान्ताद्वारे डॉ. लीना रस्तोगी यांनी प्रतिपादीत केली व दार्शनिक औचित्य स्पष्ट केले. हेच सूत्र समोर नेत विभागप्रमुख व अधिष्ठाता मा. डॉ. मधुसूदन पेन्ना यांनी दर्शनांची ज्ञानमीमांसा तर्काच्या आधारे स्पष्ट केला व त्याची आधुनिक काळातील आवश्यकतेवर आपले विचार प्रतिपादित केले.

कार्यक्रमाचे संचालन व ऋणनिर्देश डॉ. रेणुका करंदीकर यांनी केले. एकतामंत्राने कार्यक्रमाची सांगता झाली.

4. आचार्य भारती –आद्यशंकराचार्य आणि भगवद्रामानुजाचार्य यांची जयंती

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या भारतीय दर्शन विभागाद्वारे दिनांक 20.04.2018 रोजी आचार्य श्रीशंकराचार्य आणि आचार्य रामानुजाचार्य यांच्या जयंतीनिमित्य' आचार्यभारती'कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे आयोजन गुरुकुलम् सभागृह, रामटेक येथे दु. 11 ते 03 या वेळेत करण्यात आले.

या कार्यक्रमासाठी मा. स्वामी अभिषेक ब्रह्मचारी, वाराणसी आणि मा.रोहित कुमार सिंह, पटना हे मुख्यातिथी म्हणून उपस्थित होते. अध्यक्षस्थानी मा. कुलगुरू डॉ. श्रीनिवास वरखेडी व विशेष वक्ता म्हणून भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकायाचे अधिष्ठाता मा. डॉ. मधुसूदन पेन्ना उपस्थित होते. व्यासपीठावर मा. कुलसचिव व भारतीय दर्शन विभाग प्रमुख डॉ. कलापिनी अगस्ती उपस्थित होते.

कार्यक्रमाची सुरूवात दीपप्रज्वलनाने करण्यात आली यावेळी विश्वविद्यालयाचे विद्यार्थी श्री.देवेश्वर आर्वीकर याने वेदमंत्र सादर केला. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक भारतीय दर्शन विभागाच्या विभागप्रमुख डॉ. कलापिनी अगस्ती यांनी केले.

त्यानंतर सर्व मान्यवरांचे शाल व श्रीफळ देऊन स्वागत सत्कार करण्यात आला. त्यानंतर मा.श्री. रोहितकुमार सिंह यांनी उपस्थितांना उद्‌बोधित केले. मा. डॉ. मधुसूदन पेन्ना यांनी 'श्रीरामानुजाचार्यांचे वेदान्ततत्त्वज्ञान' या विषयावर मार्गदर्शन केले. मा.कुलगुरु डॉ. श्रीनिवास वरखेडी यांनी "श्रीशंकराचार्य आणि श्रीरामानुजाचार्यांचे वेदान्त तत्त्वज्ञान" या विषयावर प्रकाश टाकला.

कार्यक्रमाच्या शेवटी श्री. करपात्री धाम येथील स्वामी अभिषेक ब्रह्मचारी यांनी सभेला मार्गदर्शन केले.

या कार्यक्रमाला प्राध्यापक वर्ग आणि विद्यार्थी वर्ग व शास्त्रजिज्ञासू मोठ्या संख्येने उपस्थित होता. कार्यक्रमाचे संचालन व आभारप्रदर्शन डॉ. रेणुका करंदीकर यांनी केले.

5. विद्यार्थ्यांचा विविध उपक्रमात सहभाग

1. एम. योगशास्त्र प्रथम वर्षाची विद्यार्थिनी कु. धनश्री लेकुरवाळे हिने आंतरराष्ट्रीय योगा स्पोर्ट फेडरेशन, Buenos, Aires, अर्जेंटिना येथे दिनांक 06 मे 2018 रोजी संपन्न झालेल्या योग स्पर्धेत कांस्य पदक पटकाविले.
2. एम.ए. योगशास्त्र प्रथम वर्षाची विद्यार्थीनी कु. वर्षा मासुरकर हिने दिनांक 17 ते 19 फेब्रुवारी 2018 या कालावधीत गायकवाड – पाटील इंटरनॅशनल स्कूल, नागपूर येथे संपन्न झालेल्या 36 व्या राज्यस्तरीय योग चॅम्पीयनशिप स्पर्धेत आणि महर्षि पतंजलि राज्यस्तरीय योग पुरस्कार नागपूर येथे संपन्न झालेल्या जिल्हास्तरीय योग चॅम्पीयनशिप स्पर्धेत सहभाग नोंदविला.
3. एम.ए. योगशास्त्र द्वितीय वर्षाची विद्यार्थिनी कु. माधुरी वानकर हिने राजे छत्रपति प्रतिष्ठान गोविंदपूर, सिव्हील लाइन्स, गोंदिया तर्फे छत्रपती चौक, जनता कॉलोनी द्वारे आयोजित जिल्हा युवा उत्कृष्ट राजे छत्रपति प्रतिष्ठान पुरस्कार स्पर्धेत जिल्हा युवा उत्कृष्ट पुरस्कार प्राप्त केला.
4. एम.ए. योगशास्त्र द्वितीय वर्षाची विद्यार्थिनी सौ. शुभांगी नायब हिने इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विश्वविद्यालय द्वारा दिनांक 23 ते 25 फेब्रुवारी 2017 या कालावधीत आयोजित भारत बोध अंतराष्ट्रिय संगोष्ठी (International Conference) आणि विश्वेश्वरैया नॅशनल इस्टिटयुट ऑफ टेक्नॉलॉजी, नागपूर येथे दिनांक 04 ते 10 जुन 2018 या कालावधीत Research Methodology and Innovations या सात दिवसीय कार्यशाळेत सहभाग नोंदविला.
5. एम.ए. दर्शन द्वितीय वर्षाचा विद्यार्थी चि. परीक्षित झोडेकर याने दिनांक 31.01.2018 ते 03.02.2018 या कालावधीत राष्ट्रियसंस्कृत विद्यापीठ, तिरूपती, आं.प्र. द्वारा आयोजित 12 वा ऑल इंडिया संस्कृत स्टुडन्ट टॅलेन्ट समारोह स्पर्धेत **द्वितीय पुरस्कार (रजत पदक)** प्राप्त केले. त्याने के.जे. सोमय्या, मुंबई द्वारा आयोजित महाराष्ट्र राज्यस्तरीय शास्त्रीयप्रतिस्पर्धेत **प्रथम पुरस्कार** प्राप्त केला. तसेच त्याने राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थान दिल्ली द्वारा आयोजित 56 वी अखिल भारतीय शास्त्रीय स्पर्धा, अगरताळा आणि श्रीसोमनाथसंस्कृत विश्वविद्यालय, वेरावलम् द्वारा B.A.P.S. स्वामीशोधनारायण संस्था, अक्षरधाम नवदेहली येथे आयोजित राष्ट्रियशलाकास्पर्धा, दिल्ली येथे सहभाग नोंदविला.

वेदांग ज्योतिष विभाग

स्थापना – **वर्ष 2009**

संकाय – **प्राचीन भारतीय विज्ञान आणि मानव्यशास्त्रे संकाय**

अभ्यासक्रम – एम्. ए., एम्. फिल्., पीएच्.डी. वेदांग ज्योतिषशास्त्र, वास्तुशास्त्र

अधिष्ठाता – प्रो. डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय

विभाग प्रमुख – डॉ. दिनकर मराठे, सहायक प्राध्यापक

सहायक प्राध्यापक – डॉ. प्रसाद गोखले

पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या – 14

उद्दिष्टे –

- प्राचीन भारतीय विज्ञान आणि आधुनिक विज्ञानाचे तौलनिक अध्ययन करणे
- वेदांग ज्योतिष हे प्राचीन भारतीय शास्त्र म्हणून समाजात प्रस्थापित करणे.
- वेदांग ज्योतिष आणि वास्तुशास्त्राबद्दलचे गैरसमज आणि अंधश्रद्धा दूर करणे.
- वैदिक साहित्यात दिसून येणा–या प्राचीन भारतीय विज्ञानाच्या बीजांचे सखोल संशोधन करणे
- संस्कृत साहित्याचे मानव्यशास्त्रासाठी असलेले योगदान विविध परिषदा, अध्ययन, सेमिनार या माध्यमातून प्रभावीपणे अधोरेखित करणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये –

1 **आंतरविभागीय संशोधन**

वास्तु व आधुनिक स्थापत्यशास्त्र, सिद्धान्त ज्योतिष व आधुनिक खगोलविज्ञान, मेघ गर्भ लक्षण आणि आधुनिक पर्जन्य अंदाज, आधुनिक ज्योतिषशास्त्र व आयुर्वेद यांमधील आंतविभागीय संशोधनास चालना देणे.

2 **हस्तलिखितांचे संपादन**

- विभागाद्वारे प्राचीन हस्तलिखितांचा अभ्यास, संशोधन व संपादन करण्यास एम्. फिल्. व पीएच्.डी. च्या विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देणे.
- 'जैमिनी सूत्रावरील हस्तलिखिताचे त्याच्या सर्व टीकांसहित पाठचिकित्सा व संपादन' या प्रकल्पाचे कार्य सुरू आहे.

वेदांग ज्योतिष विभाग

सप्त दिवसीय ग्रंथपारायण वर्ग दि. 6.7.2017 ते 13.07.2017 :

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या वेदांग ज्योतिष विभागान्तर्गत **"सप्त दिवसीय ग्रंथपारायण"** कार्यक्रम **दि. 11.08.2017 ते 21.08.2017** या कालावधीत करण्यात आला. ग्रंथपारायणचा उद्देश ज्योतिष व वास्तु प्रशिक्षण वर्ग पूर्व प्राथमिक ज्योतिष तथ्यांचा श्रवणाभ्यास करणे हा होता.

1) अवकहड़ा चक्र पठण

2) शुभाशुभ मुहूर्त पठण

3) पंचांग पठण

4) पाराशरी ग्रंथाचे पारायण

उपरोक्त नमूद उद्देशांना अनुसरून पाठयसामग्रीचे संकलन करून विद्यार्थ्यांद्वारा प्रतिदिन दि. 6.07.2017 ते 13.07.2017 पर्यन्त पारायण करण्यात आले. या कार्यशाळेत एकूण 30 विद्यार्थ्यांनी व सर्व विभागातील प्राध्यापकांनी भाग घेतला. ग्रंथपारायण सप्ताहाचे समापन दि. 13.07.2017 रोजी डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती, प्राध्यापक, व्याकरण विभाग, यांच्या विशेष उद्‌बोधनाने झाले.

ज्योतिष व वास्तु प्रशिक्षण वर्ग दि. 11.8.2017 ते 21.08.2017 :

दहादिवसीय ज्योतिष व वास्तु प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन **दि. 11.08.2017 ते 21.08.2017** या कालावधीत पदव्युत्तर वेदांग ज्योतिष विभागात करण्यात आले. या प्रशिक्षण वर्गापूर्वी विद्यार्थ्यांनी ग्रंथ पारायण सप्ताहामध्ये भाग घेतला. या प्रशिक्षणाचा उद्देश्य खालील प्रमाणे होता.

1) समाजामध्ये ज्योतिष व वास्तु विषयी असलेले गैरसमज दूर करण्यासाठी असे उपक्रम अत्यन्त उपयोगी ठरतात.

2) शास्त्राचा प्रचार व प्रसार करणे.

3) विश्वविद्यालयीन व विभागीय अभ्यासक्रमांची माहिती लोकांपर्यन्त पोहचविणे.

4) दैनिक जीवनात ज्योतिष व वास्तुशास्त्राचे उपयोग करुन घेण्याकरिता प्रशिक्षणाचा उपयोग होतो.

उपरोक्त उद्देश्यासाठी दि. 11.08.2017 ते दि. 21.08.2017 या कालावधीत रोज दोन तास दुपारी 2:30 ते 4:30 पर्यन्त प्रशिक्षण वर्ग घेण्यात आले. या प्रशिक्षण वर्गामध्ये **डॉ. ज्ञानेश्वर कुळकर्णी, डॉ. दीपक देशपांडे, डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय, डॉ. दिनकर मराठे व डॉ. प्रसाद गोखले** यांनी प्रतिदिवस वेगवेगळे ज्योतिष व वास्तु विषयावर व्याख्यान दिले. रोज व्याख्यानानंतर **प्रश्नोत्तर सत्राचे** आयोजन डॉ. दिनकर मराठे, सहायक प्राध्यापक यांनी केले.

चंद्रग्रहणावर विशेष व्याख्यान व प्रात्यक्षिक :

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या वेदांग ज्योतिष विभागान्तर्गत दि. 31.01.2018 रोजी एन.आय.टी संकुल येथे सायं. 04.30 खग्रास चन्द्रग्रहणावर विशेष व्याख्यान व प्रात्यक्षिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाकरिता प्रमुखातिथी म्हणून भोपाल येथून ज्योतिष विभागाचे प्रमुख डॉ. हंसधर झा उपस्थित होते. तसेच मा. कुलगुरू डॉ. श्रीनिवास वरखेडी अध्यक्ष म्हणून उपस्थित होते. मंचावर वेदांग ज्योतिष विभागाचे प्रमुख प्रो. डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय होते. डॉ. हंसधन झा यांनी चंद्रग्रहणावर सखोल माहिती दिली. त्यानंतर ग्रहणाचे प्रात्यक्षिक नागपूर परिसरात आयोजित करण्यात आले. खग्रास चंद्रग्रहणाची प्रत्यक्ष माहिती सर्व प्राध्यापक, विद्यार्थी यांना डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय यांनी दिली.

लक्ष्मी नगर, नागपूर येथील निर्माणाधीन प्रकल्पाचे वास्तुशास्त्रदृष्टया परिशीलन :

वेदांग ज्योतिष विभागान्तर्गत वास्तुशास्त्र पदविका अभ्यासक्रम एक वर्षीय चालविला जातो. प्राचीन भारतीय वास्तुशास्त्राच्या परंपरा, शास्त्रीय सिद्धान्त आणि आधुनिक परिवेशामध्ये त्याच्या उपयोगासाठी हा अभ्यासक्रम अत्यन्त महत्वाचा आहे. दरवर्षी सदर अभ्यासक्रमामध्ये छात्र प्रतिसाद उत्तम प्राप्त होतो.

अभ्यासक्रमाचे 80 – 20 पॅटर्न मध्ये आन्तरिक मूल्यांकन पण केले जाते. वास्तुशास्त्राचे दैनिक जीवनात महत्त्वाचे योगदान असल्यामुळे दरवर्षी प्रायोगिक कार्यशाळा आयोजित केली जाते. त्याप्रमाणे वर्ष 2017–18 सत्रासाठी दि. 24.03.2018 रोजी कार्यशाळा सम्पन्न झाली.

कार्यशाळा मध्ये काही विशेष बाब उल्लेखनीय आहेत.

1) वास्तुसाठी भूचयन प्रश्नाचे प्रायोगिक प्रदर्शन

2) चयनित स्थळाचे दिक् साधन शंकूद्वारे

3) पिण्ड निर्माण चे नियम व त्याचे प्रयोग

4) परीक्षण खात विधी द्वारे

5) मातीचे रूप, रस, गंध द्वारे परीक्षण

6) शल्य निरीक्षण वर्तमान संदर्भात कसे करावे

7) शिलान्यास विधिप्रदर्शन

8) जलज्ञान चे स्थान निर्धारणसह प्रयोग

9) स्तम्भ स्थापन प्रकृया

10) सुख– समृद्धी आणि शांती प्राप्त करण्यासाठी उपयोगी चर्चा

उपरोक्त सर्व मुद्यांवर विस्तारपूर्वक प्रयोग करून दर्शविले गेले. याचे आयोजन लक्ष्मी नगर, पाण्याच्या टाकीजवळ, नागपूर येथे निर्माणाधीन भूस्थानावर संपन्न झाले. प्रयोगासाठी जागा उपलब्ध करून श्री. दिनेश पाठक (छात्र ज्योतिष) यांनी सहकार्य केले. यामध्ये वास्तु पदविका अभ्यासक्रमांतर्गत 23 विद्यार्थी व वेदांग ज्योतिष विभागाचे सर्व प्राध्यापक यांचा समावेश होता. डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय यांच्या मार्गदर्शनात भूमिपरीक्षण,

दिक्निर्णय मातीचे परीक्षण, भूगर्भजलज्ञान परीक्षणाचे प्रात्यक्षिक करण्यात आले. सर्व विद्यार्थ्यांनी संपूर्ण प्रकल्पाचे वास्तुशास्त्रीय दृष्टिकोणातून परिशीलन केले व सर्व विद्यार्थ्यांनी भेटीचा अहवाल सादर केला. प्रात्यक्षिक व प्रायोगिक पध्दतीने सर्व आवश्यक विषयांचे प्रस्तुतीकरण झाल्यामुळे हा उपक्रम सर्व विद्यार्थी व प्राध्यापकांसाठी उपयोगी सिध्द झाला. डॉ. प्रसाद गोखले यांनी कार्यक्रमाचे संचालन केले. डॉ. दिनकर मराठे यांनी प्रश्नोत्तर भागात पूर्ण सहकार्य केले. सर्वांना अल्पाहार व धन्यवाद देऊन कार्यशाळा सम्पन्न झाली.

भास्कराचार्य व्याख्यानमाला :

क.का. संस्कृत विश्वविद्यालयातील, प्राचीन भारतीय विज्ञान व मानव्यशास्त्र संकायान्तर्गत वेदांग ज्योतिष विभागाद्वारे भास्कराचार्य यांच्या 900 व्या जन्मशताब्दी वर्षाच्या अनुषंगाने वर्ष 2014–15 पासून भास्कराचार्य व्याख्यानमाला प्रारंभ करण्यात आली होती. ज्योतिष विभागातर्फे भास्कराचार्य व्याख्यानमालेअंतर्गत वर्ष 2017–18 मध्ये एकूण 05 व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले. त्याचे विवरण पुढील प्रमाणे आहे.

व्याख्यान माले अन्तर्गत व्याख्यान सूची –

1) डॉ. विनोदकुमार शर्मा , जयपूर – ज्योतिष एवं आध्यात्म दि. 26.02.2018

2) डॉ. श्यामदेव मिश्र, भोपाल – "ज्योतिषशास्त्र में राधातत्त्व" दि. 16.02.2018

3) डॉ. भारतभूषण मिश्र, मुंबई – "राष्ट्र निर्माण में ज्योतिष का योगदान" दि. 24.01.2018

4) डॉ. अमितकुमार शुक्ल, भोपाल – "ज्योतिष एवं वास्तुशास्त्र की प्रासंगिकता" दि. 20.01.2018

5) डॉ. उपेंद्र भार्गव, उज्जैन – दैनिकीवन में ज्योतिष दि. 01.05.2018

शिक्षणशास्त्र विभाग

स्थापना – वर्ष 2008

संकाय – शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा संकाय

अभ्यासक्रम – एम्. एड्., एम्. फिल्., पीएच्.डी. शिक्षणशास्त्र

अधिष्ठाता – प्रो. ललिता चंद्रात्रे

विभाग प्रमुख – डॉ. कीर्ती सदार, सहयोगी प्राध्यापिका

सहायक प्राध्यापक – डॉ. हृषिकेश दलाई, डॉ. अमोल मांडेकर, डॉ. राजश्री मेश्राम, प्रा. अनघा आंबेकर

पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या – 18

उद्दिष्टे –

- संस्कृत शिक्षकांची तथा इतर शिक्षकांची निर्मिती करणे
- प्राचीन भारतीय शिक्षण संकल्पना आणि आधुनिक शिक्षण पद्धती आणि विचारांचे अध्ययन–अध्यापन आणि संशोधन करणे.
- संस्कृत शिक्षण पद्धती आधुनिक काळाशी सुसंगतरित्या विकसित करणे.
- जागतिक स्तरावरील शिक्षण विचारांचा आणि सिद्धांताचा अद्ययावत अभ्यास करून अभ्यासक्रमाची रचना करणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये –

- राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संशोधन पत्रिकेत संशोधकांचे संशोधन लेख प्रकाशित करणे
- मार्गदर्शकांचे संशोधन लेख प्रकाशित करणे.
- विविध परिषदा, सेमिनार, कार्यशाळा यामध्ये विद्यार्थी, संशोधक छात्र आणि प्राध्यापकांचा सहभाग

शिक्षणशास्त्र विभाग

पदव्युत्तर शिक्षणशास्त्र विभागात शैक्षणिक सत्र 2017–18 मध्ये खालील कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते.

1) एम्.एड्. आंतरवासिता उद्बोधन –

आंतरवासिता कार्यक्रमात एम.एड.च्या विद्यार्थी शिक्षकांना कराव्या लागणाऱ्या कृतीविषयी त्यांना आकलन व्हावे या उद्देशाने एम.एड. आंतरवासिता कार्यक्रम उद्बोधन वर्गाचे दि. 28/08/2017 रोजी आयोजन करण्यात आले होते. या उद्बोधन वर्गात पुढील घटकांवर चर्चा व मार्गदर्शन करण्यात आले.

1) पाठ नियोजन	–	प्रा. अनघा आंबेकर
2) व्यष्टी अभ्यास	–	डॉ. इंदूमती भारंबे
3) पाठ निरीक्षण	–	डॉ. ललिता चंद्रात्रे
4) वर्ग कसोटीचे नियोजन व प्रशासन	–	डॉ. कीर्ती सदार
5) प्रार्थना, परिपाठ व उपस्थिती	–	डॉ. अमोल मांडेकर
6) सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन	–	डॉ. राजश्री मेश्राम
7) शालेय नोंदी	–	डॉ. ऋषिकेश दलाई

2) शैक्षणिक संशोधन पध्दती कार्यशाळा –

एम.एड्. व पीएच.डी. कोर्स वर्कच्या विद्यार्थ्यांसाठी एक दिवसीय शैक्षणिक संशोधन पध्दती कार्यशाळा 9 सप्टेंबर 2017 रोजी आयोजित करण्यात आली होती. प्रस्तुत कार्यशाळेत संशोधन उपागम, संशोधन पध्दती व संकलित माहितीचे विश्लेषण या घटकांवर चर्चा करण्यात आली. डॉ इंदुमती भारंबे, डॉ. ललिता चंद्रात्रे, डॉ. कीर्ती सदार व डॉ. राजश्री मेश्राम यांनी या कार्यशाळेत तज्ज्ञ मार्गदर्शक म्हणून मार्गदर्शन केले.

3) संशोधन अहवाल लेखन कार्यशाळा –

एम.एड. व पीएच.डी.च्या विद्यार्थ्यांसाठी 12 फेब्रु. 2018 रोजी संशोधन अहवाल लेखन कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. सदर कार्यशाळेत संशोधन अहवाल लेखनाची आवश्यकता, संशोधन अहवालाचे सर्वसामान्य प्रारूप, अहवालातील प्रारंभिक विभाग, प्रमुख विभाग आणि संदर्भ विभाग याविषयी विभागातील सर्व प्राध्यापकांनी सविस्तर मार्गदर्शन केले, त्यानंतर चर्चा करण्यात आली.

वार्षिक अहवाल

मराठी

प्रकरण दुसरे
विस्तार सेवा अहवाल

विस्तार सेवा अहवाल

राष्ट्रीय सेवा योजना

पदव्युत्तर शैक्षणिक विभाग पथक अहवाल

आंतरराष्ट्रीय योग दिवस 21.06.2017 :

शासनाच्या निर्देशानुसार दिनांक 21 जुन 2017 रोजी सकाळी 07.00 वा पदव्युत्तर शैक्षणिक विभागात क.का. संस्कृत विश्वविद्यालयातील सर्व शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांकरीता योगाभ्यासवर्गाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाला विश्वविद्यालयाचे मा. कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी, भारतीय धर्म तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकायाचे अधिष्ठाता डॉ. मधुसूदन पेन्ना, मा.वित्त व लेखाधिकारी डॉ. रामचंद्र जोशी, मा. परिक्षा नियंत्रक डॉ. उमेश शिवहरे, मा. संचालक वि.नि.मं. डॉ. विजयकुमार सी.जी.यांच्यासह प्राध्यापकवर्ग अधिकारीवर्ग, व शिक्षकेतर कर्मचारी मोठया संख्येने उपस्थित होते. योगशास्त्र विभागातील कु. सुजाता द्रव्यकार यांनी विविध योगासनांची प्रात्याक्षिकांसह माहिती दिली. व उपस्थितांकडून योगाभ्यास करून घेतला.

वृक्षारोपण अभियान : 06.07.2017

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या रामटेक येथील मुख्यालयात आज गुरुवार, दि. 6 जुलै 2017 रोजी वृक्षारोपण अभियान संपन्न झाले. महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशानुसार दि. 1 जुलै ते 7 जुलै ''वृक्ष लावा, वृक्ष जगवा'' हे अभियान राबविण्यात येत आहे. या अभियानांतर्गत विश्वविद्यालयाचा एकूण 500 झाडे लावण्याचा संकल्प आहे. त्यापैकी 50 झाडे आज विश्वविद्यालयाच्या मुख्यालयात लावण्यात आली.

विश्वविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेद्वारे हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. रासेयो समन्वयक डॉ. दिनकर मराठे यांनी याबाबत सविस्तर माहिती दिली. याप्रसंगी 'वृक्षो रक्षति रक्षितः' या उद्घोषणेच्या गजरात मा. कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य यांच्या शुभहस्ते गुलमोहराचे झाड लावून मोहिमेचा शुभारंभ करण्यात आला. आपण लावलेले झाड आपण दत्तक घ्यावे आणि त्याची निगा राखावी असा मनोदय कुलगुरूंनी प्रकट केला.

कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी, विद्यापीठ नियोजन मंडळाचे संचालक डॉ. सी. जी. विजयकुमार, वित्त व लेखा अधिकारी डॉ. रामचंद्र जोशी, परीक्षानियंत्रक डॉ. उमेश शिवहरे, डॉ. चंद्रशेखर वैद्य, रासेयो समन्वयक डॉ. दिनकर मराठे उपकुलसचिव श्री. प्रकाश जयस्वाल, सहायक कुलसचिव श्री. कैलाश मून, श्री. नरेंद्र रहाटे आणि अन्य सहका–यांच्या आणि हस्ते गुलमोहर, सप्तपर्णी, कडुनिंब इ. झाडे लावण्यात आली. या मोहिमेत विश्वविद्यालयाच्या परिसरात विद्यार्थ्यांनी श्रमदान केले. रासेयो कार्यक्रम अधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे, उपअभियंता श्री. संतोष वाडीकर आणि सुरक्षा अधिकारी श्री. प्रवीण कळंबे यांचे सहकार्य कार्यक्रमाला लाभले.

स्वच्छ भारत अभियान पंधरवडा दि. 5.08.2017 :

केंद्रसरकारतर्फे दरवर्षी 1 ते 15 ऑगस्ट हा पंधरवडा स्वच्छता पंधरवडा म्हणून साजरा केला जातो. या निमित्ताने कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेकच्या राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाद्वारे रामटेक गडमंदिर आणि कालिदास स्मारक येथे शनिवार, दि. 5 ऑगस्ट 2017 रोजी स्वच्छ भारत अभियान आयोजित करण्यात आले होते. रामटेकमधील गडमंदिर हे अतिशय महत्त्वाचे धार्मिक व पर्यटन स्थळ आहे. याशिवाय महाकवी कालिदासाच्या वास्तव्याने या रामगिरीला ऐतिहासिक व वाड्मयीन महत्त्व प्राप्त झाले आहे. या रामगिरीवर कविकुलगुरू कालिदासाने मेघदूतम् या विरहकाव्याची रचना केली. महाकवी कालिदासाच्या चिरस्मरणार्थ शासनाने कालिदास स्मारक उभारले आहे. त्यामुळे रामगिरीच्या पायथ्याशी असणा–या संस्कृत विद्यापीठासाठी गडमंदिर व कालिदासस्मारक हया परिसराची स्वच्छता करणे हे परमकर्तव्यच ठरते. तसेच रामटेक येथील विश्वविद्यालयाच्या मुख्यालयातही सर्व अधिकारी व कर्मचा–यांनी स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले.

कार्यक्रमाच्या प्रारंभी डॉ. दिनकर मराठे यांनी सर्वांकडून मा. पंतप्रधानांनी दिलेल्या स्वच्छता प्रतिज्ञेचे अनुवाचन करविले.

या अभियानात रासेयो पथकाचे 30 स्वयंसेवक सहभागी झाले होते. त्यांनी रामटेक गडमंदिरावरील परिसर तसेच कालिदास स्मारकाचा अंतर्बाहय परिसर स्वच्छ केला. रासेयो अधिकारी डॉ. दिनकर मराठे यांच्या नेतृत्वाखाली, डॉ. जयवंत चौधरी, डॉ. पराग जोशी, रासेयो कार्यक्रम अधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे, श्री. प्रवीण कळंबे इ. सहकारी सहभागी झाले होते.

प्रस्तुत अभियान कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य यांच्या मार्गदर्शनाखाली राबविण्यात आले. याप्रसंगी कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य म्हणाल्या,'' शरीराची स्वच्छता आपसूकच सवयीने केली जाते. घरासह परिसराची, कार्यालयाची स्वच्छता केवळ अभियान या अर्थाने मर्यादित राहू नये तर त्यामध्ये सातत्यही राखले जावे. ही स्वच्छता बाहय अत एव दृश्य आहे; परंतु बाहय स्वच्छतेसह प्रत्येकाने आपल्या मनाचीही स्वच्छता राखली पाहिजे. काम, क्रोध, लोभ, मोह, मद, मत्सर या षड्रिपूंची मनावर साठलेली जळमटे दूर झाली की बाहय स्वच्छतेसह अंतरंगाची देखील स्वच्छता राखली जाईल. यासाठी प्रत्येकाने स्वतःचे आत्मपरीक्षण करावयास हवे. मन अर्थात् अंतरंग निर्मल झाले की त्याचा परिणाम बाहय स्वच्छतेवर आपोआपच होईल. त्यामुळे स्वच्छ भारत अभियान हे केवळ बाहय स्वच्छतेपुरतेच मर्यादित न राहता प्रत्येकाच्या अंतरंगाचाच भाग होईल.''

नवग्रहवाटिकेचे उद्घाटन 07.09.2017 :

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचा पदव्युत्तर ज्योतिष विभाग आणि राष्ट्रीय सेवा योजना पथक यांच्या संयुक्त विद्यमाने रामटेक येथील प्रशासकीय मुख्यालयाच्या परिसरात नवग्रहवाटिकेचे उद्घाटन करण्यात आले. सूर्य, चंद्र, मंगळ, बुध, गुरू, शुक्र, शनि, केतु, राहू या नवग्रहांचे अनुक्रमे अर्क, पळस, खदिर, अपामार्ग, अश्वत्थ, औदुंबर, शमी, कुश, दुर्वा या वृक्षवनस्पतींचे रोपण हेमलंबी संवत्सरात भाद्रपद कृष्ण प्रतिपदा अर्थात् गुरुवार, दि. 7 सप्टेंबर 2017 रोजी करण्यात आले.

ज्योतिषशास्त्रानुसार प्रत्येक ग्रहाचा एक विशिष्ट असा वृक्ष असतो. मानवाला पीडा देणा–या विविध रोगांचे निराकरण या वृक्षांच्या रोपणाने आणि त्यांच्या औषधी गुणधर्माने होत असते. ज्योतिष शास्त्र आणि आयुर्वेद यांचा संबंध आधुनिक युगात सिद्ध झाला असून अशा वनौषधी गुण असणा–या वृक्षांची जोपासना, संवर्धन, संरक्षण आणि विद्यार्थ्यांना त्याची प्रत्यक्ष ओळख व त्यावरील संशोधन करण्याच्या हेतूने विद्यापीठाच्या ज्योतिष विभागाने नवग्रहवाटिका तयार करण्याचा निश्चय केला. आज या वाटिकेचे सूर्य या ग्रहाचा अर्क वृक्ष लावून उद्घाटन कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य यांच्या शुभहस्ते करण्यात आले.

नवग्रहवाटिकेची मूळ संकल्पना डॉ. उमा वैद्य यांची होती, तिचे साफल्य आज विविध वृक्षांच्या रोपणाने झाले. अर्क या रोपासह पळस, खदिर, अपामार्ग, अश्वत्थ, औदुंबर, शमी, कुश, दुर्वा या रोपांचे रोपण डॉ. चंद्रशेखर वैद्य, कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी, वित्त व लेखा अधिकारी डॉ. रामचंद्र जोशी, ग्रंथपाल दीपक कापडे, रासेयो समन्वयक डॉ. दिनकर मराठे, रासेयो कार्यक्रम अधिकारी डॉ. जयवंत चौधरी, डॉ. पराग जोशी, श्री. राजीवरंजन मिश्रा, श्री. प्रवीण कळंबे यांच्या शुभहस्ते करण्यात आले.

विश्वविद्यालय संचालित कालिदास अध्यापक महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक शिबिर सध्या सुरू आहे. त्यानिमित्त वृक्षारोपणाचा कार्यक्रम राबविण्यात आला. बी. एड्. च्या विद्यार्थ्यांनी मुख्यालयाला भेट दिली. याप्रसंगी परिसरात डाळिंब, पेरू आणि आंब्याच्या रोपांचे रोपणही मा. कुलगुरू, कुलसचिव , मा. प्राचार्य डॉ. हृषिकेश दलई आणि विद्यार्थ्यांच्या शुभहस्ते करण्यात आले.

यानिमित्त आयोजित विशेष कार्यक्रमात नवग्रहवाटिकेबद्दल ज्योतिष विभाग प्रमुख डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय यांनी माहिती दिली तर प्रशिक्षण शिबीराविषयी प्राचार्य डॉ. दलई यांनी माहिती दिली. याप्रसंगी कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य, कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी यांची विशेष उपस्थिती होती.

अध्यक्षीय भाषणात बोलताना कुलगुरू डॉ. वैद्य म्हणाल्या, विश्वविद्यालयात नवग्रहवाटिका असावी, एवढेच नव्हे तर यासंदर्भात विद्यार्थ्यांना आणि अभ्यागत तसेच संस्कृतानुरागींना अधिक माहिती मिळावी यासाठी लघुचित्रपटाची निर्मिती ज्योतिष विभागाने करावी अशी अपेक्षाही त्यांनी व्यक्त केली. वृक्षारोपणाद्वारे आपण पर्यावरणाबद्दलची आस्था जोपासत असतो. ती केवळ वृक्ष लावल्याने संपत नाही तर लावलेल्या प्रत्येक वृक्षाच्या संवर्धन व रक्षणाची जवाबदारीही उचलावी लागते. आज लावलेल्या रोपांची जवाबदारीही विद्यापीठातील सदस्यांनी उचलावी असे आवाहन त्यांनी केले. नवग्रहवाटिकेसह वनौषधीवाटिका आणि नक्षत्रवाटिका तयार करण्याची जवाबदारी ज्योतिष विभागाने पूर्ण करावी असे सांगून प्राचीन शास्त्रांचा आधुनिक ज्ञान–विज्ञानाशी मेळ घालण्याचे महत्त्वाचे कार्य हे विद्यापीठाने केले असल्याचे डॉ. वैद्य यांनी साभिमान नमूद केले.

कार्यक्रमाचे संचालन प्रा. आशा नासरे यांनी तर आभार डॉ. जयवंत चौधरी यांनी मानले. कार्यक्रमाला विद्यापीठातील प्राध्यापक, प्रशासकीय अधिकारी, शिक्षकेतर सहकारी, विद्यार्थी उपस्थित होते. अभियांत्रिकी विभागातील उपअभियंता श्री. संतोष वाडीकर, श्री. प्रवीण कळंबे तसेच अन्य सहका–यांचे विशेष सहकार्य लाभले.

अवयवदान पंधरवडा 09.09.2018 :

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या रा.से.यो पथकाद्वारे "सक्षम नागपूर" या सामाजिक संस्थेच्या सहभागाने अवयव दान पंधरवडा अंतर्गत दि. 09.09.2017 रोजी अभिनय, गीत व नृत्य या माध्यमातून अवयव दानाविषयी कार्यक्रम प्रस्तुत करण्यात आला. या कार्यक्रमामध्ये "सक्षम नागपूर" उसंस्थेचे समन्वयक व त्यांची पूर्ण चमूतील 10 कलाकार उपस्थित होते. विद्यापीठातर्फे सर्व विभाग प्रमुख व प्राध्यापक, रा.से.यो. स्वयंसेवक असे एकूणप 60 जण उपस्थित होते. "सक्षम नागपूर" संस्थेच्या कलाकारांनी अवयव दान महत्त्वाविषयी नाटक प्रस्तुत केले. त्यानंतर रक्तदान, नेत्रदान, शरीरदानासंबंधी माहिती दिली. विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांचे उत्तर दिले व सर्वांना अवयव दान करण्यासाठी प्रेरित केले.

कार्यक्रमानंतर सर्वांनी अवयव दान करण्याची प्रतिज्ञा घेतली. कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. जयवंत चौधरी यांनी केले.

स्वच्छता ही सेवा या अभियानांतर्गत मोरभवन बसस्थानकात स्वच्छता अभियान 02.10.2017 :

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना आणि क.का.सं.वि. संलग्नित महाविद्यालयांच्या रासेयो पथक यांच्या संयुक्त विद्यमाने आंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिनानिमित्त दि. 2 ऑक्टोबर 2017 रोजी सकाळी ठीक 8.30 वाजता स्वच्छता अभियानाचे आयोजन करण्यात आले होते. माननीय पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी यांनी दिलेल्या स्वच्छता ही सेवा या संदेशाला अनुलक्षून संस्कृत विद्यापीठाद्वारे अत्यंत वर्दळीचा परिसर असणा–या मोरभवन बसस्थानकाची स्वच्छता करण्याचा संकल्प करण्यात आला. मोरभवन स्थानकाची स्वच्छता रासेयो स्वयंसेवकांच्या उत्स्फूर्त सहभागाने आणि उत्साहाने संपन्न झाली. रासेयो स्वयंसेवकांनी केलेल्या श्रमदानामुळे महात्मा गांधींजींच्या स्वप्नातील स्वच्छ भारताचे स्वप्न साकार करण्यास विद्यापीठाच्या रासेयो पथकाने स्वतःच्या शैक्षणिक परिसरापासूनच सुरुवात केली. नासुप्र संकुलाचा परिसर तसेच मोरभवन बसस्थानकाचा परिसर स्वच्छ करण्यात आला.

विश्वविद्यालयाच्या नागपूर येथील शैक्षणिक परिसराच्या प्रांगणात सर्वांनी राष्ट्रगीत म्हटले तसेच अहिंसा आणि स्वच्छ भारताची प्रतिज्ञा घेतली. कार्यक्रमाचे संचालन व आभारप्रदर्शन रासेयो समन्वयक डॉ. दिनकर मराठे यांनी केले. स्वच्छता अभियानासाठी विद्यापीठाचे रासेयो समन्वयक डॉ. दिनकर मराठे यांच्या नेतृत्वाखाली डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय, डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती, डॉ. शिवराम भट, डॉ. हृषिकेश दलई, डॉ. पराग जोशी, प्रा. पंकज दवंडे, श्री. सुमीत कठाळे आणि संलग्नित महाविद्यालयांचे रासेयो अधिकारी तसेच रासेयो स्वयंसेवकांचे सहकार्य लाभले. कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी यांच्या मार्गदर्शनाखाली प्रस्तुत कार्यक्रम राबविण्यात आला.

युवा दिवस 12.01.2018 :

सुदृढ भारताच्या निर्माणाकरिता आज देशाला युवकांपेक्षा सुसंस्कृत युवकांची नितान्त आवश्यकता आहे व या मध्ये संस्कृतभाषेचे अध्ययन करणा–या संस्कृत युवकांचे महत्त्वपूर्ण योगदान आहे, असे वक्तव्य क.का.सं.वि. चे कुलगुरू आचार्य श्रीनिवास वरखेडी यांनी विवेकानंद जयन्ती निमित्त आयोजित राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या "युवा दिवस" कार्यक्रमात

केले. क.का.सं.वि. च्या रा.से.यो. पथकाद्वारे आज विवेकानंद जयंती निमित्ताने युवा दिवसाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमात प्रमुख वक्ता म्हणून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे संस्कृत विभागातील डॉ. दिनेश रसाळ उपस्थित होते. स्वामी विवेकानंदांच्या जीवनचरित्रावर सुंदर प्रकाश टाकत त्यांनी सुसंस्कारित युवकांच्या निर्मितिकरिता विवेकानंद–दर्शन कसे आवश्यक आहे हे आपल्या उत्स्फूर्त व रसाळवाणीद्वारे स्पष्ट केले. कार्यक्रमात विश्वविद्यालयाचे मा. कुलसचिव, डॉ. अरविंद जोशी तसेच रा.से.यो. समन्वयक, डॉ. दिनकर मराठे उपस्थित होते. श्री. भा. वर्णेकरांच्या विवेकानन्दगीताद्वारे कार्यक्रमाची सुरुवात झाली व यानंतर रा.से.यो. स्वयंसेवकाद्वारे विवेकानंद साहित्यावर प्रश्नमंजूषा स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. स्वामी विवेकानंदांच्या स्मृती निमित्त उपस्थित सर्व विद्यार्थ्यांना स्वामी विवेकानंदांची पुस्तके, स्मरणिका इ, भेट रूपाने देण्यात आल्या. कार्यक्रमाकरिता विश्वविद्यालयाचे सर्व शिक्षक, कर्मचारी व विद्यार्थी मोठया संख्येने उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे संचालन रा.से.यो. कार्यक्रम अधिकारी डॉ. जयवंत चौधरी व प्रश्नमंजूषा इ. स्पर्धांचे संचालन श्रीवरदा माळगे, रूपेश रुद्रकार इत्यादिंनी केले.

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त ग्रंथदिंडी 21.02.2018 :

कवि कुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना पथकातर्फे मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त दि. 21.02.2018 रोजी मराठी भाषा व मराठी ग्रन्थांचे महत्त्व समाजापुढे आणण्याकरिता नागपूरच्या सीताबर्डी परिसरात ग्रथदिंडीचे आयोजन करण्यात आले होते. या ग्रंथदिंडीचे उद्घाटन मा. कुलगुरु, प्रा. श्रीनिवास वरखेडी, संचालक, नियोजन विकास मंडळ, डॉ. विजयकुमार व वित्त व लेखाधिकारी डॉ. रामचंद्र जोशी यांच्या उपस्थितीत झाले. पालखीमध्ये संत ज्ञानेश्वर रचित ज्ञानेश्वरी व इतर अभिजात मराठी ग्रन्थ देवून सम्पूर्ण पालखी विविध फूलांनी सजवून ही मराठी ग्रन्थ दिंडी काढण्यात आली. रा.से.यो पथकातील सर्व स्वयंसेवक तसेच विद्यापीठातील सर्व प्राध्यापक, अधिकारी, विद्यार्थी आणि शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग असे मिळून जवळपास 75 लोकांनी यात सहभाग घेतला व स्वयं प्रत्यक्ष विश्वविद्यालयाच्या कुलगुरूंनी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेतला.

क.का.संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या शैक्षणिक परिसरापासून ही ग्रंथदिंडी सुरु होऊन व्हेरायटी चौकातून फिरून झांशी राणी चौकापर्यन्त नेण्यात आली. तिथून परत शैक्षणिक परिसरात पोहचली. महाराष्ट्रातील थोर संत व त्यांच्या साहित्यातील ओव्या, पद्य, गद्य इत्यादिंचा उच्च जयघोष करत व विद्यार्थ्यांनी कवि विं.दा. करंदीकर, वि.स. खांडेकर, इत्यादिंच्या साहित्याचे समाजाला संदेश देणारे घोषवाक्य व भाषेच्या गौरवाचे फलक प्रदर्शन करुन या ग्रंथदिंडीकडे सर्वांचे लक्ष वेधून घेतले. विद्यार्थ्यांची जय उद्घोषाद्वारे संपूर्ण वातावरण दुमदुमून गेला होता. या ग्रंथदिंडीचे आयोजन कार्यक्रम अधिकारी, डॉ. जयवंत चौधरी यांनी केले.

हस्तलिखित स्रोत केंद्र, रामटेक

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय ,रामटेक येथे राष्ट्रीय पांडुलिपी मिशन, नवी दिल्ली यांचे मान्यताप्राप्त हस्तलिखित स्त्रोत केंद्र वर्ष 2004 पासून कार्यरत आहे. विदर्भ व मराठवाडा भागातील हस्तलिखितांची माहिती संग्रह करून राष्ट्रीय पांडुलिपी मिशन, नवी दिल्ली यांना पाठवायची जवाबदारी केंद्राची आहे. रामटेक केंद्राने अद्ययावत 16,528 हस्तलिखितांची माहिती संग्रहित केली आहे.

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय,रामटेक व राष्ट्रीय पांडुलिपी मिशन नवी दिल्ली यांच्यातील सामंजस्य कराराचे जानेवारी 2018 ते डिसेंबर 2020 पर्यंत नूतनीकरण करण्यात आले.

हस्तलिखितांची माहिती संग्रहित करणे. तसेच हस्तलिखिताबद्दल समाजात जागृती निर्माण करणे ही कार्य हस्तलिखित स्त्रोत केंद्र, रामटेक द्वारे करण्यात येते. या अनुषंगाने वर्ष 2017–18 साली विविध कार्यक्रमांचे आयोजन केले होते.

जागृती अभियान

व्याख्यानमाला–

हस्तलिखित स्त्रोत केंद्र, रामटेक द्वारा वर्ष 2017–18 साली व्याख्यानमालेचे आयोजन करण्यात आले होते. व्याख्यानमालेत हस्तलिखितांचे महत्त्व, प्राचीन भारतात लेखन सामग्री व लेखन कलेचा इतिहास, हस्तलिखितांचे संपादन, हस्तलिखितांचे संरक्षण व संवर्धन, सचित्र हस्तलिखित इत्यादी विषयांवर व्याख्याने आयोजित केली होती.

कार्यशाळा–

हस्तलिखित स्त्रोत केंद्र, रामटेक द्वारा एका कार्यशाळेचे आयोजन केले. होते या कार्यशाळेत ग्रंथ व मोडी लिपीचा समावेश होता.

हस्तलिखित प्रदर्शिनी–

हस्तलिखित क.का.संस्कृत विद्यापीठाच्या रामटेक व नागपूर परिसरात हस्तलिखितांचे प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले होते.

हस्तलिखितशास्त्र पदविका अभ्यासक्रम–

हस्तलिखितांबद्दलचे ज्ञान व संशोधन व्हावे या दृष्टिकोनातून हस्तलिखितशास्त्रात पदविका अभ्यासक्रम वर्ष 2017–2018 साली चालविण्यात आला.

छात्र कल्याण विभाग

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचा सांस्कृतिक कार्यक्रम–2018 दरवर्षीप्रमाणे यंदाही दि. 22,23,24 जानेवारी 2018 रोजी गुरूनानक भवन, रा.तु.म. नागपूर विद्यापीठ नागपूर येथे संपन्न झाला. कार्यक्रमाच्या प्रमुख अतिथी म्हणून महापौर, सौ. नंदाताई जिचकार होत्या. तसेच अध्यक्षस्थानी विश्वविद्यालयाचे मा. कुलगुरू, मा. डॉ. श्रीनिवास वरखेडी, कुलसचिव, मा. डॉ. अरविंद जोशी, डॉ. मधुसूदन पेन्ना, डॉ. नंदा पुरी, डॉ. विजयकुमार, डॉ. ललिता चंद्रात्रे, डॉ. कृष्णकुमार पांण्डेय, डॉ. राजश्री मेश्राम, संचालक छात्रकल्याण तसेच हया कार्यक्रमाच्या समन्वयिका डॉ. राजश्री मेश्राम व सर्व संकायाचे विद्यार्थी प्रतिनिधी मंचावर उपस्थित होते.

कार्यक्रमाची सुरुवात डॉ. नंदा पुरी यांच्या प्रास्तविकाने झाली व विद्यार्थी प्रतिनिधींनी मनोगत प्रस्तुत केले. त्यानंतर कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी यांनी आपले विचार व्यक्त केले. या कार्यक्रमात पदव्युत्तर, संस्कृत विभाग पदव्युत्तर शिक्षणशास्त्र विभाग तसेच कालिदास विद्यापीठाचे अध्यापक महाविद्यालय यांच्या हस्तलिखितांचे अनुक्रमे "**धीषणा, ज्ञानदीप व तेजस्विनावधितमस्तु**" चे प्रकाशन करण्यात आले. तद्नंतर प्रमुख अतिथी मा. महापौर सौ. नंदाताई जिचकार यांनी मार्गदर्शन केले. संक्रमणोत्सवा दरम्यान आयोजित विविध स्पर्धा घेण्यात आले होते व आयोजित स्पर्धेच्या विजेत्यांना पारितोषिके मान्यवरांच्या हस्ते देण्यात आले. त्यानंतर मा. कुलगुरूंचे अध्यक्षीय भाषण झाले.

कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. शिवराम भट्ट यांनी केले. तर आभार प्रदर्शन डॉ. राजश्री मेश्राम समन्वयक, संक्रमणोत्सव यांनी केले. समापन समारंभाचा शेवट वंदेमातरम ने झाला.

त्यानंतर योगाचे उत्कृष्ट प्रयोग सादर करण्यात आले व नंतर नृत्य, नाटक, गायन, फॅन्सी ड्रेस तसेच विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले. यामध्ये सर्व विभागातील विद्यार्थ्यांनी आपल्या कलागुणांचे प्रदर्शन केले.

हया कार्यक्रमात मा. कुलगुरू,कुलसचिव, परिक्षा नियंत्रक डॉ. उमेश शिवहरे, वित व लेखा अधिकारी डॉ. रामचंद्र जोशी, संचालक बी.पी.डी. डॉ. विजयकुमार, सर्व विभागाचे अधिष्ठाता, विभाग प्रमुख, प्राचार्य, प्राध्यापक आणि डॉ. प्रसाद गोखले सहसमन्वयक, विद्यार्थी तसेच शिक्षकेत्तर कर्मचारी उपस्थित होते अशा प्रकारे सर्वाच्या सहकार्याने संक्रमणोत्सव 2018 यशस्वीरित्या पार पडला.

गुणवत्ताधारक विद्यार्थी पुरस्कार वितरण

विश्वविद्यालयाचा 20 वा वर्धापन दिन 18.09.2017 रोजी मा. कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य यांचे अध्यक्षतेखाली संपन्न झाला. सदर कार्यक्रमात विश्वविद्यालयातील प्रत्येक विभागातील सत्र 2016–17 मधील गुणवत्ताधारक 06 विद्यार्थ्यांना रोख पारितोषिक तसेच प्रमाणपत्रांचे वितरण करण्यात आले. सदर रोख पुरस्कार विद्यार्थ्यांच्या खात्यात नेफ्टव्दारे जमा करण्यात आले. गुणवत्ताधारक विद्यार्थी पुरस्कार वितरणाची पूर्ण प्रक्रिया डॉ. राजश्री मेश्राम संचालक, छात्र कल्याण विभागाव्दारे करण्यात आली.

कार्यक्रमात विश्वविद्यालयाच्या मा. कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य , मा. कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी, रा.तु.म. नागपूर विद्यापीठाचे मा. कुलगुरू डॉ. सिध्दार्थ विनायक काणे, नागपूर विद्यापीठाचे मा. प्र. कुलगुरू डॉ. प्रमोद येवले, सांची विद्यापीठाच्या पूर्व कुलगुरू प्रो. शशिप्रभा कुमार तसेच शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी व पुरस्कार प्राप्त विद्यार्थी उपस्थित होते.

क्रीडा विभाग

क्रीडा महोत्सव 2017

21 वा महाराष्ट्र आंतर विद्यापीठ क्रीडा महोत्सव 2017 डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण विद्यापीठ, दापोली, रत्नागिरी येथे दि. 27.11.2017 ते 01.12.2017 या कालावधीत संपन्न झाला यात कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या क्रीडा चमूने सहभाग घेतला. या चमूमध्ये 15 पुरूष विद्यार्थ्यांचा समावेश करण्यात आला होता. विद्यार्थ्यांनी विविध क्रीडाप्रकारांमध्ये सहभाग घेतला. या चमूमध्ये डॉ. अमोल मांडेकर, संचालक, शारीरिक शिक्षण व श्री प्रवीण कळंबे सुरक्षा अधिकारी पुरूष संघ व्यवस्थापक तसेच सुनील खरवडे, संघ व्यवस्थापक सहभागी होते. विद्यार्थ्यांनी क्रीडा महोत्सवात क्रीडा कौशल्याचे उत्तम दर्शन घडविले.

सरलमानक संस्कृत कार्यशाला

विस्तार सेवा मंडळ

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय आणि संस्कृत संवर्धन प्रतिष्ठान, नवी दिल्ली यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. 19 मार्च 2018 रोजी "सरलमानकसंस्कृत कार्यशाळा" चे आयोजन करण्यात आले. कार्यशाळेसाठी ONGC - CSR - SPF परियोजनेचा सहयोग प्राप्त झाला.

- कार्यशाळा स्थल – पदव्युत्तर संस्कृत विभाग, क.का.सं.वि., नागपूर
- कार्यशाळा अवधि – दि. 19 मार्च 2018 प्रातः 10:00 ते 4:30 पर्यन्त
- कार्यशाळा प्रतिनिधी संख्या – 62

कार्यशाळेचे उद्घाटन डॉ. चांदकिरण सलुजा अध्यक्ष, संस्कृत संवर्धन प्रतिष्ठान, नवी दिल्ली यांनी केले. अध्यक्षीय भाषण मध्ये प्रो. श्रीनिवास वरखेडी, कुलगुरू, क.का.सं.वि. यांनी संस्कृत कार्यशाळेचे महत्त्व प्रतिपादित केले. प्रथम व द्वितीय सत्रात डॉ. चांदकिरण सलुजा यांनी मार्गदर्शन केले तर डॉ. नन्दा पुरी, अध्यक्षस्थानी होत्या. तृतीय सत्रात डॉ. सी.जी. विजयकुमार, अधिष्ठाता, वेद तथा व्याकरण विभाग यांनी मार्गदर्शन केले. चतुर्थ आणि समापन सत्रामध्ये प्रा. मधुसूदन पेन्ना यांनी अध्यक्षपदावरुन मार्गदर्शन केले. या प्रसंगी विशेष उपस्थिती श्री. शिरीष देवपुजारी यांची होती. सर्व सत्रांचे संचालन डॉ. शिवराम भट्ट यांनी केले. उद्घाटन सत्रामध्ये नवसंवत्सर फळ डॉ. दिनकर मराठे व विभागीय छात्रांनी वेदमंत्र घोष केला. सम्पूर्ण कार्यशाळेचे समन्वयन व प्रस्ताविक प्रो. कृष्णकुमार पाण्डेय, निदेशक, विस्तार सेवा मण्डल, क.का.सं.वि. यांनी केले. समापन सत्रात आभार डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती यांनी मानले. एकता मंत्राने कार्यशाळेचा समारोप झाला.

विस्तार सेवा मंडळ द्वारा आयोजित सरलमानकसंस्कृत कार्यशाला (20)

संस्कृत संवर्धन प्रतिष्ठान नवी दिल्ली एवं विस्तार सेवा मण्डल, क. का. सं. वि., रामटेक यांच्या संयुक्त विद्यमाने सम्पूर्ण महाराष्ट्रात विविध ठिकानी जवळपास 20/21 सरलमानकसंस्कृत कार्यशाळा संपन्न झाल्या. यादी व कार्यक्रमाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	दिनांक	स्थान	समन्वयकाचे नाव	प्रशिक्षक	प्रतिभागींची संख्या
1	19.3.18	क.का.सं.वि. नागपूर परिसर	डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय,	डॉ. श्रीनिवास वरखेडी मा. कुलगुरू डॉ. चांदकिरण सलूजा, संस्कृत संवर्धन प्रतिष्ठान,	70
2	07.4.18	लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी	डॉ. स्वानन्द पुण्ड	डॉ. सी.जी. विजयकुमार एवं डॉ. विभा क्षीरसागर	30
3	19.4.18	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद	डॉ. अजय निलंगेकर	डॉ. पराग जोशी,	54
4	21.4.18	अहिल्यादेवी कन्या विद्यालय, भुसावळ	आशिष सैतवाल,	डॉ. सी.जी. विजयकुमार एवं श्री. लोकेश मेहता	34
5	22.4.18	एम.जे. महाविद्यालय, जळगाव	डॉ. भाग्यश्री सुधीर भलवतकर,	डॉ. सी.जी. विजयकुमार एवं श्री. लोकेश मेहता	39
6	24.4.18	सी.पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालय, नागपूर	डॉ. विभा क्षीरसागर,	डॉ. सी.जी. विजयकुमार एवं डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय	36
7	24.4.18	मराठा महाविद्यालय, गंगापुर रोड, नाशिक	श्री. गजानन अंभोरे,	श्री. सुमित कठाळे	62
8	24.4.18	कांतीलाल पुरुषोत्तमदास शहा प्रशाला विश्रामबाग, सांगली	श्री. तुपेशास्त्री,	डॉ. प्रसाद गोखले	40
9	27.4.18	शंकरलाल खण्डेलवाल कॉलेज, अकोला	जयश्री शकलकले	डॉ. सी. जी. विजयकुमार	55

अ. क्र.	दिनांक	स्थान	समन्वयकाचे नाव	प्रशिक्षक	प्रतिभागींची संख्या
10	29.4.18	लोकमान्य टिळक कन्या विद्यालय, चंद्रपूर	सौ. मुग्धा पाठक,	डॉ. सी.जी. विजयकुमार	15
11	30.4.18	भारत शिक्षण संस्था, वर्धा	श्री. प्रशांत शंकर लिडबे	डॉ. सी.जी. विजयकुमार	45
12	02.5.18	वालचंद आर्टस कॉमर्स महाविद्यालय, सोलापूर (जनपद)	आचार्य महावीरशास्त्री	डॉ. राजेन्द्र जैन,	32
13	02.5.18	वालचंद आर्टस कॉमर्स महाविद्यालय, सोलापूर (ग्रामीण)	आचार्य महावीरशास्त्री	डॉ. राजेन्द्र जैन,	32
14	03.5.18	बाहुबली विद्यापीठ कुंभोज, हातकलंगळे, कोल्हापूर	श्री. नेमिनाथ शास्त्री,	डॉ. राजेन्द्र जैन,	48
15	06.5.18	संस्कृत भारती, अमरावती, (जनपद)	श्री.देवदत्त कुळकर्णी	डॉ. सी.जी. विजयकुमार एवं डॉ. हृषिकेश दलाई	40
16	06.5.18	संस्कृत भारती, अमरावती (ग्रामीण)	श्री.उल्हास बपोरीकर	डॉ. सी.जी. विजयकुमार एवं डॉ. हृषिकेश दलाई	20
17	12.5.18	टिळकनगर शिक्षण प्रसारक मंडळ, डोंबिवली	श्री.नीरज वामन दांडेकर	श्री. सुमित कठाळे एवं श्री.आशिष सैतवाल	28
18	13.5.18	महाराष्ट्र सेवा संघ, मुलुंड(पश्चिम)	श्री.गुरूप्रसाद कार्लेकर	श्री. सुमित कठाळे एवं श्री.आशिष सैतवाल	35
19	29.5.18	सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे	डॉ.ज्योत्स्ना खरे	डॉ. कल्याणी काळे, नागपूर एवं डॉ. श्रीपाद भट्ट, पुणे	37
20	24.06.18	स्वामी मुक्तानंद विद्यालय, येवले (नाशिक)	डॉ.प्रसादशास्त्री कुळकर्णी	श्री. आशीष सैतवाल	53
				एकूण प्रतिभागी संख्या	805

मराठी भाषा गौरव दिन अहवाल

दि. 27.02.2018

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाद्वारे रामटेक येथील सिल्व्हर ज्युबिली सभागृह, किटस् कॉलेज, रामटेक येथे मंगळवार, दि. 27 फेब्रुवारी 2018 रोजी ''मराठी भाषा गौरव दिन'' मोठया उत्साहाने संपन्न झाला. या विशेष कार्यक्रमाला सन्माननीय अतिथी या नात्याने आमदार श्री. मल्लिकार्जुन रेड्डी, नगराध्यक्ष श्री. दिलीप देशमुख उपस्थित होते. प्रमुख अतिथी म्हणून परभणी येथील प्रख्यात लोकसाहित्यिक आणि प्राचार्य साहेबराव खंदारे, आणि विशेष अतिथी या नात्याने रामटेकचे उपविभागीय अधिकारी श्री. राम जोशी, किटस् चे प्राचार्य डॉ. बी. राम रतन लाल, सरपंच योगिता गायकवाड उपस्थित होत्या कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांनी समारंभाचे अध्यक्षस्थान भूषविले. डॉ. नंदा पुरी, डॉ. सी. जी. विजयकुमार, डॉ. कविता होले, डॉ. हृषिकेश दलई, श्री. अशोकजी बर्वे, श्री. ईश्वर आष्टनकर, डॉ. रामचंद्र जोशी व्यासपीठावर विशेषत्वाने उपस्थित होते.

कार्यक्रमाचा प्रारंभ विद्यार्थिनींनी गायिलेल्या विश्वविद्यालय गीताने आणि मराठी भाषा गौरव गीताने झाला. प्रास्ताविक मराठी साहित्य मंडळाच्या अध्यक्षा तथा अधिष्ठाता डॉ. नंदा पुरी यांनी केले.

आमदार श्री. मल्लिकार्जुन रेड्डी, प्राचार्य साहेबराव खंदारे, नगराध्यक्ष श्री. दिलीप देशमुख, सरपंच योगिता गायकवाड आणि अन्य मान्यवरांचा यांचा शाल, श्रीफळ, ग्रंथगुच्छ आणि स्मृतिचिह्न देऊन सत्कार करण्यात आला.

आमदार श्री. मल्लिकार्जुन रेड्डी यांनी देखील ''मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त उपस्थितांना शुभेच्छा दिल्या. तेलगूप्रमाणे मराठी भाषेला अभिजात दर्जा मिळावा यासाठी सर्वप्रथम ठराव विधानसभेत मांडण्यासाठी आपण पुढाकार घेतल्याचे त्यांनी विशेषत्वाने नमूद केले. मला मराठी प्रांतात येवून आमदार होण्याचा बहुमान मिळाला हे मी माझे भाग्य समजतो, अशी कृतज्ञताही त्यांनी महाराष्ट्र राज्य व भाषेप्रती व्यक्त केली.''

मराठी भाषा गौरव दिनाच्या निमित्ताने संस्कृत विद्यापीठातर्फे भारत सरकारच्या मानव संसाधन विकास मंत्रालयातर्फे तयार करण्यात आलेल्या संस्कृत अहवालाचे मराठी भाषांतर करण्यात आले आहे. ''परिकल्पना आणि मार्गदर्शिका – संस्कृतच्या विकासासाठी आगामी दहा वर्षातील भावी योजना '' असे शीर्षक असलेल्या या अहवालाचे प्रकाशन मान्यवरांच्या शुभहस्ते करण्यात आले.

महाराष्ट्रातील प्रख्यात लोकसाहित्याचे अभ्यासक, संशोधक आणि परभणी येथील प्राचार्य साहेबराव खंदारे यांनी आपल्या अभ्यासपूर्ण भाषणात मराठी आणि लोकसाहित्य तसेच संस्कृत भाषेशी असलेला बंध विविध उदाहरणांनी उलगडून दाखविला. ''मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळावयाचा असेल तर तिची विविध ग्रामीण बोलीभाषांशी, लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृतीशी असलेली नाळ तुटू नये यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे. शब्दकळांची समृद्धी हे बोली भाषेची श्रीमंती आहे. मोडी लिपी ही महाराष्ट्र समजून घेण्यासाठी अत्यंत आवश्यक लिपी आहे. शासनास्तरावर मराठी भाषेसाठी जे सर्जनशील उपक्रम व्हायला पाहिजे ते उपक्रम म्हणजेच बोली भाषेवरील मराठी भाषातज्ज्ञाचे

व्याख्यान, मोडी लिपी प्रशिक्षण वर्ग इ. संस्कृत विद्यापीठाने राबविले याबद्दल त्यांनी आयोजकांचे अभिनंदन केले. भाषेच्या पायाभूत विकासासाठी तिचा पुरातत्त्वशास्त्र आणि भाषानिर्मिती व्यवस्था शास्त्र या दोन अंगाने अभ्यास होणे आवश्यक आहे. साहित्य हे काळाच्या कसोटीवर उतरण्यासाठी वैश्विक जाणिवेचा स्पंद असणा–या साहित्याची निर्मिती झाली पाहिजे तरच मराठी भाषेला अभिजात दर्जा मिळेल असे मत त्यांनी व्यक्त केले. संस्कृत आणि मराठी यांच्या एकत्रित अभ्यासातून मराठी भाषा समृद्ध झाली आहे. हा बंध अधिक दृढ करणे आवश्यक आहे. रवींद्रनाथ टागोरांचे विधान उद्धृत करून ज्ञानेश्वर आणि एकनाथांच्या साहित्याची तसेच महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक वारसा असलेल्या जातीवरच्या ओव्यांची आणि केशवसुत, कुसुमाग्रज इ. प्रतिभावंतांच्या कवितेची उदाहरणे त्यांनी दिली. मराठी भाषेची ही भरजरी संपन्नता आणि समृद्धी नवीन पिढीने गांभीर्याने अभ्यासली पाहिजे असे आवाहनही त्यांनी याप्रसंगी केले.''

आपल्या अध्यक्षीय भाषणात कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी म्हणाले, '' संस्कृत विद्यापीठ केवळ संस्कृत भाषेचाच नाही, तर भारतातील सर्व भाषांचाच आदर व सन्मान करते. भाषा ही केवळ संवादाचे किंवा विचारांच्या आदान प्रदानाचेच साधन नाही, तर ती एक संस्कृती आहे. आपल्या इतिहास, परंपरा, प्राचीन ज्ञानवारसा सांगणा–या संस्कृतीची वाहक आहे. या आपल्या विदर्भ प्रांताची 'वैदर्भी शैली' जी महाकवी कालिदासाच्या काव्याचा आत्मा होती, ती देणगीही या मातीचीच आहे. महाकवी कालिदास हा भारताचा अभिमानविषय आहे. तो आमच्या संस्कृत भाषेची आणि रामटेक परिसराची अस्मिता व ओळख आहे म्हणूनच महाकवी कालिदासाचे मराठी भाषेत उपलब्ध असलेले संपूर्ण वाङ्मय एकत्रितरीत्या प्रकाशित करण्याचा संकल्प संस्कृत विद्यापीठाने आजच्या मराठी राजभाषा गौरव दिनानिमित्त केला आहे.

याशिवाय पुढच्या शैक्षणिक वर्षापासून बी.एड्.एम्.एड्., प्राक् शास्त्री, शास्त्री, आचार्य, विविध प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम आम्ही रामटेक परिसरात सुरू करीत आहोत. जनमानसापर्यंत हे संस्कृत विद्यापीठ पोहचावं हे आमचे ध्येय असून ते पूर्ण करण्यासाठी आपल्या सर्वांचे सहकार्य आवश्यक आहे.रामटेक आणि आसपासच्या ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना विकासाची, प्रगतीची संधी उपलब्ध करून देण्याचा हा आमचा प्रयत्न आहे. आमचे विद्यापीठ सर्वांसाठी खुले आहे याचा लाभ घ्यावा असे आवाहनही याप्रसंगी मा. कुलगुरू महोदयांनी केले.''

मराठी भाषेचा प्रचार–प्रसार मोठया प्रमाणावर व्हावा आणि अधिकाधिक लोकांनी यामध्ये सहभागी व्हावे यासाठी कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाद्वारा रामटेक आणि नागपूर येथे स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राच्या वाचन कक्षाचे उद्घाटन, मराठी ग्रंथप्रदर्शन, मराठी भाषातज्ज्ञाचे व्याख्यान, मोडीलिपी प्रशिक्षण वर्ग, मराठी युनिकोड कार्यशाळा, परिसंवाद, निबंध, वक्तृत्व व परिच्छेद स्पर्धा, ग्रंथदिंडी इ. विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. या सर्व कार्यक्रमांना रामटेक तसेच आसपासच्या परिसरातील शाळा, महाविद्यालये, विद्यार्थी व नागरिकांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला. मराठी भाषा गौरव दिनाचे निमित्त साधून या सर्व कार्यक्रमांना साहाय्य करणा–या भाषा शिक्षकांचा, गणमान्य नागरिक तसेच पत्रकार संघाचे अध्यक्ष या सर्वांचा स्मृतिचिह्न देऊन कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या शुभहस्ते सत्कार करण्यात आला.

रामटेक आणि आसपासच्या परिसरातील शाळा–महाविद्यालयांमध्ये निबंध, वक्तृत्व, परिच्छेद इ. स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धांमधील विजेत्यांना मान्यवरांच्या शुभहस्ते पारितोषिके प्रदान करण्यात आली. शालेय

गटात निधी ठाकरे, गीता आत्राम, श्रुती चौधरी तर महाविद्यालयीन गटात कांचन मिरी, महेश्वरी नाटकर, सरिता गिल्लूरकर यांना अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय, तृतीय आणि खुल्या गटात मीनाक्षी मेश्राम, अतुल खोडे यांना अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय क्रमांकांची पारितोषिके प्रदान करण्यात आली. वादविवाद स्पर्धेत कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेकच्या सायली पेशवे हिला प्रथम तर वितराग वसवाडे याला द्वितीय आणि लक्ष्मी दमाहे व नीलम नेवारे यांना तृतीय क्रमांकाचे पारितोषिक प्राप्त झाले. परिच्छेद स्पर्धेत आकांक्षा सूर्यवंशी, तृष्णा लांजुडकर, सुवर्णा केवटे यांना अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय आणि तृतीय क्रमांकाची पारितोषिके प्राप्त झाली.

कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. पराग जोशी, डॉ. कलापिनी अगस्ती आणि श्री. सुमीत कठाळेयांनी केले तर आभार विश्वविद्यालयाच्या नागपूर शैक्षणिक परिसर संचालक डॉ. कविता होले यांनी मानले. कार्यक्रमाची समाप्ती श्री. श्रीपाद अभ्यंकर यांनी गायिलेल्या पसायदानाने झाली. कार्यक्रमाला विश्वविद्यालयाचे सर्व प्रशासकीय अधिकारी, अधिष्ठाता, प्राध्यापक, शिक्षकेतर सहकारी, रामटेकमधील गणमान्य नागरिक, विविध महाविद्यालय आणि शाळांचे प्राचार्य व मुख्याध्यापक, पत्रकार, शिक्षक, प्राध्यापक, विद्यार्थी मोठया संख्येने उपस्थित होते.

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाद्वारे मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त आयोजित विविध कार्यक्रमाची यादी पुढीलप्रमाणे –

अ.क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	समन्वयक	तारीख
1	स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र वाचन कक्ष उद्घाटन	डॉ. ललिता चंद्रात्रे	14.02.18
2	मराठी वाङ्मय मंडळ स्थापना	डॉ. नंदा पुरी – अध्यक्ष	15.02.18
3	मराठी भाषा गौरव दिन व्याख्यान	डॉ. रेणुका बोकारे	21.02.18
4	ग्रंथदिंडी राष्ट्रीय सेवा योजना	डॉ. दिनकर मराठे	21.02.18
5	मराठी कविसंमेलन	डॉ. पराग जोशी	21.02.18
6	''माय मराठी'' मराठी गीतांचा कार्यक्रम	डॉ. कलापिनी अगस्ती	21.02.18
7	मराठी ग्रंथप्रदर्शन	डॉ. दीपक कापडे	22.02.18
8	मोडी लिपी प्रशिक्षण वर्ग	डॉ. प्रसाद गोखले	23.02.18
9	वक्तृत्व स्पर्धा	डॉ. जयवंत चौधरी डॉ. गिरीश सपाटे रामटेक समन्वयक	26.02.18
10	युनिकोड कार्यशाळा	डॉ. कविता होले श्री. राजीव रंजन मिश्रा	26.02.18
11	मराठी निबंध स्पर्धा	डॉ. दीपक कापडे	17.02.18
12	मुख्य कार्यक्रम	डॉ. कविता होले डॉ. हृषिकेश दलई	27.02.18

प्रशासकीय अहवाल

आस्थापना विभाग

महाराष्ट्र शासनाद्वारे अधिनियम क्र. 33–1997 अन्वये प्रस्तुत विश्वविद्यालयाची स्थापना दि. 18 सप्टेंबर 1997 रोजी झाली. शासनाने प्रस्तुत विश्वविद्यालयातील पाच शैक्षणिक विभागांकरिता एकूण 35 शिक्षकीय पदे आकृतीबंधानुसार मंजूर केली आहेत. त्याचप्रमाणे 114 शिक्षकेतर पदांचा आकृतीबंध मंजूर केला आहे. पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे –

शासनमान्य शिक्षकेतर पदे

एकूण मंजूर पदे					एकूण भरलेली पदे					एकूण रिक्त पदे				
अ	**ब**	**क**	**ड**	**एकूण**	**अ**	**ब**	**क**	**ड**	**एकूण**	**अ**	**ब**	**क**	**ड**	**एकूण**
22	10	50	32	**114**	15	07	36	26	**84**	07	03	14	06	**30**

शासनमान्य शिक्षकीय पदे

एकूण मंजूर पदे	एकूण भरलेली पदे	एकूण रिक्त पदे
35	**20**	**15**

सेवाज्येष्ठता यादी

कार्यरत कर्मचाऱ्यांची सेवाज्येष्ठता यादी प्रतीवर्ष प्रसिध्द करावी असे शासनाचे धोरण असून त्यानुसार विश्वविद्यालयाने 2017 ची अद्ययावत सेवाज्येष्ठता सूची प्रसिध्द करण्याची कार्यवाही पूर्ण केली आहे.

कर्मचारी हिताचे निर्णय

1) रजा मान्यतेच्या आदेशाची प्रत ई–मेल मार्फत कर्मचा–यांना देण्यात येते.

2) कर्मचाऱ्यांना सेवापुस्तिकेची दुय्यम प्रत देण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

वार्षिक अहवाल

मराठी

प्रकरण तिसरे

प्रशासकीय अहवाल

कार्यरत प्राध्यापकवृंद

अ.क्र.	नाव	पदनाम
1	डॉ. नंदा ज. पुरी	प्राध्यापक
2	डॉ. मधुसूदन न. पेन्ना	प्राध्यापक
3	डॉ. ललिता प्र. चंद्रात्रे	प्राध्यापक
4	डॉ. सी. जी. विजयकुमार	प्राध्यापक
5	डॉ. कृष्णकुमार सु. पाण्डेय	प्राध्यापक
6	डॉ. कीर्ती भ. सदार	सहयोगी प्राध्यापक
7	डॉ. कविता सु. होले	सहयोगी प्राध्यापक
8	डॉ. कलापिनी ह. अगस्ती	सहायक प्राध्यापक
9	डॉ. हरेकृष्ण शा. अगस्ती	सहायक प्राध्यापक
10	डॉ. दिनकर वि. मराठे	सहायक प्राध्यापक
11	डॉ. प्रसाद श्री. गोखले	सहायक प्राध्यापक
12	डॉ. हृषिकेश स. दलाई	सहायक प्राध्यापक
13	डॉ. राजश्री पू. मेश्राम	सहायक प्राध्यापक
14	डॉ. अमोल म. मांडेकर	सहायक प्राध्यापक
15	सौ. अनघा अ. आंबेकर	सहायक प्राध्यापक
16	डॉ. शिवराम रा. भट्ट	सहायक प्राध्यापक
17	डॉ. पराग भा. जोशी	सहायक प्राध्यापक
18	डॉ. जयवंत ज. चौधरी	सहायक प्राध्यापक
19	डॉ. राजेंद्र चि. जैन	सहायक प्राध्यापक

कार्यरत शिक्षकेतर कर्मचारी

अ. क्र.	नाव	पदनाम
1	डॉ. अरविंद द. जोशी	मा. कुलसचिव
2	डॉ. उमेश ध. शिवहरे	परीक्षा नियंत्रक
3	डॉ. रामचंद्र ज. जोशी	उप वित्त अधिकारी
4	डॉ. स्मिता म. फडणवीस	उपकुलसचिव
5	डॉ. दिपक को. मेश्राम	उपकुलसचिव
6	श्री. प्रकाश रू. जैस्वाल	उपकुलसचिव
7	डॉ. दिपक ग. कापडे	सहायक ग्रंथपाल
8	श्री. कैलाश वि. मून	सहायक कुलसचिव
9	डॉ. रोशन भा. अलोने	सहायक कुलसचिव
10	श्री. विजयेंद्र वि. पांडे	सहायक कुलसचिव
11	श्री. सुमित म. कठाळे	सहायक कुलसचिव
12	श्री. राजेंद्र धा. मेश्राम	सहायक कुलसचिव
13	सौ. कल्याणी कि. देशकर	सहायक कुलसचिव
14	श्री. संतोष कि. वाडीकर	उपअभियंता
15	श्री. श्रीपाद म. अभ्यंकर	अधीक्षक
16	श्री. संजय प्र. वाते	अधीक्षक
17	सौ. माधुरी र. येवले	अधीक्षक
18	श्री. अतुल ज. गाडे	अधीक्षक
19	श्री. रितेश रा. मेश्राम	अधीक्षक
20	श्री. लोभाजी भा. सांवत	अधीक्षक
21	डॉ. रेणुका श. बोकारे	जनसंपर्क अधिकारी
22	श्री. राजेश स. चकिनारपुवार	उच्च श्रेणी लघुलेखक
23	श्री. विजय मा. जामनकर	लेखापाल
24	श्री. राजीवरंजन दे. मिश्रा	तांत्रिक सहायक
25	सौ. रीता ग. अमीन	सहायक अधीक्षक
26	श्री. राजेश न. भांडारकर	निम्न श्रेणी लघुलेखक
27	श्री. प्रवीण ह. कळंबे	सुरक्षा अधिकारी
28	श्री. नरेंद्र न. रहाटे	वरिष्ठ लिपिक
29	श्री. अविनाश ज्ञा. फुसाटे	वरिष्ठ लिपिक
30	श्री. सौरभ र. बाजपेई	वरिष्ठ लिपिक

अ. क्र.	नाव	पदनाम
31	सौ. जान्हवी सु. देऊळगांवकर	वरिष्ठ लिपिक
32	श्री. अरविंद ता. कुचनकर	वरिष्ठ लिपिक
33	श्री. धर्मेश अ. शुक्ला	वरिष्ठ लिपिक
34	श्री. उमेश रा. पाटील	वरिष्ठ लिपिक
35	श्री. अतुल न. खोडे	वरिष्ठ लिपिक
36	श्री. योगेश बा. चौधरी	वरिष्ठ लिपिक
37	श्री. कृणाल नं. कविश्वर	वरिष्ठ लिपिक
38	श्री. धर्मेंद्र वि. भिडे	वरिष्ठ लिपिक
39	श्री. नीलेश गो. राठोड	वरिष्ठ लिपिक
40	कु. प्रगती ज. ढेपे	ग्रंथालय सहायक
41	कु. मिनाक्षी डो. मेश्राम	ग्रंथालय सहायक
42	श्री. विनोद वि. बागडे	कनिष्ठ लिपिक
43	श्री. नेमीचंद ता. मेश्राम	कनिष्ठ लिपिक
44	कु. मीना व्यं. पुजारी	कनिष्ठ लिपिक
45	श्री. अनिल र. तिवारी	कनिष्ठ लिपिक
46	श्री. महेश अ. येयेवार	कनिष्ठ लिपिक
47	श्री. अरविंद ह. राठोड	कनिष्ठ लिपिक
48	श्री. नंदकिशोर धा. मेश्राम	कनिष्ठ लिपिक
49	श्री. चेतन वा. पेलने	कनिष्ठ लिपिक
50	सौ. नंदिनी म. बंड	कनिष्ठ लिपिक
51	श्री. मंगेश कृ. आटे	कनिष्ठ लिपिक
52	श्री. प्रविणकुमार सु. सरोदे	कनिष्ठ लिपिक
53	सौ. प्रिती चं. लाडसे (अहिरकर)	कनिष्ठ लिपिक
54	श्री. ललितकुमार रा. धुर्वे	कनिष्ठ लिपिक
55	श्री. जावेद र. तुरक	वाहन चालक
56	श्री. मुकेश ध. शहारे	ग्रंथालय परिचर
57	श्री. पुरूषोत्तम प्र. कावळे	ग्रंथालय परिचर
58	श्री. सुभाष वा. गोतमारे	दप्तरी
59	श्री. सुनील ल. बावने	दप्तरी
60	श्री. दिपक चं. जोंधळे	दप्तरी
61	श्री. पुरूषोत्तम प्र. वझे	तारमार्गतंत्री व तारतंत्री
62	श्री. सुशिल पां. वैद्य	चक्रमुद्रक

अ. क्र.	नाव	पदनाम
63	श्री. अजित मो. पांडे	शिपाई
64	श्री. रूपेश टि. मेश्राम	शिपाई
65	श्री. शैलेश शं. गेडाम	शिपाई
66	श्री. दिलीप ना. राऊत	शिपाई
67	श्री. राजेश रा. दारोडे	शिपाई
68	श्री. शामसूंदर सा. डोबळे	शिपाई
69	श्री. अविनाश नि. भैसारे	शिपाई
70	श्री. जितेंद्र दे. सुर्यवंशी	शिपाई
71	श्री. पंकज र. पेठकर	शिपाई
72	श्री. तात्याराव रा. वाघमारे	शिपाई
73	श्री. हनुमंत अं. सिडाम	शिपाई
74	कु. छाया शं. मसारकर	शिपाई
75	कु. प्रणाली अ. ठाकरे	शिपाई
76	सौ. मंजुषा प्र. कुकडे	शिपाई
77	कु. सुरेखा वा. तिजारे	शिपाई
78	श्री. रोशन पु. कुनघाटकर	शिपाई
79	सौ. नलिनी सं. इंगळे	शिपाई
80	श्री. ज्ञानेश्वर रा. साबळे	शिपाई
81	श्री. अशोक तु. हटवार	पहारेकरी
82	श्री. आकाश के. मडावी	पहारेकरी
83	श्री. अमित पां. वैद्य	माळी

विद्या विभाग

(1) अध्ययन मंडळ

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय कायदा, 1997 मधील कलम 33 (2) तरतूदीनुसार सत्र 2017–18 साठी तदर्थ दहा अध्ययन मंडळांचे गठण करण्यात आले आहे. अध्ययन मंडळाचे नाव खाली नमूद केल्यानुसार आहे.

अ.क्र.	अध्ययन मंडळाचे नाव	अध्यक्षांचे नाव
1	तदर्थ संस्कृत तथा संस्कृतेत्तर भाषा अभ्यास मंडळ	डॉ. नंदा पुरी
2	तदर्थ वेदविद्या अभ्यास मंडळ	डॉ. सी. जी. विजयकुमार
3	तदर्थ शिक्षणशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. ललिता चंद्रात्रे
4	तदर्थ वेदांग ज्योतिष व वास्तुशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय
5	तदर्थ ललितकला अभ्यास मंडळ	डॉ. भाऊ दांदडे
6	तदर्थ प्रशासकीय सेवा अभ्यास मंडळ	डॉ. सी. जी. विजयकुमार
7	तदर्थ दर्शनशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. मधुसूदन पेन्ना
8	तदर्थ कीर्तनशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. दिलीप डबीर
9	तदर्थ ग्रंथालय वार्ताशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. दीपक कापडे
10	तदर्थ हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज व पर्यायी चिकित्सा पद्धती अभ्यास मंडळ	डॉ. सतीश नायडू

(2) संकाय

विश्वविद्यालयाने कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय कायदा, 1997 मधील कलम 31 (5) प्रमाणे पाच संकाय स्थापन करण्यात आले आहे. स्थापन करण्यात आलेल्या पाच संकायाची नावे व संकाय अधिष्ठातांची नावे खालीलप्रमाणे आहेत.

अ.क्र.	संकायाचे नाव	अधिष्ठाताचे नाव
1	तदर्थ वेदविद्या संकाय	डॉ.सी.जी. विजयकुमार
2	तदर्थ संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय	डॉ. नंदा ज. पुरी
3	तदर्थ भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकाय	डॉ.मधुसूदन पेन्ना
4	तदर्थ प्राचीन भारतीय विज्ञान तथा मानव्यशास्त्रे संकाय	डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय
5	तदर्थ शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा संकाय	डॉ.ललिता चंद्रात्रे

(3) कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयातील अभ्यासक्रमांची यादी

अ.क्र.	अभ्यासक्रमांचे नाव	अ.क्र.	अभ्यासक्रमांचे नाव
पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम		**पदविका अभ्यासक्रम**	
1	एम. ए. (शिक्षण)	37	वास्तुशास्त्र पदविका
2	एम. ए. (संस्कृत दर्शन)	38	संस्कृत साधना पदविका
3	एम. ए. (संस्कृत साहित्या)	39	संस्कृत परिचय पदविका
4	एम. ए. (वेद)	40	संस्कृत आगम पदविका
5	एम. ए. (संस्कृत व्याकरण)	41	संस्कृत प्रवेश पदविका
6	एम. ए. (वेदांग ज्योतिष)	40	ग्रंथालय वार्ताशास्त्र पदविका
7	एम. संस्कृत (वेदांत)	42	योग, निसर्गोपचार आणि आहारशास्त्र पदविका
8	एम. ए. (योगशास्त्र)	43	योग पदविका
9	एम. ए. (कीर्तनशास्त्र)	44	जर्मन भाषा पदविका
10	एम. ए. (नृत्य)	45	वेदशास्त्र कनिष्ठ पदविका
11	एम. एड्.	46	पौरोहित्य उच्च पदविका
12	एम. एफ.ए.	47	वेदशास्त्र ज्येष्ठ पदविका
13	एम. फिल. (शिक्षण)	48	कीर्तनशास्त्र कनिष्ठ पदविका
14	एम. फिल. (संस्कृत)	49	कीर्तनशास्त्र ज्येष्ठ पदविका
15	एम. फिल. (संस्कृत दर्शन)	50	जनसंवाद आणि पत्रकारीता अभ्यासक्रम पदविका
16	एम. फिल. (संस्कृत वेदांग ज्योतिष)	51	डिप्लोमा इन थेटर ॲण्ड परफॉरमींग आर्ट
17	एम. फिल. (संस्कृत व्याकरण)	52	नृत्य उच्च पदविका
18	एम. फिल. (योगा)	53	नृत्य कनिष्ठ पदविका
19	एम. फिल. (संस्कृत वेदा)	54	नृत्य ज्येष्ठ पदविका
पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रम		55	डिप्लोमा इन हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज
20	वेदांग ज्योतिष पदव्युत्तर पदविका	56	नृत्य पूर्व पदवी (पदविका)
21	पी.जी.डी.सी.सी.ए.	57	डिप्लोमा इन मॅन्युस्क्रीप्टॉलॉजी ॲण्ड पॅलिओग्राफी
22	पी.जी.डिप्लोमा इन योगिक सायंसेस	58	डिप्लोमा इन क्रिएटीव्ह राइटींग
23	आग्ल भाषेतून संस्कृतचे अध्ययन	59	प्रि डिग्री डिप्लोमा इन डान्स
24	पी. जी. डिप्लोमा इन वास्तुशास्त्र	60	डिप्लोमा इन एन्शड इंडियन सायंसेस
पदवी अभ्यासक्रम		61	डिप्लोमा इन एन्शड इंडियन एन्व्हायरमेन्टल स्टडीज.
25	बी. ए. (शिक्षण)	62	डिप्लोमा इन वैदिक मॅथेमॅटीक्स
26	बी. ए. (वेदांग ज्योतिष)	63	्डिप्लोमा इन संस्कृत लर्निंग
27	बी. एड्.	**प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम**	
28	बी. ए. (संस्कृत विशारद)	64	नृत्य प्रमाणपत्र
29	बी. ए. (प्रशासकीय सेवा)	65	वैदिक मॅथेमॅटीक्स प्रमाणपत्र
30	बी. ए. (योगशास्त्र)	66	संस्कृत सेतू (बीएड् प्रवेशाकरिता संस्कृत नसणाऱ्या विद्यार्थ्या करिता)
31	बी. एफ. ए.	67	आयुर्वेद फार फॉरेन स्टुडन्टस्
32	बी एससी (हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज)	68	गीता प्रमाणपत्र
33	बी. ए. (वेदविद्या)	69	वेदविद्या प्रमाणपत्र
34	बी. ए. (कीर्तनशास्त्र)	70	संस्कृत प्रवेश प्रमाणपत्र
35	बी. ए. (ट्रॅव्हल ॲण्ड टुरिजम)		
36	बी. ए. (नृत्य)		

विद्यापीठ नियोजन विकास मंडळ

1. विद्यापीठाच्या उपलब्ध तरतुदीनुसार विद्यापीठाच्या नियोजन व विकास मंडळ समितीचे गठन करण्यात आले.
2. शैक्षणिक सत्र 2017–18 करिता 35 महाविद्यालयासोबत विविध अभ्यासक्रमांकरिता शैक्षणिक सामंजस्य करार करण्यात आले.
3. कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय कायदा क्र. 33/1997 मधील कलम 62 (4) अन्वये प्राप्त एकूण दहा संस्थांना नवीन महाविद्यालयास सत्र 2018–19 करिता मान्यता देण्यासाठी आवेदनपत्रे **मा. प्रधान सचिव,** उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई व **मा. संचालक**, उच्च शिक्षण, शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडे अग्रेषित केले.
4. नियोजन व विकास मंडळ विभागाद्वारे विद्यापीठीय इच्छुक शिक्षकांकडून संशोधन प्रमोशन प्रकल्प प्रबंध मागविण्यात आले होते जे मूल्यांकनाकरिता विषय तज्ज्ञांकडे पाठविण्यात आले, विषय तज्ज्ञांकडून सकारात्मक अहवाल प्राप्त झाल्यास त्या संशोधन प्रंबंधाचे प्रकाशन करण्यात येणार आहे. (संशोधक व प्रबंधांची नावे खालील प्रमाणे.)

अ.क्र.	संशोधकांची नावे	प्रकल्प प्रबंधाचे नाव
1	डॉ. कीर्ती सदार (शिक्षणशास्त्र विभाग)	शिक्षकांचे शिक्षकी समायोजन आणि अध्यापन परिणामकारकता याचा विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक संपादणूकीवर होणारा परिणाम – एक अभ्यास.
2	डॉ.कलापिनी अगस्ती (दर्शन विभाग)	प्राचीन आहारशास्त्राची आधुनिक काळात उपयोगिता.
3	डॉ. शिवराम भट्ट (वेदव्याकरण विभाग)	पाणिनीयाष्टाध्याय्यां षत्वविधायकसूत्राणां बाध्यबाधकभावचिन्तनम्।
4	डॉ. राजेन्द्र जैन (संस्कृत भाषा व साहित्य)	विंशशतकस्थजैनाचार्याणां कविमनीषिणां च संस्कृतविषयकं योगदानम्।

5. शैक्षणिक सत्र 2016–17 आणि 2017–18 करिता बृहत् आराखडा अद्ययावत करून शासनाला पाठविण्यात आलेला आहे व त्यास शासनाने मान्यता प्रदान केलेली आहे.

6. राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियान अंतर्गत विकास कामांकरिता रक्कम रु. 300/– कोटी चा प्रस्ताव दाखल करण्यात आला होता.

******

शैक्षणिक सहयोग करार 2017–18

अ. क्र.	महा विद्यालय क्रमांक	टाऊन कोड	महाविद्यालयांचे नाव	अभ्यासक्रम	अभ्यास क्रम कालावधी	प्रवेश क्षमता
1	203	004	**आनंदसागर प्रतिष्ठाण द्वारा संचालित गुरूकुल रेसिडेंशीअल कॉलेज ऑफ सीव्हील सर्व्हीस, करमाड,** प्लॉट नं. 140, एस. टी. कॉलनी, एन–2, सिडको, औरंगाबाद. संपर्क क्र. 09423701926 / 8552911591 E-mail:anandsagar_foundation@rediffmail.com	बी.ए. प्रशासकीय सेवा	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	30 विद्यार्थी
2	504	027	**जगद्गुरू नरेंद्राचार्य महाराज संस्थान नानीज द्वारा संचालित आद्य जगद्गुरू रामनंदाचार्य वेद पाठशाळा,** श्री क्षेत्र नानीज, ता. जि. रत्नागिरी – 415 803. संपर्क क्र. 9766889343 E-mail : jnms.nanijdham@ gmail.com	पौरोहित्य उच्च पदवीका	2 वर्ष	100 विद्यार्थी
3	501	017	**क. जे. सोमैया भारतीय पीठम,** तीसरा माळा, क. जे. सोमैया इन्स्टीट्युट ऑफ मॅनेजमेंट बिल्डींग, विद्याविहार, मुंबई – 77. संपर्क क्र. 9820403988 E-mail : director@peethem.somaiya.edu	योग विज्ञान पदव्युत्तर पदवीका	1 वर्ष	100 विद्यार्थी
4	802	025	**कैवल्यधाम श्रीमन माधव योग मंदीर समिती, लोणावळा द्वारा संचालीत गोवर्धनदान सकसेरीया कॉलेज ऑफ योगा ॲण्ड कल्चरल सिन्थेसीस,** स्वामी कुवलयानंद मार्ग, लोणावळा – 410 403. संपर्क क्र. 9423211175 E-mail : kdhamcollege@gmail.com	बी.ए. योगशास्त्र	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	50 विद्यार्थी
5	702	022	**क्रांतिवीर वसंतराव नारायणराव नाईक फाऊंडेशन, नाशिक द्वारा संचालीत पी. यशवंत मग्गीरवार वास्तु–ज्योतिष महाविद्यालय,** 2 मधुरा पार्क, उंटवाडी पुलाजवळ, तिडके नगर, सीटी सेंट्रल मॉलजवळ, नवीन नाशिक, नाशिक – 422 008. संपर्क क्र. 9372314956 / 9422804811 E-mail : vastudharma@gmail.com	वास्तुशास्त्र पदवीका (2015–16)	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
6	803	025	**महर्षी वेदव्यास प्रतीष्ठान, पुणे द्वारा**	बी.ए. वेदविद्या	3 वर्ष	30 विद्यार्थी

अ. क्र.	महा विद्यालय क्रमांक	टाऊन कोड	महाविद्यालयांचे नाव	अभ्यासक्रम	अभ्यास क्रम कालावधी	प्रवेश क्षमता
			संचालीत संत गुलाबराव महाराज वैदिक महाविद्यालय, आळंदी, धर्मश्री मनसर अपार्टमेंट, सुर्यमूखी दत्तमंदीर जवळ, पुणे विद्यापीठ रोड, पुणे – 411 016. संपर्क क्र. 020–25652589, 09822740068 E-mail : dharmashree123@gmail.com			ए
7	401	024	**महर्षी वेदव्यास प्रतीष्ठान, पुणे द्वारा संचालीत श्री समर्थ वेदविद्यालय, ढालेगाव, ता. पाथरी, जि. परभणी.** धर्मश्री मनसर अपार्टमेंट, सुर्यमूखी दत्तमंदीर जवळ, पुणे विद्यापीठ रोड, पुणे – 411 016. संपर्क क्र. 020–25652589, 09822740068 E-mail : dharmashree123@gmail.com	पौरोहित्य उच्च पदवीका	2 वर्ष	30 विद्यार्थी
				वेदविद्या प्रवेशीका प्रमाणपत्र	1 वर्ष	
8	1004	100	**परमपुज्य श्री पद्मनाभ शिष्य संप्रदाय, गोवा,** श्री क्षेत्र तपोभुमी गुरूपीठ, कुंडाई, ता. फोंडा – 403 115. संपर्क क्र. 7507771733/32 E-mail : tapobhoomigoa@gmail.com	वेदविद्या प्रवेशीका प्रमाणपत्र	1 वर्ष	40 विद्यार्थी
				वेदविद्या कनिष्ठ पदवीका	1 वर्ष	
				वास्तुशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	
				योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	
				बी.ए. योगशास्त्र	3 वर्ष	
				बी.ए. संस्कृत (विशारद)	3 वर्ष	
				बी.ए. (वेदांग जोतिष)	3 वर्ष	
				एम.ए. (संस्कृत)	2 वर्ष	
				एम.ए. (वेदांग जोतिष)	2 वर्ष	

अ. क्र.	महा विद्यालय क्रमांक	टाऊन कोड	महाविद्यालयांचे नाव	अभ्यासक्रम	अभ्यास क्रम कालावधी	प्रवेश क्षमता
9	502	017	**सरफोजीराजे भोसले भरतनाट्यम ट्रेनिंग ॲण्ड रिसर्च सेंटर, मुंबई द्वारा संचालीत भारत कॉलेज ऑफ फाईन आर्ट ॲण्ड कल्चरल, मुंबई,** 1, माया सीएचएसएल, 5 एमटीएनएल मार्ग, दादर (प.), मुंबई – 400 028. संपर्क क्र. 09322677311 E-mail : bharatacollege@gmail.com	नृत्य पदवीपूर्व पदवीका	2 वर्ष	30 विद्यार्थी
10	624	019	**शिक्षा संस्कृती उत्थान न्यास, नागपूर** सरस्वती बाल मंदीर, जी ब्लॉक, नारायनन विहार, नवी दिल्ली – 110 028. नागपूर केंद्र – 49, गजानन नगर, वर्धा रोड, नागपूर – 440 015. संपर्क क्र. 9822739149 E-mail : dina_nathbatra@hotmail.com	वैदिक गणीत प्रमाणपत्र	1 वर्ष	50 विद्यार्थी
				वैदिक गणीत पदवीका		
11	623	019	**स्नेह महिला विकास संस्था, नागपूर द्वारा संचालीत तुली कॉलेज ऑफ होटल मॅनेजमेंट, नागपूर,** कोराडी ऑक्ट्रोई नाका जवळ, पो. बोखारा रोड, नागपूर – 441 111. संपर्क क्र. 9422114055 E-mail : tuli_c_hm@rediffmail.com	बी.एससी. हॉस्पिटॅलीटी स्टडीज	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	90 विद्यार्थी
				हॉस्पिटॅलीटी स्टडीज पदवीका	1 वर्ष	
12	620	019	**युगांतर एज्युकेश सोसायटी, नागपूर द्वारा संचालीत तिरपुडे इन्स्टीट्युट ऑफ अप्लाईड ॲण्ड रीस्ट्रोस्पेक्टीव्ह आर्टस** 1, बाळासाहेब तिरपुडे मार्ग, सीव्हील लाईन, सदर, नागपूर – 440 001. संपर्क क्र. 9890101538 E-mail : y.gharpure@tirpude.edu.in	थिएटर ॲण्ड परफॉर्मिंग आर्ट पदवीका	1 वर्ष	60 विद्यार्थी
				मास कम्युनिकेशन ॲण्ड जर्न्यलिजम पदवीका	1 वर्ष	
13	701	022	**योग विद्या गुरूकुल नाशिक द्वारा संचालीत योग महाविद्यालय, नाशिक,** योग भवन, कैवल्य नगरी, कॉलेज रोड, नाशिक – 422 005. संपर्क क्र. 9422756246, 9422110825 E-mail : yogavidyagurukul@gmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	60 विद्यार्थी

अ. क्र.	महा विद्यालय क्रमांक	टाऊन कोड	महाविद्यालयांचे नाव	अभ्यासक्रम	अभ्यास क्रम कालावधी	प्रवेश क्षमता
14	621	019	**युगांतर एज्युकेश सोसायटी, नागपूर द्वारा संचालीत तिरपुडे इन्स्टीट्युट ऑफ हॉस्पीटॅलिटी मॅनेजमेंट, नागपूर** 1, बाळासाहेब तिरपुडे मार्ग, सीव्हील लाईन, सदर, नागपूर – 440 001. संपर्क क्र. 9890898944, 9822716874 E-mail : tirpudehmct@hotmail.com	बी.एससी. हॉस्पीटॅलीटी स्टडीज	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	120 विद्यार्थी
				हॉस्पिटॅलीटी स्टडीज पदवीका	1 वर्ष	60 विद्यार्थी
15	625	019	**सामाजिक एवम बहुद्देशीय संस्था, कन्हान, जि. नागपूर द्वारा संचालीत दि नॅशनल इस्टीट्युट ऑफ बीझनेस एज्युकेशन,** कामठी, जि. नागपूर. संपर्क क्र. 9270447218, 09975657462 E-mail : nibekamptee@gmail.com	हॉस्पिटॅलीटी स्टडीज पदवीका	1 वर्ष	60 विद्यार्थी
16	626	011	**श्री. अवधुत एज्युकेशन सोसायटी, बजाज नगर, फुलचूर रोड, गोंदिया – 440 601** संपर्क क्र. 9422831010 E-mail : bajajchetan123@gmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
17	615	019	**दि हर्बल इंडीया डेव्हलपमेंट सोसायटी, द्वारा संचालीत चक्रपाणी पंचकर्म योग आणि नॅचरोपॅथी महाविद्यालय,** 28, सेन्ट्रल रेल्वे कॉलनी, ओंकार नगर रोड, भगवाननगर, नागपूर – 440 027 संपर्क क्र. 9890101609 E-mail : dineshlanjewar@gmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
18	805	031	**विठ्ठल रूख्मिनी मंदीर चॅरिटेबल आणि श्रीमती सखुबाई गोविंद आर्वे ट्रस्ट द्वारा संचालीत संत ज्ञानेश्वर संस्कृत महाविद्यालय,** बसव नगर, ता. जि. सोलापूर. संपर्क क्र. 9421068557, 9423587350 E-mail : gkchaphalkar@gmail.com	कीर्तनशास्त्र कनिष्ठ पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
19	628	019	**श्री सच्चीदानंद शिक्षण संस्था द्वारा संचालीत शारीरीक शिक्षण महाविद्यालय,** 94/7, उज्वल नगर, वर्धा रोड, नागपूर. संपर्क क्र. 9822228150, 9850303154 E-mail : anushree.mahurkar@gmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी

अ. क्र.	महा विद्यालय क्रमांक	टाऊन कोड	महाविद्यालयांचे नाव	अभ्यासक्रम	अभ्यास क्रम कालावधी	प्रवेश क्षमता
20	206	023	**नवीन उस्मानाबाद जिल्हा बालविकास समिती द्वारा संचालीत आयसीई कॉलेज ऑफ होटल मॅनेजमेंट,** ''मधुभवन'' बँक कॉलनी/7, उज्वल नगर, वर्धा रोड, नागपूर. संपर्क क्र. 9822228150, 9850303154 E-mail : anushree.mahurkar@gmail.com	हॉस्पिटॅलीटी स्टडीज पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
21	627	011	**नवचैतन्य बहुउद्देशीय सामाजीक संस्था द्वारा संचालीत ॲकॉर्न इन्स्टीट्युट ऑफ होटल मॅनेजमेंट ॲण्ड टेक्नॉलॉजी,** पांढराबोडी, ता. जि. गोंदिया – 441 614. संपर्क क्र. 94219658413 E-mail : mdn.acorn@yahoo.com	हॉस्पिटॅलीटी स्टडीज पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी ए
22	629	019	**कीर्तन एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचालीत कीर्तन स्कुल ऑफ योगा ॲण्ड नॅचरोपॅथी,** 21, हरिहर नगर, बेसा, नागपूर – 440 034. संपर्क क्र. 9881727702 E-mail : snkatiyar@kratinsolutions.com	योग निसर्गोपचार व आहारशास्त्र पदवीका	2 वर्ष	30 विद्यार्थी
23	630	019	**युगांतर एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचालीत श्री. नाशीकराव तिरपुडे योगशास्त्र महाविद्यालय,** 1, बाळासाहेब तिरपुडे मार्ग, सिव्हील लाईन्स, सदर, नागपूर – 440 034. संपर्क क्र. 9326039433 / 9423413416 E-mail:tirpudeyogshashtra@rediffmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	60 विद्यार्थी
24	303	015	**प्राईड इन्स्टीट्युट, जयसिंगपुर द्वारा संचालीत गुरूप्रसादर कॉलेज ऑफ बी.ए. सीव्हील सर्व्हीस डीवायएनडी,** डॉ. जे.जे. मगदुम हाऊसींग सोसायटी, प्लॉट नं. 03, जयसिंगपुर, ता. शिरोळ, जि. कोल्हापुर – 416 101. संपर्क क्र. 09921059921 / 09371806057 E-mail : pridecollege@rediffmail.com	बी.ए. प्रशासकीय सेवा	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	60 विद्यार्थी
				योग निसर्गोपचार व आहारशास्त्र पदवीका	2 वर्ष	

अ. क्र.	महा विद्यालय क्रमांक	टाऊन कोड	महाविद्यालयांचे नाव	अभ्यासक्रम	अभ्यास क्रम कालावधी	प्रवेश क्षमता
25	207	020	**माता रत्नेश्वरी सेवाभावी शिक्षण संस्था द्वारा संचालीत श्री राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज महाविद्यालय,** झरी, पोस्ट विश्नुपुरी, जि. नांदेड–431 606. संपर्क क्र. 9422172363 / 9923359777 E-mail : mrssnanded@gmail.com	बी.ए. प्रशासकीय सेवा	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	30 विद्यार्थी
26	703	022	**श्री शारदा मल्टीपर्पज सोसायटी द्वारा संचालीत श्री आदी योग इंटरनॅशनल इन्स्टीट्युट फॉर लर्नींग ॲण्ड रिसर्च,** ईश्वर कृपा, दुसरा माळा, तिडके कॉलनी, चांडक सर्कल जवळ, नाशिक – 422 002. संपर्क क्र. 8805784510 / 7507771520 E-mail : shreesharadasociety@gmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
				संस्कृत आगम पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
				एम.ए. योगशास्त्र	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
27	631	006	**श्री साई बहुद्देशीय क्रिडा व पर्यावरण शिक्षण संस्था, नरकेशरी वार्ड, भंडारा द्वारा संचालीत आदित्य योग महाविद्यालय,** गणेशपुर, भंडारा. संपर्क क्र. 9422131103 E-mail : smankar160@gmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
28	208	014	**रेणुकादेवी शिक्षण संस्था द्वारा संचालीत श्री. वसंतरावजी दादा देशमुख बी. ए. प्रशासकीय सेवा महाविद्यालय,** पिंपळगाव (रेणुकाई), ता. भोकरदन, जि. जालना – 14. संपर्क क्र. 9421326155 / 9096743126 E-mail : Lateadcollege@gmail.com	बी.ए. प्रशासकीय सेवा	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	30 विद्यार्थी
29	632	008	**भद्रावती शिक्षण संस्था द्वारा संचालीत डॉ. विवेक शिंदे प्रशासकीय सेवा महाविद्यालय,** भद्रावती, जि. चंद्रपुर – 442 902. संपर्क क्र. 9766977377 E-mail : kartik_shinde@rediffmail.com	बी.ए. प्रशासकीय सेवा	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	30 विद्यार्थी ण
30	633	019	**श्री माधव बहुद्देशीय क्रिडा व शिक्षण विकास संस्था द्वारा संचालीत योगशास्त्र पदवीका महाविद्यालय,** टी–67, पाण्याच्या टाकीजवळ, यादव नगर, कामठी, जि. नागपुर. संपर्क क्र. 9822228150 E-mail : nirajsingh.yadav@gmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी

अ. क्र.	महा विद्यालय क्रमांक	टाऊन कोड	महाविद्यालयांचे नाव	अभ्यासक्रम	अभ्यास क्रम कालावधी	प्रवेश क्षमता
31	634	019	**भारत विकास समिती द्वारा संचालीत कम्युनीटी कॉलेज ऑफ टेक्नॉलॉजी ॲण्ड रिसर्च,** पारशिवनी, कार्मल टावर, कार्मल रोड, सातवा मैल, वाडी पोलीस स्टेशन जवळ, अमरावती रोड, नागपूर – 440 023. संपर्क क्र. 9373280898 E-mail : tahiwarkar@gmail.com	योग निसर्गोपचार व आहारशास्त्र पदवीका	2 वर्ष	30 विद्यार्थी
				संगणक उपयोजन पदव्युत्तर पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
				बी.ए. ट्रव्हल ॲण्ड टूरीझम	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	30 विद्यार्थी
32	635	019	**व्ही.एस.पी.एम. एकॅडेमी ऑफ हायर एज्युकेशन द्वारा संचालीत सेंट्रल इन्स्टीट्युट ऑफ बीझनेस मॅनेजमेंट रिसर्च ॲण्ड डेव्हलपमेंट,** पवन भुमी, सोमलवाडा, वर्धा रोड, नागपूर – 440 025. संपर्क क्र. 9422114958 / 9822715562 E-mail : cibmrd@gmail.com	योग निसर्गोपचार व आहारशास्त्र पदवीका	2 वर्ष	30 विद्यार्थी
				बी.ए. प्रशासकीय सेवा	3 वर्ष (6 सेमीस्टर)	60 विद्यार्थी
				योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
33	636	006	**पुजा शिक्षण संस्था, भोस नगर, तुमसर, जि. भंडारा – 441 912 द्वारा संचालित पुजा शारिरीक शिक्षण महाविद्यालय,** हलबीटोला, गोंदिया. संपर्क क्र. 9422131511 E-mail : pooja_252@rediffmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	30 विद्यार्थी
34	806	025	**अभिनव एज्युकेशनल फाऊंडेशन ट्रस्ट, पुणे.** ऑफिस नं. 208, मोहिते पॅराडाईज, नवीन पुणा बेकरी च्या वर, आनंद नगर, सिंहगड रोड, पुणे – 411 052. संपर्क क्र. 9850716216 E-mail : aeftpune@gmail.com	वास्तुशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	90 विद्यार्थी
				पौरोहित्य उच्च पदवीका	2 वर्ष	90 विद्यार्थी
35	637	008	**शिलादेवी मल्टीपपेज एज्युकेशन सोसायटी, द्वारा संचालीत राष्ट्रीय शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय,** डॉ. ए. पी. पिल्लई सर, बंगाली कॅम्प, चंद्रपुर – 442 401. संपर्क क्र. 9422136486 E-mail : dilipjaiswal16@rediffmail.com	योगशास्त्र पदवीका	1 वर्ष	90 विद्यार्थी

शैक्षणिक सत्र 2017–18 पासून नवीन महाविद्यालय सुरू करण्यासाठी विश्वविद्यालयास प्राप्त झालेल्या अर्जाचा तपशील

अ. क्र.	संस्थेचे नाव व पत्ता	महाविद्यालयाचे नाव	प्रस्तावित अभ्यासक्रमाचे नाव
1.	**माता रत्नेश्वरी सेवाभावी शिक्षण संस्था** झरी विष्णुपरी जि. नांदेड पो. विष्णुपूरी, ता. लोहा, जि. नांदेड – 431606 E-mail : mrssnanded@gmail.com	**राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज महाविद्यालय**, झरी, विष्णुपूरी, जि. नांदेड	बी.ए. प्रशासकीय सेवा (**विद्याशाखा** – शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा)
2.	**भद्रावती शिक्षण संस्था, भद्रावती** भद्रावती,बाजार वार्ड, भद्रावती जि, चंद्रपूर – 442902 E-mail :kartik_shinde@rediffmail.com	**डॉ. विवेक शिंदे प्रशासकीय महाविद्यालय,** भद्रावती, जि, चंद्रपूर	बी.ए. प्रशासकीय सेवा (**विद्याशाखा** – शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा)
3.	**आनंदसागर प्रतिष्ठाण, औरंगाबाद** प्लॉट नं. 140, एस. टी. कॉलनी, एन–2 सिडको, ता. जि. औरंगाबाद – 431003 E-mail : anandsagar_foundation@ rediffmail.com	**गुरुकुल रेसिडेन्सीयल ट्रेनिंग कॉलेज ऑफ सिव्हील सर्व्हीसेस करमाड**, ता. जि. औरंगाबाद – 431212	बी.ए. प्रशासकीय सेवा (**विद्याशाखा** – शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा)
4.	**युनिव्हर्स बहुउद्देशिय ग्रामीण विकास संस्था,** मारेगाव जि. यवतमाळ. शिवाजी नगर, बदकी ले आऊट, मारेगाव जि. यवतमाळ – 445303 E-mail : uniacmrg@gmail.com	**युनिव्हर्स पॅब्लीक सर्व्हीस कॉलेज,** मारेगाव, जि. यवतमाळ	बी.ए. प्रशासकीय सेवा (**विद्याशाखा** – शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा)
5.	**प्राईड इन्स्टिटयूट**, डॉ. जे. जे. मगदूम हौसिंग सोसायटी, प्लॉट नं. 3, जयसिंगपूर, ता. शिरोळ, जि. कोल्हापूर – 416101 E-mail : pridecollege@rediffmail.com	**गुरुप्रसाद कॉलेज**, **आरग**, गणपती मंदिरा जवळ, मिरज रोड, आरग, ता. मिरज, जि. कोल्हापूर–416401	1) बी.ए. प्रशासकीय सेवा (**विद्याशाखा** – शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा) 2) योग निसर्गोपचार

अ. क्र.	संस्थेचे नाव व पत्ता	महाविद्यालयाचे नाव	प्रस्तावित अभ्यासक्रमाचे नाव
			व आहारशास्त्र पदविका (**विद्याशाखा** – भारतीय धर्मतत्त्वज्ञान तथा संस्कृती)
6.	**साक्री तालुका एज्युकेशन सोसायटी, साक्री** ता. साक्री, जि. धुळे – 424304 E-mail : stessakri@gmail.com advgrbhosale@gmail.com juthakre@gmail.com	**यशवंत कला महाविद्यालय, औरंगाबाद** डॉ. हेडगेवार हॉस्पिटलच्या मागे, गारखेडा रोड परिसर माणिक हॉस्पिटल समोर, औरंगाबाद	1) बी.एफ. ए. 2) एम्. एफ. ए. (**विद्याशाखा** – भारतीय धर्मतत्त्वज्ञान तथा संस्कृती)
7.	**राजमाता जिजाऊ प्रतिष्ठाण, वसमत,** ता. वसमत, जि. हिंगोली – 431512 E-mail : krp76787@gmail.com	**स्वामी विवेकानंद प्रशासकीय पदवी महाविद्यालय, वसमत,** ता. वसमत, जि. हिंगोली	बी.ए. प्रशासकीय सेवा (**विद्याशाखा** – शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा)
8.	**येळेश्वर बहूउद्देशिय शिक्षण मंडळ, येळी,** ता. पाथर्डी, जि. अहमदनगर – 414113 E-mail : ybsmyeli@rediffmail.com	**येळेश्वर संस्कृत परिचय महाविद्यालय, येळी,** ता. पाथर्डी, जि. अहमदनगर	संस्कृत परिचय (**विद्याशाखा** – संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा)
9.	**स्नेह महिला विकास संस्था, नागपूर** तुली एज्युकेशन सिटी, कोराडी नाक्याजवळ, बोखारा रोड, नागपूर – 441 111 E-mail : tuli_c_hm@rediffmail.com	**तुली कॉलेज ऑफ होटल मॅनेजमेंट,** नागपूर	बी.एस्सी. इन हॉस्पीटॅलिटी स्टडिज् (**विद्याशाखा** – शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा)
10.	**कैवल्यधाम श्रीमन माधव योग मंदिर समिती,** स्वामी कुवलयानंद मार्ग, लोणावळा,पुणे – 410403. E-mail : info@kdham.com	**गोवर्धनदास सेक्सरिया योग व सांस्कृतिक समन्वय महाविद्यालय,** लोणावळा, पुणे	बी.ए. योगशास्त्र (**विद्याशाखा** – भारतीय धर्मतत्त्वज्ञान तथा संस्कृती)

महाविद्यालयीन कक्ष

महाविद्यालय विभागाशी विश्वविद्यालयाचे 28 संलग्नित महाविद्यालये असून महाविद्यालय विभाग सदर महाविद्यालयांना मार्गदर्शन तसेच संलग्निकरणाचे कार्य करीत आहे. नुकतेच विश्विद्यालयास नव्याने 11 संलग्नित महाविद्यालयाचे संलग्नीकरण देण्याची शासनाने मान्यता प्रदान केलेली आहे.महाविद्यालय विभाग विविध संलग्नीकरणाचे कार्य करीत असून संलग्नित महाविद्यालयांची नावे नुकतीच विश्वविद्यालयाच्या वेबसाईटवर प्रकाशित करण्यात आली आहेत .

महाविद्यालय विभागाने नुकतीच संलग्नित महाविद्यालयांच्या अध्यक्ष, संचालक, सचिव, प्राचार्य यांची संवाद बैठकिचे आयोजन दि.05.06.2018 रोजी. विश्वविद्यालयाचे रामटेक परिसर येथे मा. कुलगुरू महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली करण्यात आले होते. संबंधित महाविद्यालयांना भेडसावणा–या अडचणींचे निराकरण करण्यात येऊन विश्वविद्यालयाच्या कार्यप्रणालीची व प्रगतीची माहिती संबंधित महाविद्यालयांच्या उपस्थित सदस्यांना देण्यात आली.

महाविद्यालय विभागामार्फत संलग्नित महाविद्यालयाकडे थकीत असलेले संलग्नीकरण शुल्क वसूल करण्याबाबत प्रयत्न करण्यात येत आहे.

वित्त विभाग

विश्वविद्यालयाच्या आय आणि व्ययाचा सन 2016–17 चा प्रत्यक्ष, सन 2017–18 चा माहे डिसेंबर पर्यंतचा प्रत्यक्ष आणि सन 2018–19 चा अंदाज खालीलप्रमाणे आहे.

		2016–17 प्रत्यक्ष आय	2016–17 प्रत्यक्ष व्यय	2017–18 प्रत्यक्ष आय माहे डिसेंबर 17पर्यंत	2017–18 प्रत्यक्ष व्यय माहे डिसेंबर 17पर्यंत	सन 2018–19 चा अंदाजीत आय	सन 2018–19 चा अंदाजीत व्यय
भाग 1	अ) साधारण निधी	2,68,97,394	1,19,14,276	1,89,61,317	55,03,470	3,53,51,000	3,56,41,500
	ब) वेतन अनुदान	5,75,50,914	5,72,63,642	4,56,39,723	5,31,20,431	15,47,50,000	15,47,50,000
भाग 2	विकास कार्यक्रम	2,20,00,000	48,18,393	0	2,82,27,698	299,25,00,000	299,25,00,000
भाग 3	निधी	2,78,739	3,02,085	0	0	40,80,000	40,80,000
एकूण		**10,67,27,047**	**7,42,98,396**	**6,46,01,040**	**8,68,51,599**	**318,66,81,000**	**318,69,71,500**

अभियांत्रिकी विभाग

(1)

प्रकल्पाचे नाव : **अतिथीगृह इमारत बांधकाम**

बांधकामाचे क्षेत्रफळ : 412.00 स्के. मि.

प्राथमिक अंदाज : रू. 49.64 लक्ष

सुधारित अंदाज : रू. 73.13 लक्ष

अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान : रू. 49.64 लक्ष

अहवाल वर्षात प्राप्त अनुदान : .....

कार्यवाही : ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाद्वारे काम पूर्ण करण्यात आले.

सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम : रू. 49.64 लक्ष

सद्यःस्थिती : इमारतीची उपयोजिता सुरू करण्यात आली आहे.
अतिरिक्त खर्च रू. 23.49 लक्ष शासनाकडून प्राप्त करण्यासाठी शासनाकडे सुधारित प्रस्ताव सादर करण्यात आलेला आहे. अद्याप मान्यता अप्राप्त आहे.

(2)

प्रकल्पाचे नाव : **रिक्रीऐशन सेंटर इमारत बांधकाम**

बांधकामाचे क्षेत्रफळ : 515.47 स्के. मि.

प्राथमिक अंदाज : रू. 88.796 लक्ष

सुधारित अंदाज : रू. 122.90 लक्ष

अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान : रू. 122.90 लक्ष

अहवाल वर्षात प्राप्त अनुदान : .....

कार्यवाही : शासनाकडुन तिन टप्प्यात प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे खालीलप्रमाणे जमा केला आहे.

शासनाकडून प्राप्त रक्कम/वर्ष	सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम/दिनांक
रू. 63,71,000.00 / वर्ष 2008–09	रू. 63,71,000.00 / दि. 26.03.2009
रू. 25,08,600.00 / वर्ष 2009–10	रू. 25,08,600.00 / दि. 23.03.2010
रू. 34,11,000.00 / वर्ष 2012–13	रू. 30,50,366.00 / दि.31.05.2013

सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम : रू. 119.30 लक्ष

सद्यःस्थिती : इमारतीचे बांधकाम पूर्ण झाले आहे.

(3)

प्रकल्पाचे नाव : **ॲकडमिक रिसर्च सेंटर इमारत बांधकाम**

बांधकामाचे क्षेत्रफळ : 2943.27 स्के. मि.

प्राथमिक अंदाज : रू. 513.66 लक्ष

अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान : रू. 513.66 लक्ष

अहवाल वर्षात प्राप्त अनुदान : रू. 94,21,600/–

कार्यवाही : प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केली आहे.

शासनाकडून प्राप्त रक्कम/वर्ष	सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम/ पावती दिनांक
रू. 44,91,400.00 /वर्ष 2009–10	रू. 44,91,400.00 /दि. 20.03.2010
रू. 23,33,000.00 /वर्ष 2010–11	रू. 23,33,000.00 /दि. 23.12.2010
रू. 12,50,000.00 /वर्ष 2010–11	रू. 12,50,000.00 /दि. 23.12.2010
रू. 10,00,000.00 /वर्ष 2010–11	रू. 10,00,000.00/ दि. 23.09.2011
रू. 6,80,000.00 / वर्ष 2014–15	रू. 6,80,000.00 /दि. 08.04.2015
रू. 4,20,000.00/ वर्ष 2015–16	रू. 4,20,000.00 / दि.13.01.2016
रू. 2,00,00,000.00 वर्ष 2015–16	रू. 2,00,00,000.00 दि. 29.03.2016
रू. 37,70,000.00 वर्ष 2015–16	रू. 37,70,000.00 दि. 11.05.2016
रू. 80,00,000.00 वर्ष 2016–17	रू. 80,00,000.00 दि. 23.05.2017
रू. 94,21,600/– वर्षे 2017–18	रू. 94,21,600/– दि.13.04.2018

सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम : रू. 5,13,66,000/–

सद्यःस्थिती : सा. बां. विभागाने सदर इमारत बांधकामास सुरुवात केलेली आहे. बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.

(4)

प्रकल्पाचे नाव : **युजीसी वन टाईम कॅच अप ग्रॅट योजने अंतर्गत विकास कामे**

1) ॲकडमिक स्कूल इमारत बांधकाम 2) परिसर विकास कामे

बांधकामाचे क्षेत्रफळ : 4813.60 स्के. मि.

प्राथमिक अंदाज : रू. 10.00 कोटी

शासन वाटा रू. 5.00 कोटी

युजीसी वाटा रू. 5.00 कोटी

अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान : रू. 2.50 कोटी (युजीसी कडून प्राप्त)

: रू. 5.00 कोटी (महाराष्ट्र शासनाकडुन प्राप्त)

कार्यवाही : ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे प्राप्त रक्कम जमा करण्यात आली.

प्राप्त रक्कम/वर्ष	सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम/ दिनांक
युजीसी कडून प्राप्त रू. 2.50 कोटी /वर्ष 2011–12	रू. 2.50 कोटी / दि. 21.03.12
शासन कडून प्राप्त रू. 2.50 कोटी /वर्ष 2012–13	रू. 2.50 कोटी /दि.05.09.12
शासन कडून प्राप्त रू. 2.50 कोटी /वर्ष 2015–16	रू. 96,50,000.00/ दि. 11.05.2016 रू. 1,53,50,000.00 /दि. 11.05.2016

सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम : रू. 7.50 कोटी

सद्यःस्थिती : ॲकेडमिक स्कूल्स इमारतीचे बांधकाम पूर्ण झालेले आहे. मंजूर निधीपैकी शिल्लक रक्कम रू. 2.50 कोटी प्राप्त करण्याकरिता युजीसीकडे पाठपुरावा सुरू आहे.

(5)

प्रकल्पाचे नाव : युजीसी च्या 12 व्या प्लान अंतर्गत मल्टीपर्पज हॉल बांधकाम

बांधकामाचे क्षेत्रफळ : 1426.64 स्के. मि.

प्राथमिक अंदाज : रू. 3,30,19,560/–

अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान : रू. 50.00 लक्ष

अहवाल वर्षात प्राप्त अनुदान : रू. 198.00 लक्ष

कार्यवाही : प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केली आहे.

युजीसीकडून प्राप्त रक्कम/वर्ष	सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम/ पावती दिनांक
रू. 3,31,607.00 /वर्ष 2003–14	रू. 3,31,607.00 दि.01.10.2014
रू. 46,68,393.00 /वर्ष 2016–17	रू. 46,68,393.00 दि.16.02.2017
रू. 98,00,000.00 /वर्ष 2017–18	रू. 98,00,000.00 दि.20.05.2017
रू. 1,00,00,000.00 /वर्ष 2017–18	रू. 1,00,00,000.00 दि.20.05.2017

सद्यःस्थिती : इमारतीचे बांधकाम सुरू आहे.

प्रकल्पाचे नाव	**: विदर्भ वैधानिक विकास मंडळाच्या शिफारसीनुसार शासनाकडून प्राप्त निधीतून विकास कामे**
प्रशासकीय मान्यता	: रू. 240.95 लक्ष
अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान	: रू. 240.95 लक्ष
कार्यवाही	: ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभाग, जि.प. ग्रामिण पाणी पुरवठा विभाग, नागपूर यांचेकडे प्राप्त रक्कम रू.240.95 लक्ष जमा करण्यात आली.
सद्यःस्थिती	:1. संरक्षण भिंत बांधकाम– काम पूर्ण झाले आहे. अंदाजित खर्च :– 59.25 लक्ष 2. जलव्यवस्था करणे – ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, नागपूर कडून काम सुरू आहे. अंदाजित खर्च :– 49.60 लक्ष 3. अंतर्गत रस्ते बांधकाम करणे. – सा. बां. विभागाकडून सदर काम सुरू आहे. अंदाजित खर्च :– 79.25 लक्ष 4. विद्युत व्यवस्था करणे.– सा. बां. (विद्युत्) विभागाकडून सदर काम सुरू आहे. अंदाजित खर्च :– 52.85 लक्ष

(अ) विश्वविद्यालयाची स्थावर मालमत्ता –

1) रामटेक, मौजा परसोडा येथे 3.92 हेक्टर जमीन विश्वविद्यालयाने दि. 02.04.1998 रोजी संपादीत केली. किंमत रू. 15,65,241/–

2) नागपूर येथे सीताबर्डी येथील नागपूर सुधार प्रन्यास संकुलमध्ये 4 था माळा 2 गाळे (क्र. 401 व 402) तसेच 5 वा व 6 वा माळा (क्र.501 ते 510 आणि 601 ते 610) एकुण क्षेत्रफळ 834.977 स्के. मि. वर्ष 2007 –08 मध्ये संपादित केली. किंमत रू. 2,16,82,000/–

3) रामटेक परिसरातील इमारती –

1) प्रशासकीय इमारत

तळ मजला	– 564.34 स्के. मि.	खर्च रू. 45.74 लक्ष
पहिला मजला	– 561.12 स्के. मि.	खर्च रू. 56.65 लक्ष
2) अतिथीगृह इमारत बांधकाम	– 412.00 स्के. मि.	खर्च रू. 73.13 लक्ष
3) रिक्रीऐशन सेंटर इमारत बांधकाम	– 515.47 स्के. मि.	खर्च रू. रू. 88.796 लक्ष

(ब) रामटेक येथे भूसंपादन

महाराष्ट्र शासनाने विश्वविद्यालय स्थापनेवेळी विश्वविद्यालयाकरीता मौजा परसोडा ता. रामटेक जि. नागपूर येथे एकुण 31.77 हे. आर. जागा उपलब्ध करून देण्यास वर्ष 1997मध्ये मान्यता दिली होती. त्यापैकी पहिल्या टप्प्यात वर्ष 1998 मध्ये विश्वविद्यालयास उपरोक्त ठिकाणी 3.92 हे. आर. जागा उपलब्ध करून दिली. उर्वरित 27.85 हे. आर. जमिन मिळण्याबाबत विश्वविद्यालयाने शासनाकडे सतत पाठपुरावा केला आहे. सदर भूसंपादनाची बाब शासनाकडे प्रलंबित आहे.

(क) वारंगा, नागपूर येथे भूसंपादन

महाराष्ट्र शासनाने मौजा वारंगा ता. नागपूर (ग्रा.) येथील स.क्र.140 मधील आराजी 17.51 हे.आर शासकीय जमीन कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाकरीता मंजूर केलेली आहे व सदर जागेचा ताबा विश्वविद्यालयाने घेतलेला आहे.

शैक्षणिक परिसर नागपूर :–

सीताबर्डी, नागपूर येथे एन. आय. टी. संकुलामध्ये शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध झाल्यामूळे विश्वविद्यालयाचे पाचही शैक्षणिक विभाग अहवाल वर्षात याठिकाणी कार्यरत आहेत.

परीक्षा विभाग

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या परीक्षा विभागातर्फे हिवाळी 2017 आणि उन्हाळी 2018 परीक्षा सुरळीतपणे पार पडल्या. हिवाळी 2017 परीक्षां मध्ये एकूण 92 परीक्षांना 3544 विद्यार्थी बसले होते, तर उन्हाळी 2018 परीक्षांमध्ये एकूण 135 परीक्षांना 5672 विद्यार्थी बसले होते. सर्व परीक्षांचे निकाल विहित मुदतीत म्हणजे 30 दिवसाच्या आत घोषित करण्यात आले. ही विशेष उल्लेखनीय बाब आहे.

परीक्षा विभागातर्फे नामांकन तसेच परीक्षा घेण्यासंबंधीची पूर्वतयारी व निकाल घोषित करण्यापर्यंतची पूर्ण कार्यवाही एम.के.सी.एल. मार्फत ऑनलाईन पध्दतीने करण्यात येते. याकरिता विभागात इंटरनेटसह इतर आवश्यक सोयी–सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत.

परीक्षा विभागाचे रामटेक मुख्यालयी उद्घाटन : विश्वविद्यालयाच्या परीक्षा विभागाचे कामकाज यापूर्वी कस्तुरबा भवन, बजाजनगर, नागपूर येथे चालत होते. सदर विभागाची संवेदनशीलता व महत्व लक्षात घेता हा विभाग मुख्यालयी रामटेक येथे स्थानांतरित करण्याचा निर्णय विश्वविद्यालयाने घेतला. त्यानुसार परीक्षा विभाग नोव्हेंबर, 2017 मध्ये रामटेक मुख्यालयी स्थानांतरित करण्यात आला. रामटेक येथील परीक्षा विभागाचे उद्घाटन प्रभारी कुलगुरू मा. डॉ. प्रमोद येवले यांचे हस्ते करण्यात आले.

ऑनस्क्रिन व्हॅल्युएशन सेन्टर उद्घाटन समारंभ : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या ऑनस्क्रिन व्हॅल्युएशन सेन्टरचे उद्घाटन 25 मे 2018 रोजी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे मा. प्र–कुलगुरु डॉ. प्रमोद येवले यांचे हस्ते करण्यात आले. याप्रसंगी विश्वविद्यालयाचे मा. कुलगुरु डॉ. श्रीनिवास वरखेडी अध्यक्ष म्हणून उपस्थित होते. डॉ. उमेश शिवहरे, परीक्षा नियंत्रक यांनी प्रास्ताविक केले. आभार अधीक्षक श्री श्रीपाद अभ्यंकर यांनी मानले. उद्घाटन कार्यक्रमाला कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी, नियोजन विकास मंडळ संचालक डॉ. सी. जी. विजयकुमार, वित्त व लेखाधिकारी डॉ. रामचंद्र जोशी, ग्रंथपाल डॉ. दीपक कापडे यांच्यासह सर्व अधिष्ठाता, विभाग प्रमुख, प्राध्यापक सर्व प्रशासकीय अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते.

परीक्षा विभागातील कर्मचाऱ्यांचा क्रिकेट संघातील सहभाग : राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठातर्फे जानेवारी 2018 मध्ये कुलगुरू चषक राज्यस्तरीय आंतरविद्यापीठ क्रिकेट स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. या स्पर्धेत प्रथमच संस्कृत विश्वविद्यालयाने सहभाग घेतला. परीक्षा विभागातील कर्मचारी श्री. अनिल तिवारी, श्री. रूपेश मेश्राम, श्री. सुनिल बावणे यांचा संघात समावेश झाला. यामुळे कर्मचाऱ्यांमध्ये परस्पर सामंजस्य, बंधुभाव, क्रीडाकौशल्य व खिलाडूवृत्तीचा विकास होण्यास मदत झाली.

ग्रंथालय विभाग

शैक्षणिक वर्ष 01एप्रिल 2017 –31 मार्च 2018 मधील वार्षीक ग्रंथालयीन कामकाजाचा तपशील खालीलप्रमाणे सादर करण्यात येत आहे.

मुख्य ग्रंथालय वाचन साहित्य

सदर कालावधीत ग्रंथालयात खालील नमूद केलेल्या तपशीलानुसार वाचन साहित्याची भर पडली.

विवरण	01एप्रिल 2017 –31 मार्च 2018		
	दाखल नोंद क.	**एकुण**	**खर्च**
खरेदी ग्रंथ	13012-13050 13053-13263	250	74245/-
सी.डी.	AVG-44- AVG60	17	Nil
भेट प्राप्त ग्रंथ	G-13871-G-14573	703	Nil
लघुशोध प्रबंध	D344-D353	10	Nil
हस्तलिखिते	M-2445-M-2461	17	Nil
शोध प्रबंध	T94-T102	09	Nil
पुस्तक बांधणीकृत नियतकालिकेचा खंड	J1016-J1105	90	-
नियतकालिक खरेदी/नुतनिकरण	**Current Journals 53**	8 नुतनीकरण व 1 नव्याने	15580/-
	एकुण		**89825/-**

उपरोक्त वाचन साहित्याची आवश्यक ग्रंथालयीन नोंदणी, वर्गीकरण, तालिकीकरण, ग्रंथ उपस्कर इत्यादी प्रक्रिया पूर्ण करुन वाचकांच्या उपयोगासाठी उपलब्ध करुन देण्यात आले आहे

भेट प्राप्त ग्रंथांचा तपशील

अ. क्र.	ग्रंथ भेट देणा–या व्यक्तींचे नाव	एकूण ग्रंथ
1	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	308
2	डॉ. उमा वैद्य, कुलगुरु, क.का.सं.वि., रामटेक	88
3	वृषाली पुंडकर, नागपूर	43
4	डॉ. मधुसूदन पेन्ना, विभागप्रमुख, दर्शन विभाग, ककासंवि, रामटेक	154
5	कल्याणी देशकर, सहा. कुलसचिव, ककासंवि, रामटेक	09
6	डॉ. ललिता चंद्रात्रे क.का.सं.वि., नागपूर	01
7	डॉ. राजेन्द्र जैन, सहयोगी प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, ककासंवि, रामटेक	17
8	डॉ. विभा क्षीरसागर, सी पी ॲण्ड बेरार महाविद्यालय, नागपूर	05
9	डॉ. नंदा पुरी विभाग प्रमुख, साहित्य विभाग, नागपूर	22
10	डॉ. सी जी विजयकुमार, विभाग प्रमुख, व्याकरण विभाग, नागपूर	02
11	डॉ. कविता होले, साहित्य विभाग, नागपूर	05
12	डॉ. मृदुला नासेरी, नागपूर	05

13	रेखा किरण साने,नागपूर	04
14	Dev Dharam Mission, Ludhianna	04
15	New Bhartia Book Corporation, New Delhi	05
16	माणिक गुट्टे, गुट्टेवाडी, परळी.वैजनाथ	05
17	R.L.Book Depo, Meerut	10
18	इतर	16
	Total	**703**

Department Wise expenditure of Books & Periodicals from General Funds 2017-18

Department	**No. of Books**	**No. of Copies**	**Expenditure on Books**	**No. of Periodicals**	**Expenditure on Periodicals**	**Total Expenditure**
Sanskrit	11	19	3277/-	Nil	Nil	3277/-
Vedang Jyotish	Nil	Nil	Nil	02	2470/-	2470/-
Vyakaran Shastra	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Yoga/Darshan	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Education	06	08	908/-	Nil	Nil	908/-
General Dept.	31	34	8236/-	03	1100/-	9336/-
Competative centre	141	141	30212/-	Nil	Nil	30212/-
Total	**189**	**202**	**42633/-**	**05**	**3570/-**	**46203/-**

Department Wise expenditure of Books & Periodicals from UGC Funds 2017-18

Department	**No. of Books**	**No. of Copies**	**Expenditure on Books**	**No. of Periodicals**	**Expenditure on Periodicals**	**Total Expenditure**
Sanskrit	06	06	4916/-	01	100/-	5016/-
Vedang Jyotish	11	11	7600/-	Nil	Nil	7600/-
Vyakaran Shastra	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Yoga/Darshan	27	31	19096/-	02	11300/-	30396/-
Education	Nil	Nil	NIL	01	610/-	610/-
General Dept.	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Total	**44**	**48**	**31612/-**	**04**	**12010/-**	**43622/-**

UGC व सामान्य निधीखात्यातून झालेला एकूण खर्च 2017–18

निधी	ग्रंथ संख्या	ग्रंथाचा खर्च	नियतकालिकाची संख्या	नियतकालिकाचा खर्च	एकूणखर्च
UGC	48	31612/-	04	12010/-	43622/-
General	202	42633/-	05	3570/-	46203/-
Total	**250**	**74245/-**	**09**	**15580/-**	**89825/-**

अहवाल कालावधीपर्यंत ग्रंथालयात उपलब्ध एकूण वाचन साहित्याचा तपशील

1.	खरेदीकृत ग्रंथ	:	13263
2.	भेटप्राप्त ग्रंथ	:	14573
3.	पुस्तकबांधणीकृत नियतकालिकांचे Bound volume	:	353
4.	हस्तलिखिते	:	2461
5.	शोधप्रबंध	:	102
6.	लघुशोधप्रबंध	:	1105
7.	Audio –visual collection	:	36
8.	Gifted Audio –visual collection	:	60
	एकूण वाचन साहित्य	:	**31953**

अहवाल कालावधीपर्यंत ग्रंथालयात उपलब्ध नियतकालिकांचा तपशील :

- नियतकालिके :– 53
- e- journal : - Through UGC Infonet Consortia

Sr. No.	Resource Name	Resource URL	No. of Journal
1	Economic & Political Weekly	http://epw.in/	1
2	ISID	http://isid.org.in/	Database
3	JCCC	http://jgateplus.com/	Database
4	Springer Link	http://www.springerlink.com/	1389
5	Taylor & Francis	www.tandfonline.com	1079
6	JSTOR	http://www.jstor.org/	3165

- **NDL-eResources**
  - World e-book Library
  - South Asia Archive (SAA)

- **NDL User Information**

Active Users	Non Active Users	Active & Non Active Users
48	**140**	**188**

वरीलपैकी विभागीय ग्रंथालयात खालीलप्रमाणे वाचन साहित्य उपलब्ध आहे.

अ.क.	वाचन साहित्याचे विवरण	पदव्युत्तर संस्कृत विभागीय ग्रंथालय संख्या	शैक्षणिक विभागीय ग्रंथालय ग्रंथ संख्या
1	सर्व साधारण ग्रंथ	9367	3366
2	संदर्भ ग्रंथ	753	124
3	लघुशोध प्रबंध	166	187
4	शोध प्रबंध	77	17
5	नियतकालिकांचे पुस्त बांधणीकृत खंड	828	277
6	दृकश्राव्ये साधने	51	-------
	एकूण	**11242**	**3971**

ग्रंथालय सेवा व सुविधा (SERVICES & FACILITIES OF THE LIBRARY)

सेवा	सुविधा
✓ ग्रंथ देवघेव सेवा(Circulation Service) ✓ ग्रंथ आरक्षण सेवा(Book Reservation Service) ✓ ग्रंथ प्रदर्शनी(Book Display New Arrivals) ✓ नियतकालिक प्रदर्शनी(Journal Display Service) ✓ झेरॉक्स सेवा (Reprographic Service) ✓ ग्रंथसूची (Bibliographic Services) ✓ आंतरग्रंथालयीन देवघेव(Inter Library Loan Service) ✓ संदर्भ सेवा (Reference service) ✓ माहिती सेवा (information services) ✓ रेफरल (Referral service) ✓ वृत्तपत्र कात्रण सेवा (Newspaper clipping services) ✓ UGC -INFONET Digital Library Consortium e-Resource सेवा ✓ NDL eResources -World e-book Library -South Asia Archive (SAA)	✓ वाचन कक्ष सुविधा (Reading Room Facility) ✓ नियतकालिक सुविधा (Periodical Facility) ✓ वर्तमानपत्र सुविधा (Newspaper Facility) ✓ OPAC सुविधा ✓ द्रुक –श्राव्य साधन सुविधा (Audio Visual Facility) ✓ इंटरनेट सुविधा (Internet Facility) ✓ हस्तलिखित स्त्रोत सुविधा (Manuscript Resource Facility) ✓ विभागीय ग्रंथालय सुविधा (Departmental Lib. Facility) ✓ कविकुलगुरु कालिदास विशेष ग्रंथ संग्रह सुविधा (Special collection of books on Kavikulaguru kalidasa) ✓ Collection of books on NET, SET & JRF, Competitive Exams ✓ Special Collection on Govt. Rule & Regulations ✓ e Thesis full text database ✓ Plagarisum check up facility

e-Shodh Sindhu Consortium

Publisher wise Usage Statistics for 2017

Sr. No.	Resources Name	Total
1	JGate Plus (JCCC)	318
2	JSTOR	53
3	Springer Link	11
4	Taylor and Francis	52

Urkund Plagiarism Software Usage Statistics Month wise in 2016

No. of Usage	Total Usage
	68

मुख्य ग्रंथालयातील कामाचा तपशील

- NDL(National Digital Library) ची Institutional Membership विश्वविद्यालय ग्रंथालयातर्फे घेण्यात आलेली आहे. सदर Membership घेतल्यामुळे आपण आपल्या विश्वविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना NDL चे Member बनवू शकतो. त्यानूसार 2017- 18 वर्ष मधे एकूण 48 बनविण्यात आलेले आहेत.
- क.का.सं.वि 15 शोधनिबंध शोधगंगावर Upload करुन full text thesis database ची सुविधा उपलब्ध करण्यात आलेली आहे. एकूण 30 शोधनिबंध च्या शोधगंगा पोर्टलवर उपलब्ध आहेत.
- मुख्य ग्रंथालयामध्ये एकूण 250 ग्रंथ खरेदी करण्यात आलेत तसेच 9 नियतकालिकांच्या वर्गणीचे नूतनीकरण तसेच नव्याने खरेदी करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे.
- ग्रंथालायत 953 पुस्तकांच्या सोल आज्ञावली मध्ये नोंदी घेण्यात आल्यात.
- 953 नव्या व जुन्या ग्रंथाचे वर्गीकरण करण्यात आले.
- एकुण **53** नियतकालिकांच्या प्राप्त अंकांच्या नोंदी घेण्यात आल्यात तसेच अप्राप्त अंकाकरिता स्मरण पत्र पाठविण्यात आले.
- एकूण 703 भेट प्राप्त ग्रंथांची दाखल नोंद करुन सदर ग्रंथांचे वर्गीकरण, तालीकीकरण तसेच ग्रंथ उपस्कार करण्यात आलेले आहे.
- 42 भेट ग्रंथ दात्यांना धन्यवादाचे पत्र संगणकीकृत ग्रंथांच्या यादी सहीत देण्यात आली.
- 152 ग्रंथ, 4 दृकश्राव्य साधने व 11 शोध निबंध मुख्य ग्रंथालयात नोंद घेवून विभागीय ग्रंथालयास स्थांनांतरीत करण्यात आलेत.
- 17 हस्तलिखितांची नोंदवहीत नोंद घेऊन उपस्कर इत्यादी प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आली.

- एकूण 1234 ग्रंथाना बारकोड लेबल लावण्यात आलेत.
- Online feed back form (google form) तयार करुन विद्यार्थ्यांचा feedback online घेण्याची सुविधा उपलब्ध करुन दिली.

- **ग्रंथालयात उपलब्ध असलेली वर्तमानपत्रे**

अहवाल कालावधीत ग्रंथालय उपभोगकर्त्यांना खालील वर्तमानपत्रे उपलब्ध करून देण्यात आली.

अ.क्र	मुख्य ग्रंथालय	विभागीय ग्रंथालय
1	द हितवाद	द हितवाद
2	सकाळ	सकाळ
3	लोकमत	लोकमत
4	महाराष्ट्र टाईम्स	महाराष्ट्र टाइम्स
5	तरुण भारत	तरुण भारत
6	लोकसत्ता	लोकसत्ता
7	दैनिक भास्कर	दैनिक भास्कर
8	Times of India	Times of India
9	रोजगार समाचार	पुण्य नगरी
10		लोकमत समाचार
11		नव भारत
12		लोकशाही वार्ता
13		देशोन्नती
14		Employment News
एकूण	**10**	**14**

- **वर्तमान पत्रावर झालेला एकूण खर्च**

अ.क्र	मुख्य ग्रंथालय	विभागिय ग्रंथालय	एकूण खर्च
1	8184/-	10963/-	**19147/-**

- **वर्तमान पत्र कात्रण सेवा**

विद्यापीठासंबंधीत आणि इतर अशी वर्तमान पत्र कात्रणे संचिकामध्ये प्रक्रीया करून वाचकांकरीता उपलब्ध करून देण्यात आले. एकूण **187** ग्रंथालयात कात्रणे उपलब्ध आहे.

- **प्रतिलिपी सेवा (झेरॉक्स सर्व्हिस)**

अ.क्र.	मुख्य ग्रंथालय	विभागीय ग्रंथालय	एकूण सेवा शुल्क
1	3750	7111	**10861**

ग्रंथ देवाण–घेवाण

ग्रंथ देवाण–घेवाण	मुख्य ग्रंथालय	विभागीय ग्रंथालय	एकूण
ग्रंथदेवाण–घेवाण (Home Issue)	68	4607	4675
वाचन कक्ष देवाण घेवाण (Reading Room Issue)	62	5998	6060
Membership Extension Service Issue-Return	----	92	92
Special Home Issue-Return Books	-----	139	139
Total	**130**	**10836**	**10966**

ग्रंथालयास भेट देण्याऱ्या उपभोक्तांची संख्या

उपभोक्ता	मुख्य ग्रंथालय	विभागीय ग्रंथालय	एकूण
ग्रंथालयास भेट	126	7041	7167
Extension Members	---	45	45
Internet Users	Nil	294	294

सदस्यता –

गट	गट विवरण	सदस्य संख्या	सदस्य शुल्क	जमा निधी
A	विश्वविद्यालय प्राधिकारणीचे सदस्य आणि मा. कुलगुरु	06	Nil	Nil
B	विश्वविद्यालयातील अधिकारी	04	Nil	1000x4=4000
C	विश्वविद्यालयातील अध्यापक (स्थायी)	15	Nil	1000x15=15000
D	अस्थायी शिक्षक	04	Nil	1000x4=4000
E	क.का.संस्कृत विश्वविद्यालयातील नोंदणीकृत संशोधक	17	200x17=3400	1000x17=17000
F	नियमित शिक्षकेतर कर्मचारी	0	Nil	Nil
G	अनियमित शिक्षकेतर कर्मचारी	0	Nil	Nil
H	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर	108	200 x108=21600	1000 x 108=108000
	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर– शैक्षणिक विभाग	44	200 x 44=8800	1000x44=44000
	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर **निशुल्क**	08	0x8=0	1000x8=8000
I	एम.फिल	10	200 x10 =2000	1000 x10=10000
	एम.फिल. – शैक्षणिक विभाग	00	200x0=00	1000x 0=000
	एम.फिल **निशुल्क**	-	-	-
J	बहिःशाल वाचक	47	200 x 47=9400	1000 x 47=47000
K	नैमितीक सभासद	02	100 x 2=200	Nil
L	अल्पकालिन सभासद	02	200 x2=400	Nil
M	वाचनकक्ष सभासद	01	500x1=500	Nil
एकूण		268	46300/–	257000/–

Library Membership Extension Service Issue-Return या पध्दतीद्वारे परिक्षाकालावधी पर्यंत ग्रंथ देण्यात आलेल्या सभागसदांकडून ग्रंथ ग्रंथालयात परत घेण्यात आले. **(वर्षे 2016—17)**

Membership Extension Service	Library Membership Extension Service Total Fee(Per Member Rs. 100/-)	Total Books Issue Return	Total Amount
45	4500	226	4500

ग्रंथालयीन आवक

विवरण	वर्ष 2017—18		एकूण
	मुख्य ग्रथालय	विभागीय ग्रथालय	
ग्रथालय सदस्यता शुल्क	-----	46300	46300
Extension Service Fees	-----	4500	4500
ग्रथ विलब शुल्क	-----	8778	8778
झेरॉक्सीग शुल्क	3750	7111	10861
ओळखपत्र गहाळ शुल्क	-----	600	600
रद्दी विक्री	7940	2508	10448
एकूण आवक	**11690**	**69797**	**81487**

- **विभागीय ग्रंथालयातील सत्र 2016—17 मध्ये ग्रंथालय जमानिधी ,नूतनीकरण व परतावा व रद्द झाल्याचे संक्षिप्त तपशील**

ग्रंथालय वार्षिक वर्गणी (सत्र : 2016—2017) — रु.44200/—

एकूण जमा निधी — रु. 249000/—
एकूण निधी परतावा — -रु. 45000/—

वित्त—विभागात एकूण मूळ जमा — रु. 204000/—
नूतनीकरण सत्र 2017—18 करिता — -रु. 144000/—
सत्र 2017—18 चे जमानिधी रद्द (Lapse) — रु. 60000/—

- ✓ शैक्षणिक सत्र 2016 —17 मध्ये एकूण 264 ग्रंथालय सभासद होते, त्यापैकी 249 ग्रंथालय सभासदांचे प्रत्येकी रू. 1000/— प्रमाणे एकुण रू. 249000 ग्रंथालय जमानिधी प्राप्त झाली होती.
- ✓ 249 सभासदांनपैकी 45 सभासदांनी जमानिधी परतावाचे अर्ज सादर केले होते. त्यांना रू. 1000/— प्रमाणे रू. 45000/— रक्कम परत करण्यात आली आहे.
- ✓ वर्ष 2016 — 17 करिता एकूण 144 सभासदांनी सभासदत्वाचे नुतनीकरण केले. यांचे रू. 1000/— प्रमाणे रू. 144000/—वित्त विभागात जमा आहे.
- ✓ एकूण 60' सभासदांचे जमानिधी रद्द **(Lapse)** झाली असून रू. 60000/— वित्त विभागात जमा आहे.
- ✓ 234 सभासदांचे वार्षिक शुल्क रू. 200/— प्रमाणे रू. 44200/— (नैमितीक सभासदांचे रू. 100 x 06= 600 व अल्पकालीन सभासद रू 200 x 02 =400/— असे एकूण रू.100**0/**— शुल्क प्राप्त झाले होते.)

ग्रंथालयातर्फे कार्यक्रमांचे आयोजन

1) J-Gate Awareness & Training Program

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक आणि बंगलोर स्थित **Informatics Publishing Ltd** यांच्या संयुक्त विद्यमाने विश्वविद्यालयाच्या नागपूर येथील शैक्षणिक परिसरात ग्रंथालय व माहितीशास्त्र विभागातर्फे आयोजित **J-gate Awareness & Training Program** या प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे उद्घाटन बुधवार, दि. 23 ऑगस्ट 2017 रोजी संपन्न झाले. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी यांनी भूषविले. व्यासपीठावर **Informatics Publishing Ltd** केंद्रातील तज्ज्ञ श्री. मयंक देढिया, ग्रंथालय व माहितीशास्त्र विभागाचे प्रमुख आणि प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे समन्वयक डॉ. दिपक कापडे उपस्थित होते. हे प्रशिक्षण वर्ग विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने अत्यंत मोलाचे ठरले.

2) वेद व व्याकरणशास्त्राशी संबंधित ग्रंथ प्रदर्शिनी –

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या विभागीय ग्रंथालय, नागपूर येथे दरवर्षी प्रमाणे सत्र 2017–18 करिता वेद व व्याकरणशास्त्राशी संबंधित ग्रंथाचे प्रदर्शन दि. 15.09.17 रोजी सकाळी 11.00 वाजता मा. ग्रंथपाल व अधिष्ठाता, वेद व्याकरण विभाग यांच्या आदेशानुसार आयोजीत करण्यात आली. या प्रदर्शनी मध्ये वेद व व्याकरणशास्त्राशी संबंधीत वेगवेगळया विषयाचे व लेखकांचे ग्रंथ,संदर्भ ग्रंथ, लघुशोध प्रबंध व दृक्श्राव या प्रदर्शनीमध्ये ठेवण्यात आले. या ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन, वेद व व्याकरण विभागाचे अधिष्ठाता मा.डॉ.सी.जी. विजयकुमार सर, यांच्या हस्ते करण्यात आले. त्यावेळी मा.डॉ. शिवराम भट, सहा. प्राध्यापक, वेद व व्याकरण विभाग तसेच साहीत्य विभागाचे अधिष्ठाता मा.डॉ. नंदा पुरी, साहित्य विभाग, शिक्षणशास्त्राचे विभाग प्रमुख मा.डॉ. इंदुमती भारंबे, डॉ.ऋषीकेश,दलाई, डॉ. जयवंत चौधरी, डॉ. दिनकर मराठे, आदी मान्यवर उपस्थित होते. या ग्रंथ प्रदर्शनी मध्ये मा.ग्रंथपाल व सर्व ग्रंथालय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी मोलाचे सहकार्य केले.

3) मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा दिन –

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, नागपुर येथे शासनपरीपत्रकानुसार मराठी भाषा संवर्धन पंधरवाडा निमित्त दि. 11.01.2018 रोजी विश्वविद्यालयाच्या नागपूर येथील शैक्षणिक परिसरात ग्रंथालयाद्वारे " मराठी ग्रंथांची प्रदर्शनी " आणि व्याख्यान मालेचे आयोजन करण्यात आले होते. या प्रदर्शनी मध्ये वेद व व्याकरणशास्त्र, संस्कृत साहीत्य,ज्योतीषशास्त्र, दर्शनशास्त्र, शिक्षणशास्त्र, सर्वसामान्य ग्रंथ, संदर्भ ग्रंथ व कालिदासांचे ग्रंथ तसेच मुख्य ग्रंथालय, रामटेक येथील मराठी ग्रंथ अशा वेगवेगळया विषयाचे व लेखकांचे मराठी ग्रंथ प्रदर्शनीमध्ये ठेवण्यात आले.या ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन, मा. डॉ. श्रीनिवास वरखेडी, कुलगुरू , यांच्या हस्ते करण्यात आले. त्यावेळी मा.डॉ. अरविंद जोशी ,कुलसचिव, साहित्य विभागाचे अधिष्ठाता मा.डॉ. नंदा पुरी, वेद व व्याकरण विभागाचे अधिष्ठाता मा.डॉ.सी.जी. विजयकुमार,मा.डॉ. शिवराम भट, सहा. प्राध्यापक, वेद व व्याकरण विभाग तसेच,

शिक्षणशास्त्राचे विभाग प्रमुख मा.डॉ. इंदुमती भारंबे, डॉ.हृषिकेश दलाई, डॉ.ललिता चंद्रात्रे ,डॉ. राजश्री मेश्राम, डॉ. जयवंत चौधरी, डॉ. प्रसाद गोखलें, आदी मान्यवर उपस्थित होते. तसेच व्याख्यान मालेचे अध्यक्षस्थान मा. कुलगुरू डॉ. श्रीनिवास वरखेडी यांनी भूषविले. प्रमुख व्याख्याता म्हणून मा. डॉ. धनंजय गभणे, ग्रंथपाल, समर्थ महाविद्यालय, लाखनी उपस्थित होते. त्याचबरोबर ग्रंथालय व माहितीशास्त्र विभागाचे प्रमुख आणि कार्यक्रमाचे समन्वयक डॉ. दीपक कापडे व इतर प्राध्यापक वृंद उपस्थित होते. ग्रंथ प्रदर्शनी मध्ये मा.ग्रंथपाल व सर्व ग्रंथालय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी मोलाचे सहकार्य केले.

4) मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त आयोजित ग्रंथ प्रदर्शनी–

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, नागपुर येथे शासनपरिपत्रकानुसार मराठी भाषा गौरव दिना निमित्त दि. 23.02.2018 रोजी मा. कुलसचिव यांच्या आदेशानुसार आयोजित करण्यात आले. विश्वविद्यालयाच्या नागपूर येथील शैक्षणिक परिसरात ग्रंथालयाद्वारे "मराठी ग्रंथांची प्रदर्शनी" आणि मराठी लेख स्पर्धेचे आयोजन विद्यार्थ्यांकरीता करण्यात आले होते. या प्रदर्शनी मध्ये वेद व व्याकरणशास्त्र, संस्कृत साहित्य, ज्योतिषशास्त्र, दर्शनशास्त्र, शिक्षणशास्त्र, सर्वसामान्य ग्रंथ, संदर्भ ग्रंथ व कालिदासांचे ग्रंथ तसेच मुख्य ग्रंथालय, रामटेक येथील मराठी ग्रंथ अशा वेगवेगळया विषयाचे व लेखकांचे मराठी भाषेतील संस्कृत ग्रंथ या प्रदर्शनीमध्ये ठेवण्यात आले.

या ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन, संस्कृत साहीत्य विभागाचे अधिष्ठाता, मा. डॉ. नंदा पुरी,यांच्या हस्ते करण्यात आले. त्यावेळी ग्रंथालय विभागाचे ग्रंथपाल मा. डॉ. दिपक कापडे ,मा.डॉ. कविता होले, सहयोगी. प्राध्यापक, संस्कृत साहीत्य विभाग, वेद व व्याकरण विभागाचे अधिष्ठाता मा.डॉ.सी.जी. विजयकुमार, इतर प्राध्यापक वृंद उपस्थित होते

5) मराठी परिच्छेद स्पर्धा

मराठी ग्रंथ प्रदर्शनीवर आधारित मराठी परीच्छेद स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. "ग्रंथालयात मराठी ग्रंथ संग्रह आवश्यकता व उपलब्धता " या विषयावर अनेक विद्यार्थ्यांनी आपली मते मराठी लेख लिहून व्यक्त केलीत. या मराठी लेख स्पर्धेला विद्यार्थ्यांकडून उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. तसेच मराठी परीच्छेद (लेख) स्पर्धेमध्ये विजेत्याला प्रथम, द्वितीय, तृतीय क्रमांकाच्या लेखास, दि. 27.02.17 रोजी झालेल्या मराठी भाषा गौरव दिनाच्या कार्यक्रमात पारितोषीक देण्यात आलेत. प्रथम क्रमांक कु. आकांक्षा सुर्यवंशी, द्वितीय क्रमांक कु. तृष्णा लांजुडकर व तृतीय क्रमांक सुवर्णा केवटे यांना देण्यात आले. या ग्रंथ प्रदर्शनी मध्ये मा.ग्रंथपाल व सर्व ग्रंथालय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी मोलाचे सहकार्य केले.

6) मराठी गौरव दिन (निबंध स्पर्धा)

विश्वविद्यालयाद्वारे महाकवि वि.वा.शिरवाडकर (कुसुमाग्रज) यांच्या जन्मदिवशी आयोजित मराठी गौरव दिन –2018 या निर्मीत्याने आंतर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. ही स्पर्धा रामटेक, देवलापार तसेच पारशिवनी या परिसरातील शालेय, महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यासाठी तसेच खुला गटासाठी घेण्यात आली होती. या आंतर निबंध स्पर्धेमध्ये शालेय गटात 5 व महाविद्यालय गटात 8 महाविद्यालयाचा व खुला गटात 04 नागरिकांचा समावेश होता.

अ.क्र.	गट	पारितोषिक	नाव	महाविद्यालय
1	शालेय गट (वर्ग 08 ते 10)	प्रथम क्र.	कु. निधी रत्नाकर ठाकरे	समर्थ हायस्कुल, रामटेक
2		द्वितीय क्र.	कु. गीता लक्ष्मण अत्राम	एकलव्य रेसिडेन्शीयल स्कुल, खैरी
3		तृतीय क्र.	कु. श्रुती खटुजी चौधरी	एकलव्य रेसिडेन्शीयल स्कुल, खैरी
4	महाविद्यालयीन गट (वर्ग 11 ते पदव्युत्तर)	प्रथम क्र.	कु. कांचन सुखदेव गिरी	एकलव्य रेसिडेन्शीयल स्कुल, खैरी
5		द्वितीय क्र.	कु. महेश्वरी सुरेश नाटकर	विद्यासागर कला महाविद्यालय, रामटेक
6		तृतीय क्र.	सौ. सरिता राजेन्द्र गिल्लुरकर	क.का.सं.वि. रामटेक
7	खुला गट	प्रथम क्र.	कु. मिनाक्षी मेश्राम	क.का.सं.वि. रामटेक
8		द्वितीय क्र.	अतुल खोडे	क.का.सं.वि. रामटेक

Library staff achievement and activities (Year 2017-18)

प्रकाशन विभाग

प्रकाशन विभागा मार्फत अहवाल वर्षात प्रकाशित ग्रंथ व जर्नल

अ.क्र.	शीर्षक	लेखक	ISSN/ISBN क्रमांक	प्रकाशन वर्ष	किंमत
1	योगवासिष्ठ	डॉ.उमा वैद्य	ISBN -978-93-85710-10-0	2017	450/-
2	संस्कृतवाग्विलासःतृतीय मुद्रा	डॉ. नंदा पुरी	ISBN -978-93-85710-09-4	2017	50/-
3	संस्कृत शिक्षण	डॉ. ललिता चंद्रात्रे	ISBN -978-93-85710-07-0	2017	250/-
4	तर्क संग्रह महाभाष्य	श्री माणिक आबाजी गुट्टे	ISBN-978-93-85710-05-6	2017	500/-
5	साहित्य सुषमा (गौरव ग्रंथ डॉ. उमा वैद्य)	प्रधान सम्पा. डॉ. मधुसूदन पेन्ना	ISBN-978-93-85710-11-7	2017	2000/-

प्रकाशन विभागा मार्फत एकूण भेट दिलेले साहित्य

अ.क्र.	भेट	मुख्य ग्रंथालय	विभागीय ग्रंथालय	एकुण
1	संस्कृत बालसाहित्य संच	2 संच	3 संच व 3 प्रती	**5 संच व 3 प्रती**
2	वास्तुविवेक ग्रंथ	....	....	---
3	संस्कृतवाग्विलासः प्रथम मुद्रा	....	---	---
4	संस्कृतवाग्विलासः द्वितीय मुद्रा	....	---	---
5	संस्कृतवाग्विलासः तृतीय मुद्रा		14	**14**
6	संस्कृत सेतुः		---	---

7	छत्रपती शिवमहाकाव्यम्	5	20	**25**
8	वैदीक साहित्यातील धर्माचा उगम आणि विकास	.....	-----	**---**
9	इतर	....	....	**---**
	एकूण	**2 संच व 5 प्रती**	**3 संच व 37 प्रती**	**5 संच व 42 प्रती**

प्रकाशन विभाग आवक (Income of Publication Department)

अ. क्र.	पुस्तक विकी	मुख्य ग्रंथालय			विभागीय ग्रंथालय			एकुण 1+2
		संख्या	दर	रक्कम 1	संख्या	दर	रक्कम 2	
1	संस्कृत बाल साहीत्यम संच	..	--	..	**1 संच**	**2300/-**	**2070/- 10% Discount**	**2070/-**
2	वास्तुविवेक ग्रंथ	..	--	..	**41**	**90/- (No Discount)**	**3690/-**	**3690/-**
3	संस्कृतवाग्विलासः प्रथम मुद्रा	01	40	40/-	**45**	**40/- (No Discount)**	**1800/-**	**1840/-**
4	संस्कृतवाग्विलासः द्वितीय मुद्रा	01	30	30/-	**272**	**30/- (No Discount)**	**8160/-**	**8190/-**
5	संस्कृतवाग्विलासः तृतीय मुद्रा	...	...	...	**12**	**50/- (No Discount)**	**600/-**	**600/-**
6	संस्कृत सेतुः	01	100	100/-	**09**	**100/- (No Discount)**	**900/-**	**1000/-**
7	वृत्तालोक	02	60	120/-	**01**	**60/-**	**60/-**	**180/-**
8	व्याकरण शिक्षणम्	..	--	..	**01**	**100/-**	**100/-**	**100/-**
9	वैयाकरण कौमुदी				**01**	**125/-**	**125/-**	**125/-**
10	योगवासिष्ठ				**01**	**450/-**	**450/-**	**450/-**
11	कौटील्यम्				**01**	**300/-**	**300/-**	**300/-**
12	साहित्य पाथेयम्	..	--	..	**02**	**50/-**	**100/-**	**100/-**
13	साहीत्य सुषमा	..	--	..	**01**	**2000/-**	**2000/-**	**2000/-**
14	पोस्टेज देयक	..	..	...	--	---	---	---
15	इतर	..	..	..	----	..	----	....
	एकूण	**05**		**290/-**	1 संच व 387 प्रती		**20355/-**	**20645/-**

ANNUAL REPORT
ENGLISH

CHAPTER - 1
DEPARTMENTWISE REPORT

Department of Veda & Vyakarana

Establishment Year - 2000

Faculty - Vedavidya

Courses - M.A., M.Phil., Ph.D., Shastri, Acharya & Vidyavaridhi etc. (Vaidik Literature & Vyakranashastra)

Dean - Prof. Vijaykumar C. G.

HoD - Dr. Harekrushna Agasti, Associate Professor

Asst. Professors - Dr. Shivaram Bhat, Dr. Jaywant Chaudhari

No. of pursuing Ph.D. Students - 13

Objectives -

- To study & research in ancient Vedic Literature
- To peruse interdisciplinary study & research between Vedic Literature & Modern Science
- To study & research in Vedangas.
- To peruse study of Vyakaranashastra in traditional Gurukul system.
- To inculcate, preserve and conserve the Shastras in new generation
- To propagate Sanskrit through Sanskrit Sambhashan Shibir

Research Focus

- To promote research on both Navya & Prachin Vyyakaran.
- To inspire students to pursue Ph.D on rare manuscripts of Sanskrit Vyakarana.
- Major research projects onVyakarana by faculty members.
- Arranging special lectures for Ph.D. Scholars by eminent scholars for quality research.
- To prepare e-resource of Shastra texts of Vyakarana.
- Promoting interdisciplinary research to achieve maximum utility of research.
- To organize National & International level Seminars, conferences & workshops to update the research knowledge of students in present scenario.

DEPARTMENT-WISE REPORT

VEDA & VYAKARAN DEPARTMENT

1) Spoken Sanskrit Camp :-

In order to make Students & common people familiar with Sanskrit. A seven days Spoken Sanskrit Camp was organized by the Dept. of Veda Tatha Vyakarana during 10 July 2017 to 19 July 2017. It was open for all with No registration fee. The Camp was inaugurated by Shri Mangesh Joshi, a scholar of Sanskrit and member of Rashtriya swayam Sevaka Sangha,Nagpur on 10 July 2017. Inaugural session was presided over by Dr.C.G.Vijayakumar, Dean, Faculty of Vedavidya and Director, BPD of KKSU,Ramtek. Dr.Harekrushna Agasti, Coordinator of the camp was also present among dignitaries. In inaugural session Dr. Agasti expressed the objectives of organization of the Camp. Shri Mangesh Joshi rightly stated that Indian Culture has always been nurtured by the Sanskrit language. Scientific theories available in Sanskrit literature attract the modern scientists always. We can't think of our nationality without Sanskrit, he explained "Studying Sanskrit we can easily solve all of our problems in life. Sanskrit is a key to lead success in life, thus this language to be read and taught," it was the idea expressed by Dr.C.G.Vijayakumar in his presidential speech. The inaugural session was anchored by Dr. Shivaram Bhat.

Students from various colleges in Nagpur and Sanskrit lovers also participated in the camp. 97 Students in total participated in the camp. Camp was organised from 12 noon to 02 PM every day.

Rupesh Rudrakar and Shrivarada Malge, Students of Dept. of Veda Tatha Vyakarana, conducted the classes. In order to develop the Spoken efficiency in Students various usage of Sanskrit language, use of cases, common words useful in Spoken form, Syntax and Semantics in Sanskrit, Sanskrit songs, Subhashitas, chanting of Bhagavadgita were taught in the camp. Teachers of the University delivered lectures on various Shastras.

Valedictory function of the camp was held on 19 July 2017. Shri Shrinivas Varnekar, the renowned Sanskrit Scholar and In charge of Sanskrit Bharati, Nagpur region was the chief guest of the program. He expressed that in order to propagate the Sanskrit language everybody in the Society should contribute his time with all sincerety. Young Students with Spoken proficiency can contribute a lot for the development of this language in future. "Let it be any field, a person having the knowledge of Sanskrit can achieve many more" was the view expressed by Dr. Madhusudan Penna, Dean, Indian Philosophy, religion and Culture, in his presidential speech in the valedictory function. A detailed report of the activities during the ten days camp was presented by Dr. Harekrushna Agasti. Participants shared their experience during the camp in this regard. Participants were given certificates also.

A systematic way of preparation and enthusiastic & active participation of Students and Teachers made the event memorable.

2) Book Exhibition :-

Department of Veda Tatha Vyakarana with the help of University Library organized a book exhibition on 15 Sept. 2017. All the books related to Veda and Vyakarana available in the library were exhibited. Hon'ble Dean of faculty of Vedavidya, Dr. C. G. Vijayakumar inaugurated the exhibition. All the Deans, Heads, teachers & Students of various departments were present on the occasion.

Students of the Dept. of Veda Tatha Vyakarana were devided into various groups. All the groups were instructed to go through each and every book and prepare a list of books & Journals with some informations like name of the book, name of publication, year of publication, Central theme of the book, commentary inside the book etc. Some groups were told to prepare a list of commentaries and commentators of each book separately. Students participated actively in the event.

3) Students Participation –

Students of Dept. of Veda Tatha Vyakarana participated and won awards in various National level or State level or University level academic and cultural festival and competitions such as Indradhanushya (State level cultural festival), Avishkar (State level research festival), Yuva talent festival (National level Academic & Cultural Competition).

Maharashtra regional Shastra Competition- A state level Competition was organized by Rashtriya Sanskrit Sansthan at its K.J.Somayya Campus in Mumbai on 17.11.2017.

09 Students of various Departments of KKSU participated in different Shastra competitions. Dr.Shivaram Bhat and Dr.Kalapini Agasti assisted Students as team manager. 02 Department Students actively participated in the competitions and won the following awards -

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	स्पर्धा	पुरस्कार	विभाग	वर्ग
01	**श्रीवरदा माळगे**	व्याकरणशलाका	**प्रथम**	व्याकरण	एम्.ए.संस्कृत द्वि.वर्ष
02	**रूपेश रुद्रकार**	वेदभाष्यभाषण	**प्रथम**	व्याकरण	एम्.ए.संस्कृत प्र. वर्ष

As it is mentioned above Seven Students were awarded first prizes and Two Students were awarded second prize.

All India Students talent festival – It was organized in Rashtriya Sanskrit Vidyapeetha in Tirupati during 31 Jan. to 03 Feb. 2018. Competitions on ten various Shastras, Cultural Competitions, Antyakshari, Samasyapurti, General knowledge in Sanskrit were organized there. Among the students of KKSU, Ramtek, Rupesh Rudrakar was awarded consolation prize in Veda elocution, Shrivarada Malge was awarded second prize in dance & technical competition.

Department of Sanskrit Bhasha & Sahitya

Establishment Year - 2000

Faculty - Sanskrit & other languages

Courses - 1 Agam Sanskrit, 2 Agam Prakrit), 3 B.A. Sanskrit (Visharad), 4 Shastri, 5 Acharya, 6 M.A., 7 M.Phil.,8 Vidyavaridhi, 9 Ph.D., 9 D. Litt. (Sanskrit Literature & Poetics)

Dean - Prof. Nanda Puri

HoD - Prof. Kavita Holey

Asst. Professors - Dr. Parag Joshi, Dr. Rajendra Jain

No. of pursuing Ph.D. Students - 21

Objectives -

- To study & peruse research in Ancient Sanskrit literature & language.
- To promote the interdisciplinary studies and research in Sanskrit literature & other languages.
- To promote Sanskrit to Sanskrit lovers & layman by perusing Agam & Visharad courses.
- To make available the basic courses of ancient Indian languages like Pali, Prakrit to students.
- To make available Certificate, Diploma in German, French etc. foreign languages for students.

Research Focus

- Contemporary Sanskrit Literature & Poetics
- Interdisciplinary Research
- Research paper publication of research scholar with guide
- Bimonthly one-day departmental Research Meet for Research Scholars.

SANSKRIT BHASHA TATHA SAHITYA DEPARTMENT

Various Programmes and events organised by the P.G.T.D. Sanskrit Bhasha tatha Sahitya Department of the Kavi kulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek, in the Academic Session 2017-18, are as follows -

Kalidas Day Celebration:

The Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University organises Kalidas day-celebration every year for spreading his poetic beauty and valuable teachings in the Society. In this academic year, the University had organised Kalidas day on 24 June, 2017 in Ramtek. Honourable, Vice Chancellor, Dr. Uma Vaidya worshiped the Kalidas Statue located in the campus. The function began with the holy prayer. The programme was chaired by the Hon'ble, Vice Chancellor, Dr. Uma Vaidya. PRO- Dr. Renuka Bokare had introduced the programme & focused on importance of Kalidas day-celebration. Hon'ble, Vice Chancellor, Dr. Uma Vaidya had specifically focused on Kalidas's literary work and his enormous contribution. PRO- Dr. Renuka Bokare anchored the program. All university staff from Ramtek campus was present during the program.

Sanskrit Week & Sanskrit Day Celebration:

The Sanskrit Bhasha tatha Sahitya Department organises Sanskrit week and Sanskrit Day Celebration every year for spreading literal values of Sanskrit Mahakavi Kalidas throughout the society. In this academic year, this programme was held on 05 August to 12 August, 2017 in collaboration with all P.G. Departments. Sanskrit Bhasha tatha Sahitya Dept. had organised various competitions & events. Students & teachers from the Dept. had visited to Kalidas Smarak in Ramtek. The Dean of the Faculty, Dr.Nanda Puri had specially introduced and guided about the Kavi Kulaguru Kalidas & his valuable literature. Essay writing Inter-college completions were organised on 7 August 2018 in which number of colleges from Nagpur had participated in the program. Associate Professor, Dr.Kavita Holey had valuated the essays. Sanskrit-geeta-gaan Spardha was organised on 8th August 2018, in which students from various colleges from Nagpur had participated the program. Dr.Nanda Puri & Dr.Dinkar Marathe had evaluated the event. Students from the dept. had actively participated in the program. Sanskrit Elocution competition had also organised on 9th August, 2017. This event had been evaluated by Dr.Harekrushna Agasti.

Valedictory function of the week was held on 11August, 2017. Dr.Chandragupta Varnekar was invited as a Chief Guest. The Dean of the faculty Dr.Nanda Puri and Associate professor, Dr.Kavita Holey were specially present in the program. The function was chaired by the Honourable Vice Chancellor Dr. Uma Vaidya. The prizes & certificates of participation had distributed in the programme. Dr.Varnekar had delivered lecture on Computer-Language. Program was co-ordinated by Dr.Kavita Holey.

Prajnyabharati Dr. S.B.Vanrekar Vyakhyanmala-

Prajnyabharati Dr.Shridhar Bhaskar Varnekar was a renowned modern scholar in Sanskrit. He born in Vidarbh, and served not only India but also the entire world through his poetical literature. Dr. Varnekar had composed many of Sanskrit Mahakavyas, Khandakavyas, Dramas and Muktak Kavyas. He also worked for Yoga. Usually it is said that he worked for three sa-kaar i.e. 1.Sanskrit 2.Sangeet (Music), & 3.Sangh (RSS). Thus, being the Head of the Sanskrit Department, in Nagpur University, he did serve Sanskrit as well as the whole society excellently.

Kavi kulaguru Kalidas Sanskrit University decided to organise a **Lecture Series** in his sweet memories to express a humble tribute towards his variant contributions. Honourable, Vice Chancellor, Dr. Uma Vaidya decided to begin this Lecture Series in coordination of the university's Department of Sanskrit Bhasha tatha Sahitya. Accordingly the first lecture in the series had delivered by Dr. Leena Rastogi on 12th Sept.2017. The topic of the special lecture was ***Prajnyabhaaratiche Vividhaangi Vyaktitva***. The special lecture function was coordinated by the Associate professor, Dr.Kavita Holey. The Dean of the Sanskrit tatha Sanskritetar Bhasha faculty, Dr.Nanda Puri was the Special Guest. The Registrar, Dr.Aravind Joshi was also specially invited on the dais. Honourable, Vice Chancellor, Dr. Uma Vaidya chaired the function.

The function had begun with the auspicious Vedic prayer & Saraswati vandana. Dr.Nanda Puri introduced on the importance of Lecture series. Dr.Leena Rastogi had entirely focused the history of life of Dr.Varnekar. she specially elaborated his social works and academic entities. Honourable, Vice Chancellor, Dr. Uma Vaidya, delivered presidential speech focusing on an inspiring contribution of Dr.Varnekar. She specially encouraged all of us to contribute such a nice for the Sanskrit literature and society. Dr.Kavita Holey expressed sincere gratitude to one and all present there. The programme was attended by all teaching, non teaching university staff and the renowned Sanskrit Scholars & Sanskrit-Lovers.

Unicode Training Workshop-

The Department had organised Unicode Training Workshop on 26 Feb, 2018 on special occasion of the Marathi Bhasha Gaurav Din Celebration.

The inaugural function of the workshop was begun at 11.30 in the university's Nagpur campus. The Dean of the Indian Philosophy, Religion and Culture, Dr. Madhusudan Penna was invited as the Chief Guest. Dr. Nanda Puri, the Dean of the faculty, had chaired the function. Dr.Madhusudan Penna sir expressed a huge importance of typing in Devnagari Unicode fonts and programme fluently.

Dr.Nadna Puri expressed her view and today's necessity of organising on such a relevant topic for Sanskrit's bright future. Associate Professor Dr. Kavita Holey co-coordinated the same programme and the university's Technical Assistant - Shri Rajivranjan Mishra was co-coordinated the programme. Dr.Kavita Holey expressed a vote of thanks to one and all present there.

Special Lecture on ChampuKavyas in Prakrit-

To enrich the study of Prakrit literature specifically for the students learning in Agam Diploma in Prakrit, the department of Sanskrit Sahitya had organised a special lecture on '**Champu Kavya Literature in Prakrit**' on 22/08/2017. Dr.Raygonda Patil (Associate Professor, Prakrit Dept. Miraj College, Miraj.) was invited to deliver the special lecture. The programme was started with the prayer, presented by the students in Prakrit. Dr.Kavita Holey, Associate Professor of the department was specially invited on the dais. The Dean of the Faculty and HoD., Dr.Nanda Puri chaired the function. Dr.Madhusudan Penna, the Dean, (Faculty of Indian religion, philosophy and culture) was invited as a Special Guest. The Course Coordinator, Dr.Rajendra C Jain introduced the Chief Speaker- Dr.R.T.Patil sir and introduced the purpose of the beginning the Agam Prakrit Padavika course. He specified objectives of the course and today's relevance of the special lecture programme. As being a renowned Scholar in Prakrit, Dr.R.T.Patil introduced the Prakrit Literature and fixed an essential role of Prakrit to deepen the Indian ancient literature. He gave detailed definations of Champukavyas along with references and specialities found in *Prakrit champukavyas*. Dr.Nanda Puri focused a general background & theme behind the Prakrit and how it enriches the

Indian literature studies. Assistant Professor, Dr.Parag Joshi proposed vote of thanks to one and all present there. Students from the Agam Padavika Prakrit, and all P.G. departments with university all teaching faculties were present in the programme.

Special Lecture on Prakrit Bhasha & Natyasaundarya -

Prakrit Language and literature had enriched the studies specifically in dramas & dramaturgy. Therefore, the department of Sanskrit Sahitya had organised a special lecture on '**Natya Vangamayateel Prakrit Bhashik patre, abhinay va naatyasaundarya**' on 13/03/2018. The Dean of the Faculty and HoD., Dr.Nanda Puri was invited to deliver the lecture. The Honourable Vice Chancellor Prof. Dr. Shrinivas Varkhedi chaired the function. Dr.Leena Rastogi, (Retired Professor, Nagpur University) was invited as a Special Guest. The associate professor, Dr.Kavita Holey was specially invited in the programme. Course Coordinator-Dr.Rajendra Jain had presented a detailed report on the Agam Diploma course and abroad Prakrit study made in the year. Assistant Professor, Dr.Shivaram Bhat, and Dr.Rajenda Jain were felicitated for teaching the course during the year. The programme was started with the prayer, presented by the students in Prakrit. As being a renowned Scholar in Natyashastra, Dr.Nanda Puri introduced the Prakrit Literature and fixed an essential role of Prakrit to deepen the Indian ancient drama-literature. She also told about a basic need of researches to be performed in Sanskrit as well as in Prakrit languages. He expressed his hearty pleasures on this moment. As the Chairperson, honourable Vice Chancellor Prof. Dr. Shrinivas Varkhedi elaborated co-relations and inter-dependency of Prakrit and Sanskrit for enriching the literature. Assistant Professor, Dr.Parag Joshi expressed a vote of thanks to one and all present there.

Marathi Bhasha Week & Marathi Day Celebration-

The university had organised a function on Marathi Bhasha Divas. Marathi Bhasha Divas is being celebrated the birth-day (i.e.27th Feb) of renowned Marathi Poet Kusumagraja. The celebration of Marathi Bhasha gaurav din & week was held on 27th Feb., 2018.

The university organised Marathi Bhaasha week by organising variant Programs. The University organised Marathi Kavi Sammelan on 21st Feb,2018 in Arpana sabhagrih, Hindi Morbhavan, Nagpur. The honourable V.C. Prof. Shrinivas Varkhedi also attended the programme. The programme was chaired by the Dean, Dr. Nanda Puri. Renowned poets such as Sau. Aashatai Pande, Sanskrit Scholar- Dr.Leena Rastogi, Shri Shriram Astankar, (from Ramtek) was specifically present in the programme. Renowned modern & Young Marathi poets from Ramtek such as- shri Jagadish Gujarkar, shri Pawan kamadi, (from Nagpur) such as shri Charudatta Aghor, Sau. Trupti Navare, Dr. Pragati Vaghmare, Dr.Parag Joshi & Finance Officer Dr. Ramachandra Joshi had presented their poems. By presenting poems through the way of poetical beauty, comedy, tragedy and Abhnga etc., Kavi sammelan was become a charming event for all. The programme was attended by all teaching, non teaching university staff and the renowned Sanskrit Scholars & Sanskrit-Lovers. Dr. Rajendra Jain & Dr.Jaywant Chuadhari had co-ordinated essay writing competition in Ramtek with association of Vidyasagar Mahavidyalay, Ramtek.

University Foundation Day & Departmental Text Book Publication:

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University was established by Maharashtra State Government on 19th Sept. 1997. This day is celebrated as the Foundation Day of the University. It was celebrated and chaired by honourable Vice Chancellor Dr. Uma Vaidya. Dr.Kane, honourable V.C., Nagpur University, Nagpur & Pro V.C. Dr. Yewale were invited as the Chief guests.

During the foundation day-celebration, a text book namely **Sanskrit Vagvilas (III Mudra)** designed by the Department of Sanskrit Bhasha tatha Sahitya was published with holy presence of all invitees and the Dean, Dr.Nanda Puri. Honourable Vice Chancellor Dr.Uma Vaidya congratulated all text book writers from the Sanskrit Bhasha tatha Sahitya Department. Honourable V.C Dr.Uma Vaidya also handed over the university Project Completion Certificate for Dr.Rajendra C Jain during the program.

Academic Tour:

All P.G. departments have organised an educational tour on 02/01/2018 to Vedant Valley in Nagpur region. The Department students and all teachers were participated and fully enjoyed with tracking, swimming and variant intellectual games. This was the special occasion on which our newly appointed honourable Vice Chancellor Dr.Shrinivas Varkhedi had also visited the tour-spot and intellectually inspired one and all present there.

Library Visit:

The department had organised a Library visit for newly admitted students in the month of July to make them aware & known about the variant available books. While visiting the library, Professors in the Department had introduced & explained about various books. Students have got a new experience of directly handling the books.

Students Achievements:- Awards & Prizes:

Students of the Dept. have got motivation and proper guidance for various events and competitions by the Departmental Teachers. They achieved Awards & Prizes as mentioned below in different events.

1. **Tirupati Talent Festival:**

The departmental students also participated 12th 'All India Sanskrit Students Talent Festival, 2018', organised by Rashtriya Sanskrit Vidyapeeth, Tirupati (AP) form 30-01-2018 to 03-02-2018. Students have presented in academic and cultural both activities such as Sanskrit Songs, Dramas, Dances and Speeches. The student from M.A. second year, Ms.Gauri Sontakke had got II Prize in Mono action competition. The old student Prachi bhat had got Consolation prize in singing Sanskrit Song. Ku.Nayana Bharsakle, Ku.Divyani Anmolwar, Ku.Vaishnavi Dabhekar had got prizes in Dance completion. Ku.Vedashri Arvikar had participated in Elocution competition in Sahitya, Ku. Vaishnavi Dabhekar had participated in Dharma shastras, Prajnya Karkare in Vedant and Devesvar Arvikar in Mimansa elocution. The dances presented by students, were very much appreciated in the festival.

2. **Prajnyabharati S.B.Varnekar Elocution Competition -**

Department-Students had participated in Inter-college Competitions, held by C.P.&Berar College, Nagpur. on 23.08.2017. Ku.Gauri Sontakke (M.A.-II) & Prajnya Karkare (M.A.-I) had successfully participated in the competition.

3. **Marathi Bhasha Gaurav Din (Ramtek)-**

The K.K.S.U, Ramtek and Vidyasagar College,Ramtek had collaboratively organised Elocution competition in which students from the Department had participated in the completion. Some affiliated colleges such as Ravikant Ragit college of Civil Services, Damayanti tai Education College & Tai Golwalkar Science College & Narendra Tidke College also joined the competition.

4. <u>Bharatiya Sanskriti Pariksha Spardha-</u>

The department students form M.A. & B.A courses had participated in Bharatiya Sanskriti Pariksha competition being held by the Nagpur branch, of the institution- Vivekanda Kendra, Kanyakumari. 34 students from the departments had registered & participated in the written exam competition. Ku.Gauri Sonatakke, Smt.Sushama Gokhale, ku.Prajnya Karkare, Sau.Nandini Jadhar, Jyoti Hasabnis, Sonali Mahajan, Ku.Vaishnavi Dabhekar, Ku.Nayana Bharsakle & Sayali Peshwe had participated form the department.

Department of Bhartiya Darshan

Establishment Year - 2000

Faculty - Indian Religion, Philosophy & Culture

Courses - M.A., M.Phil., Ph.D. Darshanshastra & Yogashastra

Dean - Prof. Madhusudan Penna

HoD - Dr. Kalapini Agasti, Associate Professor

No. of pursuing Ph.D. Students - 13

Objectives -

- To study the facts of Ancient Indian Religion
- To study & peruse research of the tradition of Indian Darshan
- To peruse comparative study of Indian & other religions
- To study comparatively Indian & Western philosophy & major Works

Research Focus

- To organize research based programs to enable students to contribute to quality research.
- Research projects are proposed under RUSA
- Research carried through Dept. in Indian Philosophy in general and Vedanta, Samkhya-Yoga Philosophy in particular.

BHARATIYA DARSHAN DEPARTMENT

Program conducted by the Department

1. **International Yoga day**
2. **Yoga training Camps**
3. **Sahstrabharati-special lecture**
4. **Acharyabharati-special lecture series**
5. **Students activities**

The programs and activities of the department of the Bharatiya Darshan in the year 2017-2018 are as follows:

1. International Yoga Day 2017

The third International Day of Yoga was celebrated in the University on 21st June 2017. As per the instructions of the State Government and the UGC, special practice session was arranged for the teaching and nonteaching staff of the University on 21st June 2017 at 7. a.m. at NIT building, Nagpur. All the officers, students and supporting staff were present during the session. Sau. Sujata Dravyakar of the Bharatiya Darshan Vibhag had conducted the Yoga practical session. This session was followed by a program on Yoga awareness.

A special program to create Yoga awareness was arranged by the University on the same day at 10. a.m. at Moarbhavan. This program was sponsored by the Bank of India, IDBI Bank, Nagpur.

Hon'ble Vice Chancellor Dr. Uma Vaidya presided over the function. Shri. Santosh Potdar, Deputy Manager IDBI, Nagpur and Shri Keshav Kshirasagar were the Chief Guests. Dr. Aravinda Joshi, Registrar, KKSU and Dr. Penna Madhusudan, Dean and Head of Department of Bharatiya Darshan were also present on the dais. All officers, Deans, Heads, students and supporting staff were also present during the special program. The students who participated in various Yoga camps conducted by the Department were also present in the program.

Dr. Penna made the introductory remarks elaborating on the activities of the department and the importance of the Yoga in our daily life. In his introductory speech he presented a report on the ten camps conducted by the Department at various places in Nagpur and around.

The students of the Department then presented a song of Yoga to create awareness. Sau. Sunita Wadhavan, student of M.A. Yoga First year had given impressive demonstration of

some of very difficult Yoga asanas with great ease and agility that the audience remained spellbound watching the demonstration.

Shri. Santosh Potdar in his speech appreciated the efforts of the department in spreading awareness about Yoga and advised the audience to practice Yoga daily to lead stress-free life.

The chief Guest Shri. Kshirsagar threw light on the ancient Indian wisdom as reflected in ancient life sciences like Yoga and gave an impressive introduction of Sanjivani Pranayama.

Hon'ble Vice Chancellor said that Indian Culture, philosophy and religion along with Yoga have a very special place in the world. In spite of many foreign invasions and turmoil, the ancient Indian culture flows even today in the form of Yoga and Sanskrit. She exhorted the students and enthusiastic audience to practice Yoga daily to experience the consciousness present in each individual. She called Yoga as Yogari and Bhogari.

Dr. Parag Joshi compeered the program and Dr. Kalapini Agasti proposed a vote of thanks. The program concluded with Pasayadana.

2. Yoga Training Camps :

Department of Bharatiya Darshan of the University organized special Yoga camps across the city to create awareness about Yoga. 21 special Yoga camps of fifteen days duration each were conducted by the students from May 2017 to June 2917.

The details are as under:

S.No	Name of the Instructor	Name of the institute	Duration	Attendance
01	Shri. Rajendra Chaudhary	Godrej Anandam City, Nagpur	24-05-2017 to 30-05-2017	34
02	Sau. Varsha Masurkar	Dighori Ring Road, Nagpur	05-05-2017 to 15-05-2017	10
		KDK Road, Nandanvan, Nagpur	20-05-2017 to 25-05-2017	10
		Anandam, Karnal Road, Nagpur	26-05-2017 to 30-05-2017	
03	Sau.Vaishali Chide	Vankhede Vidyaniketan, NMC Nagpur	01-05-2017 to 15-05-2017	12
		Maratha Sewa Sangh Lawn, Survey Nagar, Nagpur	15-05-2017 to 30-05-2017	20
04	Shri. Chandrakant Deshmukh and Shri. Pramod Malwe	Pundalik Maharaj Ashram, Nandanvan, Nagpur Mirchi Bazar, Nagpur	16-06-2017 to 20-06-2017	12
05	Shri. Bharat Gupta, Sau. Saroj Gupta and Shri. Pradip Gupta	Rashtrasant Tukdoji maharaj Kreedaprashikshan sthal,	06-05-2017 to 10-05-2017	20

		Nagpur		
06	Ku. Madhuri Wankar	Women B.Ed college, Goegoan	01-04-2017 to 30-04-2017	15
		Gondia District Yoga association, Gondia	21-05-2017 to 27-05-2017	15
		Nagarparishad Gondia	06-06-2017 to 10-06-2017	15
		Sphoorti Bahuddeshiya Sansktha Varora	29-05-2017 to 04-06-2017	25
		Vivek mandir Jr. College and High school, Gondia	01-05-2017 to 11-05-2017	15
		Vivekmandir CBSE school, Gondia	12-05-2017 to 18-05-2017	16
		Mangal Deaf and Dumb School, Gondia	11-06-2017 to 17-06-2017	15
07	Sau. Jayanta Rangari	Padmatayi Vardhan Hall, Khaprakheda	01-06-2017 to 10-06-2017	15
08	Sau. Shubhangi Naib Shri. Rajendra Chaudhari Shri. Pradip Gupta Ku. Gunjan Sau. Sangita Agarkar Smt. Rupa Vyas Sau. Nishigandha Khnadalkar Shri Chandrakant Deshmukh Ku. Sunita Wadhawan Sau. Varsha Masurkar	Vidarbha Co.Operative Marketing Federation Hall Ashram sthal, Nagpur Abhyankar Nagar, Nagpur Gandhi Sagar Garden, Mahal Nagpur	18-11-2016 to 21-11-2016	60 40 45 35
09	Ku. Vandita Melag Dr. Nishigandha Khnadalkar	Gruhini Samaj, Ramdas Peth, nagpur	18-04-2017 to 24-04-2017	10
Total	21 training camps	21 places		496

3. Shastrabharati special Lecture

In the special lecture series on Indian Philosophy, the department organized a special lecture of Dr. Leena Rastogi on Relevance of Indian Philosophy on 12th December 2017 at Department hall, KKSU, Nagpur. Dr. Kalapini Agasti made introductory remarks and felicitated the guest.

Dr. Rastogi explained the relevance of Indian Philosophy with many examples and stressed on the importance of taking the beacon further by each generation. Dr. Penna, Head of the Department also spoke on the occasion. Dr. Renuka Karandikar proposed a vote of thanks.

4. Acharya Bharati-Lecture series

As part of the special lecture series organized under guidance of hon'ble Vice chancellor Prof. Srinivas Varakhedi, the birthday of Adishankara and Bhagavad Ramanuja were celebrated with great fervour on 20.04.2018 at Seminar hall, Gurukulam, KKSU, Ramtek.

Shri. Abhishek Brahmachari, Karapatriswamimath, Varanasi and Shri. Rohit Kumar Sinha, Patna were the special guests on the occasion. Hon'ble Vice Chancellor Prof. Srinivasa Varkhedi presided over the program. Prof. Penna Madhusudan, Dean and Dr. Kalapini Agasti, Head of the Department had also shared the dais on the occasion. Registrar Dr. Aravinda Joshi was also on the dais along with the dignitaries. Dr. Kalapini Agasti made introductory remarks stressing on the purpose of the lecture series in the name of Acharyabharati. All the dignitaries on the dais were felicitated with shawl, shreefal and memento. Shri Rohitkumar had addressed the gathering and laid stress on the necessity of understanding Hindu culture and ideology. He made demand that the Government should declare the birthday of Jagadguru Adishankara as a national holiday. Prof. Penna spoke on the life and philosophy of Shri Ramanujacharya. Prof. Varakhedi spoke on the life and philosophy of Shri Adishankara and Ramanujacharya. Abhishek Brahmachary had addressed the gathering and spoke on the importance of Ancient Indian Culture and scriptures.

The program was well attended by large gathering of students and common men interested in Shastra. Dr. Renuka Karandikar had conducted the program and also proposed a vote of thanks.

5. Active Participation of Students

1. Ku. Dhanashri Lekurwale, the student of M.A.(yoga), 1st year participated in yoga competition organised by International Yoga and Sports fedration, Buenos, Aires, Argentina on 06th May 2018. She won Bronze medal in this International event.
2. Ku. Varsha Masurkar, the student of M.A. (Yoga), Ist Year participated in 36th State Level yoga championship held in Patil International School, Nagpur during 17-19 Feb 2018.
3. Ku. Varsha Masurkar Participated in District Level Yoga Championship Competition held in Nagpur. She was awarded with Maharshi Patanjali State level Yoga Award.
4. Ku. Madhuri Wankar, the student of M.A. (Yoga),IInd year Participated in District Level best youth Raje Chatrapati Pratishthan award organised by Raje Chatrapati Pratishthan, Govindpur,Gondia She begged District Best Youth award in this event.
5. Shubhangi Naib, the student of M.A. Yoga, IInd year, Participated in Bharat Bodh International Conference organised by Indira Gandhi National Open University during 23 to 25 Februrary 2017.

6. Shubhangi Naib Participated in Seven days workshop on Research Methodology nad Innovations organised by Vishweshwaraya National Institute of Technology, Nagpur during 04 to 10 June 2018.
7. Shri. Parikshit Zodekar, the Students of M.A.(Yoga) IInd Participated in 12th All India Sanskrit Students Talent Festival organised by Rashtriya Sanskrit Vidyapith Tirupati, A.P. during 31-01-2018 to 03-02-2018. He was awarded Second Prize along with Silver Medal.
8. Shri. Parikshit Zodekar, Participated Maharashtra State Level Shastra Competiotions in which he stood first.
9. Shri. Parikshit Zodekar Participated in 56th All India Shastra Competition organised by Rashtriya Sanskrit in Agartala
10. Shri Partikshit Zodekar participated in National Shastra Shalaka Competition organised by Shree Somnath Sanskirt University, Veravar, Gujrat at B.A.P.S. Swami Shodh Narayan Institute, Aksharadham, New Delhi.

Department of Vedanga Jyotisha

Establishment Year - 2009

Faculty - Ancient Indian Sciences & Humanities

Courses - M.A., M.Phil., Ph.D. Vedanga Jyotisha & Vastushastra

Dean - Prof. Krishnakumar Pandeya

HoD - Dr. Dinakar Marathe, Asst. Professor

Asst. Professor - Dr. Prasad Gokhale

No. of pursuing Ph.D. Students - 14

Objectives -

- Comparative study between Ancient Indian Sciences & Modern Science
- To establish Vedanga Jyotisha as a authentic Ancient Indian Shastra
- To remove the misconception about Jyotisha & Vastushastra in the mind of people.
- To revisit the ideas of ancient sciences in Vedic literature.
- To organize seminars, conferences for pramote the contribution of Sanskrit literature to Humanities.

Research Focus –

1. **Interdisciplinary Research**
   Following areas will be focused for research in next three years
   a. Vastu & Modern Architecture
   b. Siddhanta Jyotisha & Modern Astronomy
   c. Megha Garbha Lakshana & Modern rain fall prediction
   d. Medical Astrology & Ayurveda

2. **Manuscript Editing**
   a. Dept. will encourage research scholars to take manuscript editing as their topic in M.Phil. and Ph.D.
   b. Critical edition of text Jaimini Sutram with all commenteries through research scholars. (Research in progress)

VEDANG JYOTISH DEPARTMENT

Seven days training course on Jyotisha

The Department of Vedang Jyotish had organised a seven days training camp from 11-08-2017 to 21-08-2017 at Nagpur campus. The purpose of the granthparayan was to exercise the basics of jyotish before the commencement of jyotish & vastu classes. Following areas were also covered

1) Awakhada chakra pathan
2) Shubhashubh muhurt pathan
3) Panchang pathan
4) Parashari granth parayan

With respect to the above mentioned subject, the text material was collected and circulated by the students and the parayan carried out daily during 06-07-2017 to 13-07-2017. Total 30 number of students and teachers of all the departments participated in this workshop. The workshop concluded on 13-07-2017 with the a lecture of Dr. Professor Harekrushna Agasti,. Dept of Vyakaran which was addressed to students.

Jyotish and Vastu workshop Dt.11-08-2017 to 21-08-2017

Jyotish & Vastu workshop was organised by post graduate Vedang Jyotish department during 11-08-2017 to 21-08-2017.

The purpose of this workshop was as follows

1) To eliminate misconceptions & superstitions about Jyotish Vastu shastra in society
2) To spread shastras in society
3) To give information about the courses held by Department and University to the people
4) To apply Vastu & Jyotish principles in day to day life

For the above mentioned subjects, the workshop was held two hours daily 2.30pm to 4.30pm during 11-08-2017 to 21-08-2017.

Dr. Dnyaneshwar Kulkarni, Dr. Deepak Deshpande, Dr.Krushnakumar Pandey Dr. Dinkar Marathe, Dr. Prasad Gokhale have delivered their lectures daily on various subjects.

Question answers sessions arranged by Dr. Dinkar Marathe was one of the prominent features of workshop.

Practical and Lecture on lunar eclipse

Vedang Jyotish Department of Kavi Kulaguru Kalidas Sanskrit Vishwavidyalay conducted a special lecture & practical on lunar eclipse at N.I.T complex at 4.30 pm, on 31-01-2018. Dr. Hansdhar Jha from Bhopal delivered this lecture. Hon. Vice Chancellor Dr. Shriniwas Varkhedi was chairperson of the programme. Head of the Department Dr.Krushnakumar Pandey also shared dias on this occasion. Dr. Hansdhar Jha explained thoroughly the process and steps of lunar eclipse. This lecture was followed by talk by Dr.Krushnakumar Pandey explaining lunar eclipse with few more points.

Assessment of under construction building in point of view of Vastushastra

One year vastu shastra diploma is offered for students by the vedang jyotish department. This curriculum is very important for the use of ancient Indian Vastu shastriya traditions, scientific principles in a modern perspective. University gets a very good response from students every year.

This curriculum is divided into 80-20 pattern with internal assessment. Vastushastra is very important and relevant in day to day life hence such practical workshop is arranged by the department of vedang jyotish. With respect to this, the department has arranged the workshop in the past for the academic year 2017-18 as well as on 24-03-2018.

Some important point s of the workshop are as follows

1) Practical for how to select a plot for vastu
2) Dik sadhan of the selected site with the help of a cone
3) Principles of construction and its application
4) Examination with "khat vidhi"
5) Examination of soil with respect to its nature, taste & scent
6) "Shalya parikshan" in present references
7) Explanation "Shilanyasa vidhi"
8) Practical to locate underground water
9) Process of construction of pillars
10) Fruitful discussion for prosperity & peace

Above mentioned points were explained thoroughly & practically. This practical was arranged at Lakshmi Nagar near water tank, Nagpur at an under construction site. Mr. Dinesh Pathak, a student of vedang jyotish made available the place for practical. In total, 23 students from vastushastra diploma & professors from the jyotish department participated in this practical.

Soil testing, dik sadhan, location of underground water level etc. were examined under the guidance of Dr. Krushnakumar Pandey. All the students have assessed the entire project in the point of view of vastu shastra. All the students submitted a report for the same. All the important points were covered in a very practical manner hence the project proved to be useful for every student and professor. Dr. Prasad Gokhale presided over organisation of the programme. Question answers session was conducted by Dr. Dinkar Marathe. Workshop concluded with refreshment and thanks giving.

Bhaskaracharya Vyakhyan mala

Ancient Indian Sciences and Humanities department of Kavi Kulaguru Kalidas Sanskrit Vishwavidyalay arranged a lecture series in remembrance and tribute to Bhaskaracharya on his 9th birth Centenary year. Since academic year 2014-15, Bhaskaracharya vyakhyan mala (series of lectures) is being arranged by Vishwavidyalaya. In academic year 2017-18, Department of jyotish has arranged 5 lectures in this lecture series.

Description of lectures is as follows

1) **Dr. Vinodkumar Sharma,** Jaipur – "Jyotish evam adhyatma" Dt.26-02-2018
2) **Dr. Shyamdev Mishra,** Bhopal – "Radha tatva in Jyotish shastra" Dt.16-02-2018
3) **Dr. Bharat bhushan Mishra,** Mumbai – "Rashtra nirman me jyotish ka yogdan" Dt.24-01 2018
4) **Dr. Amitkumar Shukla,** Bhopal – "Jyotish evam Vastushastra ki prasangikta" Dt.20-01-2018
5) **Dr. Upendra Bhargav,** Ujjain – "Dainik jeevan me jyotish" Dt.01-05-2018

Department of Education

Establishment Year - 2008

Faculty - Education & Miscellaneous

Courses - M.Ed., M.Phil., Ph.D. Education

Dean - Prof. Lalita Chandratre

HoD - Dr. Kirti Sadar, Associate Professor

Asst. Professors - Dr. Hrishikesh Dalai, Dr. Amol Mandekar, Dr. Rajashri Meshram, Prof. Anagha Ambekar

No. of pursuing Ph.D. Students - 18

Objectives -

- To produce Sanskrit teachers & teacher in other subjects.
- To study & peruse research of the concept of ancient Indian education system, modern education system.
- To prepare Sanskrit education system relevant to modern age.
- To prepare courses as per the present need of education system.

Research Focus

- Paper presentation of research scholars in national & international conference.
- Publication of research papers of faculties.
- Participation of students, research scholars & faculties in Conference, Seminar & Workshops.

EDUCATION DEPARTMENT

The Department of Education has organised following programmes in the Academic Year 2017-18.

1) M.Ed. Internship Orientation Programme :

M.Ed. Internship orientation programme was organized on 28/08/2017 for M.Ed. students to understand and aware about the activities which has to be done in Internship programme.

Following topics were discussed and guided in this internship orientation programme.

Lesson Plan	-	Prof. Anagha Ambekar
Case Study	-	Prof. Indumati Bharambe
Lesson Observation	-	Prof. Lalita Chandratre
Planning & Execution of Class test	-	Dr. Kirti Sadar
Prayer, Paripath & Attendance	-	Dr. Amol Mandekar
Organisation of Cultural Events	-	Dr. Rajashree Meshram
Activities and Documentation	-	Dr. Hrishikesh Dalai

Research Activity :

1) Educational Research Methodology Workshop :

One day Educational Research Methodology Workshop was organized on 9 Sept. 2017 for M.Ed. and Ph.D. course work students..

In this workshop the topics namely research approaches, research methods and analysis of data were discussed. Dr. Indumati Bharambe, Dr. Lalita Chandratre, Dr. Kirti Sadar, Dr. Rajshree Meshram worked as a resource person in this workshop.

2) Research Report Writing Workshop :

Research Report writing workshop was organised for M.Ed. & M.Phil, Ph.D. coursework students on 12 Feb. 2018.

In this workshop, need of research report writing, general format of the report, preliminary section, main section and reference section of the report were guided in detail. All the teachers in the department worked as a resource person in this workshop.

ANNUAL REPORT
ENGLISH

CHAPTER - 2
EXTENSION SERVICES

EXTENSION SERVICES

NATIONAL SERVICE SCHEME

National Service Scheme Unit of Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University is actively contributing to social service through academic activities and social service. Thus the wing organises so many regular and special activities throughout the year. Here the annual report for the academic session of 2017-18 is as follows.

International Yog Diwas 21-06-2018

As per the government guidelines the post graduate studies department of kavi kulaguru kalidas Sanskrit vishwavidyalaya have organised yogabhyas session for students, teachers and non teaching staff on 21-06-2017 at 7.00am. Teaching and non teaching staff members from all the departments along with the Hon. Registrar Dr. Arvind Joshi, Dr. Madhusudan Penna, HOD,Darshan Vibhag, Auditor

Dr. Ramchandra Joshi, Controller of examination Dr. Umesh Shivhare, were present for the respective programme. Ku. Sujata Dravyakaar from dept. Of yogshastra have performed yogasanas and guided the people how to perform thos yogasanas.

Tree Plantation Drive 06-07-2017

Kavikulaguru kalidas Sanskrit vishwavidyalaya have organised tree plantation drive as on 06-07-2017 at headoffice Ramtek. As per the state government guidelines since 1st july to 7th july “Vruksha lava, Vruksha jagava” drive organized every year. University have decided to plant 500 trees for this drive and out of these has planted 50 trees on the same day.

NSS co-ordinator Dr. Dinkar Marathe have given the detail information about this drive. The drive inaugurated by Dr. Uma Vaidya by plantation of a gulmohar tree. At this moment an proclamation “Vruksho rakshati rakshitah”

And she suggested that,the tree which we have planted should be adopted by us.

Registrar Dr. Arvind Joshi, head of Planning Committee of University Dr. C. G. Vijaykumar, Finance Officer Dr. Ramchandra Joshi, Controller of Examination Dr. Umesh Shivhare, Dr. Chandrashekhar Vaidya, NSS Co-ordinator Dr. Dinkar Marathe, Deputy Registrar Dr. Prakash Jaiswal, Asst. Registrar Mr. Kailash Moon, Mr. Narendra Rahate and colleagues have planted the trees.

Students have also contributed physical efforts in university campus. NSS programme officer Dr. Renuka Bokare, Asst. Engineer Mr. Santosh Wadikar and Mr. Praveen Kamble have also took efforts for programme.

Swachchha Bharat Drive Fortnight Celebration

As per the directions of Govt of India, we have celebrated swachchhta fortnight from 1-8-2017 to 15-8-2017 NSS Unit of KKSU organised a swachchhata abhiyaan on 5th august 2017 at Gadmandir Ramtek. Since Gadmandir Ramtek is a very important historical place for Maharashtra as kavikulaguru kalidas had wrote his mahakavya Meghdootam on Ramgiri it was mendetory to us to clean the place. NSS co-ordinator Dr. Dinkar Marathe and the group pledge for the swachchhata abhiyan. 30 people have participated in the abhiyaan. Few of them were Dr. Dinkar Marathe, Dr. Parag Joshi, Dr. Jayawant Chaudhari, Dr. Renuka bokare, Dr. Pravin Kalambe they cleaned the place thoroughly.

Navagraha Vatika Innaugaration 07-09-2017

Post graduate department of jyotish studies Of Kavikulaguru kalidas Sanskrit vishwavidyalaya have established a navagraha vatika in the premises of administrative office campus in association with NSS unit. The trees had been planted as per their respective lords according to jyotish shastra.

The programme was held on 07-09-2017. The concept was originally put forth by Dr. Uma Vaidya

Human Organs Donation Campaign Fortnight 09-09-2018

Kavikulguru kalidas Sanskrit university have organised human organs donation campaign as on 09-09-2017. Importance of Oragan donation is explained to the people with help of various cultural programmes like singing and dancing. The programme have been held by the “Saksham Sanstha” Nagpur, 10 volunteers of Saksham sanstha have participated in the programme. Total 60 people were present for the programme.

Swachchhata Abhiyan At Mor Bhavan Bus Stand 02-10-2017

On the occasion of international ahinsa diwas Dt.02-10-2017 kavikulaguru kalidas Sanskrit vishwavidyalay in association with NSS unit have organised swachchhata abhiyan at Mor Bhavan bus stand Nagpur. The activity have been held at the venue at 8.30 am.

NIT complex and Mor Bhavan premises have made clean by the NSS candidates explained the importance of cleanliness of public places

NSS co-ordinator Dr. Dinakar Marathe, Dr. Krushnakumar Pandey, Dr. Harekrushna Agasti, Dr. Hrishikesh Dalai, Dr. Shivram Bhat, Dr. Parag Joshi, Pankaj Dawande, Sumit Kathale are few of the people who participated in the programme.

Youth Day (Yuva Diwas) 12-01-2018

Youth of the nation is very important for building the future of the nation hence the cultural development of young generation is as important as its education.

With respect to this thought kavikulaguru kalidas Sanskrit vishwavidyalaya have oraganised yuva diwas as on 12-01-2018.

Dr. Arvind Joshi, Dr. Dinakar Marathe have actively participated in the programme. Dr. Dinesh Rasal have given a speech on the life of Vivekanand

Mr. Shri. Bha. Varnekar has sung an anthom dedicated to Vivekanand.

Shrivarada Malage, Mr. Rupesh Rudrakar have conducted the various games like general knowledge question answers etc.

Marathi Bhasha Gaurav Din Granth Dindi 21-02-2018

On the occasion of Marathi bhasha gaurav din kavikulaguru kalidas Sanskrit vishwavidyalay have organised a Grantha Dindi on 21-02-2018. Dindi started from NIT complex to Variety square Mor bhavan. Holy granthas of Marathi literature like dnyaneshwari are arranged in a sedan which was nicely decorated by flowers.

Students were holding the banners and pictures of Marathi poets, writers like

V . D. Karandikar, V. S. Khamdekar. Marathi slogans pronnounced by the students have attracted the ears n eyes of all the passer byes.

MANUSCRIPT RESOURCE CENTRE, RAMTEK

Kavikulaguru kalidas Sanskrit University, Ramtek is a recognized Manuscript Resource Centre of National Mission for Manuscripts New Delhi science 2004. MRC seeks to develop a holistic approach in locating,documenting,protecting and making accessible the significant information of the manuscripts heritage of India.Some of the objectives of the centre are survey, data collection,documenting.The Centre has documented data of Manuscripts total 16,528 manuscripts covering Vidarbha and Marathvada region of Maharashtra till date. and also conducted various programmes under Manuscript Awareness Drive.

MoU has been renewed between Kavikulaguru kalidas Sanskrit university, Ramtek and National mission for Manuscripts,New Delhi on 28-09-2015.The National mission for Manuscripts, New Delhi has released Rs4.50 Lakhs as the Ist installment to the MRC Ramtek on 2015.

MoU has been renewed again between Kavikulaguru kalidas Sanskrit university,Ramtek and National mission for Manuscripts,New Delhi on January 2018, Its up to December 2020.

The responsibilities of KKSU MRC are supervising and documenting and all manuscripts related activities such as surveys(Institutional as well as private collections and in other places where manuscripts exist)in the area Vidarbha and Marathvada regions of the Maharashtra state.

Awareness Campaigns.

***Series of Lectures:**

MRC has Organized Series of Lectures on manuscripts under Manuscripts Awareness Programme during 2017-18 on various topics like Importance of manuscripts, History of the Art of Writing and Writing material in Ancient India, Lower Criticism, Manuscript Conservation and Preservation, Importance of Manuscripts, Illustrated Manuscripts, Documentation of manuscripts.

Work Shop:

MRC has Organized **Work Shop** on manuscripts and various Scripts under Manuscripts Awareness Programme during 2017-18. Study of Grantha and Modi Scripts were included in this workshop.

*** Exhibition of Manuscripts:**

MRC has organized Exhibition of Manuscripts at Ramtek & Nagpur.

***Manuscriptology Course:**

To create knowledge of manuscripts and various scripts among students KKSU has designed short term course ie Diploma in Manuscriptology and Paleography.this course is running successfully from 2014-15 to till date.

.We thank National Mission for Manuscripts New Delhi for its guidance and kind co operation for all these year.

CHATRA KALYAN

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek has organized Annual Cultural Programme of Sankraman Ustav-2018 during dt- 22,23&24, 2018 January at Gurunanak Bhavan R.T.M. Nagpur University The Programme was inaugurated by the hands of Dr. Nanda Puri Dean sahitya dept. Dr. Kavita Holey and Dr. Rajshree Meshram Director Student welfare In The Concluding Programme. The Chief guest was Mrs. Nandatai Jichkar Mayor of Nagpur and Chairman Dr. Srinivas Varkhedi V.C. of University Registrar Dr. Arvind Joshi, Dr. Madhusudan Penna, Dr. Nanda Puri, Dr. Vijaykumar, Dr. Lalita Chandratre, Dr. Panday, Dr. Rajshree Meshram Programme Coordinator were Present on the dias.

The Programme begins with the inaugural speech by Dr.Nanda Puri and Students express their own thoughts. After that publication of Hastlikhit was done. Sanskrit department, P.G. dept. of education & B.ed college of Education was revealed with the hands of all dignitaries namely Dheeshana, Dyandeep and Tejasvinavadhitamastu. After that Mayor Mrs. Nanda Jichkar addressed to the audience During Sankraman Ustav various programs was organized like elocution competition kavya vachan dance Sanskrit drama, yoga demonstration fancy dress and variants cultural programme was organized and Prize & certificate were distributed with the hands of dignitaries, at the end chairman V.C. address the presidential speech the programme was conducted by Dr. Shivram Bhat and vote of thanks was proposed by Dr. Rajshree Meshram In this programme Registrar Dr. Arvind Joshi, Dri Shivhare COE, Dr. Ram Joshi FAO, BCUD, Deans, Hod, Teaching staff of all faculty and Non teaching staff were present the programme was ended with vandematram.

संक्रमणोत्सव –2018

Report of Indradhanushuya-2017

15th Indradhanushya -2017 state level Inter- university youth Mahostav was held at Vasantrao Naik, Marathwada Agriculture University, Parbhani during Dt. 05 to 09 Nov. 2017 in this festival our k.k. sanskrit university students participated in various competitions. Total -30 students and teachers, Dr. Rajshree Meshram DSW & Dr. Jaywant choudhary team manager were present in the youth festival.

In the inaugural function the chief guest was Hon. Dr. Rahul Patil, M.L.A., Dr. D.B.Venkatcharlu V.C, Dr. Gajanan Londhe Registrar, VNMAU Parbhani and other dignities were present in the dais. In the above programme Music, Fine Arts, Literary Events and theatre.

Our student bring Laurel to our university they bag 03 prizes in Fine Arts category which was incredible they are as follows-

01) Spot photography – Akshay Sambare - 1st prize
02) Clay Modeling – Chetan Khirekar - 3rd prize
03) Rangoli – Ku. Rani Tarare - 3rd prize

The youth festival concluded on 09.11.2017 successfully. The winners were felicitated by Dr.Pramod Yeole Acting V.C. k.k.s.u. The programme was conducted successfully under the guidance of Dr. Rajshree Meshram Director student welfare, Dr. Jaywant Choudhary team manager also contributed for the success of Indradhanushya youth festival.

Best Students Prize Distribution Programme

Kavikulguru kalidas Sansrit university's 20th Foundation day programme was held on 18.09.2017 at Ramtek under the chairmanship of Dr. Uma Vaidya. In this programme students belonging to session 2016-17 of all University department were felicitated best students were Total number-06 of which each student was given certificate and Rs. 2000/- Total Rs. 12000/- prize amount were given through Neft the amount of Rs. 2000/- was transferred to there bank personal bank account. The best student selection process was executed through Dr.Rajshree Meshram Director student welfare.
During The programme Dr. Uma Vaidya V.C. & Dr. Siddharth Vinayak Kane V.C. Chief guest. R.T.M. Nagpur university, Dr. Pramod Yeole, Pro V.C. guest , Dr. Arvind Joshi Registrar, Shanta kumar guest along with Teachers and Non teaching staff and prize winner students and audience were present at large number.

SPORTS DEPARTMENT

21th Maharashtra State Inter University Sports Meet **"Krida Mohatsav-2017"** was organized at Dr.Balasaheb Sawant Konkan Krishi Vidyapeeth, Dapoli, Ratnagiri. during dt. 27-11-2017 to 01-12-2017. Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University has participated in athelate sport. There were 15 boys students had participated in various events. Dr. Amol Mandekar, Director, Physical Education, and the Team leader Shri Pravin Kalambe, & Coach for for Boys Sunil Kharwade participated in Krida Mahotsav 2017. All the Students had participated actively in various sports activity Successfully.

ANNUAL REPORT
ENGLISH

CHAPTER - 3
ADMINISTRATIVE
SECTIONWISE REPORT

ADMINISTRATIVE REPORT

ESTABLISHMENT SECTION

As per Maharashtra Government Act- 33 – 1997 University was established on 18th September 1997. Maharashtra Government has sanctioned 35 Teaching Posts for five academic departments and 114 Non Teaching Posts as per the Roaster.

Sanctioned Non – Teaching Posts by Government of Maharashtra

Total Sanctioned Posts					**Total filled Posts**					**Total Vacant Posts**				
a	**b**	**c**	**d**	**Total**	**a**	**b**	**c**	**d**	**Total**	**a**	**b**	**c**	**d**	**Total**
22	10	50	32	**114**	15	07	36	26	**84**	07	03	14	06	**30**

Sanctioned Teaching Posts by Government of Maharashtra

Total Sanctioned Posts	**Total filled Posts**	**Total Vacant Posts**
35	**20**	**15**

Seniority List

As per the policy of Maharashtra Government, the seniority list of employed personnel should be published every year. Accordingly, University has completed the procedure of publishing updated seniority list of 2017.

Decisions for the benefit of Employees

1. Leave sanctioned orders are send by e-mail to concerned employees.
2. The process of providing photocopy of Service Book to employees is going on.

****

STAFF OF THE UNIVERSITY

(A)

S.N.	Name of The Employee	Designation	Mobile Number	E-mail
1. Sanskrit Bhasha tatha Sahitya				
1	Dr. Nanda J. Puri	Professor	9975511521	nandajpuri@gmail.com
2	Dr. Kavita S. Holey	Professor	9422179185	kavitaholey@gmail.com
3	Dr. Parag B. Joshi	Assistant Professor	9881789689	joshipb77@gmail.com
4	Dr. Rajendra C. Jain	Assistant Professor	9372071292	rajendra.c.jain82@gmail.com
2. Darshanshastra				
1	Dr. Madhursudan Penna	Professor	9860529642	mspenna67@gmail.com
2	Dr. Kalapini H. Agasti	Associate Professor	9420920785	agasti79@gmail.com
3. Veda tatha Vyakaran				
1	Dr. C. G. Vijaykumar	Professor	9423600804	cgvijayakumar@gmail.com
2	Dr. Harekrushna S. Agasti	Associate Professor	9422874795	agasti76@gmail.com
3	Dr. Shivram R. Bhatt	Assistant Professor	9545896664	shirabhat@gmail.com
4	Dr. Jayavant J. Choudhari	Assistant Professor	9767375108	aham.jaychaudhari@gmail.com
4. Vedang Jyotisha				
1	Dr. Krushnakumar S. Pandey	Professor	9324151155	krishnapandey67@gmail.com
2	Dr. Dinakar V. Marathe	Assistant Professor	9049379555	dinakarmarathe@gmail.com
3	Dr. Prasad Gokhale	Assistant Professor	9665300979	pgokhale80@gmail.com
5. Shikshan Shastra				
1	Dr. Lalita P. Chandrate	Professor	9923409510	drlalitachandratre@gmail.com
2	Dr. Kirti B. Sadar	Associate Professor	9823786828	drkirtisadar@gmail.com
3	Dr. Hrishikesh S. Dalai	Assistant Professor	9145397389	hkdalai76@gmail.com
4	Dr. Rajashri P. Meshram	Assistant Professor	9860678141	r_meshram2010@rediffmail.com
5	Dr. Amol M. Mandekar	Assistant Professor	9970656506	ammandekar@gmail.com
6	Sau. Anagha A. Ambekar	Assistant Professor	9850307456	anagha.a.ambekar@gmail.com

(B)

Sr. No.	Name of the employee	Designation	Mobile No.	E-mail id
1. V.C. Office				
1	Dr. Shrinivasa Varkhedi	Vice - Chancellor	9483501353	shrivara.vckksu@gmail.com
2	Dr. Smita M. Fadanvis	OSD (Administration) (Addl Charge)	9890585047	smitajf@gmail.com
3	Dr. Parag B. Joshi	OSD (Academic) (Addl Charge)	9881789689	joshipb77@gmail.com
4	Shri Rajendra D. Meshram	Assistant Registrar	9405701351	rajendra.meshram@gmail.com
5	Dr. Renuka S. Bokare	Public Relation Officer	9370297929	renuka_bokare@rediffmail.com
6	Shri. Umesh R. Patil	Senior Clerk	9850352315	umeshumax@gmail.com
7	Shri. Javed R. Turak	Driver	9158775100	javedturak@gmail.com
8	Shri. Dilip N. Raut	Peon	9372307064	rautdilip20@gmail.com
9	Shri. Shyamsunder S. Doble	Peon	9922703475	dobaleshyam@gmail.com
2. Registrar Office				
1	Dr. Arvind D. Joshi	Registrar	9421802426	aravind.joshi@yahoo.com
2	Shri. Krunal N. Kavishwar	Senior Clerk	9823132564	krunalnkavishwar@gmail.com
3	Shri. Rupesh T. Meshram	Peon	9881400602	rupeshtmeshram@gmail.com
3. College Section				
1	Dr. Deepak K. Meshram	Deputy Registrar	9049554934	deepakmeshram.1097@rediffmail.com
2	Shri. Dharmesh A. Shukla	Senior Clerk	9422231645	shukladharmesh502@gmail.com
3	Shri. Atul N. Khode	Senior Clerk	9604612226	atulkhode788@gmail.com
4	Ku. Surekha W. Tijare	Peon	9881553750	surekhatijare16@gmail.com
4. Establishment Department				
1	Dr. Roshan B. Alone	Assistant Registrar	9422658904	rosh32@gmail.com
2	Shri. Saurabh R. Bajpai	Senior Clerk	9922733037	b.saurabh29@gmail.com
3	Shri. Arvind T. Kuchankar	Senior Clerk	9637769194	kuchankararvind123@gmail.com

Sr. No.	Name of the employee	Designation	Mobile No.	E-mail id
4	Shri. Dnyaneshwar R. Sable	Peon	9922061904	dnyaneshwarsable317@gmail.com
5. General Administration Department				
1	Sau. Kalyani K. Deshkar	Assistant Registrar	9028467373	kkdeshkar74@gmail.com
2	Sau. Rita G. Amin	Assistant Superintendent	9922321992	aminvivek22@gmail.com
3	Shri. Lalitkumar R. Dhurve	Junior Clerk	9096867977	lalitdhurve@gmail.com
4	Shri. Subhash V. Gotmare	File Keeper	9822192846	gotmaresubhash@gmail.com
5	Shri. Dnyaneshwar R. Sable	Peon	9922061904	dnyaneshwarsable317@gmail.com
6. Security Department				
1	Shri. Pravin H. Kalambe	Security Officer	9373567042	siddhant_&pkalambe@rediffmail.com
2	Shri. Ashok T. Hatwar	Watchman (Ramtek)	9049753095	ashokhatwar78@gmail.com
3	Shri. Akash K. Madavi	Watchman (Nagpur)	8855953583	akashmadavi30@gmail.com
7. Computer Department				
1	Shri. Rajivranjan D. Mishra	Technical Assistant	9881725967	rajivmshr@gmail.com
8. Engineering Department				
1	Shri. Santosh K. Wadikar	Deputy Engineer	9423441522	skwadikar@gmail.com
2	Shri. Mahesh A. Yeyewar	Junior Clerk	9423603179	mahesh.yeyewar60@gmail.com
3	Shri. Purushottam N. Waze	Lineman-cum-Wireman	9765775025	purushottamwaze@gmail.com
4	Shri. Tatyarao R. Waghmare	Peon	9766112705	tatyaraowaghmare1976@gmail.com
5	Shri. Amit P. Vaidya	Mali	9503419511	amitvaidya74771@gmail.com
9. Finance Department				
1	Dr. Ramchandra J. Joshi	Finance & Accounts Officer	9923409500	jramchandra@gmail.com
2	Shri. Kailash V. Moon	Assistant	9850313954	moonkailash@gmail.com

Sr. No.	Name of the employee	Designation	Mobile No.	E-mail id
		Registrar		
3	Shri. R.S.Chakinarapuwar	H. Gr. Stenographer	9405338223	swara.shradha@gmail.com
4	Shri. Vijay M. Jamankar	Accountant	9637593681	vijayjamankar@gmail.com
5	Shri. Arvind H. Rathod	Junior Clerk	9594957228	rothodarvind710@gmail.com
6	Shri. Deepak C. Jondhale	File Keeper	8856906016	deepakjondhale5@gmail.com
7	Shri. Rajesh R. Darode	Peon	9096911877	rajeshdarode694@gmail.com
10. Board of Planning and Development				
1	Dr. C.G.Vijaykumar	Director (I/C)	9423600804	cgvijayakumar@gmail.com
2	Shri. Sumit M. Kathale	Assistant Registrar	9049863646	sumit.kathale@gmail.com
3	Shri. Nilesh G. Rathod	Senior Clerk	8855953583	nileshgrathod1987@gmail.com
4	Shri. Nandkishor D. Meshram	Junior Clerk	8983453808	nagpur.meshram@gmail.com
5	Shri. Chetan W. Pelne	Junior Clerk	8421728350	chetan_wasudeo@rediffmail.com
6	Shri. Hanumant A. Sidam	Peon	9923376208	sidamha@gmail.com
11. Academic Department				
1	Dr. Smita M. Fadanvis	Deputy Registrar	9890585047	smitajf@gmail.com
2	Shri. Ritesh R. Meshram	Superintendent	9923301236	meshramrr@gmail.com
3	Shri. Nemichand T. Meshram	Junior Clerk	9890474504	neminchandkksu@gmail.com
4	Shri. Avinash N. Bhaisare	Peon	9763354348	avbhaisare358@gmail.com
12. Main Library, Ramtek				
1	Dr. Deepak G. Kapade	Assistant Librarian (Librarian (I/C))	9822923686	kapade2004@rediffmail.com
2	Shri. Narendra N. Rahate	Senior Clerk	9921549449	nrahatenarendra@yahoo.in
3	Ku. Pragati J. Dhepe	Library Assistant	9766016115	pragati_dhepe@rediffmail.com
4	Shri. Purushottam P. Kawale	Library Attendant	9158490346	purukawle519@gmail.com
5	Shri. Sushil P. Vaidya	Xerox Operator	8975407123	vaidyasp1876@gmail.com

Sr. No.	Name of the employee	Designation	Mobile No.	E-mail id
6	Shri. Pankaj R. Pethkar	Peon	8446583285	pethakar73@gmail.com
13. Library P.G. Department, Nagpur				
1	Ku. Meena V. Pujari	Junior Clerk	9552996645	meenapujari578@gmail.com
2	Ku. Minakshi D. Meshram	Library Assistant	9021198215	minakshimeshram333@gmail.com
3	Shri. Mukesh D. Sahare	Library Attendant	9764627415	starkumarshahar@gmail.com
4	Ku. Pranali A. Thakre	Peon	7756881607	pranalithakre15@gmail.com
14. Examination Department				
1	Dr. Umesh D. Shivahare	Controller of Examination	9970163246	udshivhare@gmail.com
2	Shri. Shripad M. Abhyankar	Superintendent	9405143392	shripadabhyankar67@gmail.com
3	Shri. Sanjay P. Wate	Superintendent	9420568218	watesanjay@gmail.com
4	Shri. Lobhaji B. Sawant	Superintendent	9623753742	sawantlb2k10@yahoo.co.in
5	Shri. Rajesh N. Bhandarkar	L.Gr. Stenographer	9665062508	rajeshbhandarkar1970@gmail.com
6	Shri. Yogesh B. Choudhari	Senior Clerk	9503414118	yogesh18choudhari@gmail.com
7	Sau. Nandini M. Band	Junior Clerk	9420856296	nandiniband73@gmail.com
8	Shri. Anil R. Tiwari	Junior Clerk	9021303626	artiwari30@gmail.com
9	Sau. Priti C. Ladse	Junior Clerk	9325776542	pritiladse3@gmail.com
10	Shri. Sunil L. Bawane	File Keeper	9970325787	sunilbawane2011@gmail.com
11	Shri. Jitendra D. Suryavanshi	Peon	9158947968	kushalkksu@gmail.com
12	Ku. Chhaya S. Masarkar	Peon	9923353979	masarkaranju@gmail.com
15. P.G. Department NIT Complex Nagpur				
1	Dr. Nanda J. Puri	Director, IQAC	9975511521	nandajpuri@gmail.com
2	Dr. Krushnakumar S. Pandey	Director, Extension Activities	9324151155	krishnapandey67@gmail.com
3	Dr. Madhursudan Penna	Director, International Relations & Collaborations, Research Programme &	9860529642	mspenna67@gmail.com

Sr. No.	Name of the employee	Designation	Mobile No.	E-mail id
		Publications		
4	Dr. Kavita S. Holey	Campus Director, Nagpur City	9422179185	kavitaholey@gmail.com
5	Dr. Rajashri P. Meshram	Director, Student Welfare	9860678141	r_meshram2010@rediffmail.com
6	Dr. Amol M. Mandekar	Director, Physical Education	9970656506	ammandekar@gmail.com
7	Dr. Dinakar V. Marathe	Co-ordinator, NSS	9049379555	dinakarmarathe@gmail.com
8	Dr. Kalapini H. Agasti	Co-ordinator, Alumina Association	9420920785	agasti79@gmail.com
9	Shri. Prakash R. Jaiswal	Deputy Registrar (Liaison Officer, KKSU & Development Officer, Waranga)	9403119675	prjaiswal50@gmail.com
10	Sau. Madhuri R. Yewale	Superintendent	9850789489	yewalem@gmail.com
11	Shri. Avinash D. Fusate	Senior Clerk	9822467554	fusateavi@gmail.com
12	Sau. Janhvi S. Deolgaonkar	Senior Clerk	9960435730	janhvideul.77@gmail.com
13	Shri. Dharamendra V. Bhide	Senior Clerk	9423648871	bhidedharamendra@gmail.com
14	Shri. Mangesh K. Ate	Junior Clerk	9823243337	mangeshate@rediffmail.com
15	Shri. Vinod V. Bagde	Junior Clerk	9765774554	vinbagde@gmail.com
16	Sau. Manjusha P. Kukade	Peon	9579402541	manjukukade@gmail.com
17	Sau. Nalini S. Ingale	Peon	9096118932	naliniingale28@gmail.com
18	Shri. Ajit M. Pande	Peon	9921556848	ajitpande64@gmail.com
19	Shri. Roshan P. Kunghatkar	Peon	9637400544	roshan.kunghatkar@gmail.com
16. Academic Building (Education Department) Ramtek				
1	Dr. Lalita P. Chandrate	Director, Teachers training & Outreach Program Co-ordinator, Competitive Exam. Guidance Center	9923409510	drlalitachandratre@gmail.com

Sr. No.	Name of the employee	Designation	Mobile No.	E-mail id
2	Shri. Atul J. Gade	Superintendent	9923281798	atulgade76@gmail.com
3	Shri. Pravinkumar S. Sarode	Junior Clerk	7385091639	pravinkumar.sarode@gmail.com
4	Shri. Shailesh S. Gedam	Peon	9922463048	shailesh08gedam@gmail.com
17. Academic Building (Campus Director) Ramtek				
1	Dr. Hrishikesh S. Dalai	Campus Director, Ramtek	9145397389	hkdalai76@gmail.com
18. Public Information Officer, Ramtek				
1	Shri. Prakash R. Jaiswal	Deputy Registrar	9403119675	prjaiswal50@gmail.com
2	Shri. Arvind T. Kuchankar	Senior Clerk	9637769194	kuchankararvind123@gmail.com

ACADEMIC SECTION

(1) BOARD OF STUDIES

As per the provision of the University Act 1997 Under Section 33(2) the University had constituted 10 Adoc Board of Studies for the session 2017-18 as follows:-

Sr. No.	Name of the Board	Name of the Chairman
1	Adhoc Board of Studies of Sanskrit and languages other than Sanskrit	**Dr. Nanda J. Puri**
2	Adhoc Board of Studies of Vedic Studies	**Dr. C.G.Vijaykumar**
3	Adhoc Board of Studies of Education and other branches of learning	**Dr. Lalita Chandratre**
4	Adhoc Board of Studies of Vedanga Jyotish and Vastushastra	**Dr. Krishankumar Pandey**
5	Adhoc Board of Studies of Fine Arts	**Dr. Bhau Dandade**
6	Adhoc Board of Studies of Administrative Services	**Dr. C.G.Vijaykumar**
7	Adhoc Board of Studies of Darshanshastra	**Dr. Madhusudan Penna**
8	Adhoc Board of Studies of Kirtanshastra	**Dr. Dilip Dabir**
9	Adhoc Board of Studies of Library Science	**Dr. Dipak Kapade**
10	Adhoc Board of Studies of Hospitality Studies and alternative therapy	**Dr. Satish Naidu**

Minimum 1 and Maximum 2 meetings for each BoS were conducted in the academic session 2017-18.

(2) FACULTIES

As per the provision of the University Act 1997 Under Section 31(5) the University had constituted 5 faculties for the session 2017-18. The names of the faculties with faculty Deans are given as follows.

S.N.	Name of the faculty	Name of the Deans
1	Adhoc faculty of Vedic Studies	Dr. C.G.Vijaykumar
2	Adhoc faculty of Sanskrit and Languages other than Sanskrit	Dr. Nanda J. Puri
3	Adhoc faculty of Indian Religion, Philosophy and Culture	Dr. Madhusudan Penna
4	Adhoc faculty of Ancient Indian Science and Humanities	Dr. Krishnakumar Pandey
5	Adhoc faculty of Education and other branches of learning	Dr. Lalita Chandratre

Minimum 1 and Maximum 2 meetings for each faculty were conducted in the academic session 2017-18.

(3) Academic Council

In the academic years 2017-18 University had conducted four meetings dated (1) Dt. 05.08.2017 (2) Dt. 16.11.2017 (3) Dt. 05.02.2018 and (4) Dt. 25.04.2018 of the Academic Council.

(4) COURSES OF THE UNIVERSITY - for the Session 2017-18

Sr. No.	Name of the Course	Sr. No.	Name of the Course
POST GRADUATE DEGREE COURSES		**DIPLOMA COURSES**	
1	M.A. Education	37	Diploma in Vastushastra
2	M.A. Sanskrit Darshana	38	Diploma in Sanskrit Sadhana
3	M.A. Sanskrit Sahitya	39	Diploma in Sanskrit Parichaya
4	M.A. Sanskrit Veda	40	Diploma in Sanskrit Agam
5	M.A. Sanskrit Vyakarana	41	Diploma in Sanskrit Pravesh
6	M.A. Vedanga Jyotish	42	Diploma in Library and Information Science.
7	M.A. Sanaskrti Vedanta	43	Diploma in Yoga Naturopathy and Dietetics (DYND)
8	M.A. Yogashastra	44	Diploma in Yoga
9	M.A. Kirtanshastra	45	Diploma in German Language
10	M.A. Dance	46	Junior Diploma in Vedic Studies
11	M.Ed.	47	Higher Diploma in Paurohitya
12	M.F.A.	48	Senior Diploma in Vedic Studies
13	M.Phil. Education	49	Junior Diploma in Kirtanshastra
14	M.Phil. Sanskrit	50	Senior Diploma in Kirtanshastra
15	M.Phil. Sanskrit Darshana	51	Diploma in Mass Communication and Journalism
16	M.Phil. Sanskrit Vedang Jyotish	52	Diploma in Theatre and Performing Arts
17	M.Phil. Sanskrit Vyakarana	53	Higher Diploma in Dance
18	M.Phil. Yoga	54	Junior Diploma in Dance
19	M.Phil. Sanskrit Veda	55	Senior Diploma in Dance
POST GRADUATE DIPLOMA COURSES		56	Diploma in Creative Writing

20	P.G. Diploma in Vedanga Jyotish	57	Diploma in Hospitality Studies
21	P.G.D.C.C.A.	58	Pre-degree Diploma in Dance
22	P. G. Diploma in Yogic Sciences	59	Diploma in Manuscriptology & Paleography
23	P.G. Diploma in Teaching Sanskrit Through English	60	Diploma in Ancient Indian Sciences
24	P.G. Diploma in vastushtra	61	Diploma in Ancient Indian Environmental study
DEGREE COURSES		62	Diploma in Vedic Mathematics
25	B. A. Education	63	Diploma in Sanskrit Learning
26	B.A. Vedanga Jyotish	**CERTIFICATE COURSES**	
27	B.Ed.	64	Certificate Course in Dance
28	B.A. Sanskrit Visharad	65	Certificate Course in Vedic Mathematics
29	B.A. Civil Service	66	Sanskrit Setu (**Course for non-Sanskrit student for B.Ed. Admission.)**
30	B.A. Yogashastra	67	Certificate Course in Ayurved for foreign student
31	B.F.A.	68	Certificate Course in Gita
32	B.Sc. Hospitality Studies	69	Certificate Course in Vedic Studies
33	B.A. Vedavidya (Annual)	70	Certificate Course in Sanskrtit Pravesh
34	B.A. Kirtanshastra (Annual)		
35	B.A. Travel and Tourism		
36	B.A. Dance (Annual)		

BOARD OF PLANNING & DEVELOPMENT

1. As per the provision of the University has constituted a Committee of Board of Planning and Development

2. In academic session 2016-17, 35 different Memorandum of Understanding (MoU) were signed with various educational institutes

3. For the academic session 2018-19 University under university act 33/1997 clause 62(4) had forwarded the proposals of 10 colleges for approval recognition to start various course as per the list given with the report

4. The Board of Planning and Development dept. had called Research Promotion Projects from the Teaching staff of the University which were sent to the Subject Experts for evaluation. They shall be published after obtaining a postive evaluation report.

Sr. No.	Name of the Researcher	Name of Thesis
1	Dr. Kirti Sadar (Dept. of Education)	शिक्षकांचे शिक्षकी समायोजन आणि अध्यापन परिणामकारकता याचा विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक संपादणूकीवर होणारा परिणाम– एक अभ्यास.
2	Dr. Kalapini Agasti (Dept. of Darshan)	प्राचीन आहारशास्त्राची आधुनिक काळात उपयोगिता.
3	Dr. Shirrama Bhat (Dept. of Ved-Vyakaran)	पाणिनीयाष्टाध्याय्यां षत्वविधायकसूत्राणां बाध्यबाधकभावचिन्तनम् ।
4	Dr. Rajendra Jain (Dept. of Sanskrit and Sanskrit Lit.)	विशंशतकस्थजैनाचार्याणां कविमनीषिणां च संस्कृतविषयकं योगदानम् ।

5. The perspective plan for the academic session 2016-17, 2017-18 was updated and forwarded to the state government of the Maharashtra, which subsequently got approved.

6. A Proposal of Rs.300 crores has been submitted under RUSA.

MOU for 2017-18

Period of Agreement is for one batch of each course

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
1	203	004	**Gurukul residential training college of civil services, Karmad.** run by **Anandsagar Pratishtan** (Registration No. Mah/231/07 Dt. 8/3/2007 & F-12632 (vkS) Dt. 29/5/07) at Plot No. 140, S.T. Colony, N-2, Cidco, Aurangabad, Represent by the Ph./Fax 0240-2623355, **Shri. Keshav Kaniram Rathod, President (Mob. 09423701926/8552911591**) E-mail:anandsagar_foundation@rediffmail.com	B. A. Civil Services	3 years (6 Sem.)	60 Students
2	504	027	**Adya Jagatguru Ramanandacharya Ved Pathshala, Nanij** run by **Jagatguru Narendrachaya Maharaj Sansthan Nanij** **(Registration No E694/13-4-94),** a registered Trust at the address Shri Kshetra Nanij, Ta. Dist. Ratnagiri, Pin– 415803 (Ph.(O)02352- 250011 /250103,Fax:02352-250038), **Shri. Subhash Zilu Neman (Mob – 9766889343)** Website-www.nanijdham.org, E-mail**: *jnms.nanijdham@ gmail.com***	Higher Diploma in Pourohitya	2 Years	100 Students
3	501	017	**K.J.Somaiya Bharatiya Sanskriti Peetham, Mumbai.** 3rd floor, K.J.Somaiya institute of management Building, Vidyavihar, Mumbai-400 077 Ph No - (91-22)21027265/21020306 **Director, Dr. Kala Acharya (Mob.No. 9820403988)** E-mail : director@peethem.somaiya.edu	P.G. Diploma in Yogic Sciences	1 Year	100 Students
4	802	025	**Gordhandas Seksaria College of**	B.A. Yogashastra	3 years	50 Students

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
			Yoga & Cultural Synthesis, run by **Kaivalyadhama Shriman Madhava Yoga Mandir Samiti, Lonavla** 【Gordhandas Seksaria College of Yoga & Cultural Synthesis】 Swami Kuvalayananda Marg, Lonavla-410403, District Pune, Maharashtra, India. (Ph. (O) 91-2114-273001 / 39 / 271001/02, Fax-91-2114-271983 / 277402, **Dr. B. R. Sharma Mob No- 9423211175** E-mail:info@kdham.com, kdhamcollege@gmail.com, brsharma@kdham.com		(6 sem.)	
5	702	022	**P. Yashwant Maggirwar Vastu-Jyotish Mahavidyalaya, Nashik** run by **Krantivir Vasantrao Narayanrao Naik Foundation, Nashik** 2 Madhura Park, near Untwadi Pul , Tidke nagar, near City centremoll, Navin Nashik, Nashik - 422 008 Ph No- (0253) 2392265 **Dr. Dharmaji Bodakhe** **(Mob No - 9372314956/9422804811)** E-mail : vastudharma@gmail.com	Dip.in Vastushastra (2015-16)	1 Year	30 Students
6	803	025	**Sant Gulabrao Maharaj Vedic Mahavidyalaya, Alandi,** run by **Maharashi Vedvyas Pratishthan, Pune.**Dharmashree Manasar Apt. near Suryamukhi Dattamandir, Pune University road, Pune-411 016 E-mail : dharmashree123@gmail.com Ph. No. 020-25652589,25672069 **Director, Dr. D. D.Kale** **(Mob No- 09822740068)**	B.A. Ved Vidya	3 Year	30 Students
7	401	024	**Shri Samarth Vedvidyalaya, Dhalegaon, Ta. Pathari, Dist. Parbhani,** run by **Maharashi**	Higher Diploma in Paurohitya	2 Years	30 Students

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
			Vedvyas Pratishthan, Pune. Dharmashree Manasar Apt. near Suryamukhi Dattamandir, Pune University road, Pune-411 016 E-mail : dharmashree123@gmail.com Ph. No. 020-25652589,25672069 **Director, Dr. D.D. Kale** **(Mob No- 09822740068)**	Certificate Course in Vedic Studies	1 Year	
8	1004	100	**Parama Pujya Shri Padmanabha Shishya Sampradaya, Goa** Shri Kshetra Tapobhumi Gurupeeth, At. Po. Kundai, Tah - Phonda - Goa (India) Pin– 403 115 Ph. no- 0832-2985019 **Chandrasekhar Gawas** **(Mob. no.7507771733/32)** E-mail : tapobhoomigoa@gmail.com	Certificate Course in Vedic Studies. Junior Diploma in Vedic Studies. Diploma in Vastushastra Diploma in Yogashastra B.A.Yogashastra B.A. Sanskrit (Visharad) B.A. (Vedang Jyotish) M.A. (Sanskrit) M.A. Vedang Jyotish	1 Year 1 Year 1 Year 1 Year 3 Years 3 Years 3 Years 2 Years 2 Years	40 Students
9	502	017	**Bharat college of fine art & culture, Mumbai** run by **Sarfojiraje Bhosale Bharatnatyan Training and Research Centre, Mumbai** Registration No. . Maharashtra 666,1993) GCCSD 10-09-1993 & F-1613 (Mumbai) Date- 09-11-1993 Ph. (O) 022- 24703849, 1, Maya CHSL, 5 MTNL marg, Dadar(W), Mumbai-400 028. **Secretary, Dr. Sanddya V. Purechcha** **Mobile No. 09322677311 Triveni sangam municipal co-op. school. Building**, 4th floor, curry road lower parel (E) Mumbai-400012 E-mail;1)Sandhyapurecha2010@gmail.com 2) bharatacollege@gmail.com	Pre-degree diploma in dance	2 Years	30 Students
10	624	019	**Shiksha Sanskriti Utthan Nyas, Nagpur.** Saraswati Bal Mandir, G-Block, Narayanan Vihar, New Delhi - 110028	1. Certificate Course in Vedic Mathematics	06 Months	50 Students

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
			Nagpur Centre - 49, Gajanan nager, Wardha road, Nagpur-440015 **Dr. Anant W. Vyawahare** Tel no.-0712-2250681; **Mob-9822739149** E-mail : 1. anantngp@gmail.com; 2. dina_nathbatra@hotmail.com ; 3. atulssun@gmail.com	2. Diploma Course in Vedic Mathematics	1 Year	
11	623	019	**Tuli College of Hotel Management** **Nagpur** run by **Sneha Mahila Vikas Sanstha, Nagpur.** Reg. No. 1862 Near Koradi Octroi Naka, Post- Bokhara road , Nagpur-441 111 Ph No- 0712-6644318/6644305/6644310 **Director, Uravshi Yashroy – 9422114055** E-mail : tuli_c_hm@rediffmail.com Website : www.eduattuli.com.	B.Sc. Hospitality Studies	3 Years (6 Sem.)	90 Students
				Dip. in Hospitality Studies.	1 Year	
12	620	019	**Tirpude Institute of Applied and Retrospective Arts (TIARA)** run by **Yugantar Education Society (YES), Nagpur** 1, Balasaheb Tirpude Marg, Civil Lines, Sadar Nagpur-440 001 Pho no- 0712- 2521877/2521390, **Mob-9890101538 (Yogesh Gharpure)** E-mail : y.gharpure@tirpude.edu.in	Diploma in Theatre & Performing Arts	1 Year	60 Students
				Diploma in Mass Communication & Journalism	1 Year	
13	701	022	**Yoga Mahavidyalaya, Nashik,** run by **Yoga Vidya Gurukul, Nashik** Yoga Bhavan, Kaivalya Nagari, College Road, Nashik - 422005. (Tel/Fax No. 0253-2463209/2318090, **Dr. Vishwas Mandlik** **(Mob –9422756246)**, **Shri. Manohar Charmode**	Diploma in Yogashastra	1 Year	60 Students

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
			Mob- 9422110825 E-mail : yogavidyagurukul@gmail.com, dr.asha21@rediffmail.com. Website : www.yogapoint.com/Marathi/)			
14	621	019	**Tirpude Institute of Hospitality Management, Nagpur** run by **Yugantar Education Society (YES),** 1, Balasaheb Tirpude Marg, Civil Lines, Sadar Nagpur-440 001. Pho no- 0712- 2550695, **Mob-9890898944 (Ingole sir)** **Nayadu Satish 9822716874** E-mail : tirpudehmct@hotmail.com.	B. Sc. Hospitality Studies	3 years (6 sem)	120 Students
				Diploma in Hospitality Studies	1 Year	60 Students
15	625	019	**The National Institute of Business Education Kamptee. Dist Nagpur** run by **Samajik Evam Bahuuddeshiya Sanstha, Kanhan Dist Nagpur** **Mr. Manoj G. Meshram** **Mob. No. 9270447218, 09975657462.** E-mail: nibekamptee@gmail.com	Diploma in Hospitality Studies	1 Year	60 Students
16	626	011	**Shri. Awadhoot education Society, Bajaj Nagar, Fulchur Road, Gondia-440601** **Secretary, chetan bajaj** **Mob: 9422831010** E-mail: bajajchetan123@gmail.com	Diploma in Yogashastra	1 Year	30 Students
17	615	019	**Chakrapani Panchakarma Yoga & Nisargopchar Mahavidyalay r**un bay **The Herbal India Development Society, 28, Central Railway Colony, Omkar nagar Road, Bhagwan nagar, Nagpur-440027** **Secretary, Dinesh A. Lanjewar** **Mob: 9890101609** E-mail: dineshlanjewar@gmail.com.	Diploma in Yogashastra	1 Year 1 Year	30 Students

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
18	805	031	**Santh Dnyaneshwar Sanskrti Mahavidyalay** run bay **Vittal Rukmini Mandir Charitabal & Smt Sakubai Govind Arve Truest, at- basva nagar, Tal. Solapur, Dist- Solapur.** **Shree. dnyaneshwar K. runshur** **Mob:9421068557/9423587350** E-mail: gkchaphalkar@gmail.com sdsanskritmahavidyalaya@gmail.com	Junior Diploma in Kirtanshastra	1 Year	30 Students
19	628	019	**Sharirik Shikshan Mahavidyalaya, Koradi, Dist- Nagpur** run bay **Shri Sachhidanand Shikshan Sanstha,** 94/7, ujwal Nagpr, wardha road, Nagpur- Mob: 9822228150/9850303154 E-mail: anushree.mahurkar@gmail.com sshikshankoradi@gmail.com	Diploma in Yogashastra	1 Year	30 Students
20	206	023	**ICE College Of Hotel Management, Osmanabad,** run bay **Navin Osmanabad Zilla Balvikas Samitee, add- "Madhu-Bhavan" Bank Coloney, Osmanabad-4135010** **President, Ashok M. Pawar** **Mob- 9822117271** **E-mail: pawaram58@gmail.com**	Diploma in Hospitality Studies	1 Year	30 Students
21	627	011	**Acorn Institute of Hotel Management and Technology, Gondia run bay Navchaitanya Bahuuddesiye Samajik Sansatha, Pandharabodi Thi- Dist-Gondia-441614** **Secretory, Mulchand Dhanuji Nyaykare** **Mob-94219658413** **E-mail: mdn.acorn@yahoo.com**	Diploma in Hospitality Studies	1 Year	30 Students
22	629	019	**Kratin School of yoga & Naturopathy run by Kratin Education Society, 21, Harihar Nagar, Besa, Nagpur-440034** **President, S. N. Katiyer** **Mob-9881727702** **E-mail: snkatiyar@kratinsolutions.com**	Diploma in Yoga Naturopathy Dietetics (DYND)	2 Year	30 Students

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
23	630	019	**Shri. Nashikrao Tirpude Yogshashtra Mahavidyalya,** run by **Yugantar Education Society (YES), Nagpur** 1, Balasaheb Tirpude Marg, Civil Lines, Sadar Nagpur-440 001 Pho no- 0712- 2550695 **Mob-9326039433/9423413416** E-mail : **tirpudeyogshashtra@rediffmail.com**	Diploma in Yogashastra	1 Year	60 Students
24	303	015	**Guruprasad College of B.A. (Civil Services) & DYND (Diploma In Yoga, Naturopathy & Dietics),** run by **Pride Institute, (PIJ), Jaysingpur** Dr. J. J. Magdum Housing Society, Plot No.03, Jaysingpur, Tal. Shirol Dist-Kolapur-416101 Dr. Babaso Vanpal Arasgounda, Secretary (Mob. 09921059921/ 09371806057, Ph. No./ Fax: (02322) 221991, E-mail: pridecollege@rediffmail.com	B.A. Civil Services	3 Years (6. Sem.)	60 Students
				DYND (Diploma In Yoga, Naturopathy & Dietics)	2 Year	
25	207	020	**Shri Rashtrasant Tukdoji Maharaj Mahavidyalaya,** run by **Mata Ratneshwari Sevabhavi Shikshan Sanstha,** At. Zari, Post. Vishnupuri Dist. Nanded-431606 **President,** Shri. Madhavrao K. Gire, (Mob. 9422172363 / 9923359777/ 7720041777, E-mail: **mrssnanded@gmail.com**	B.A. Civil Services	3 Years (6. Sem.)	30 Students
26	703	022	**Shi Adi Yoga International Institute for Learning & Research,** run bay **Shree Sharda Multipurpose Society,** Ishwar Krupa, 2nd floor, tidke Colony, Near Chandak Circle, Nashik-422002. **Secretary, Shri Sanjay RajaramGawali** (Mob. 8805784510 /7507771520,) E-mail:shreesharadasociety@gmail.com/ gawalisanjay@yahoo.com)	Diploma in Yogashastra	1 Year	30 students
				Diploma in Sanskrit Agam	1 Year	30 students
				M. A. Yogashastra	1 Year	30 students

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
27	631	006	**Aditya Yog Mahavidyalaya, Ganeshpur Bhandara,** run by **Shri Sai Bahuuddhesiya Krida va paryavaran Sikshan Sanstha,** Narkeshri ward, Bhandara- President, **Dr. Shrikant S. Mankar** (Mob.**9422131103**) E-mail: smankar160@gmail.com	Diploma in Yogashastra	1 Year	30 students
28	208	014	**Shri. Vasantraoji Dada Deshmukh B. A. Prashaskiy Seva Mahavidyalaya, Pimpalgaon (Renukai)** run by **Renukadevi Shikshan Sanstha, Pimpalgaon (Renukai),** Pimpalgaon (Renukai) Tq. Bhokardan Dist. Jalna-431114 **Shri. Vasantrao H. Deshmukh,** President, (Mob.9421326155/9096743126 Ph. No. 02485-2453121, E-mail: Lateadcollege@gmail.com	B.A. Civil Services	3 Years (6. Sem.)	30 Students
29	632	008	**Dr. Vivek Shinde Prashaskiya Sewa Mahavidyalay, Bhadrawati,** run by **Bhadrawati Shikshan Sanjstha,** Bhadrawati Dist. Chandrapur- 442902 **Secretary,** Shri. Nilkanth Y. Shinde Mob: 9766977377, Ph.No. 07175-266425/266032, E-mail: kartik_shinde@rediffmail.com	B.A. Civil Services	3 Years (6. Sem.)	30 Students
30	633	019	**Yogashastra Padvika Mahavidyalaya, Kamptee** run by **ShriMadhav Bahuuddhesiya Krida yva Sikshan Vikash Sanstha,** T-67, Near Water Tank, Yadav Nagar, Kamptee, Dist. Nagpur **President:- Dr. Nirajsingh F. Yadav** **Mob:- 9822228150** **E-mail:** nirajsingh.yadav@gmail.com	Diploma in Yogashastra	1 Year	30 students
31	634	019	**Community College of Technology and Research, Nagpur** run by **Bharat Vikas Samiti,** Parseona, Carmel Tower, Carmel Chowk, 7 tj Mile, Near Wadi Police Station, Amravati Road, Nagpur-440023 **Dr. Vandan D. Ward, President** **Mob: 9373280898** **E-mail: tahiwarkar@gmail.com** ***bvsngpwadi@gmail.com***	DYND (Diploma In Yoga, Naturopathy & Dietics)	2 Year	30 students
				Post Graduate Diploma in Computer Application (PGDCA)	1 Year	30 students
				B.A. Travel & Tourism	3 Years (6. sem)	30 students

Sr. No	College Code	Town Code	Name of Colleges	Courses	Duration of the Course	Intake Capacity
32	635	019	**Central Institute of Business Management Research & Development, Pawan Bhumi, Somaiwada, Nagpur run by V.S.P.M. Academy of Higher Education,** Pawan Bhumi, Somaiwada, Wardha road, Nagpur-44025 **Chairman: Shri. Ranjeet Deshmukh** **Mob:** 9422114958/ 9822715562 **E-mail:** cibmrd@gmail.com	DYND (Diploma In Yoga, Naturopathy & Dietics)	2 Year	30 students
				B.A. Civil Services	3 Years (6. sem)	60 students
				Diploma in Yogashastra	1 Year	30 students
33	636	006	**Pooja Shiririk Shikshan Mahavidhyalay, Halbitola, (Khanmari), Gondia** run by **Pooja Shikshan Sansta,** Bhos nagar, Tumsar Dist. Bhandara -441912 **Secretary, Shri. Ramkumar M. Agrawal** **Mob: 9422131511**, **Email : pooja_252@rediffmail.com**	Diploma in Yogashastra	1 Year	30 students
34	806	025	**Abhinav Educational Foundation Trust, Pune.** Office no. 208, Mohite Paradise, Above New Poona Bakery, Anand Nagar, Sinhgad Road, Pune-411052 **President: Shri. Devidas Joshi** **Mob –9850716216,** **E-mail: aeftpune@gmail.com)**	Diploma in Vastushastra	1 Year	90 Students
				Higher Diploma in Pourohitya	02 Years	90 Students
35	637	008	**Rashtriya Sharirik Shikshan Mahavidyalaya, Visapur.** run by **Shiladevi Multipurpose Education Society,** Dr. A.P. Pililie Sir, Bangali Camp, Chandrapur-442401 **Dr. Dilip Jaiswal, Secretary** **Mob. No- 9422136486** **E-mail: dilipjaiswal16@rediffmail.com**	Diploma in Yogashastra	1 Year	90 Students

The details of received forms for the University
start a new college from the academic session 2017-18

Sr.No.	Name of Sanstha	Name of Colleges	Courses
1	Mata Ratneshwari Sevabhavi Shikshan Sansthan, Zari Vishnupuri, Dist-Nanded Post-Vishnupuri, Ta-Loha, Dist Nanded- 06. E-mail : mrssnanded@gmail.com	Rashtrasant Tukdoji Maharaj Mahavidyalay, Zari, Vishnupuri, Dist-Nanded	**B.A. Civil Services**
2	Bhdravati Shikshan Sansthan, Bhadrawati, Bazar Ward, Bhadravati, Dist- Chandrapur-442902 E-mail kartik_shinde@rediffmail.com	Dr. Vivek Shinde Prashaskiya Mahavidyalay, Bhadravti, Dist- Chandrapur	**B.A. Civil Services**
3	AnandSagar Pratithan, Aurangabad, Plot No-140, ST Colony, N-2 SIDCO, Ta+Dist-Aurangabad-431003 E-mail : anandsagar_foundation@ rediffmail.com	Gurukula Residencial Training College of Civil Services, Karmad, Ta+Dist-Aurangabad-431212	**B.A. Civil Services**)
4	Universal Bhauddeshiya gramin vikas Sanstha, Maregaon, Dist- Yavatmal Shivaji Nagar, Badki lay out, Margaon, Dist-Yavatmal-445303 E-mail : uniacmrg@gmail.com	Universal Public Service College, Margaon, Dist-yavatmal	**B.A. Civil Services**
5	Pride Institute, Jaishingpur Dr. J J Makdum Hos. Society, Plot No-3, Jaisinghpur, Ta-Shirod, Dist- Kolhapur-416101 E-mail : pridecollege@rediffmail.com	Guruprasad College, Arag near Ganpati Temple, Miraj road, Arag, Ta-Miraj, Dist-Kolhapur-416401	**1.B.A. Civil Services** **2.DYND**
6	Sakri taluka Education Society, Sakri, Ta-Sakri, Dist-Dhule-424304 E-mail : stessakri@gmail.com advgrbhosale@gmail.com juthakre@gmail.com	Yashwant Kala Mahavidyalay, Aurangabad behind of Dr. Hedgewar Hosptial, Garkheda Parisar, Infront of Manik Hospital, Aurangabad	**1. B.F.A.** **2. M.F.A.**
7	Rajmata Jijau Pratishthan, Wasmat, Ta-Wasmat, Dist- Hingoli-431512 E-mail : krp76787@gmail.com	Swami Vivekanand Prashaskiya Degree College, Wasmat,	**B.A. Civil Services**

Sr.No.	Name of Sanstha	Name of Colleges	Courses
		Dist- Hingoli	
8	Yeleshwar Bhauddeshiya Shikshan Mandal, Yeli, Ta-Pathardi, Dist- Ahamednagar-414113 E-mail : ybsmyeli@rediffmail.com	Yeleshwar Sanskrit Parichaya Mahavidyalay, Yeli, Ta-Pathardi, Dist-Ahamednagar-414113	**Diploma in Sanskrit Parichaya**
9	Sneha Mahila Vikas, Nagpur Tuli Education City, near Koradi Octri, Bokhara Road, Nagpur-441111 E-mail : tuli_c_hm@rediffmail.com	Tuli College of Hotel Management, Nagpur	**B.Sc. Hospitality Studies**
10	Kaivalyadham Shriman Madhav Yog Mandir Samiti, Swami Kuvalayanand Marg, Lonawala, Pune-410403 E-mail : info@kdham.com	Govardhandas Seksariya Yog va Sanskritic Samanvay Mahavidyalay, Lonavala, Dist- Pune	**B.A. Yogashastra**

COLLEGE SECTION

College section has 28 running Affiliated colleges, & another process of Affiliation of 11 newely sanction college by the state government for the session 2018-19 has started

College section is working for the Affiliated college & coordinating for continuation of affiliation, & uploaded the list of affiliated college on MKCL website for admission of Students for 2018-19 Under the head of college section of KKSU.

College section is pioneer for affiliation of college and also started process for some selected college for permanent Affiliation.

Recently college section organized Sanwad Baithak on 05-06-2018 of Chairman, secretary, Principal of Affiliated college at Ramtek Campus. Under the chairmanship of Hon'ble Vice Chancellor of KKSU Ramtek. Vice Chancellor Address the meeting & Solve the difficulties of the affiliated college. & Also gave the Information of the University and its progress & Facility which will be provided by the university to the colleges.

College section has initiated to recover outstanding dues of affiliated college and majority of college has paid the outstanding dues of affiliated fee & Late fee to the University.

FINANCE DEPARTMENT

The University details about income and expenditure for the Financial Year 2017-18 and proposed for the year 2018-19 is as shown below.

		Income Year 2016-17 Actual	Expenditure 2016-17 Actual	Income Year 2017-18 Till December-2017	Expenditure Year 2017-18 Till December-2017	Income Year 2018-19 Estimate	Expenditure Year 2018-19 Estimate
Part-1	A) General Fund	2,68,97,394	1,19,14,276	1,89,61,317	55,03,470	3,53,51,000	3,56,41,500
	B) Salary	5,75,50,914	5,72,63,642	4,56,39,723	5,31,20,431	15,47,50,000	15,47,50,000
Part-2	Development Program	2,20,00,000	48,18,393	0	2,82,27,698	299,25,00,000	299,25,00,000
Part-3	Grant	2,78,739	3,02,085	0	0	40,80,000	40,80,000
	Total	**10,67,27,047**	**7,42,98,396**	**6,46,01,040**	**8,68,51,599**	**318,66,81,000**	**318,69,71,500**

ENGINEERING DEPARTMENT

(1)

Project Name **:- Construction of Guest House Building**
Construction Area :- 412.00 Sq. Mtr.
Estimated cost :- Rs.49.64 Lakh
Revised Estimated cost :- Rs.73.13 Lakh
Fund received upto :- Rs. 49.64 Lakh
Fund in Year 2016-17 :- ----------
Action taken :- Work completed by PWD as a deposit work.
Amount Deposited to PWD :- 49.64 Lakh
Current status :- The building is in utilization. The proposal for sanction of excess expenditure on building construction amounting to Rs. 23.49 has been sent to government. The Sanction is awaiting.

(2)

Project Name **:- Construction of Recreation Centre Building**
Construction Area :- 515.47 Sq. Mtr.
Estimated cost :- Rs.88.796 Lakh
Revised Estimated cost :- Rs.122.90 Lakh
Fund received upto :- Rs.122.90 Lakh
Fund in Year 2016-17 :- ----------
Action taken :- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur in three installment as follows.

Received from Govt. Rs / year	Deposited to PWD Rs/ date
Rs. 63]71]000-00 @ year 2008&09	Rs. 63]71]000-00 @ Dt. 26-03-2009
Rs. 25]08]600-00@ year 2009&10	Rs.25]08]600-00 @ Dt. 23-03-2010
Rs.34]11]000-00 @ year 2012&13	Rs.30]50]366-00 @ Dt.31-05-2013

Amount Deposited to PWD :- Rs. 119.30 Lakh
Current status :- The work Completed.

(3)

Project Name **:- Construction of Acadamic Research Centre Building**
Construction Area :- 2943.27 Sq. Mtr.
Estimated cost :- Rs.513.66 Lakh
Fund received upto current year :- Rs 513.66 Lakh

Fund received in year 2017-18 :- Rs. 94,21,600/-

Action taken :- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur for deposit work as follows.

Received from Govt. Rs / year	Deposited to PWD Rs/ Receipt date
Rs. 44,91,400-00 **@**Year 2009-10	Rs. 44,91,400-00 @Dt. 20-03-2010
Rs. 23,33,000-00 **@** Year 2010-11	Rs. 23,33,000-00 @ Dt. 23-12- 2010
Rs. 12,50,000-00 **@** Year 2010-11	Rs. 12,50,000-00 @ Dt. 23-12-2010
Rs. 10,00,000-00 **@** Year 2010-11	Rs. 10,00,000-00@ Dt. 23-09-2011
Rs. 6,80,000-00 @ Year 2014-15	Rs. 6,80,000-00 @ Dt. 07.04.2015
Rs.4,20,000-00 @ Year 2015-16	Rs. 4,20,000-00 @ Dt. 13-01-2016
Rs. 2,00,00,000-00 @ Year 2015-16	Rs. 2,00,00,000-00@ Dt. 29-03-2016
Rs. 37,70,000-00 @ Year 2015-16	Rs. 37,70,000-00 @ Dt. 11-05-2016
Rs. 80,00,000-00 @ Year 2016-17	Rs. 80,00,000-00@ Dt.23-05-2017
Rs. 94,21,600-00@ Year 2017-18	Rs. 94,21,600-00@Dt.13-04-2018

Current status :- Work is in progress.

(4)

Project Name **:- Under UGC one time catch up grant scheme**

1) Construction of Academic School Building

2) Campus development

Construction Area :- 4813 Sq. Mtr.

Estimated cost :- Rs.10.00 crore

U.G.C. share - 5.00 crore

Government share – 5.00 crore

Fund received upto current year :- Rs. 2.50 crore (from UGC)

Rs. 5.00 crore (from Maharashtra Govt.)

Action taken :- The Funds Received from Government has been deposited to PWD, Nagpur in installment as follows.

Received from Govt.	Deposited to PWD Rs/ Receipt date
Rs. 2.50 crore **@**Year 2011-12	Rs. 2.50 crore **@** Dt. 21-03-2012
Rs. 2.50 crore **@** Year 2012-13	Rs. 2.50 crore **@**Dt. 05-09- 2012
Rs. 2.50 crore **@** Year 2015-16	Rs. 96,50,000-00@ Dt. 11-05-2016 Rs.1,53,50,000-00 @ Dt. 11-05-2016

Current status :- Construction of Academic School Building work is completed. University has sent proposal to UGC for releasing remaining grant of 2.50 Cr.

(5)

Project Name :- **Construction of Multipurpose Hall Under UGC's 12th year plan.**

Construction Area :- 1426.64 Sq. Mtr.
Estimated cost :- 3,30,19,560/-
Fund received upto current year :- 50.00 Lakh
Fund received in year 2017-18 :- 198.00 Lakh
Action taken :- The work is in progress at P.W.D., Nagpur.

Received from UGC	Deposited to PWD Rs./ Receipt date
Rs.3,31,607-00 @Year 2003-14	Rs.3,31,607-00 Dt.01-10-2014
Rs.46,68,393-00 @ Year 2016-17	Rs.46,68,393-00 Dt.16-02-2017
Rs.98,00,000-00 @Year 2017-18	Rs.98,00,000-00 Dt.-20-05-2017
Rs.1,00,00,000-00 @Year 2017-18	Rs.1,00,00,000-00 Dt.20-05-2017

(6)

Project Name :- **Development work Under Vidharbha Vaidhanik Vikas Mandal Recommended Government Funds**

Estimated cost :- Rs.240.95 Lakh
Fund received upto current year :- Rs. Rs.240.95 Lakh
Action taken :- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur & Water Supply Dept. Z.P. Nagpur for deposit work.

1. Compound Wall :- Rs. 59.25 lakh
   (Work completed.)
2. Water filtration & Supply Scheme:-Rs. 49.60 lakh
   (Work is in progress)
3. Internal Roads :- Rs. 79.25 lakh
   (Work is in progress.)
4. Campus Electrification :- Rs. 52.85 lakh
   (Work is in progress.)

UNIVERSITY'S PROPERTY –

1) Maharashtra government has allotted land of 3.92 hectors at parsoda, tq. Ramtek, dist. Nagpur.
2) Total 22 rooms (total 834.977 sqm. area) at 4th,5th & 6th floor, N.I.T. complex, sitabaldi, Nagpur.
3) Buildings available in University campus at Ramtek
   a) Administrative building
      Ground floor - 563.34 sq.m.
      First floor - 561.12 sq.m.
   b) Guest House - 412.00 sq.m.
   c) Recreation Centre Building(Hostel) - 515.47 Sq.m.

LAND AT WARANGA, NAGPUR

Government of Maharashtra has allotted land measuring 17.51. H.R. at Survey No. 140, mouja Waranga , Th. & Dist. Nagpur to University.

EDUCATION CAMPUS AT NAGPUR

University has provided necessary educational facility at its own property at N.I.T. complex, Sitabuldi, Nagpur. Hence all the five educational departments are running there.

EXAMINATION DEPARTMENT

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University's Examination Section had successfully conducted summer and winter 2017-18 examinations. In winter 2017 total 92 examinations were conducted in which total 3544 students appeared in these examinations. In Summer 2018 total 135 examinations were conducted and total 5672 students appeared in these examinations. The results of all these examinations were declared within the 30 days' time as per the State Government and University Rules. All the work such as, Enrollment of students, examination work and result declaration completed through online. For this, Internet and other necessary facilities were made available in the Examination Section.

Examination Section Shifted to Ramtek premises:

Earlier, University's Examination Section was situated at Kasturba Bhawan, Bajaj Nagar, Nagpur. The University management had taken a decision to shift the Examination Section at Ramtek premises, which is the headquarter of this University. Hence, in the month of November 2017 Examination Section was shifted to Ramtek and inaugurated at the hands of Hon'blr Vice Chancellor Dr. Pramod Yeole.

On-screen Valuation Center Inauguration:

Online evaluation center was inaugurated at the hands of Hon'ble Pro-Vice-Chancellor Dr. Pramod Yeole on 25th May, 2018. Hon'ble Vice-Chancellor Dr. Shriniwas Varkhedi presided over the function. Dr. Umesh Shivhare, Controller of Examination made introductory remarks. Registrar Dr. Arvind Joshi, Director, Board of Planning & Development Dr. C.G. Vijay Kumar, Finance & Accounts Officer Dr. Ramchandra Joshi, Librarian Dr. Deepak Kapade, all Deans, Head of the Departments, Teachers, Administrative Officers & Employees were present on this occasion. Shripad Abhyankar conducted the proceedings and proposed a vote of thanks.

Participation of the employees in University's Cricket Team:

Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University organized inter University State level T20 Cricket tournament in the Month of January, 2018 for the University's Teachers and Employees. First time, in this tournament this University participated. Examination Section's employees Shri Anil Tiwari, Shri Rupesh Meshram and Shri Sunil Bawane were included in the University Cricket Team.

LIBRARY

Details working of library for the educational year 2017-18 are summit as below-

Reading Materials

Purchase and Gift reading materials (Growth) during the year.

Deteail	(01 April.2017-31st March 2018)		
	Acc. No.	**Total**	**Expenditure**
Purchasd Books	13012-13050 13053-13263	250	74245/-
Gift CD's	AVG-44- AVG60	17	Nil
Gift Books	G-13871-G-14573	703	Nil
Dissertations	D344-D353	10	Nil
Manuiscripts	M-2445-M-2461	17	Nil
Thesis	T94-T102	09	Nil
Bound Volume	J1016-J1105	90	-
Journals Subscription/ renewal	Current Journals 53	8 Renewal o 1 Subscription	15580/-
	TOTAL		**89825/-**

The above reading material's Accession, Cataloguing, Classification, Processing are completed and ready to use for readers.

Gifted Books received during the Year

Sr. No.	Name of books Donar	Total Books
1	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	308
2	Hon'ble Dr. Uma Vaidya, VC, KKSU, Ramtek	88
3	Vrushali Pundakar, Nagpur	43
4	Dr. Madhusudan Penna, HOD, Darshan Dept., KKSU, Ramtek	154
5	Sau. Kalyani Deshkar, Asst. Registrar, KKSU, Ramtek	09
6	Dr. Lalita Chandratre, KKSU, Ramtek	01
7	Dr. Rajendra Jain, KKSU, Ramtek	17
8	Dr. Vibha Khirsagar, C P & Berar Mahavidyalaya, Nagpur	05
9	Dr. Nanda Puri, HOD, Sanskrit Dept. KKSU, Ramtek	22
10	Dr. C G Vijaykumar , hod, Vyakaeran Dept., KKSU,Ramtek	02
11	Dr. Kavita Hole, sansl\krti Dept. ramtrk	05
12	Dr. Mrudula Naseri, Nagpur	05
13	Rekha Kiran Sane ,	04
14	Dev Dharam Mission, Ludhianna	04
15	Shri Atul Lade, kksyu. Ramtek	03
16	Sau. Shila Pramod Pulliwar, Nagpur	03
17	New Bhartia Book Corporation, New Delhi	05
18	Manik Gutte. Gudedwadi. Parali Vaijnath	05
19	R.L.Book Depo, Meerut	10
20	Others	10
	Total	**703**

Department Wise expenditure of Books & Periodicals from General Funds 2017-18

Department	No. of Books	No. of Copies	Expenditure on Books	No. of Periodicals	Expenditure on Periodicals	Total Expenditure
Sanskrit	11	19	3277/-	Nil	Nil	3277/-
Vedang Jyotish	Nil	Nil	Nil	02	2470/-	2470/-
Vyakaran Shastra	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Yoga/Darshan	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Education	06	08	908/-	Nil	Nil	908/-
General Dept.	31	34	8236/-	03	1100/-	9336/-
Competative centre	141	141	30212/-	Nil	Nil	30212/-
Total	**189**	**202**	**42633/-**	**05**	**3570/-**	**46203/-**

Department Wise expenditure of Books & Periodicals from UGC Funds 2017-18

Department	No. of Books	No. of Copies	Expenditure on Books	No. of Periodicals	Expenditure on Periodicals	Total Expenditure
Sanskrit	06	06	4916/-	01	100/-	5016/-
Vedang Jyotish	11	11	7600/-	Nil	Nil	7600/-
Vyakaran Shastra	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Yoga/Darshan	27	31	19096/-	02	11300/-	30396/-
Education	Nil	Nil	NIL	01	610/-	610/-
General Dept.	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Total	**44**	**48**	**31612/-**	**04**	**12010/-**	**43622/-**

Total Expenditure UGC & General Funds

निधी	ग्रंथ संख्या	ग्रंथाचा खर्च	नियतकालिकाची संख्या	नियतकालिकाचा खर्च	एकूणखर्च
UGC	48	31612/-	04	12010/-	43622/-
General	202	42633/-	05	3570/-	46203/-
Total	**250**	**74245/-**	**09**	**15580/-**	**89825/-**

Available Reading Material in Library

1.	Purchase Books	:	13263
2.	Gifted Books	:	14573
3.	Bound volumes	:	353
4.	Manuscripts	:	2461
5.	Thesis	:	102
6.	Dissertations	:	1105
7.	Audio –visual collection	:	36
8.	Gifted Audio –visual collection	:	60
Total Reading Materials		**:**	**31953**

- Print Journals : - **53**
- e- journal : - Through UGC Infonet Consortia

Sr. No.	Resource Name	Resource URL	No. of Journal
1	Economic & Political Weekly	http://epw.in/	1
2	ISID	http://isid.org.in/	Database
3	JCCC	http://jgateplus.com/	Database
4	Springer Link	http://www.springerlink.com/	1389
5	Taylor & Francis	www.tandfonline.com	1079
6	JSTOR	http://www.jstor.org/	3165

- **NDL-eResources**
  - World e-book Library
  - South Asia Archive (SAA)

- **NDL User Information**

Active Users	Non Active Users	Active & Non Active Users
48	**140**	**188**

Available Reading Material in Campus Library

Sr. No.	Details	PG Sanskrit Dept. Library	Educational Dept. Library
1	Text Books	9367	3366
2	Reference Books	753	124
3	Dissertations	166	187
4	Thesis	77	17
5	Bound Volumes	828	277
6	AV Collections	51	-------
	Total	**11242**	**3971**

Services & Facilities Of The Library

Services	Facilities
✓ Circulation Service ✓ Book Reservation Service ✓ Book Display New Arrivals ✓ Journal Display Service ✓ Reprographic Service ✓ Bibliographic Services ✓ Inter Library Loan Service ✓ Reference service ✓ Information services ✓ Referral service) ✓ Newspaper clipping services ✓ UGC -INFONET Digital Library Consortium e-Resource ✓ NDL eResources -World e-book Library -South Asia Archive (SAA)	✓ Reading Room Facility ✓ Periodical Facility ✓ Newspaper Facility ✓ OPAC ✓ Audio Visual Facility ✓ Internet Facility ✓ Manuscript Resource Facility ✓ Departmental Lib. Facility ✓ Special collection of books on Kavikulaguru kalidasa ✓ Collection of books on NET, SET & JRF, Competitive Exams ✓ Special Collection on Govt. Rule & Regulations ✓ e Thesis full text database ✓ Plagarisum check up facility

e-Shodh Sindhu Consortium
Publisher wise Usage Statistics for 2018

Sr. No.	Resources Name	Total
1	JGate Plus (JCCC)	318
2	JSTOR	53
3	Springer Link	11
4	Taylor and Francis	52

Urkund Plagiarism Software Usage Statistics Month wise in 2017-18

No. of Usage	Total Usage
	68

Information about Library Officers & Staff (2017-18)

Post	No.	Name	Location
Librarian	--	Dr. Deepak Kapade (Additional Charge)	From 30/9/2013
Asstt. Librarian	1	Dr. Deepak Kapade	Main library ,Ramtek
Superintendent	1	Shri. Ritesh Meshram (Additional Charge)	Departmental Library, Nagpur
Library Asstt.	2	Ku.Pragati Dhepe	Main library ,Ramtek
		Ku. Minakshi Meshram	Departmental Library, Nagpur
LDC	---	Shri Dharmesh Shukla	Main library ,Ramtek
Library Attended	2	Shri. Mukesh Sahare	Departmental Library, Nagpur
		Shri. P. P. Kawale	Main library ,Ramtek
Peon	1	Ku Surekha Tijare	Departmental Library, Nagpur
	---	**Nil**	Main library ,Ramtek

Details Working of Library

- ✓ The University Library has taken Institutional membership of NDL (National Digital Library). Through this 48 members are prepare to availe facility of NDL by the library in the year2017-18.

- ✓ Submitted 15 Thesis uploaded in Shodhganga & available full text database facility. Total 30 thesis uploaded in shodhganga portal.
- ✓ Total 250 Books and 9 Journals purchase/Renewals are completed in that year.
- ✓ 953 Books entries are completed on Soul Software
- ✓ Completed 953 Old and New Books Classification.
- ✓ Total 52 Journals issues are received and completed entries of the same. Those journals are not received, reminder letter also sent to concerened.
- ✓ Total 703gifted books accessioning, Cataloguing, Classification and Processing are complete.
- ✓ University Library sent thanks letter with computerized list of books to all 42 books donors.-
- ✓ Total 152 Books, 4 AV and 05 Thesis are transfer from main Library to Departmental Library.
- ✓ Total 17 Manuscripts entries are completed in accession register.-
- ✓ Barcode lable paste on total 1234 books.
- ✓ Prepared a Online feed back form (google form) and avalble to the students of KKSU on university library Website.

- **Available News Paper in Library**

Library Provides daily Newspaper during the period

Sr. No.	Main Library	Dept. Library
1	The Hitwada	The Hitwada
2	Sakal	Sakal
3	Lokmat	Lokmat
4	Maharashtra Times	Maharashtra Times
5	Tarun Bharat	Tarun Bharat
6	Loksatta	Loksatta
7	Dainik Bhaskar	Dainik Bhaskar
8	Times of India	Times of India
9	Rojgar Samachar	Punya Nagari
10		Lokmat Samachar
11		Navbharat
12		Lokshahi Warta
13		Deshonnati
14		Employment News
Total	**10**	**14**

- **Expenditure on Newspaper**

Sr.No	Main Library	Dept. Library	Total
1	8184/-	10963/-	**19147/-**

- **Newspaper Clipping Services**

Library provides newspaper clipping service to the users. Library staff collected 187 news reading our vishwavidyalaya and maintains systematic record in the file as well as made available to all readers for use.

- **Xeroxing Service**

Sr. No	Main Library	Dept. Library	Total
1	3750	7111	**10861**

Books Circulations

Books Circulation	Main Library	Dept. Library	Total
	68	4607	4675
Reading Room Issue	62	5998	6060
Membership Extension Service Issue-Return	----	92	92
Special Home Issue-Return Books	-----	139	139
Total	**130**	**10836**	**10966**

Library Visitors

Visitors	Main Library	Dept. Library	Total
Library Visitor	126	7041	7167
Extension Members	---	45	45
Internet Users	Nil	294	294

Library Membership

Category	Category Description	No. Member	Meb. Fees	Deposit
A	University Authority	06	Nil	Nil
B	University Officers	04	Nil	1000x4=4000
C	Permanent Teachers	15	Nil	1000x15=15000
D	Temporary Teachers	04	Nil	1000x4=4000
E	Research Scholars	17	200x17=3400	1000x17=17000
F	Permanent Non-Teaching Staff	0	Nil	Nil
G	Temporary Non-Teaching Staff	0	Nil	Nil
H	UG. PG.Students	108	200 x108=21600	1000 x 108=108000
	UG PG Students-(Education)	44	200 x 44=8800	1000x44=44000
	UG PG Students (Lib. Fee Wives)	08	0x8=0	1000x8=8000
I	M.Phil Students	10	200 x10 =2000	1000 x10=10000
	M.Phil Students(Education)	00	200x0=00	1000x 0=000
	M.Phil Students(Lib.fee Wives)	-	-	-
J	External Members	47	200 x 47=9400	1000 x 47=47000
K	Casual Members	02	100 x 2=200	Nil
L	Short-Term Members	02	200 x2=400	Nil
M	Reading Room Members	01	500x1=500	Nil
Total		**268**	**46300/-**	**257000/-**

Library Membership Extension Service

Library Membership Extension Service Issue-Return Service provided during exam period. (Year 2016&17)

Membership Extension Service	Library Membership Extension Service Total Fee (Per Member Rs. 100/-)	Total Books Issue Return	Total Amount
45	4500	226	4500

Library Income

Details	Year 2017&18		Total
	Main Library	Dept. Library	
Library Membership Fees	-----	46300	46300
Extension Service Fees	-----	4500	4500
Book Late Fees	-----	8778	8778
Xeroxing Fees	3750	7111	10861
Lost I-Card Fees	-----	600	600
Waste Newspaper Sale	7940	2508	10448
Total Income	**11690**	**69797**	**81487**

Description about library Deposit, Renewal, Refund and Laps (Year 2016-2017)

Library Membership Annual Fees (Year 2016-2017)	--	Rs. 44200/-
Total Deposit (Year 2016-2017)	--	Rs. 249000/-
Deposit Return (Year 2016-2017)	--	Rs(-) 45000/-
Balance Amount in Finance Dept.	--	Rs(-) 204000/-
Renewal (Year 2017-2018)	--	Rs(-) 144000/-
Laps Amount (Year 2017-2018)	--	Rs(-) 60000/-

- ✓ Rs. 44200/- annual library fees of 234 members per member Rs. 200/- received in the year 2016-17. (Casual Member 100 x 6=600 and Short-Term Member Rs. 200x2=400/- total 1000/- included in Rs.44200/-.)
- ✓ Total 264 student become members of the library. Out of them 249 members deposited Rs. 249000/- in the year 2016-17.
- ✓ Out of 249 members, 45 members submitted refund form and as per rule Rs. 1000/- per member Rs. 45000/- refunded to them.
- ✓ 144 Members had renewed their membership in the year 2016-17. Rs. 144000/- deposit Information about renewal of membership sent to finance department.
- ✓ Laps amount Rs. 60000/- of 60 library members are still deposited in the Finance Dept.

Others Programmes /Works

1. J-Gate Awareness & Traning Program

J-gate awareness & training Program was organized by university Library in collaboration with Informatics Publishing Ltd, Banglore on Wednesday 23rd August 2017 at Nagpur Campus. On the occasion, the expert of Informatics Publishing Ltd. Mr. Mayank Dedhiya gives the training of J-Gate accessing, Retrieve and how to save the data from J-Gate. Dr. Deepak Kapade delivered introductory information of J-Gate programme and Dr. Arvind Joshi, Registrar of KKSU preside

over the inagural function. This training programme was highly beneficial to the students as well as teachers of the KKSU.

2. Books Exhibition related to Ved and Vyakaran

Book exhibition programme arrange on 15-09-2017. Various reading materials related to Ved and Vyakaran, Dissertations and AV collections were kept in this exhibition. Book exhibition was inaugurated by HOD, Dr. C. G. Vijakumar of Ved and Vyakararan Department. At that time Dr. Shivram Bhatt, Dr. Nanda Puri, Dr. Indumati Bharambhe Dr. Dalai, Dr. Chaudhari, Dr. Marathe were prominently present on this occasion. The librarian and all the library staff work hard for success of the programme.

3. Marathi Bhasha Sanvardhan Pandharvada

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Nagpur, organized "Marathi Bhasha Sanvardhan Padvaravada", on 11.01.2018, on this occasion University library organized Marathi books exhibition and lecture series. Marathi Books were displayed in various subjects in Marathi language. This book exhibition was inaugurated by Hon'ble VC Dr. Shrinivas Varkhedi. On this occasion Dr.Arvind Joshi, Registrar, KKSU and Dr.Nanda Puri, Dr. C. G. Vijakumar , Dr. Shivram Bhatt, Dr. Indumati Bharambhe, Dr. Dalai, Dr. Lalita Chandratre, Dr. Rajshree Meshram, Dr. Marathe, Dr. Chaudhary
Dr. Ghokhale were present.

Dr. Dhanjay Gabhane, Librarian, Samarth Mahavidyalaya, Lakhni was the chief Guest and tutor of Marathi Bhasha. Programme co-coordinator Dr. Deepak Kapde and other professors and students as well as all the library staff were present.

4. Books Exhibition on Occasions of Marathi Gaurav Din

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Library organized Books exhibitions on the occasions of Marathi Gaurav Din on 23.02.2018. Ved and vayakaranshastra, Sanskrit Sahitya, Jyotishastra, Darshanshastra, Education, General Books and Kalidas Books as well as Marathi texts books, and various articles of the author were kept in the exhibition. This book exhibition was inaugurated by HOD Dr. Nanda Puri, Department of Sahitya. At that time Librarian Dr. Deepak Kapade, Dr. C. G. Vijakumar & Dr. Kavita Hole were present. The librarian and all the library staff work hard for success of the programme.

5) Marathi Paragraph Competitions

Marathi paragraphs Competitions programme were organized based on Marathi text books exhibition which is organized in the campus library on 23.02.2018. Many students were participating and written Marathi articles with their opinion on the necessity and availability of Marathi books in the library. Competitions first price received by Ku. Aakanksha Suryawanshi, second Price Ku. Trushna Lanjudkar and Third Prices Suvarna Kewate. In this Marathi paragraphs competition. The librarian and all the teachers as well as library employees were cooperated to the students for the competitions.

6) "Marathi Gaurav Din" (Essay Competitions)

Marathi Essay Competition was organized by the university on Marathi Gaurav Din-2018 organized on the occasion of the birthday of V. V. Shirwadkar (Kusumagraj). Nearby Ramtek, Devlapar and Parshivani schools, college students were participated in this essay competition.

Sr. No.	Group	Award	Name	
1	School Group	First	Ku. Nidhi Ratnakar Thakre	Samarth High school, Ramtek
2		Second	Ku. Geeta Laxman Atram	Eklavya Residenshiyal School, Khairi
3	(Class 08 to 10)	Third	Ku. Shruti Khatuji Chaudhari	Eklavya Residenshiyal School, Kahiri
4	College Group	First	Ku. Kanchan Sukhadev Giri	Eklavya Residenshiyal School, Khairi
5	(Class 11 to Graduation)	Second	Ku. Maheshwari Suresh Natkar	Vidyasagar Kala Mahavidyakaya, Ramtek
6		Third	Sau. Sarita Rajendra Gillurkar	KKSU, Ramtek
7	Open Group	First	Ku. Minakshi Meshram	KKSU, Ramtek
8		Second	Atul Khode	KKSU, Ramtek

Publication Department

Books and Journals Published

Sr.No.	Title	Author	ISSN/ISBN	Pub.Year	Price
1	Yogvasisht	Dr. Uma Vaidya	ISBN -978-93-85710-10-0	2017	450/-
2	Sanskrit Vagvilas Trutiya Mudra	Dr. Nanda Puri	ISBN -978-93-85710-09-4	2017	50/-
3	Sanskrit Shikshan	Dr. Lalita Chandratre	ISBN -978-93-85710-07-0	2017	250/-
4	Tark Sangrah Mahabhasya	Shri. Manik Aabaji Gutte	ISBN-978-93-8710-05-6	2017	500/-
5	Sahitya Sushama(Gaurav Granth Dr. Uma Vaidya)	Dr. Madhusudhan Penna	ISBN-978-93-85710-11-7	2017	2000/-

Following Gifted Books by Prakshan Department

Sr. No.	Gift Books Name	Main Library	Dept. Library	Total
1	Sanskrit Balsahitya Set	2 Set	3 set & 3 Copies	5 Set & 3 Copies
2	Vastuvivek Granth	----	----	---
3	Sanskrit Vagvilas Pratham Mudra	----	---	---
4	Sanskrit Vagvilas Dwitya Mudra	----	---	---
5	Sanskrit Vagvilas Trutiya Mudra		14	14
6	Sanskrit Setu		---	---
7	Shatrapati Shivkavyam	5	20	25
8	Vaidic Sahityatil Dharmacha Ugam ani Vilkas	-----	-----	---
9	Others	----	----	---
	Total	**2 Set & 5 Copies**	**3 Set & 37 Copies**	**5 Set & 42 Copies**

Income of Publication Department

Sr. No.	Books Sale	Main Library			Dept. Library			Total 1+2
		No.	Rate	Rate 1	No.	Rate	Rate 2	
1	Sanskrit Balsahitya Set	--	--	--	**1** Set	**2300/-**	**2070/-** **10% Discount**	**2070/-**
2	Vastuvivek Granth	--	--	--	**41**	**90/-** **(No Discount)**	**3690/-**	**3690/-**
3	Sanskrit Vagvilas Pratham Mudra	01	40	40/-	**45**	**40/-** **(No Discount)**	**1800/-**	**1840/-**
4	Sanskrit Vagvilas Dwitiya Mudra	01	30	30/-	**272**	**30/-** **(No Discount)**	**8160/-**	**8190/-**
5	Sanskrit Vagvilas Trutiya Mudra	---	---	---	**12**	**50/-** **(No Discount)**	**600/-**	**600/-**
6	Sanskrit Setu	01	100	100/-	**09**	**100/-** **(No Discount)**	**900/-**	**1000/-**
7	Vruttalok	02	60	120/-	**01**	**60/-**	**60/-**	**180/-**
8	Vyakaran Shikshanam	--	--	--	**01**	**100/-**	**100/-**	**100/-**
9	Vaiyakaran Kaumudi				**01**	**125/-**	**125/-**	**125/-**
10	Yogvasisht				**01**	**450/-**	**450/-**	**450/-**
11	Kautiliyam				**01**	**300/-**	**300/-**	**300/-**
12	Sahitya Patheyam	--	--	--	**02**	**50/-**	**100/-**	**10/-**
13	Sahitya Sushma	--	--	--	**01**	**2000/-**	**2000/-**	**2000/-**
14	Postage Charges	--	--	---	--	---	---	---
15	Others	--	--	--	----	--	----	….
	Total	**05**		**290/-**	**1 Set & 387 Copies**		**20355/-**	**20645/-**

ANNUAL REPORT
ENGLISH

ACHIEVEMENTS

UNIVERSITY ACHIEVEMENTS

2017-18

Academic

- A Training Center for Competitive Exams and A Reading Section has been established in Ramtek Campus
- KKSU started NET/SET Guidance Classes in Ramtek Campus for Sanskrit Students from April 2018.
- New two certificate course has been introduced to the pass out of SSLC to enter into Sanskrit Studies in Ramtek Campus.
- University has been decided to affiliate Vaidik Pathshala to KKSU.
- MoU signed with Karanataka Samskrit University, Bengaluru.
- MoU between KKSU, Ramtek and School of Vaidik Sciences, MIT-SVS, Pune was signed. The objectives of both the MoUs are to organize seminar, conferences, symposium to take up the Research Projects, translation work, to share and exchange the Knowledge.
- Manuscript Preservation Center has been awarded by National Manuscript Mission, Govt. of India to the University. MoU is signed.

Research

- University established Research & Development Committee.
- Ten research proposals were finalized and sent to different funding agencies.
- New directions of Ph.D, Honorary D.Lit. were made.
- Two Research Projects have been granted by Rashtriya Sanskrit Sansthan, MHRD, Govt. of India.
- It has been decided that Rs. 5000/- will be offered to regular Ph.D. scholars as a research scholarship.

Co-curricular

- **Saral-Manak Sanskrit Workshops** were organized at 20 different places of Maharashtra as a part of the Extension Activities.
- KKSU's Yoga Dept. organized various **Yoga Camps** in Nagpur and around on occasion of International Yoga Day.

Cultural

- **Marathi Bhasha Gaurav Din** was celebrated on 27th February 2018 with zeal & enthusiasm in coordination with Schools & Colleges in Ramtek. Various events like Essay, Elocution Compitations, Unicode Workshop, Symposium, Lecture of the Marathi Scholar, Book

Exhibition, Granthadindi, Modi lipi workshop, Marathi Kavisammelan, Marathi geet program etc. organized by the University.

Infrastructural

- Bhumipujan of Waranga land was performed at the hands of Hon'ble VC Prof. Uma Vaidya & Dr. Chandrashekhar Vaidya on 16 September 2017 Registration process of newly allotted land in Waranga, Nagpur is completed.
- Karyarambha Vidhi of Multipurpose Hall has been performed at the hands of Shri. Hanumant Varakhedi & Mrs. Bharati Varakhedi on 3rd March 2018. The work of Hall is in progress.
- University received 94 lakhs for the construction of Multipurpose Hall.
- The construction work of academic building is completed.
- Taking over of newly built Hostel building in Ramtek campus is completed.

Administration

- **Prof. Uma Vaidya** was retired after completing her tenure on 18th September 2017. She has successfully completed and gave a shape with innovative ideas in Academics & Administration.
- After the superannuation of Prof. Vaidya, **Dr. Pramod Yeole**, Pro VC, RTMNU, Nagpur was the Offciating VC of KKSU till 13th December 2017.
- **Prof. Shrinivasa Varakhedi** has been selected as New Vice-Chancellor of KKSU. He assumed the charge on 14th December 2018.
- The Exam Section of KKSU has been transferred from Nagpur to Ramtek in the Month of October 2017.

Publication

- **Sahitya-Sushma**, a Felicitation Volume on Prof. Uma Vaidya has been published at the hands of Dr. Siddharthvinayak Kane, Hon'ble VC , RTMNU, Nagpur at Foundation Day Program on 18th September 2018.
- **'*Vaidarbhee*' - University's first trimonthly News-letter** was published.
- Sanskrit Report has been published on the occasion of Marathi Bhasha Gaurav Din on 27 February 2018. A report made by Sanskrit Commission under the MHRD, New Delhi has been translated by the faculties of KKSU in Marathi.

Award

- Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek has been awarded by **Vedamaharshi Vinayakbhatta Ghaisas Guruji Saraswati Upasana Puraskar** at the hands of former Vice Chancellor of KKSU Prof. Uma Vidya. Dr. Pramod Yeole, Officiating VC of KKSU received the award on 1st November 2017. This award is given by Vedacharya Ghaisas Guruji VedaPathshala, Pune for promoting Veda & Sanskrit.

- **Dr, Uma Vaidya**, Former VC, KKSU has been awarded S.M. Kulkarni memorial award for her book Yogavasistha & Panthiya Tattvajanana by Vidarbha Samshodhan Mandal, Nagpur.
- Prof. Madhusudan Penna, Dean has been invited for 17th World Sanskrit Conference held at Vancouver, Canada from July 9 to 13th 2018. Prof. Penna was selected to participate in a special delegation to WSC under the leadership of Hon'ble Shri. Prakashji Jawdekar, HRD Minister, Government of India.
- **Dr. Parag Joshi** received Second Prize for his Sanskrit Poem on Paryavaran Rakshan in Akhil Bharatiya Sadya Pratiyogita Competition organized by Delhi Sanskrit Academy, New Delhi.
- **Dr. Rajendra Jain,** Assistant Professor, Sanskrit Bhasha tatha Sahitya Dept. has been awarded by Shramansanskriti Yuva Vidvat Puraskar for the contribution in Prakrit Literature. The award has been conferred by Diganmbarjain Shramansanskriti Sansthan, Sanganer.
- A team of KKSU has been excelled in **Maharashtra State Level Sanskrit Scriptures Competition** organized by K. J. Somaiyya Sanskriti Peetham, Rashtriya Sanskrit Sansthan's Campus, Mumbai on 17th November 2017. Nine students participated and bagged Gold Medal in various Competitions.
- A team of KKSU students of Fine Arts bagged prizes in **Indradhanushya 2017,** InterUniversity Yuva Festival organized by Vasantrao Naik Krishi University, Parbhani.
- Tirupati Sanskrit Vidyapeeth, Tirupati organized **Tirupati Talent Festival** in January-February 2018. A team of 12 students was participated in the same. University team bagged prizes in varios Competition.
- A Cricket team of KKSU has been participated in InterUniveristy Cricket Competition organized by RTM Nagpur Univeristy, Nagpur in January 2018.

ACHIEVEMENTS OF THE FACULTY.

VEDA & VYAKARANA DEPARTMENT

Research paper publication :-

1. **Dr. Shivaram Bhat** – Assistant Professor

A) Kavyapurti- A self-composed poetry was published in Sanskrit Bhavitavyam.

B) Paropakaraya bhavanti vrukshah- The article was published in Sanskrit Bhavitavyam.

C) Acharyadevo Bhava- A research article was published in the felicitation volume i.e Vidyarashmi.

2. **Dr. Jaywant Chaudhari** – Assistant Professor

A) Puraneshu Yogavimarshah- A research article was published in Sanskrit Bhavitavyam.

Research Paper Presentation :-

1. **Dr. Harekrushna Agasti –**

A) "Concept of cultural harmony and global peace in Vedic Sanskrit Literature" is a research paper, was presented in National Conference on cultural harmony is the way forward for global peace organized by ICCS, Nagpur.

B) "Shabdashastravit Prajnabharati" is a research paper , presented in National Sanskrit conference on birth centenary celebration of Shridhara Bhaskara Warnekar organized by Sanskrit Bhasha Pracharini Sabha, Nagpur.

C) "Shikshagrantheshu Varnavicharah"is the research paper which was presented in All India Oriental Conference organized by shree Somanath Sanskrit University, Veraval, Gujarat.

Research paper published in conference proceedings :-

1. **Dr. Shivaram Bhat-**

"Vatsalyarasayane kaveh bhaktiyatra" is the research paper, presented in the National Sanskrit conference on birth centenary celebration of Shridhara Bhaskara Warnekar and the same paper was published in the conference proceeding also.

2. **Dr.Jayawant Chaudhari –**

"Shrishiavarajyodayamahakavye ojogunavicharah" is the research paper, presented in the National conference organized by L.A.D. College for women of Arts, Commerce and Science & Smt. Ratnidevi Purohit College of Home Science & technology College, Nagpur.

Book Publication –

Dr.Shivaram Bhat-

1. Taddhitaganashabdanirvachanam-Published by Charul Publication,Nagpur (ISBN-978-81-910776-0-5)
2. Shriharinamamrutavyakaranasya Antarangam-Published by Charul Publication,Nagpur (ISBN-978-81-910776-0-6)

Invited lectures by the Faculties :-

1) Dr. Harekrushna Agasti –

SN	Subject/ Position	Title	Organizer	Level	Year
1.	Delivered Shastrarth on Apadana-Karakam	Shastrarth Parishad	KKSU	University level	2017-18
2.	Judge,Sanskrit Debate Competition	Battle of Words	School of Scholars,Nagpur	State Level	2017-18
3.	Lecture delivered on Taddhita Prakaranam	Coaching Course for NET/SET Examinations	Competitive Examination Guidance Center,KKSU	University level	2017-18
4.	Lecture delivered on Karaka Prakaranam and Stripratyaya Prakaranam	Coaching Course for NET/SET Examinations	Competitive Examination Guidance Center,KKSU	University Level	2017-18
5.	Lecture delivered on Sanskrit for Students	Sanskrit Day Celebration	Somalwar School,Nagpur	Local Level	2017-18
6.	Lecture delivered on Management Quqlities in Sanskrit Literature	Welcome ceremony for New Students	Administrative Service Degree College,Nagpur	College Level	2017-18

2) Dr. Shivaram Bhat -

SN	Subject/ Position	Title	Organizer	Level	Year
1.	समानकर्तृकयोः पूर्वकाले	Shastrasabha	Shri Sadguru Omkaranatha Vedavidyalaya,Parabhani	Regional	2017-18
2.	सरलमानकसंस्कृतस्य स्वरूपम्	Saralamanakasanskrit Karyashala	Dept. of Sanskrit, C.P.& Berar College,Nagpur	Regional	2017-18
3.	सर्वादीनि सर्वनामानि	Shastrarthaparishat	KKSU	Regional	2017-18
4.	महाभाष्यम्	Coaching Course for NET/SET Examination	KKSU	Regional	2017-18
5.	आत्मनेपदप्रकरणम्	Coaching Course for NET/SET Examination	KKSU	Regional	2017-18
6.	समासप्रकरणम्	Coaching Course for NET/SET Examination	KKSU	Regional	2017-18

Additional responsibilities of faculties :-

1. **Dr. Vijayakumar C.G.** – 1. Dean, Faculty of Vedavidya,
   2. Director (I/C), Board of Planning and Development, KKSU.
2. **Dr. Harekrushna Agasti** – 1.Head, Dept. of Veda Tatha Vyakarana
   2. Co-ordinator,Knowledge Recourse Centre
   3. Co-ordinator,Ek Bharat Shreshtha Bharat
3. **Dr. Shivaram Bhat** – 1. Secretary, Shastrarthaparishat
   2. Team Manager - Avishkar, Youth Talent Festival, Shastra Competition at Mumbai
   3. Co-ordinator,MOU between KKSU&MITSV, Pune
4. **Dr. Jayawant Chaudhari** – Team Manager, Indradhanushya and Program Officer,NSS

Research Project :-

1. **Dr. Shivaram Bhat** – A Minor research project on **पाणिनीयाष्टाध्याय्यां षत्वविधायकसूत्राणां बाध्यबाधकभावचिन्तनम्** was sanctioned and funded by the KKSU. The project has been submitted to the University before the deadline.

2. **Dr.Harekrushna Agasti** – A Minor research project on **Technical terms in Principal Pratishakhyas** has been sanctioned and funded by the KKSU. Work on project is going on and the last date for submission is 28 Feb. 2019

Training Course –

1. **Dr.Harekrushna Agasti –**

Programme	Duration	Organised by
Short Term Course on Gender Sensitization	**04 December 2017 to 09 December 2017**	**HRDC-RTM Nagpur University**

2. **Dr. Shivaram Bhat –**

Programme	Duration	Organised by
Refresher Course	**21st July to 10th August 2017**	**UGC-HRDC, Devi Ahilya Vishvavidyalaya, Indore**

3. Dr. Jayawant Chaudhari –

Programme	Duration	Organised by
लेखकानुवादक वर्ग	**6 days workshop**	**K.K.S.U., Ramtek**
Refresher Course	**28 June to 18 July 2017**	**Bhagatphoolsing Mahila Mahavidyalay**

Awards to the Faculty –

Dr. Shivaram Bhat – Best poetry composition in Sanskrit award was given by the renowned organization i.e Sahitya vihar, Nagpur on 28.10.2017

SANSKRIT BHASHA AND SAHITYA DEPARTMENT

All teachers have participated in various International, National and State level Seminar/Conferences and presented their research articles as mentioned by them in their PBAS (API) form. Of them, some details are as follow-

Prof. Nanda Puri - Professor & Dean, Sanskrit tatha Sanskritetar Bhasha Sankaya.

The Dean of the Faculty of Sanskrit and Sanskritetara Bhasha & HoD., Dr.Nanda Puri had took charges as the director, IQAC. As per the PBAS form, she had published 04 research papers & 02 Articles during the year. 02 Ph.D. students had submitted their research thesis and 06 ph.d. & 02 M.phil. students are still working under her guidance. She was invited as resource person on 07 variant places to deliver the speech. She is presently working on the sanctioned research project namely - **Critical Appreciation of Short Stories of pt. Kshama Rao.** The project is sanctioned by K.K.S.U,Ramtek.

Dr. Kavita Holey - Associate Professor & HoD

The Associate Professor, Dr. Kavita S. Holey worked additionally on position of the Secretary of the Maharashtra State Kalidas Sadhana Puraskar Scrutiny Committee & Selection Committee. She had also worked as in-charge Director, Extension Services Board & Public Information Officer, Right to Information, in the university. As well as, She had taken charges as the Nagpur Campus Director & the Co-ordinator, IQAC, K.K.S.U, Ramtek. She is also working as Research Associate in University Scheme Project named as **Docu-drama**. As per the PBAS form, she had published 03 research papers, 05 articles during the year. She presented 05 research papers in the year. 01 M.Phil. and 05 Ph.D. students are working under her guidance. She was invited as resource person on variant places to deliver the speech. She is presently working on the sanctioned research project namely – **Mini Encyclopediya of Indology.** The project is sanctioned by K.K.S.U,Ramtek.

Dr. Parag Joshi - Assistant Professor & OSD (Academics), VCO.

The Assistant Professor Dr. Parag Joshi, was invited in Sanskrit Kavi Sammelana, in Sahitya Academy, Delhi. His Sanskrit poems were mostly appreciated. He had received II prize in the same. He worked additionally as a course-coordinator on Certificate Course in Geeta. He also worked as secretary and member on variant committees. He had also additionally appointed as O.S.D.(Academics). As per his PBAS form, he published 11 research papers & articles during the year and presented 03 research articles in the year. He was invited as resource person on 06 variant places to deliver the speech. One M.Phil. and 03 Ph.D. students are working under his guidance.

Dr. Rajendra Jain - Assistant Professor

The Assistant Professor, Dr. Rajendra C. Jain, had participated in Refresher Course in Sanskrit & a (advanced) Summer School on Prakrit Language & Literature during the year. He got II prize in the Prakrit Summer School. The institution-Shraman Sanskriti Sansthan, Jaipur had felicitied him with Shraman Sanskriti Yuva Vidvat Puraskaar-2017 for his contribution in studies of Sanskrit & Prakrit. He also coordinated the course- Agam Diploma in Prakrit entirely. As per his PBAS form, he had published 06 research papers & articles during the year. He presented 03 research papers in the year. He was invited as resource person on 04 variant places to deliver the speech. 03 Ph.D. students are working under his guidance. He is working on the research project - **"Kumar Sambhavam (Vth canto) with Sanskrit commentary and Marathi Translation"** which is financially supported by Rashtriya Sanskrit Sansthan, Delhi.

All teachers of the Department had performed all examination related duties like Centre officer, Valuation Officer, Paper Setter, Moderators etc. Other than this, regular teaching activates related to the students performed by all on time.

BHARATIYA DARSHAN DEPARTMENT

Prof. Madhusudan Penna - Professor & Dean, Faculty of Indian Religion, Philosophy and Culture

1. Entries on Indian Philosophy, Entries written in Dictionary on Religions, KJ Somayya Vidyavihar, Mumbai
2. Law of Inheritance in Dharmashastra, Felicitation volume Sanskrit Bhasha Pracharini Sabha, Nagpur

Papers presented in conferences

1. Yoga –Brain, mind and beyond, World Vedic Conference, Deccan College, Pune
2. Yoga philosophy for society, National Conference, Ramakrishna Math, Pune
3. Prajnabharati Varnekar Indian Philosophy, National Conference, Sanskrit Bhasha Pracharini Sabha, Nagpur

Invited Lectures and Talks

1. Culture with special reference to Ancient Sanskrit Literature, Heritage and Culture Studies, Hislop College, Nagpur
2. Ancient Indian Sciences, Disha nirdesh IAS coaching, Disha nirdesh IAS coaching institute, Haryana
3. Yoga-Human resources, Workshop for teacher scholars on IT/Yoga/Spiritual Studies/stress management etc., HRD center, Amaravati University
4. Sanskrit Studies and research, Hindi International University, Wardha, Dept. of Sanskrit
5. Saint Ramanujacharya, Sant Jnaneshwar and Tukaram Pratishthan, Nagpur, Ahilyamandir, Dhantoli
6. Saint Ramanujacharya life and teachings, KKSU Acharyabharati Lecture series, Ramtek

Dr. Kalapini Agasti - Assistant Professor & HoD.

I. Minor Research Project

A Minor Research Project on "Prachin Aharashastrachi Adhunik Kalat Upayogita" is completed for which financial assistance was given by the University. The Project has been submitted to the University with in the stipulated time.

II. Training Camp

Attended the summer School Program organised by HRDC, RTM Nagpur University during 21st July 2017 to 10 Aug. 2017

III. Research Paper Presentation

1. Presented a research paper on "Prajnya Bhartinche Yoga chintan" in National Conference organised by Sanskrit Bhasha Pracharini Sabha & L.A.D. College, Nagpur
2. Research Paper on "Cultural harmony and Global Peace in Indian Philosophy" was presented in National Conference organised by ICCS, Nagpur.
3. Research Paper on " Yogopanishadon ka Yogatattavajnyan me Yogadan" was presented in 49th Session of AIOC held at shree somanath Sanskrit University, veraval, Gujarat.

IV. Guest Lectures

1. Delivered a Keynote address on Patanjal Yogasutra in State Level conference in yoga Mahavidyalay, Nashik
2. Lecture was delivered on "Yoga for farmars" in the Farmars Sammelan organised by IFFCO, Nagpur
3. Delivered a Lecture on "Yoga for Personality development" in B.Ed College of KKSU.
4. Delivered Lecture on History of Yoga and Patanjal Yogasutra in NET Coaching Centere of KKSU.

EDUCATION DEPARTMENT

Papers published in Research Journal

Prof. Indumati Bharambe - Professor & HoD

1) Development & Implementation of HIV/AIDS education awareness training module for prospective teachers, published in journal EDUTRACK, vol. 17 (1) Sept. 2017, ISSN 0792-9845.

2) Job interview awareness among teacher trainees in regular & distance B.Ed. programme published in EDUTRACKS, Vol. 17(3) Nov. 2017, ISSN 0972-9845.

3) Effect of computer Addiction on health of Students, Edutracks Vol. 18(3) March 2018, ISSN 0972-9845.

Dr. Kirti Sadar - Associate Professor

1) Life Skill Education, International Research Journal Vidyawarta, Oct. 2017 ISSN - 2319-9318, IF 4.014.

2) Teaching competency of Jr. College Teachers, International Online journal Research Demogogue Vol. IV, Issue 1, Oct. 2017, ISSN 2350-1081, I.F. 5.210.

3) M-Learning Concept and Applications, International Journal Vidyawarta March 2018, ISSN 2319-9318, I.F. 5.131.

Dr. Amol Mandekar - Assistant Professor

1) Role of teacher in Inclusive Education, International Journal Aadhar, ISSN 2319-9318 IF 2.66.

2) A comparative Study of Educational attitude of learning students having average intelligence belonging to rural and urban area of Amravati, Journal Vedanjali, ISSN 2349-364.

Dr. Rajashree Meshram - Assistant Professor

1) Personality development through yoga education International online journal of Researches in social science and information studies IJRSSIS Vol. V March-17, ISSN - 2347-8268.

2) Teaching and learning through social media in Education, International journal Vidyawarta, March 2018, ISSN - 2319-9318.

Papers published in Conference Proceeding

Prof. Lalita Chandratre - Professor & Dean, Faculty of Education & Misc. Faculties.

1) Paper published in International Conference on Communication, media and management conducted by Burapha University International College, Thailand, 18 Nov. 2017.

Dr. Kirti Sadar

1) Mahatma Gandhi Yanche Shikshanvishayak Yogdan, UGC Sponsored International Conference on beyond boundaries : Gandhian Vision in the age of Globalization, Wardha, 24 March 2018, ISSN 978-93-85162-80-0.

Papers Presented in Conference Proceeding

Prof. Lalita Chandratre

1) International Conference on communication, media and management conducted by Burapha University International College, Thailand, 18 Nov. 2017.

2) Paper presented in National Conference conducted by LAD College and Smt. Ratnadevi Purohit College, Nagpur dt. 6-7 Oct. 2017.

Dr. Kirti Sadar

1) Mahatma Gandhi Yanche Shikshanvishayak Yogdan, UGC Sponsored International Conference on beyond boundaries : Gandhian Vision in the age of Globalization, Wardha, 24 March 2018, ISSN 978-93-85162-80-0.

Dr. Hrishikesh Dalai - Assistant Professor & Principal, Kalidas Adhyapak Mahavidyalaya

1) विवेकानन्द विजय नाटके शैक्षणिक मूल्यानि, National Sanskrit Conference, LAD College, Nagpur

2) Social and cultural manifestation of globalization, National Seminar on globalization and its impact on Indian culture and social value, Govt. Girls College, Badlapur.

3) Role of Higher Education in employment, National Seminar on Creating a unified foundation for sustainable development, Raza P. G. College, Rampur.

Dr. Amol Mandekar - Assistant Professor

1) Women Empowerment and their safety, National Conference Women Safety : Challenges and remedies Pardikar Mahavidyalaya, Beed.

Prof. Rajashree Meshram

1) Contribution of Education in the development of Smart City, International Conference at Dhanwate College, Ngapur, 12-13 Jan. 2018.

2) Teaching and learning through social Media in Education, National Conference 24-25 Feb. 2018.

3) शेतकरी कुटुंबाच्या शैक्षणिक समस्या व उपाययोजना, National Seminar, Sponsored by ICSSR 29-30 March 2018.

4) जी.एस.टी. अधिनियमांतर्गत पुरवठा आणि त्याची व्याप्ती, National Seminar Organized by DNC Dt. 22 Sept. 2017.

5) Global Sustainability in Higher Education, International Conference on Role of Social Science, Science Management and Technology in achieving sustainable development 25-26 May 2018 at Pattaya, Thailand.

Book Published

Prof. Lalita Chandratre

1) संस्कृत शिक्षणम, प्रकाशक, कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

Prof. Rajashree Meshram

1) UGC Funding in Higher Education, Sandesh Prakashan, New Delhi, ISBN : 978-93-84270-18-6.

Chapter Published in Book :

Dr. Rajashree Meshram

1) शेतकरी कुटुंबाच्या शैक्षणिक समस्या व उपाययोजना Farmers in India Concerns and Solution, Sivali Publication, Nagpur, ISBN 978-81-934270-5-7.

2) Editor of book, Dr. Babasaheb Ambedkar, The Architect of Modern India, ISBN 978-81-933496-0-1.

Prof. Anagha Ambekar - Assistant Professor

1) Capacity Building in Teacher Education in India, Sahityasushama, Jain Amar Printing Press, Delhi, ISBN 978-93-85710-11-7

Research Project Completed

Dr. Kirti Sadar

1) Study the Effect of Teacher Adjustment and Teacher Effectiveness on Academic Achievement of Students, Funded by KKSU, Ramtek.

Worked as a Resource Person

Prof. Indumati Bharambe

1) Lecture on Analysis & Interpretation of data in workshop Arunoday Prasarak Mandal Arts, Commerce College, Jalgaon, Oct. 2017.

Prof. Lalita Chandratre

1) Being a session chair of 1st International Conference on Communication, media and management conducted by Burapha University International College, Thailand, 18 Nov. 2017.

Dr. Kirti Sadar

1) Lecture on School Management at Ramkrishna Shikshanshastra Mah. Amravati, 3 Sept. 2017.

3) Lecture on Higher Education System, Governance Polity and Administration Competitive Exam Centre, KKSU on 25 April, 2018.

Dr. Hrishikesh Dalai

1) Lecture on Micro-teaching in micro teaching workshop at Ramkrishna B.Ed. College, Amravati.

2) Lecture on Stimulus Variation Skill in Micro teaching workshop at KKSUs College of Education, Nagpur.

Additional Responsibilities of Faculty

Dr. Indumanti Bharmbe	:	Co-ordinator IQAC, Placement Cell, Career and Counselling Cell.
Dr. Lalita Chandratre	:	Dean, Faculty of Education
Dr. Kirti Sadar	:	Co-ordinator - Women Cell
Dr. Hrishikesh Dalai	:	Incharge Principal of B.Ed.
Dr. Amol Mandlekar	:	Incharge Director of Physical Education
Dr. Rajshree Meshram	:	Director of Student Welfare
Mrs. Anagha Ambekar	:	Chairman of Women Grievance Committee

ACHIEVEMENTS OF UNIVERSITY OFFICERS

Dr. Aravind Joshi, Registrar

1. Participated in workshop on Leadership Development in Higher Education for University Administrator, organized by National Institute of Educational Planning & Administration (NIEPA), New Delhi on dared 12 to 14 February 2018.
2. Member of NAAC Peer Team Visit to Saifee Golden Jubilee Quaderia College, Burhanpur (M.P.) on dated 13th & 14th November 2017.
3. Member Coordinator of NAAC Peer Team Visit to Government College, Karsog (H.P.) on dated 23th & 24th March 2018.
4. Director NAAC has nominated for participation in the Assessors Orientation Programme (AOP) being organised on 15th - 16th September 2017 at NAAC, Bengaluru.
5. Member of Project Study Group for PAN State University Management System of Govt. of Maharashtra.
6. Invited as a Special Guest of India at Global Entrepreneurship Summit 2017 being held in Hyderabad on Nov. 20-30th 2017.
7. Participated in the National Cyber Defence Summit' 17 held on 15th & 16th Dec, 2017 at BITS Pilani - Goa.

Dr. Deepak Kapade, Librarian (Acting)

***Research Publication in Referred Journals**

Sr. No.	Title	Details of Conference Publication	ISSN/ ISBN No.
1	Authorship Pattern and Collaborative Research in the Journal of Library and Information Science on DOAJ by Barphe V. U. and Kapade Dipak	Vidhyawad,International multilingual Research Journal , 11(18) April –June 2017	IISN: 2319 9318
2	Data collection method in researchthrough webbased questionnaire: using google form By Kapade Deepak	ZENITH International Journal Of Multidisciplinary Research, Vol.7 (11), November (2017)	ISBN 978-81-927767-5-0.
3	Mharastrateel Adivasi va Nakshalgrasta Bhagateel NACC Mulyankn praptp advi	**GENIUS**An international Multidisciplinary Half yearly Research Journal Vol	ISSN:2279-0489.

	Mahavidhyalayachya Granthalayatil Mahiti Sevancha Anhyas : Vishesh sandarbha Vidarbha Vibhag By Lokalwar B. and Kapade D	VI, issue II, Part III. Feb – July 2018,	
4	Authorship Pattern and Collaborative Research paper published in conference proceeding of Library and Information Science By Barphe V. U. and Dr. Deepak Kapade	International Relible Research Journal, Vol. 4(2) Feb. 2018	ISSN 2320-9410
5	Doctral Dessertations Of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University: A Bibliometrics Study By Kapade, Deepak	International journal of current engineering and ScitificResearch(IJCESR) Vol 5, Issue 5 ,DOI:10.21276/ijcer , Pub. Technical Research Organization India	ISSN(Print)2393-8374, (Online)2394-0697

***Papers Presentation & Published in Proceedings**

1	**Role of Librarian's and Open Access**" by Kapade Dipak , Ed in :Open Access: Status Quo India: Ed by Dr. MangalaHirwade, Dr. Deepak Kapade, and Rajasree O .P. UGC sponsored National Seminar proceeding, BhivapurMahavidyalaya, 5th Jan. 2017, **ISBN 978-81-927767-5-0.**
2	Digital Library Open Source Software, Lokalwar B. abd Dr. Deepak Kapade, "Open Access: Status Quo India: Ed by Dr. MangalaHirwade, Dr. Deepak Kapade, and Rajasree O .P. UGC sponsored National Seminar proceeding, BhivapurMahavidyalaya, 5th Jan. 2017, ISBN 978-81-927767-5-0.
3	**ओपन ॲक्सेस सोर्स आणि भारतातील ओपन ॲक्सेस संग्राहिका**. दामोधरराऊत व दिपककापडे – Open Access: Status Quo India: Ed by Dr. MangalaHirwade, Dr. Deepak Kapade, and Rajasree O .P. UGC sponsored National Seminar proceeding, BhivapurMahavidyalaya, 5th Jan. 2017, ISBN 978-81-927767-5-0.
4	User educationand Information Literacy by Deepak Kapade , Two days National seminar on "Role of libraries in promoting Quality education and Research"during 8th -9th Dec.2017, organized by National Institute of Technology, Raipur.
5	**Future syllabus for Information literacy: An Initial Issue by Dr. Dipak Kapade,** National Conference on Library and Information Management in modern era organized by JivanVikasMahavidhyalay, Devgram. 5th Jan 2018.
6	Mharastrateel Adivasi vaNakshalgrastaBhagateel NACC MulyanknpraptpadviMahavidhyalayachyaGranthalayatilMahitiSevanchaAnhyas:VisheshsandarbhaVidarbhaVibhag

	By Bharat Lokalwar and Dipak Kapade, Second International Conference on 'Library:A temple of Learning House, 3rd Feb. 2018.Organised by Poona Institute of Management Sciences& Entrepreneurship, Poona.

***Book published**

Sr. No.	Title	Authorship	Publisher & ISSN/ ISBN No.
1	Gaurav Grantha	Assistant Edited By, Dr. Deepak Kapade	KKSU-**2017** .

***Research Guidance**

Researcher	Number Enrolled	Thesis Submitted	Phd Awarded
Ph.D. Students	7	**2**	**1**

Articles/Chapters Published in Edited Books

1	MrunalBarki and Deepak Kapade "Importance of information literacy" In ed. By Deshmukh,S J and Ghante ,P B. Contemporary Issues in Library and Information Science; Atharva Publication:2014, page 32-36.
2	Kapade Dipak, "Future syllabus for Information Literacy" In ed by Hirwade M. and Bhongade D. "Library Management In Modern Era" JTS Pub, Delhi. 2017,pp20-24, **ISBN:978-93-87580-01-5.**
3	Dipak Kapade, "Granth ,Granthpal Ani Kulguru" Gourav Granth Sahitya Shushma, KKSU Pub. 2017.

Degree Awarded/Thesis Submitted for Ph.D

1	Maharashtrateel Adivasi Va Nakshalgrasta Bhagateel NACC Mulyankitpadvi Mahavidyalayateel Granthalayachya Seva: Vidarbha Vibhag, Bharat R. Lokalwar, Udgir Dist. Nanded. Awarded May 2018
2	YojanaMasikacheAshyaVishleshan: EkAbhyas, Damodhar Z. Raut, Wardha, Awarded March 2018
3	Syntometrics study of publication productivity of faculties by Barphe Vijay, Submitted year of 16 March 2018

Refresher Course Attended

1	Obtained A grade in refresher course organized by Academic Staff College, S G B Amaravati University , Amaravati, During the period of Sep2017

Keynote Address

1	National Conference on 'Role of Information Centers in teaching learning process' organized by Shri santSavata Mali GraminMahavidhyalaya , Phulambriafilited to BAM University , 24/02/2018.

Resource Person

1	Role of Librarian's and Open Access UGC sponsored National Seminar on "Open Access: Status Quo India, BhivapurMahavidyalaya, 5th Jan. 2017.
2	Future syllabus for Information literacy: An Initial Issue by Dr. Dipak Kapade, National Conference on Library and Information Management in modern era organized by JivanVikasMahavidhyalay, Devgram. 5th Jan 2018.
3	"Role of Libraries in ICT" national conference on 'Role of Information Centers in teaching learning process' organized by Shri santSavata Mali GraminMahavidhyalaya , Phulambri affiliated to BAM University , 24/02/2018.

Co-Raocher

1	Rapporteur in National seminar on "Role of libraries in promoting Quality education and Research "during 8th -9th Dec.2017, organized by National Institute of Technology, Raipur.
2	Rapporteur in National seminar on Library and Information Management in modern era organized by JivanVikasMahavidhyalay, Devgram. 5th Jan 2018.

Chairperson

1	UGC sponsored National Seminar on "Open Access: Status Quo India, BhivapurMahavidyalaya, 5th Jan. 2017.
2	"Role of Libraries" II section, National Conference on 'Role of Information Centers in teaching learning process' organized by Shri santSavata Mali GraminMahavidhyalaya , Phulambriafilited to BAM University, 24/02/2018.

Archived Events organized during the session 2017-18

Sr. No.	Date	Event	Department	Convenor
1	1 May 2017	Maharashtra Din	KKSU	Dr. Aravind Joshi
2	21 June 2017	Yoga Day	Darshan Dept.	Dr. Madhusudan Penna
3	24 June 2017	Kalidas Day	KKSU	KKSU
4	6 July 2017	Vruksharopan Abhiyan	NSS	Dr. Dinakar Marathe Dr. Renuka Bokare
5	10-19 July 2017	Sanskrit Sambhashan Varga	Vyakaran Dept.	Dr. Harekrishna Agasti
6	5-11 August 2017	Sanskrit Week Celebration	Sahitya Dept.	Dr. Nanda Puri
7	5 August 2017	Swachchata Abhiyan	N.S.S.	Dr. Dinankar Marathe
8	11 -21 August 2017	Jyotish Vastu Training Program	Vedanga Jyotish Dept.	Dr. Krishnakumar Pandeya
9		Navagraha Vatika Inaugral	Vedanga Jyotish Dept.	Dr. Krishnakumar Pandeya
10	16 September 2017	Waranga Bhumipujan	KKSU	Dr. Umesh Shivhare
11	18 September 2017	Foundation Day	KKSU	Shri Prakash Jaiswal
12	2 October 2017	Gandhi Jayanti	NSS	Dr. Dinakar Marathe
13	5 October 2017	Dr. Yeole Press Meet	KKSU	Dr. Renuka Bokare
14	10 October 2017	Dr. Yeole Press Meet	KKSU	Dr. Renuka Bokare
15	23 November 2017	Dr. Yeole Press Meet	KKSU	Dr. Renuka Bokare
16	24 November 2017	Faculty Teaching Skill Development Program Workshop	KKSU	Dr. Lalita Chandratre
17	03 January 2018	Workshop on University Act for Administrative staff	KKSU	Dr. Aravind Joshi Registrar
18	11 January 2018	Grantha Pradarshan Marathi Bhasha Samvardhan Pandharwada Lecture	Library	Dr. Deepak Kapde

19	12 January 2018	National Youth Day	N.S.S.	Dr. Dinakar Marathe
20	22 January 2018	Inauguration of Inter University Kulaguru Chashak T-20 Cricket-Match	KKSU	Dr. Aravind Joshi, Registrar Dr. Ramchandra Joshi, Team Manager
21	24 January 2018	Sankramanotsava - Cultural Festival	Chatra Kalyan	Dr. Rajashree Meshram
22	26 January 2018	Republic Day	KKSU	KKSU
23	14 February 2018	Competitive Exam Guidance Centre Inaugural Program Ramtek	NET/SET Guidance Centre	Dr. Lalita Chandratre
24	14 February 2018	Symposium on The Place of Marathi in Competitive Exams	NET/SET Guidance Centre	Dr. Lalita Chandratre
25	21 February 2018	Lecture on Marathi Language, Dialect and Literature	Public Relations Office	Dr. Renuka Bokare
26	21 February 2018	Marathi Kavisammelan	KKSU	Dr. Parag Joshi
27	21 February 2018	Mai - Marathi A Musical Program	KKSU' Alumni Association	Dr. Kalapini Agasti
28	22 February 2018	Marathi Book Exhibition	Library	Dr. Deepak Kapde
29	22 February 2018	Meeting of Sanskrit Scholars in Nagpur	KKSU	Prof. Shrinivasa Varkhedi, Hon'ble VC
30	24 February 2018	Modi Lipi Training Program	KKSU	Dr. Prasad Gokhale
31	26 February 2018	Unicode Workshop	KKSU	Dr. Kavita Holey
32	26 February 2018	Elocution Competition	KKSU	Dr. Jaywant Chaudhari
33	26 February 2018	Essay Competition	KKSU	Dr. Deepak Kapde
34	27 February 2018	Marathi Bhasha Gaurav Din Program and Sanskrit Samiti Report Publication	KKSU	Dr. Ramachandra Joshi
35	03 March 2018	Karyarambha Vidhi of KKSU's Multipurpose Hall in Ramtek	Engineering Dept.	Shri. Santosh Wadikar
36	13 March 2018	A Special lecture on ''Prakrit speaking Characters, their beauty and acting''	Sanskrit Bhasha tatha Shitya Dept.	Dr. Rajendra Jain

37	19 March 2018	Saralmanaka Sanskrit Workshop	Extention Services	Dr. Krishnakumar Pandeya
38	11-04-2018	MoU with School of Vaidic Sciences, MIT, Pune	KKSU	Dr. Aravind Joshi, Registrar
39	14-04-2018	Dr. Ambedkar Jayanti	KKSU	Dr. Deepak Meshram
40	20-04-2018	Acharya Bharati Lecture Series	Bharatiya Darshan Dept.	Dr. Madhusudan Penna Dr. Kalapini Agasti
41	20-04-2018	Shastratha Sabha	KKSU	Dr. Shivram Bhatta
42	23-04-2018	Competitative Exam Guadiance Centre Inaugral Yoga Training Camp Inaugral	KKSU	Dr. Lalita Chandratre Dr. Madhusudan Penna

विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागांतर्फे आयोजित कार्यक्रम

आंतरराष्ट्रीय योग दिनप्रसंगी मार्गदर्शन करताना प्रमुख अतिथी आणि ज्येष्ठ योगसाधक मा. श्री. केशव क्षीरसागर – २१/०६/२०१७.

राष्ट्रीय सेवा योजने तर्फे विश्वविद्यालय मुख्यालयात आयोजित वृक्षारोपण अभियान – ६/७/२०१७

संस्कृत सप्ताह निमित्ताने संस्कृत साहित्य विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी रामटेक येथील महाकवी कालिदास स्मारकाला भेट दिली. त्याप्रसंगी मार्गदर्शन करतांना मा. डॉ. नंदा पुरी– ५ ते ११ ऑगस्ट २०१७

स्वच्छता पंधरवड्यानिमित्त रामटेक येथील कालिदास स्मारकावर सबविलेल्या स्वच्छता अभियायानात सहभागी प्राध्यापक व रासेयो स्वयंसेवक – ५/८/२०१७

संस्कृत सप्ताहोत्सवानिमित्त आयोजित स्पर्धेत मा. कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य यांच्या शुभहस्ते पारितोषिक स्वीकारताना श्री. देवेश आर्वीकर – ११/०८/२०१७

दशदिनात्मक वेदांग ज्योतिष व वास्तुविषयक प्रशिक्षण वर्गात प्रशिक्षणार्थींशी संवाद साधताना मा. प्रो. कृष्णकुमार पाण्डेय, अधिष्ठाता, प्राचीन भारतीय विज्ञान तथा मानव्यशास्त्रे संकाय, डॉ. दिनकर मराठे, डॉ. प्रसाद गोखले. – ११ ते २१/०८/२०१७

जे–गेट प्रशिक्षण कार्यक्रमात मा. कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी यांचे स्वागत करताना ग्रंथपाल डॉ. दीपक कापडे – २३/०८/१७

शिक्षक दिनी श्री. मणिक गुट्टे यांच्या 'तर्कभाष्य प्रदीपिका' या पुस्तकाचे प्रकाशन करताना मान्यवर – ०५/०९/२०१७

विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागांतर्फे आयोजित कार्यक्रम

नवग्रह वाटिकेचे उद्घाटन करताना मा. कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य, कुलसचिव मा. डॉ. अरविंद जोशी, समन्वयक प्रो. कृष्णकुमार पाण्डेय. ७/९/२०१७

मा. डॉ. चंद्रगुप्त वर्णेकर आणि मा. डॉ. श्रीनिवास वर्णेकर, प्रज्ञाभारती डॉ. वर्णेकर व्याख्यानमालेसाठी मा. कुलगुरू डॉ. वैद्य यांना देणगी सुपूर्द करताना – १२/९/२०१७

प्रज्ञाभारती डॉ. वर्णेकर व्याख्यानमालेत डॉ. वर्णेकरांच्या सौंदर्यावर रसाळ भाष्य करताना संस्कृत विदुषी आ. डॉ. लीना रस्तोगी – १२/९/२०१७

राष्ट्रीय सेवा योजनेद्वारे मोरभवन बसस्थानकावर स्वच्छता अभियान राबविताना रासेयो स्वयंसेवक – २/१०/२०१७

रामटेक येथे स्थानांतरित झालेल्या परीक्षा विभागाचे उद्घाटन करताना कुलगुरू मा. डॉ. प्रमोद येवले – २४/११/२०१७

अध्यापन कौशल्य विकास कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना प्रमुख अतिथी मा. श्री. मुकुलजी कानिटकर संघटनमंत्री, भारतीय शिक्षण मंडळ. २४/११/२०१७

भारतीय शिक्षण मंडळासह शिक्षण व संशोधन कार्यासंबंधित झालेल्या सामंजस्य कराराचे प्रकाशन करताना मान्यवर – २४/११/२०१७

राष्ट्रीय युवा दिन कार्यक्रमाचे प्रमुख अतिथी डॉ. दिनेश रसाळ यांचा सत्कार करताना प्रो. वरखेडी – १२/०१/२०१८

विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागांतर्फे आयोजित कार्यक्रम

रामटेक येथे आयोजित सूर्यनमस्कार शिबिराचे उद्घाटन करताना
मा. कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास व वरखेडी

संक्रमणोत्सवात मार्गदर्शन करताना
नागपूर नगरीच्या महापौर सौ. नंदा जिचकार – २४/०१/२०१८

मा. श्री. व सौ. वरखेडी दीक्षान्त सभागृहाचे भूमिपूजन करताना
०३/०३/२०१८

संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकायाच्या अधिष्ठाता मा. प्रो. नंदा पुरी
''नाट्यवाङ्मयातील प्राकृत भाषिक पात्रे, अभिनय व नाट्यसौंदर्य''
या विषयावर व्याख्यान देताना – १३/०३/२०१८

सरलमानक संस्कृत कार्यशाळेत अध्यक्षीय मार्गदर्शन करताना
मा. कुलगुरू – १९/३/१८

कर्नाटक संस्कृत विद्यापीठ, बेंगळुरू यांच्याशी शिक्षण व संशोधन
विषयक सामंजस्य करार करण्यात आला याप्रसंगी उपस्थित मान्यवर
२७/०३/२०१८

सौप्रस्थानिक समारोहात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना
मा. कुलगुरू डॉ. श्रीनिवास वरखेडी – मार्च २०१८

संस्कृत संशोधन आणि हस्तलिखितशास्त्र कार्यशाळेच्या मार्गदर्शक
प्रा. श्वेता प्रजापती यांचे स्वागत करताना मा. प्रो. पुरी आणि
मा. प्रो. पेन्ना

विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागांतर्फे आयोजित कार्यक्रम

संस्कृत संभाषण वर्गाच्या समारोप प्रसंगी प्रमुख अतिथी
मा. डॉ. श्रीनिवास वर्णेकर मार्गदर्शन करताना – १९/०७/२०१७

प्राकृतातील चम्पूकाव्यवाङ्मय या विषयावर व्याख्यान देताना
मा. डॉ. रायगोंडा पाटील, मिरज महाविद्यालय, मिरज – २२/०८/२०१७

वारंगा भूमिपूजन समारोह प्रसंगी शिलान्यासाचे उद्घाटन करताना
रामटेकचे सन्माननीय खासदार श्री. कृपालजी तुमाने,
मा. कुलगुरू डॉ. उमा वैद्य आणि अन्य मान्यवर – १६/०९/२०१७

सी. पी अँड बेरार महाविद्यालय, नागपूरच्या विद्यार्थ्यांशी संवाद
साधताना मा. कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी – ०६/०२/२०१८

ककासंवि, रामटेक आणि कर्नाटक संस्कृत विद्यापीठ यांच्या संयुक्त
विद्यामाने आयोजित पाली कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना मा. डॉ. महेश ,
मा. प्रो. व्यंकटेशन, मा. कुलगुरू प्रो. वरखेडी आणि समन्वयक प्रा. शिवानी

एमआयटी स्कूल ऑफ वैदिक स्टडिज् या संस्थेशी झालेल्या
शैक्षणिक सामंजस्य करारासह मान्यवर – ११/०४/२०१८

श्री शंकराचार्य आणि श्रीरामानुजाचार्य जयंतीनिमित्त आयोजित 'आचार्य भारती'
व्याख्यानमालेचे उद्घाटन करताना मा. श्री. रोहित कृपासिंह, राष्ट्रीय संयोजक, पटना,
मा. स्वामी अभिषेक ब्रह्मचारी, वाराणसी आणि मा. कुलगुरू प्रो. वरखेडी – २०/४/२०१८

शास्त्रसभेत मा. प्रो. मधुसूदन पेन्ना विचार मांडताना, मा. कुलगुरू प्रो. वरखेडी
आणि मा. स्वामी अभिषेक ब्रह्मचारी यांची प्रमुख उपस्थिती – २०/४/२०१८

दि. १४/२/२०१८ ते २७/२/२०१८

मराठी भाषा गौरवदिनानिमित्त आयोजित विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

स्पर्धा परीक्षा वाचन कक्षाचे उद्घाटन करताना
प्राचार्या मा. डॉ. लता लांजेवार – १४/०२/२०१८

''स्पर्धा परीक्षेत मराठीचे योगदान'' या परिसंवादात
उपस्थित मान्यवर – १४/०२/२०१८

मा. डॉ. मदन कुळकर्णी, माजी विभागाध्यक्ष, पदव्युत्तर मराठी विभाग,
रा.तु.म.ना.वि. व्याख्यान देताना – २१/०२/२०१८

मराठी कविसंमेलनात कविता सादर करताना डॉ. पराग जोशी
२१/०२/२०१८

''माय मराठी'' कार्यक्रमात मराठी गाणे सादर करताना
सौ. मंजिरी वैद्य-अय्यर – २१/०२/२०१८

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त विद्यापीठा तर्फे आयोजित ग्रंथदिंडी
२१/०२/२०१८

मराठी ग्रंथप्रदर्शनाचे अवलोकन करताना
सन्मान्य प्राध्यापक व प्रशासकीय अधिकारी – २२/०२/२०१८

मोडी लिपी प्रशिक्षण वर्गात व्याख्यान देताना
मा. श्री. विजय बाभुलकर – २४/०२/२०१८

दि. १४/२/२०१८ ते २७/२/२०१८

मराठी भाषा गौरवदिनानिमित्त आयोजित विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

युनिकोड कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना मा. प्रो. मधुसूदन पेन्ना
२६/०२/२०१८

वक्तृत्व स्पर्धेत विचार मांडताना विद्यार्थिनी
२६/०२/२०१८

मराठी भाषा गौरव दिन मुख्य सोहळ्यात
आमदार मा. मल्लिकार्जुन रेड्डी बोलताना – २७/०२/२०१८

प्रख्यात साहित्यिक मा. डॉ. साहेबराव खंदारे भाषण करताना
२७/०२/२०१८

संस्कृत अहवालाच्या मराठी भाषांतराचे प्रकाशन करताना मान्यवर
२७/०२/२०१८

विशेष अतिथी मा. श्री. राम जोशी, उपविभागीय अधिकारी, रामटेक
मनोगत व्यक्त करताना

निबंध स्पर्धेतील विद्यार्थिनीला पारितोषिक प्रदान करताना
मा. कुलगुरू प्रो. वरखेडी

कृतसंकल्पाः वयम्

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त
विश्वविद्यालयातर्फे महाकवी कालिदासाचे
मराठी भाषेतील अनुवादित वाङ्मय
एकत्रितरीत्या प्रकाशित करण्याचा
संकल्प करण्यात आला.

विश्वविद्यालयाच्या पारितोषिकप्राप्त विद्यार्थ्यांचे आणि सन्मान्य प्राध्यापकांचे अभिनंदन

संक्रमणोत्सवात विद्यार्थ्यांच्या हस्तलिखितांचे
प्रकाशन करताना मान्यवर – २४/०१/२०१८

मा. सौ. नंदा जिचकार, महापौर (नागपूर) यांच्या हस्ते
पारितोषिक स्वीकारताना विद्यार्थिनी – २४/०१/२०१८

राष्ट्रीय संस्कृत विद्यापीठ, तिरूपती तर्फे आयोजित अखिल भारतीय
छात्र प्रतिभ समारोहातील विजेती चमू. सन्माननीय कुलगुरू प्रा. वरखेडी,
प्रो. नंदा पुरी, डॉ. पराग जोशी, डॉ. शिवराम भट यांच्यासह

आंतरविद्यापीठीय युवा महोत्सव ''इंद्रधनुष्य २०१७'' मधील विजेती चमू
मा. कुलगुरू प्रो. वरखेडी, छात्र कल्याण संचालक डॉ. राजश्री मेश्राम
आणि डॉ. जयवंत चौधरी यांच्यासह

राष्ट्रीय संस्कृत संस्थानच्या क. जे. सोमय्या संस्कृतीपीठम् तर्फे आयोजित
महाराष्ट्र राज्यस्तरीय शास्त्र स्पर्धेतील विजेती चमू मा. प्रभारी कुलगुरू डॉ. प्रमोद येवले,
कुलसचिव डॉ. अरविंद जोशी, डॉ. कलापिनी अगस्ती, डॉ. शिवराम भट यांच्या समावेत

रा.तु.म. नागपूर विद्यापीठाच्या बी. ए. परीक्षेत विद्यापीठाची विद्यार्थिनी
कु. सायली पेशवे हिला १२ सुवर्ण, रजत पदक आणि रोख पारितोषिक प्रदान करताना
मा. कुलगुरू डॉ. सिद्धार्थविनायक काणे, मा. डॉ. प्रमोद येवले, मा. डॉ. पुरणचंद्र मेश्राम

दिल्ली संस्कृत अकादमी, नवी दिल्ली तर्फे आयोजित संस्कृत गद्यपद्य
प्रतियोगितेत दुसऱ्या क्रमांकाचे पारितोषिक स्वीकारताना डॉ. पराग जोशी

श्री. दिगंबर जैन श्रमणसंस्कृतिसंस्थान सांगानेर या संस्थेद्वारे
श्रमणसंस्कृती युवा विद्वत् पुरस्कार स्वीकारताना डॉ. राजेंद्र जैन

विश्वविद्यालय स्थापना दिन कार्यक्रमाची क्षणचित्रे – दि. १८/९/२०१७

प्रमुख अतिथी मा. डॉ. सिद्धार्थविनायक काणे,
मा. कुलगुरू रा.तु.म.ना.वि. मार्गदर्शन करताना

कालिदास साहित्याचे अंतरंग आपल्या सुप्रसन्न वाणीने उलगडून दाखविताना
मा. प्रो. शशिप्रभाकुमार, मा. पूर्व कुलगुरू सांची विद्यापीठ, सांची

विशेष अतिथी मा. डॉ. प्रमोद येवले प्र. कुलगुरू रातुमनावि
उद्‌बोधन करताना

सन्माननीय कुलगुरू मा. डॉ. उमा वैद्य आपले मनोगत व्यक्त करताना

सन्माननीय कुलगुरू मा. डॉ. उमा वैद्य यांचा सत्कार करताना
प्रो. शशिप्रभाकुमार

मा. प्रो. उमा वैद्य नवनियुक्त प्रभारी कुलगुरू मा. डॉ. प्रमोद येवले
यांचे स्वागत करताना

''साहित्य सुषमा'' या मा. डॉ. उमा वैद्य
यांच्यावरील गौरवग्रंथाचे प्रकाशन करताना मान्यवर

'प्रसादचिह्नानि' या डॉ. उमा वैद्य यांच्या कुलगुरूपदाच्या कार्यकाळातील महत्वपूर्ण
क्षणांचा अंतर्भाव असलेल्या कॉफी टेबल बुक चे आणि श्री. चारूदत्त मोडक
यांनी रेखाटलेल्या डॉ. वैद्य यांच्या पेंटिंगचे अनावरण करताना मान्यवर

विश्वविद्यालयगीतम्

शतशतकोटिशरत्पर्यन्तम्
प्रवहतात् संस्कृतमन्दाकिनी ।।धृ।।

सिन्धु-शुतुद्री-सरस्वतीनाम्
तटे ऋषीणां ध्यानपराणाम्
होमधूमपावितलोकानाम्
अत्रिभृगूणां छन्दोवाणी ।।१।।
प्रवहतात्.....

वाल्मीकिमुनि-व्यासविरचिता
रामकृष्णयोः पावन-गाथा
अखण्डदीपो भगवद्गीता
कर्मयोगसंदेशवाहिनी ।।२।।
प्रवहतात्.....

राष्ट्रैक्यस्य च महती स्फूर्तिः
विना संस्कृतं नैव संस्कृतिः
पुष्टिं तुष्टिं समावहन्ती
इह परत्र कल्याणकारिणी ।।३।।
प्रवहतात्.....

रचयिता-महाकवी-डॉ. ग. बा. पळसुले

राष्ट्रहिताय संस्कृतम्

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek
Administrative Building, Mouda Road,
Ramtek-441106, Dist. Nagpur (Maharashtra) India.
Website : www.kksanskrituni.digitaluniversity.ac